

VĚSTNÍK

NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU

2023

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

1.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2022 (V)
(22/07, 22/08, 22/09, 22/14, 22/23, 22/24, 22/27, 22/30) | 3 |
|----|--|---|

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

21/23	Správa majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v trestním a daňovém řízení	7
21/33	Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané v resortu Ministerstva zemědělství na podporu zpracování zemědělských produktů	29
22/01	Peněžní prostředky vynakládané na systém časového zpoplatnění dle zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích	61
22/02	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na podporu digitálního vzdělávání	87
22/04	Peněžní prostředky <i>Integrovaného regionálního operačního programu</i> určené na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče	115
22/10	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na realizaci a implementaci genderových auditů	149
22/12	Peněžní prostředky státu určené na přípravu a zajištění systému ochrany obyvatelstva	173

Část A

Plán kontrolní činnosti

1. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2022 (V)

Číslo kontrolní akce: 22/07

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu určené na kompenzační bonus v souvislosti s opatřeními ke zmírnění důsledků pandemie onemocnění covid-19

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 03/2023
(původní údaj: 01/2023).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/I/2023 na svém I. jednání 16. 1. 2023.

Číslo kontrolní akce: 22/08

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na výstavbu dálnice D35

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 04/2023
(původní údaj: 01/2023).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/I/2023 na svém I. jednání 16. 1. 2023.

Číslo kontrolní akce: 22/24

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na výstavbu kanalizačních stok

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

město Opočno,

obec Červenka,

obec Bezděkov nad Metují.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/I/2023 na svém I. jednání 16. 1. 2023.

Číslo kontrolní akce: 22/09

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na podporu opatření na ochranu a péči o přírodu a krajinu

Změna v položce:

Časový plán:

– předložení KZ ke schválení: 03/2023
(původní údaj: 02/2023).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/II/2023 na svém II. jednání 30. 1. 2023.

Číslo kontrolní akce: 22/23

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu určené k vracení nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty

Změna v položce:

Předmět kontroly:

Správa DPH se zaměřením na oblast nadměrných odpočtů

(původní údaj: Peněžní prostředky státu určené k vracení nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty).

Cíle kontroly:

Prověřit, zda je správa DPH se zaměřením na oblast nadměrných odpočtů v souladu s právními předpisy

(původní údaj: Prověřit, zda je systém uplatňování, ověřování, vyměřování, kontroly a vracení nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty účelný a v souladu s právními předpisy).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/II/2023 na svém II. jednání 30. 1. 2023.

Číslo kontrolní akce: 22/27

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu určené na podporu bydlení

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

statutární město Brno;

město Příbram;

město Svitavy;

město Uničov;

město Horažďovice;

obec Opočnice;

obec Lichkov;

obec Branice;

obec Albrechtice nad Vltavou;

obec Skuhrov nad Bělou;

Bytové družstvo DRUŽBA, Ústí nad Labem;

KALISAX s.r.o., Svitavy;

US Rival s.r.o., Dubňany;

HANNAinvest s.r.o., Praha;

Spa Living s.r.o., Praha;

PANTHA REI s.r.o., Chýnov;

SENIOR PARK HOUSE a.s., Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/II/2023 na svém II. jednání 30. 1. 2023.

Číslo kontrolní akce: 22/30

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s paliativní péčí

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

SPOLU DOMA, z.ú., Plzeň;

Cesta domů, z.ú., Praha;

Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně, z.s., Praha;

Domácí hospic Athelas - středisko Husitské diakonie, Písek;

Fakultní nemocnice Olomouc;

Hospicová péče sv. Kleofáše, o.p.s., Třeboň;

Hospic sv. Jana N. Neumanna, o.p.s., Prachatice;

Hospic sv. Zdislavy, o.p.s., Liberec;

Hospic Štrasburk o.p.s., Praha;

Charita Uherské Hradiště;

Charita Uherský Brod;

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze;

– *vypouští se:*

Domov - plzeňská hospicová péče, z.ú., Plzeň.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/II/2023 na svém II. jednání 30. 1. 2023.

Číslo kontrolní akce: 22/14

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu určené na zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof

Změna v položce:

Časový plán:

– předložení KZ ke schválení: 04/2023
(původní údaj: 03/2023).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/IV/2023 na svém IV. jednání 27. 2. 2023.

Část B**Kontrolní závěry z kontrolních akcí****Kontrolní závěr z kontrolní akce****21/23****Správa majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého
a prodaného v trestním a daňovém řízení**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/23. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr (dále také „KZ“) vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Kubíček.

Cílem kontroly NKÚ bylo posoudit, zda správa majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v souvislosti s trestním a daňovým řízením je účelná a zda dotčené orgány spravují tento majetek v souladu s právními předpisy.

Kontrolováno bylo období let 2015–2020 a v případě věcných souvislostí i období předcházející a navazující.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v období od 23. 8. 2021 do 19. 7. 2022.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo vnitra (dále také „MV“);

Ministerstvo spravedlnosti (dále také „MSp“);

Krajský soud v Ostravě (dále také „KS v Ostravě“);

Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, Brno (dále také „KŘP JMK“);

Generální finanční ředitelství, Praha (dále také „GFŘ“);

Generální ředitelství cel, Praha (dále také „GŘC“);

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Praha (dále také „ÚZSVM“).

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 12. prosince 2022,

schválilo usnesením č. 8/XVI/2022

kontrolní závěr v tomto znění:

Správa majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v trestním a daňovém řízení

Evidence zajištěného majetku

- ÚZSVM** ➤ u **90 %** majetku evidoval nulovou hodnotu
- KS v Ostravě** ➤ nevedl v plném rozsahu evidenci zajištěného majetku (informace byly dostupné pouze v trestním spisu)
- MV CENZA** ➤ z výstupních sestav ani jedné ze tří evidencí nebylo možné zjistit celkovou hodnotu majetku

Údržba a skladování motorových vozidel

Neprovedení údržby vozidel

	ÚZSVM
Neudržovaná vozidla	2/3 z kontrolního vzorku ^[1]

Příklady rozdílného nastavení údržby

	KŘP JMK a MV CENZA	ÚZSVM
Údržba akumulátorů	trvale	1x za 3 měsíce
Kontrola tlaku v pneumatikách	měsíčně	1x za 3 měsíce

Prodej majetku

- KŘP JMK** ➤ nerealizovalo prodej majetku propadlého státu v hodnotě **880 tis. Kč**
- ÚZSVM** ➤ nenavrhlo prodej **57 %^[2]** zajištěných vozidel a **93 %^[3]** zajištěných elektrozařízení

[1] ve 120 případech z kontrolního vzorku 180 zajištěných motorových vozidel

[2] ve 103 případech z kontrolního vzorku 180 zajištěných vozidel

[3] ve 103 případech z kontrolního vzorku 110 zajištěných elektrozařízení

ÚZSVM – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

MV CENZA – Ministerstvo vnitra, Centrum zajištěných aktiv

GŘC – Generální ředitelství cel

KS – Krajský soud

KŘP JMK – Krajské ředitelství Policie Jihomoravského kraje

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu vynaložených na správu majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v trestním a daňovém řízení (dále také „správa majetku“). NKÚ kontrolou prověřoval, zda procesy vykonávané při správě majetku naplňují cíle zákona č. 279/2003 Sb.¹, zda orgány Celní správy České republiky postupovaly v souladu se zákonem č. 353/2003 Sb.² a spolu s orgány Finanční správy České republiky v souladu se zákonem č. 280/2009 Sb.³.

Cílem kontroly bylo posoudit, zda správa majetku byla účelná a zda dotčené orgány spravovaly tento majetek v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u Generálního finančního ředitelství, Generálního ředitelství cel, Ministerstva vnitra, Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Krajského soudu v Ostravě, Krajského policejního ředitelství Jihomoravského kraje a u Ministerstva spravedlnosti. Kontrole byly podrobeny jednotlivé činnosti spojené se správou majetku, a to činnosti v oblasti evidence, skladování, údržby a prodeje tohoto majetku.

NKÚ zjistil, že kontrolované orgány postupovaly při realizaci jednotlivých činností správy majetku (např. při údržbě, skladování nebo prodeji) rozdílným způsobem. U majetku zajištěného v trestním řízení kontrolované osoby nedodržovaly zákon č. 279/2003 Sb., zejména v oblasti údržby a prodeje majetku rychle ztrácejícího na své hodnotě. Nedostatky byly zjištěny také při údržbě majetku zajištěného v daňovém řízení.

Celkové vyhodnocení se opírá o následující kontrolou zjištěné nedostatky a skutečnosti:

A. ÚZSVM a GŘC nepostupovaly v souladu se zákonem č. 279/2003 Sb., když ÚZSVM v 66,7 % případech z kontrolního vzorku⁴ a GŘC u všech zajištěných motorových vozidel neprováděly údržbu. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno zcela rozdílné nastavení rozsahu a periodicity údržby motorových vozidel u kontrolovaných osob.

B. ÚZSVM nepostupovalo v souladu s ustanovením § 12 odst. 3 zákona č. 279/2003 Sb., protože v 57 % kontrolního vzorku⁵ nenavrhlo orgánům činným v trestním řízení (dále také „OČTŘ“) prodej zajištěných osobních motorových vozidel, resp. neprodávalo tento majetek. GŘC v 8 z 10 případů zajištěných motorových vozidel obdrželo od MV CENZA⁶ návrh na jejich prodej až po roce a půl od pověření MV CENZA správou tohoto majetku.

C. NKÚ zjistil rozdílnost ve struktuře evidencí a v nich uváděných údajů. Kontrolované osoby rozdílným způsobem oceňovaly majetek, evidovaly náklady na jeho správu a prováděly činnosti při správě majetku. Pokud byl majetek pro výkon jeho správy předáván mezi kontrolovanými osobami (především v trestním řízení), docházelo v některých případech ke změně identifikace a ocenění majetku a nebyla dohledatelná historie správy daného majetku.

¹ Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů.

² Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

³ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

⁴ Kontrolní vzorek u ÚZSVM tvořilo celkem 180 zajištěných motorových vozidel a údržba nebyla provedena u 120 motorových vozidel. ÚZSVM spravovalo celkem 334 motorových vozidel.

⁵ Kontrolní vzorek u ÚZSVM tvořilo celkem 180 zajištěných motorových vozidel a u 102 motorových vozidel nenavrhoval OČTŘ jejich prodej. ÚZSVM spravovalo celkem 334 motorových vozidel.

⁶ Centrum zajištěných aktiv je oddělením Ministerstva vnitra ČR (dále také „MV CENZA“), které zajišťuje správu a prodej zajištěného majetku. Centrum zajištěných aktiv vzniklo na Ministerstvu vnitra ČR k datu 1. 1. 2017 v rámci realizace změny koncepce správy majetku zajištěného Policií ČR v trestním řízení.

D. Evidence kontrolovaných osob v některých případech neobsahovaly ocenění zajištěného majetku nebo majetek nebyl oceněn reálnou hodnotou. Např. u ÚZSVM bylo při zavedení majetku do evidence více než 90 % majetku zajištěného v trestním řízení oceněno nulovou hodnotou. Kontrolované osoby evidovaly v kontrolovaném období minimální hodnotu přírůstků zajištěného majetku ve výši 3,5 mld. Kč a hodnotu propadlého majetku ve výši 2,92 mld. Kč.

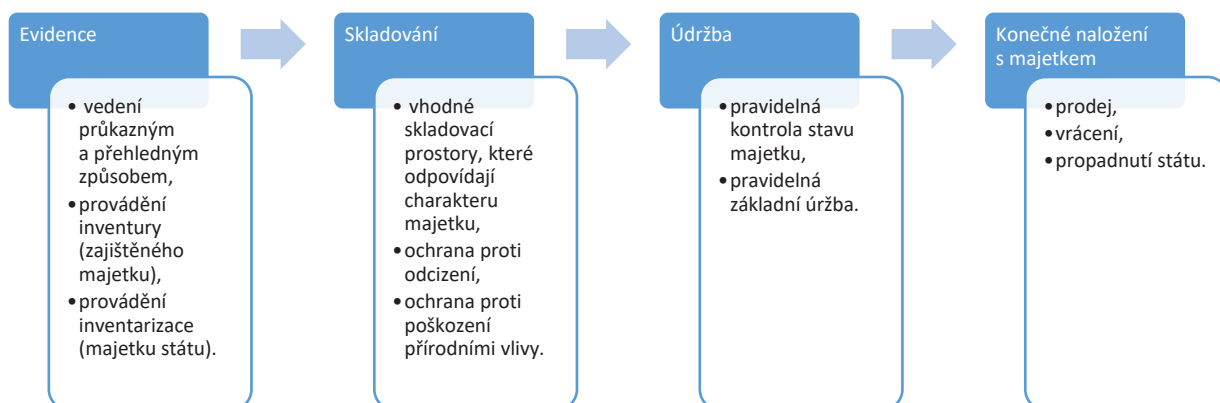
Doporučení NKÚ

NKÚ doporučuje nastavit postupy správy majetku zajištěného především v trestním řízení tak, aby jednotlivé úkony při správě majetku byly vykonávány příslušnými orgány státní správy srovnatelným způsobem.

II. Informace o kontrolované oblasti

Správou majetku se pro účely kontroly NKÚ rozumí soubor všech úkonů správce majetku potřebných k tomu, aby bezdůvodně nedošlo ke snížení hodnoty majetku nebo jeho zmenšení, případně aby se hodnota majetku očekávaným způsobem zvýšila⁷. Hodnotu majetku představuje jeho kvalita a kvantita, nikoli jeho cena v místě a čase obvyklá, která se od hodnoty odlišuje vlivem tržních faktorů, které správce majetku zpravidla nemůže ovlivnit⁸. Bezdůvodným poklesem hodnoty majetku lze označit stav, kdy správce nevykonává v potřebném rozsahu práva a povinnosti mu dané⁹ a dochází k poklesu hodnoty majetku, případně správce nečiní kroky k tomu, aby hodnota svěřeného majetku neklesala více či v čase rychleji, než je dáno důvodným poklesem hodnoty. Přehled úkonů v rámci jednotlivých procesů správy majetku uvádí následující schéma.

Schéma č. 1: Přehled úkonů v rámci vybraných procesů správy majetku

Zdroj: vypracoval NKÚ.

⁷ Ustanovení § 8a odst. 1 zákona č. 279/2003 Sb.

⁸ Zdroj: Trešlová, L.; Škrobák, I.: *Zákon o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Praktický komentář.* Praha, Wolters Kluwer ČR, 2018.

⁹ Zejména ustanovení § 10 odst. 2 a § 12 odst. 3 zákona č. 279/2003 Sb. a ustanovení § 14 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Kontrolované osoby zajišťovaly v trestním a daňovém řízení např. budovy, pozemky, motorová vozidla, lodě, letadla, elektroniku, oblečení, šperky, obrazy, ceniny, peněžní prostředky, potraviny a předměty specifické povahy, jako jsou zbraně a střelivo nebo návykové látky.

V průběhu kontroly byl přijat zákon č. 240/2022 Sb.¹⁰, který rozšířil zavedení mezinárodních sankcí na základě rozhodnutí českých orgánů. Správu vydaného nebo odňatého majetku zajišťuje Finanční analytický úřad. Správa tohoto majetku nebyla předmětem této kontroly.

Minimální hodnota majetku zajištěného v kontrolovaném období činila 3,5 mld. Kč a majetku propadlého a zabraného v kontrolovaném období činila 2,92 mld. Kč. NKÚ odhadl minimální výdaje na správu majetku ve výši 0,32 mld. Kč.

Správa majetku v trestním řízení

Zajištěný majetek v trestním řízení je majetek zajištěný pro účely výkonu trestu, výkonu ochranného opatření zabránění části majetku nebo uspokojení nároku poškozeného. Zajištěním majetku v trestním řízení dochází dočasně k omezení vlastnického práva obviněného z trestného činu k majetku. V případě jeho pravomocného odsouzení slouží výnos ze zajištěného majetku mj. k uspokojení nároku poškozeného na náhradu škody způsobené pachatelem trestného činu. Stát tak pečuje o zajištěné majetkové hodnoty, které jsou stále ve vlastnictví jiných osob. Správa zajištěného majetku končí doručením pravomocného rozhodnutí OČTŘ o ukončení zajištění, o zrušení nebo omezení rozhodnutí o zajištění majetku, o vrácení majetku, o prodeji zajištěného majetku nebo rozhodnutím soudu o propadnutí majetku.

Správa a prodej majetku zajištěného v trestním řízení se řídí zákonem č. 279/2003 Sb., který byl v průběhu kontrolovaného období novelizován mj. zákonem č. 86/2015 Sb. s účinností od 1. 6. 2015. Cílem této novelizace bylo jednoznačně koncipovat správu zajištěného majetku, zefektivnit ji, snížit její náklady a získávat finanční prostředky na odškodnění obětí trestné činnosti. Změny se týkaly mimo jiné:

- rozšíření možnosti prodeje zajištěného majetku bez souhlasu obviněného v případech, kdy může docházet k rychlé ztrátě tržní hodnoty (konkrétně byla nově zmíněna motorová vozidla a elektrozařízení) nebo pokud budou se správou spojeny nepřiměřené obtíže či náklady;
- nahrazení faktické správy nemovitostí administrativním zajištěním a případným vykonáním potřebných právních jednání;
- zrušení povinnosti vést spravovaný zajištěný majetek pomocí operativní evidence, přičemž byla stanovena povinnost vést zajištěný majetek v evidenci průkazným a přehledným způsobem;
- přidání povinnosti správci majetku navrhnout OČTŘ prodej tohoto majetku, pokud zajištěný majetek splňoval podmínky uvedené v zákoně.

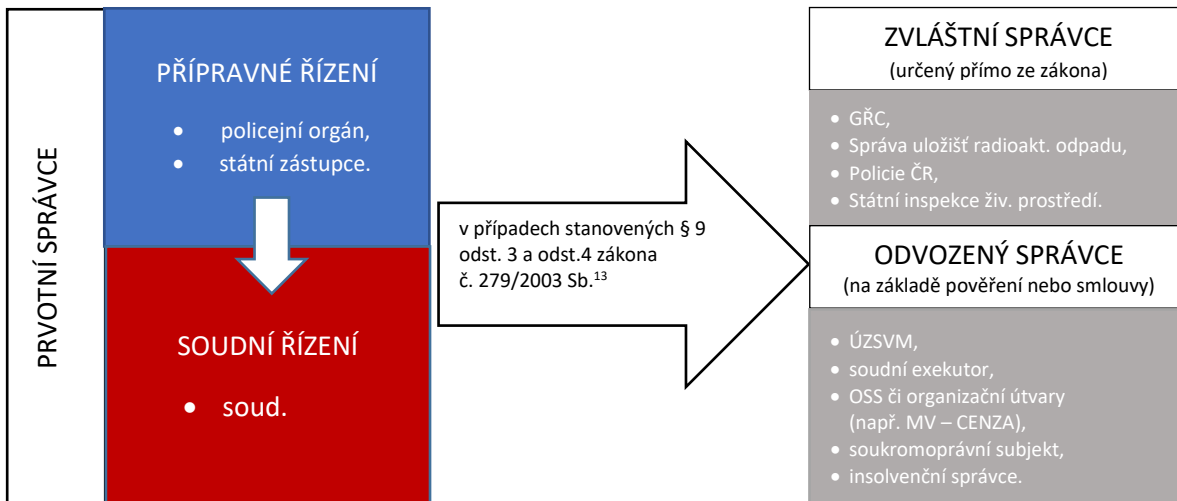
Zákon č. 59/2017 Sb.¹¹ upravuje použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, uložených v trestním řízení, kterými jsou mj. trest propadnutí majetku či věci nebo ochranné opatření zabránění věci. Věc, která propadla nebo byla zabráněna na základě majetkové trestní

¹⁰ Zákon č. 240/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹¹ Zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů.

sankce, organizační složka státu (dále také „OSS“) zpeněží postupem dle zákona č. 219/2000 Sb.¹² Získané peněžní prostředky (po odečtení nákladů vynaložených na hospodaření s předmětným majetkem) zašle OSS neprodleně na zvláštní účet určený k zasílání peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí zřízený Ministerstvem spravedlnosti (dále také „zvláštní účet MSp“). Pokud se však věc nepodaří zpeněžit ve lhůtě jednoho roku, naloží s ní OSS způsobem uvedeným v zákonu č. 219/2000 Sb. a případný výnos z prodeje se stane příjmem státního rozpočtu.

Schéma č. 2: Přehled subjektů zapojených do správy majetku v trestním řízení

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Povinnost úhrady všech nákladů správy zajištěného majetku leží na státu a náklady jsou plně hrazeny z prostředků státního rozpočtu.

Správa majetku v daňovém řízení

Pro daňová řízení při správě spotřebních daní vydávají orgány Celní správy ČR (dále také „CS ČR“) právní tituly pro zajištění konkrétních vybraných výrobků v režimu podmíněného

¹² Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹³ Ustanovení § 9, odst. 3 a 4 zákona č. 279/2003 Sb. uvádí: „(3) Správu zajištěných
a) věcí, o nichž je důvodné podezření, že byly získány v souvislosti s porušením celních předpisů nebo právních předpisů upravujících správu spotřebních daní, vykonává Generální ředitelství cel,
b) radioaktivních odpadů a zdrojů ionizujícího záření vykonává Správa uložišť radioaktivních odpadů,
c) exemplářů rostlin a živočichů, regulovaných kožešin a výrobků z tuleňů a jiných jedinců chráněných podle zákona o obchodování s ohroženými druhy a jedinců zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a volně žijících ptáků chráněných podle zákona o ochraně přírody a krajiny vykonává Česká inspekce životního prostředí,
d) zbraní, střeliva, munice, výbušnin, regulovaných prekurzorů výbušnin a dalších látek nebo směsí zneužitelných pro výrobu výbušnin, návykových látek a prekursorů, včetně zařízení k jejich výrobě, přípravků obsahujících návykové látky a jiných nebezpečných látek vykonává krajské ředitelství policie, v jehož územním obvodu se nachází sídlo soudu, který vede trestní řízení.
(4) Nemůže-li ten, kdo má podle odstavce 1 správu zajištěného majetku vykonávat, zajistit výkon správy sám, zajistí jej podle povahy zajištěného majetku
a) na základě pověření prostřednictvím organizační složky státu nebo státní organizace příslušné hospodařit s určitým majetkem státu, nebo
b) na základě smlouvy prostřednictvím jiné osoby podnikající v určité oblasti nebo dostatečně odborně způsobilé k výkonu správy daného majetku, a to za sjednanou úplatu, případně bezúplatně.“

osvobození od daně, se kterými bylo nakládáno v rozporu se zákonem č. 353/2003 Sb., nebo pro zajištění dopravního prostředku. Po nabytí právní moci rozhodnutí o zajištění zahájí orgány CS ČR řízení s cílem prokázat nakládání s vybranými výrobky v rozporu se zákonem č. 353/2003 Sb. Po skončení řízení rozhodují o uvolnění zajištěných vybraných výrobků a dopravního prostředku nebo o jejich zabránění či propadnutí, kdy se jejich vlastníkem stane stát. Náklady na uskladnění nebo likvidaci se předepisují tomu, komu byl majetek zabráněn nebo jemuž propadnul, a náhrada těchto nákladů je příjmem státního rozpočtu. Postup správců daně upravuje zákon č. 280/2009 Sb.

V souvislosti s vymáháním daňových nedoplatků mohou orgány Finanční správy ČR (dále také „FS ČR“) a CS ČR v postavení správce daně nařídít daňovou exekuci, kterou lze provést mj. prodejem movitých a nemovitých věcí, ke které mohou nařídít dražbu. Daňová exekuce se provede sepsáním věcí, jejich následným odebráním a prodejem, pokud to povaha věci nevyklučuje. Výtěžek z prodeje se použije na úhradu daňových nedoplatků daňového subjektu. Exekuční náklady, které mj. spočívají i v náhradě hotových výdajů vzniklých při provádění daňové exekuce, je povinen hradit dlužník¹⁴.

Příslušnost kontrolovaných osob ke správě majetku

Ke správě majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v trestním a daňovém řízení jsou příslušné orgány státní správy z několika resortů. Přehled majetku, k jehož správě jsou příslušné jednotlivé orgány státní správy, znázorňuje následující schéma.

Schéma č. 3: Přehled majetku, k jehož správě jsou příslušné jednotlivé kontrolované osoby

	<p>ÚZSVM je příslušný ke správě mj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • majetku zajištěného v trestním řízení orgánem činným v trestním řízení, pokud ho tento ke správě pověří; • majetku zabraného nebo propadlého v trestním řízení podle zákona č. 40/2009 Sb.¹⁵ na základě rozhodnutí soudu, kromě majetku uvedeného v ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb.
	<p>KŘP JMK je příslušné ke správě mj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • majetku, který zajistilo jako orgán činný v trestním řízení; • majetku zabraného nebo propadlého v trestním řízení podle zákona č. 40/2009 Sb. na základě rozhodnutí soudu uvedeného v ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 219/2000 Sb.¹⁶
	<p>KS v Ostravě je příslušný ke správě mj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • majetku, který zajistil jako orgán činný v trestním řízení; • majetku zajištěného v trestním řízení jiným orgánem činným v trestním řízení, pokud řízení přejde do fáze řízení před soudem.

¹⁴ Ustanovení § 182 zákona č. 280/2009 Sb.

¹⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁶ Telekomunikační a radiokomunikační technika, záznamová technika, výpočetní technika a dopravní prostředky propadlé nebo zabrané v trestním, přestupkovém a jiném obdobném řízení, dále veškeré zbraně, střelivo, munice, výbušniny, regulované prekurzory výbušnin a další látky nebo směsi zneužitelné k nedovolené výrobě výbušnin, návykové látky a prekursory včetně zařízení k jejich výrobě, přípravky obsahující návykové látky a jiné nebezpečné látky.

MV – CENZA je příslušné ke správě mj.:

- majetku zajištěného v trestním řízení orgánem činným v trestním řízení, pokud ho tento ke správě pověří.

GŘC řídí celní úřady, které jsou příslušné ke správě mj.:

- majetku, který zajistily jako orgán činný v trestním řízení¹⁷ (tzv. prvotní správce);
- majetku zajištěného v trestním řízení, u kterého je důvodné podezření, že byl získán v souvislosti s porušením celních předpisů nebo předpisů upravujících správu spotřebních daní¹⁸ (tzv. zvláštní správce);
- zajištěných vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně, se kterými bylo nakládáno v rozporu se zákonem č. 353/2003 Sb.¹⁹;
- majetku propadlého ve prospěch státu v souvislosti s porušením celních předpisů nebo předpisů upravujících správu spotřebních daní;
- majetku propadlého nebo zabraného, který je předmětem spotřební daně²⁰;
- majetku odebraného v rámci daňové exekuce.

GFŘ řídí finanční úřady, které jsou příslušné ke správě mj.:

- majetku odebraného v rámci daňové exekuce;
- majetku propadlého ve prospěch státu podle zákona č. 280/2009 Sb. z rozhodnutí orgánů Finanční správy ČR, tj.
 - věci zajištěné jako důkazní prostředky²¹, které nebylo možné vrátit jejich vlastníkovi;
 - věci, které získali vydražitelé v dražbě prováděné v rámci daňové exekuce a následně si je nevyzvedli²²;
 - věci, které se v dražbě nezpeněžily, správce je vyloučil ze soupisu věcí a nepodařilo se je vrátit dlužníkovi²³.

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Následující schéma č. 4 graficky znázorňuje, v jakém řízení (trestním nebo daňovém), povaze (zajištěný nebo propadlý) a množství se majetek u dané kontrolované osoby spravoval.

¹⁷ Ustanovení § 78, 79, 79a, 79 g zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁸ Ustanovení § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 279/2003 Sb.

¹⁹ Ustanovení § 42, 134zg a 134zgc zákona č. 353/2003 Sb.

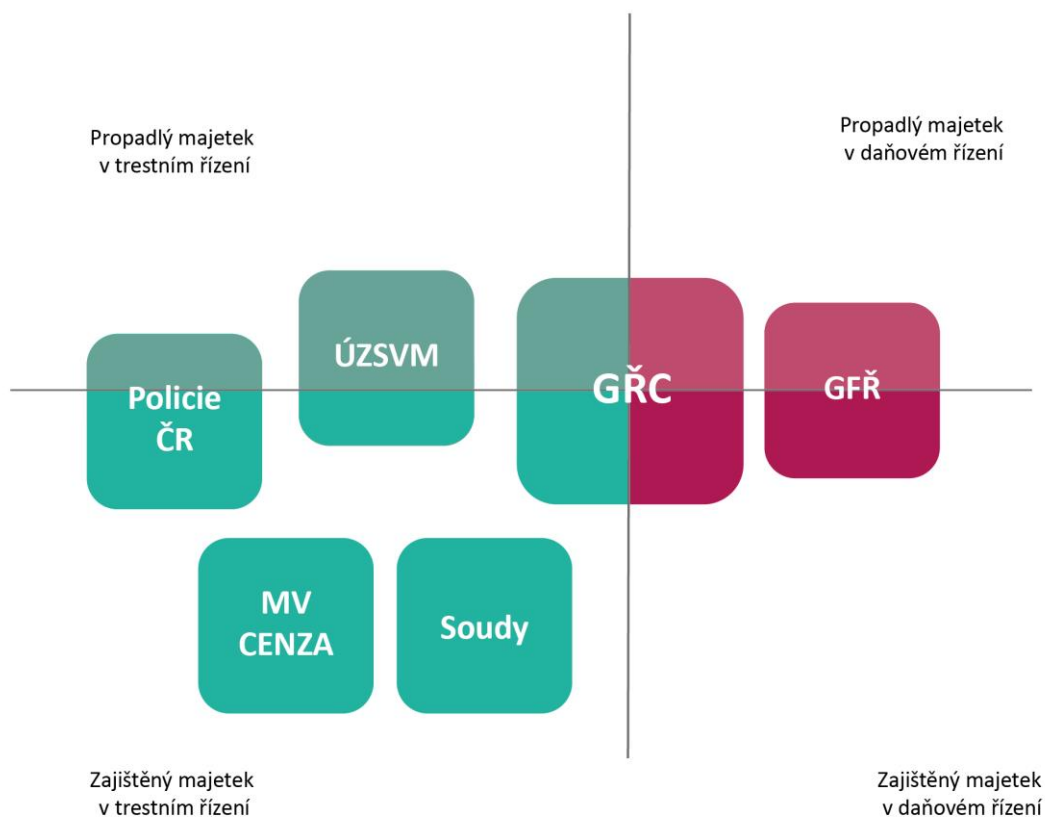
²⁰ Ustanovení § 42d, 135zf, 135zg zákona č. 353/2003 Sb.

²¹ Ustanovení § 83 zákona č. 280/2009 Sb.

²² Ustanovení § 211 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb.

²³ Ustanovení § 217 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb.

Schéma č. 4: Rozložení působnosti kontrolovaných osob ke správě majetku

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Pozn.: Pozice kontrolované osoby je dána objemem, druhem řízení a povahou majetku.

III. Rozsah kontroly

NKÚ kontrolou prověřoval, zda:

- ✓ kontrolované osoby nastavily postupy při správě majetku zajištěného, zastaveného, zabraného a propadlého tak, aby vedly k účelnému vynakládání peněžních prostředků a byly v souladu s právními předpisy;
- ✓ kontrolované osoby postupovaly dle svých zákonných povinností s cílem minimalizovat náklady na správu zastaveného, zajištěného, zabraného a propadlého majetku a zachovat jeho hodnotu.

NKÚ se v rámci kontroly zaměřil na jednotlivé úkony správce majetku v daňovém a trestním řízení, na zákonnost a účelnost vynakládání peněžních prostředků na správu majetku.

NKÚ pro účely této kontroly považoval správu zajištěného, zabraného a propadlého majetku za účelnou, pokud správce realizoval řádně procesy spojené se správou majetku (evidence, skladování, údržba, prodej a sledování výdajů) a touto realizací bylo dosaženo stanovených cílů správy majetku, tj. aby bezdůvodně nedocházelo ke snížení hodnoty majetku nebo k jeho zmenšení a výtěžek z jeho prodeje nebyl z důvodu pozdního prodeje či nečinnosti nižší. Postup jednotlivých kontrolovaných osob ověřoval NKÚ na kontrolních vzorcích, které zahrnovaly

případy motorových vozidel a elektrozařízení, neboť se jedná o majetek rychle ztrácející na tržní hodnotě v čase²⁴, a z tohoto důvodu je u něho žádoucí co nejrychlejší prodej.

NKÚ při kontrole respektoval nezávislost soudu při výkonu moci soudní a nezávislost soudců při výkonu jejich funkce. Stejně tak NKÚ kontrolou neprověřoval skutečnosti týkající se správy majetku subjektů z neuzavřených trestních řízení.

Kontrolováno bylo období od roku 2015 do roku 2020, v případě věcných souvislostí období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Evidence spravovaného majetku

Správce majetku má povinnost vést majetek zajištěný v trestním řízení průkazným a přehledným způsobem v evidenci²⁵. Zákon však již nespécifikuje nároky na formální ani obsahovou stránku evidence zajištěného majetku. V rámci daňového řízení jsou veškeré informace o zajištěném majetku obsaženy ve vymáhací části spisu daňového subjektu²⁶ a právní úprava nevyžaduje ani žádným způsobem neupravuje vedení evidence sepsaných movitých věcí.

Na základě údajů v jednotlivých evidencích kontrolovaných osob zjistil NKÚ rozdílnost ve struktuře evidencí a v nich uváděných údajů:

KŘP JMK vedlo evidenci zajištěných věcí v rámci trestního řízení v elektronické podobě. Vygenerované sestavy obsahovaly informace týkající se množství majetku, hodnoty zajištěného majetku v korunách, hodnoty majetku, která se nevrátila pachatelům, zrušení zajištění v korunách, druhu věci dle číselníku popisu věci, organizačního článku, který věc šetří a který věc zajistil. Pro získání detailnějších informací byly možnosti generování souhrnných sestav omezené. Propadlý a zabraný majetek vedlo KŘP JMK v operativní evidenci, přičemž evidence propadlých a zabraných motorových vozidel byla vedena pouze v listinné podobě.

MV CENZA vedlo tři různé evidence, a to manažerskou evidenci v aplikaci MS Excel, majetkovou evidenci SQL v rámci aplikace EKIS a evidenci dokumentů pro jednotlivé případy správy zajištěného majetku na základě pověření OČTŘ v elektronické spisové službě GINIS. V manažerské evidenci v MS Excel byl evidován zajištěný majetek převzatý do správy od OČTŘ, který byl v této evidenci veden bez ocenění. Manažerská evidence neobsahovala údaje o datu zařazení a vyřazení majetku z evidence. Uvedená data vedlo MV CENZA ve spisové službě GINIS. Spisová služba GINIS obsahovala veškeré dokumenty pro jednotlivé případy správy zajištěného majetku na základě pověření OČTŘ. Majetková evidence SQL byla vedena v rámci aplikace EKIS od roku 2019²⁷. Majetková evidence SQL se členila na evidenci zajištěného majetku v aktivní správě a evidenci neaktivního majetku, tj. majetek prodaný, vrácený. Majetková evidence SQL obsahovala informace o umístění majetku a jeho detailní popis

²⁴ Ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 279/2003 Sb.

²⁵ Ustanovení § 10 odst. 4 zákona č. 279/2003 Sb.

²⁶ Ustanovení § 64 zákona č. 280/2009 Sb.

²⁷ Do ostrého provozu byla majetková evidence SQL uvedena v roce 2020.

včetně fotodokumentace. Z výstupních sestav těchto evidencí nelze zjistit celkovou hodnotu zajištěného majetku, který obdrželo MV CENZA do správy od OČTR.

ÚZSVM vedlo evidenci zajištěných věcí v rámci trestního řízení elektronicky. Evidence majetku umožňovala generovat předem definované tiskové sestavy, ze kterých bylo možné zjistit celkový počet položek spravovaného zajištěného majetku, skladbu majetku i jeho ocenění za jednotlivé roky kontrolovaného období. Jelikož zákon v případě zajištěného majetku neukládal povinnost oceňovat evidovaný majetek, byla nenulová hodnota uváděna pouze v případech, kdy byla tato hodnota známá (např. výše pohledávky, hodnota převzatá z pověření ke správě od OČTŘ). Z tohoto důvodu bylo v kontrolovaném období při zavedení do evidence více než 90 % majetku zajištěného v trestním řízení oceněno hodnotou 0 Kč.

KS v Ostravě evidoval v knize úschov veškerý zajištěný majetek, který fyzicky převzal od OČTŘ na základě instrukce Ministerstva spravedlnosti – vnitřního a kancelářského řádu. KS v Ostravě neprováděl kontrolu a ani nedisponoval informacemi o stavu fyzicky nepřevzatého majetku, přestože dle zákona č. 279/2003 Sb. přešla na tento soud příslušnost ke správě daného majetku. Evidence neobsahovala údaje o hodnotě majetku, protože KS v Ostravě majetek zajištěný v trestním řízení zpravidla neoceňoval, vyjma částek zajištěných peněžních prostředků.

Z kontroly NKÚ provedené u **MSp** vyplynulo, že obdobně postupovaly i ostatní soudy. Dle vyjádření MSp si každý soud ČR upravoval evidenci fyzicky nepřevzatého majetku individuálně. Některé soudy ČR neevidovaly fyzicky nepřevzatý majetek, který spravoval soudem pověřený správce, a informace o tomto majetku byly pouze součástí jednotlivých trestních spisů.

GŘC vedlo majetek zajištěný v trestním i daňovém řízení v jedné elektronické evidenci. Evidence umožňovala generovat předem definované sestavy, ze kterých bylo možné zjistit údaje ohledně majetku a úkonů s ním spojených podle jeho charakteru. Oceňování zajištěného majetku prováděl skladovatel²⁸ podle centrálního ceníku pouze pro účely skladování. Po propadnutí nebo zabrání tohoto majetku státem byla tato cena následně použita pro účely vedení majetku státu v účetnictví bez ohledu na reálnou finanční hodnotu majetku.

GFŘ vedlo elektronickou evidenci, která umožňovala na centrální úrovni ucelený přehled sepsaných movitých věcí odebraných v daňové exekuci. Evidence umožňovala generovat předem definované sestavy, ze kterých bylo možné zjistit přehled sepsaných movitých věcí, jejich hodnotu, údaje o místě skladování a skladových pohybech. Hodnota sepsané movité věci uvedená v evidenci odpovídala odhadu daňového exekutora při odebrání majetku a v průběhu doby se nijak neaktualizovala. Jako podklad pro ocenění sepisované movité věci využíval daňový exekutor doklady o pořízení věci, faktury, smlouvy, skladové listy, případně využíval obdobných cen dohledatelných např. na internetu. Jelikož byla evidence povinně zavedena až 1. 11. 2017, byly záznamy z předchozího období neúplné.

²⁸ Skladovatelem se rozumí organizační útvar CS ČR nebo jiná forma organizačního uspořádání, který ZM nebo MS skladuje a má za tímto účelem zřízen sklad ZM a MS.

Příklad č. 1

U GFŘ bylo zjištěno několik chybně vyplněných údajů. Tyto nedostatky však nebyly systémového charakteru, jednalo se o pochybení jednotlivce. Např. v rámci zajištění 1 670 krabic s obuví v celkové hodnotě 688 060 Kč byla v protokole o soupisu chybně uvedena cena za jednotku ve výši celkové hodnoty majetku. Tato chyba se následně promítla i do evidence, v důsledku čehož byla v roce 2019 hodnota majetku v evidenci zkreslena o 1 148 372 140 Kč.

Z údajů v tabulce č. 1 je patrné, že v 68,5 % případů zajištěných vozidel²⁹ u všech kontrolovaných osob byla ukončena správa do půl roku od jejich převzetí do správy. Toto nastalo zejména díky rychlosti nakládání GFŘ se zajištěnými vozidly v daňovém řízení, jejichž podíl tvoří na celkovém počtu vozidel s ukončenou správou do půl roku přibližně 92 %.

Tabulka č. 1: Délka správy zajištěných vozidel s ukončenou správou v průběhu let 2015–2020

Délka správy pásmo	GFŘ		GŘC		ÚZSVM		KŘP JMK + MV CENZA ¹		CELKEM	
	Počet ²	Podíl	Počet ²	Podíl	Počet ²	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl
Do půl roku	976	77,9 %	38	57,6 %	49	24,4 %	0	0,0 %	1 063	68,5 %
Půl roku – 1 rok	107	8,5 %	8	12,1 %	85	42,3 %	11	35,5 %	211	13,6 %
1–2 roky	125	10,0 %	18	27,3 %	37	18,4 %	20	64,5 %	200	12,9 %
Více než 2 roky	45	3,6 %	2	3,0 %	30	14,9 %	0	0,0 %	77	5,0 %
Celkem	1 253	100 %	66	100 %	201	100 %	31	100 %	1 551	100 %

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Vysvětlivky:

1. Uvedena vozidla, která KŘP JMK předalo MV CENZA do správy v kontrolovaném období, délka správy je ode dne zajištění KŘP JMK k datu přijetí úhrady za prodej vozidla od MV CENZA.
2. Jedná se o počet položek v evidenci kontrolovaných osob. Jedna položka může obsahovat i více motorových vozidel.

NKÚ zjistil, že z evidencí zajištěného a propadlého majetku vedených kontrolovanými osobami bylo možné identifikovat pouze částečnou hodnotu spravovaného majetku zajištěného v trestním a daňovém řízení.

V rámci daňového řízení zůstává majetek po celou dobu správy v evidenci u jednoho správce, který majetek zajistil. V trestním řízení dochází k předávání majetku mezi jednotlivými správci v závislosti na fázi trestního řízení a charakteru spravovaného majetku. V případě předání majetku jinému správci byl novým správcem daný majetek zaevidován do jeho evidence pod novým unikátním evidenčním číslem bez návaznosti na předchozí evidenci u původního správce. Tím docházelo ke ztrátě kontinuálního přehledu o veškerých úkonech při správě majetku, celkové délky správy daného majetku kontrolovanými osobami nebo celkových nákladech vzniklých za celou dobu jeho správy. Informace o spravovaném majetku a historii jeho správy jsou dohledatelné pouze v trestním spise v analogové formě.

2. Skladování a údržba spravovaného majetku

Dle ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 279/2003 Sb. s účinností od 1. 6. 2015 je správce povinen majetek zajištěný v rámci trestního řízení řádně zabezpečit a chránit před znehodnocením, zejména před jeho poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím, a provést

²⁹ Jedná se o počet položek v evidenci kontrolovaných osob. Jedna položka může obsahovat i více motorových vozidel.

potřebné úkony směřující k uchování jeho hodnoty. Potřebu provádění pravidelné údržby a péče o zajištěná motorová vozidla zmiňují i rozsudky soudů ve věci náhrad škod v důsledku nedostatečného skladování a péče o zajištěná vozidla³⁰.

Kontrolou NKÚ byly zjištěny odlišné postupy při provádění údržby motorových vozidel (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

KŘP JMK a MV CENZA měly od roku 2019 nastavena shodná podrobná pravidla pro uskladnění, rozsah a periodicitu odborné údržby motorových vozidel, a to metodickým pokynem MV³¹, tak, aby nedocházelo k jejich poškození nebo snížení hodnoty (např. údržba pneumatik probíhala nejméně jednou za měsíc). Kontrolou NKÚ v oblasti skladování a údržby u těchto kontrolovaných osob nebyly zjištěny nedostatky.

ÚZSVM nastavil podrobná pravidla pro skladování a pravidelnou údržbu zajištěných motorových vozidel. Na rozdíl od KŘP JMK a MV CENZA byla u údržby pneumatik nastavena třikrát delší periodičita provedení daných úkonů. Provedení pravidelné údržby však ÚZSVM podmiňoval udělením předběžného souhlasu OČTŘ, který ho správou pověřil. Pokud OČTŘ nereagoval či odmítl požadavek ÚZSVM na předchozí souhlas s pravidelnou údržbou, ÚZSVM údržbu neprovedl. ÚZSVM v těchto případech nepostupoval při správě motorových vozidel zajištěných v trestním řízení ve všech případech v souladu s ustanovením § 10 odst. 2 zákona č. 279/2003 Sb., které ukládá správci povinnost provádět úkony směřující k uchování hodnoty bezpodmínečně, tedy bez předchozího souhlasu OČTŘ.

Příklad č. 2

Ve 120 případech (66,7 % zajištěných motorových vozidel z kontrolního vzorku) neprováděl ÚZSVM údržbu motorových vozidel, přestože v pověření ke správě majetku pro ÚZSVM byla povinnost vykonávat správu zajištěného majetku definována v obecné rovině dle zákona č. 279/2003 Sb. ÚZSVM nezajistil potřebné úkony směřující k uchování hodnoty zajištěného majetku.

KS v Ostravě měl upraveno skladování a kontrolu fyzicky převzatého zajištěného majetku do soudní úschovy. V případě fyzicky nepřevzatého zajištěného majetku, tj. majetku, který byl svěřen do správy pověřenému správci, příp. jej spravoval zvláštní správce či zůstal u původního správce z přípravného řízení (zajištěný majetek umístěný zpravidla v policejních či celních skladech), neměl KS v Ostravě nastaveny postupy pro skladování, údržbu a péči. Zároveň KS v Ostravě po dobu, kdy byl příslušný ke správě tohoto majetku, nedisponoval informacemi o jeho stavu.

GŘC nenastavilo pravidla pro provádění údržby tak, aby byla zachována hodnota majetku zajištěného, propadlého a zabraného v trestním a daňovém řízení. Organizační útvary CS ČR neprováděly aktivní správu majetku směřující k uchování věci v souladu se zákonem č. 279/2003 Sb.³² Hodnota spravovaného majetku tak v důsledku neprovedené údržby motorových vozidel prokazatelně bezdůvodně klesala, což ve svém důsledku zapříčinilo negativní dopad na výši peněžních prostředků získaných z prodeje tohoto majetku.

³⁰ Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 čj. 15 C 128/2016-360, rozsudek Odvodního soudu pro Prahu 2 čj. 19 C 99/2018-201; rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem čj. 12 Co 266/2020-251; rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 874/2015.

³¹ Metodický návod ředitele odboru správy majetku MV z 6. 11. 2019, čj. MV-152417-1/OSM-2019.

³² Ustanovení § 8a odst. 1 a odst. 2 a ustanovení § 10 odst. 2. zákona č. 279/2003 Sb.

Příklad č. 3

GŘC zajistilo v lednu 2015 motorové vozidlo, jehož hodnota klesla do prosince 2018 ze 120 tis. Kč na 59 tis. Kč. Dle znalce pokles hodnoty vozidla způsobilo jeho dlouhodobé odstavení mimo provoz, v důsledku čehož došlo mj. k nefunkčnosti baterie, korozi výfuku a části brzd, zatuhnutí ruční brzdy, prokousání odhlučnění přední kapoty od hlodavců.

Správce daně má při správě cizího majetku jednat s péčí řádného hospodáře. To znamená, že s majetkem odebraným daňovému subjektu nakládá tak, aby uchoval hodnotu, kterou měl majetek v okamžiku odebrání daňovému subjektu. **GFŘ** nenastavilo podřízeným složkám pravidla pro provádění údržby, příp. přípravy na dražby u zabavených motorových vozidel. GFŘ ponechalo rozhodování při správě odebraného majetku na jednotlivých správcích daně podle instančního principu zákona č. 280/2009 Sb. Mezi rozhodnutími přijímanými správci daně při správě odebraného majetku existovaly ve zcela srovnatelných situacích zásadní rozdíly.

Příklad č. 4

Na kontrolním vzorku 68 motorových vozidel NKÚ zjistil, že údržba byla provedena pouze v 11 případech a příprava vozu na dražbu v 6 případech.

3. Prodej spravovaného majetku

Správou majetku se pro účely zákona č. 279/2003 Sb. rozumí i jeho prodej. OČTŘ může rozhodnout o prodeji zajištěného majetku s předchozím souhlasem obviněného. Bez souhlasu může OČTŘ rozhodnout o prodeji zajištěného majetku, lze-li důvodně předpokládat, že podle rychlé zkáze nebo jiné těžko odvratitelné škodě, bude rychle ztrácet na tržní hodnotě, zejména jde-li o motorová vozidla a elektrozařízení, budou-li s výkonem správy spojeny nepřiměřené náklady nebo bude-li výkon správy vyžadovat zvláštní podmínky nakládání nebo zvláštní odbornou způsobilost, které lze zajistit jen s nepřiměřenými obtížemi. Při splnění podmínek daných v tomto zákoně je pověřený nebo smluvní správce povinen navrhnout OČTŘ prodej zajištěného majetku.

Až v průběhu kontroly NKÚ došlo na základě vydání pokynu policejního prezidenta mj. ke sjednocení postupu při výkonu zajištění správy majetku zajištěného v trestním řízení pro jednotlivé organizační články útvaru Policie České republiky (dále také „Police ČR“), nastavení pravidel spolupráce s MV CENZA a nastavení systému pravidelného vyhodnocování výkonu správy zajištěného majetku za účelem ochrany jeho ekonomické hodnoty. V rámci resortu **MV** nebyl až do roku 2022³³ nastaven jednotný postup při výkonu správy majetku zajištěného v trestním řízení³⁴.

KŘP JMK v případě zajištěného majetku využívalo většinou pro prodej MV CENZA, kdy KŘP JMK vyhotovilo k zajištěnému majetku usnesení o prodeji zároveň s pověřením ke správě

³³ Centrum zajištěných aktiv vzniklo na Ministerstvu vnitra ČR k datu 1. 1. 2017. Od vzniku MV CENZA do listopadu 2019 nastavovalo MV jednotlivé procesy a zavádělo standardy dle právních předpisů. Dne 11. 2. 2022 byl vydán pokyn policejního prezidenta č. 23, který mimo jiné upravuje jednotný postup při výkonu správy majetku zajištěného v trestním řízení, pravidla spolupráce s oddělením MV CENZA a spolupráci mezi policejními orgány, ekonomickým pracovištěm a koordinátorem správy zajištěného majetku; systém pravidelného vyhodnocování výkonu správy zajištěného majetku za účelem ochrany jeho ekonomické hodnoty, optimalizace nákladů na výkon jeho správy a určení, zda došlo k naplnění podmínek pro jeho případný prodej; minimální požadavky na péči o zajištěný majetek.

³⁴ Postup byl do té doby sjednocen pouze u věcí, které byly policejním orgánem převzaty do úschovy za účelem provedení důkazu.

majetku. KŘP JMK prodávalo pouze motorová vozidla propadlá státu. NKÚ kontrolou zjistil ojedinělé nedostatky při prodeji motorových vozidel propadlých státu, která podléhala režimu zákona č. 59/2017 Sb.

Příklad č. 5

KŘP JMK bezúplatně převedlo dvě motorová vozidla v celkové účetní hodnotě 880 000 Kč jinému subjektu a nerealizovalo jejich prodej, ačkoliv se jednalo o majetek propadlý státu na základě uložených majetkových trestních sankcí. Takto získaný majetek měl být nabídnut k prodeji a částky získané z prodeje měly být odvedeny na zvláštní účet Ministerstva spravedlnosti³⁵.

MV CENZA nastavilo pravidla pro prodej zajištěného majetku a postupovalo v souladu s právními předpisy s ojedinělými nedostatky při správě majetku vykonávané pro GŘC na základě *dohody mezi Ministerstvem vnitra ČR a Generálním ředitelstvím cel o pilotním projektu spolupráce při výkonu správy a prodeje věcí zajištěných v trestním řízení*. GŘC v 8 z 10 případů obdrželo od MV CENZA návrh na prodej majetku až v průběhu kontroly NKÚ, přitom MV CENZA bylo pověřeno správou tohoto majetku již rok a půl. Z toho v sedmi případech již GŘC nebylo příslušné rozhodovat o prodeji tohoto majetku, protože jej předalo Policii ČR. Tato skutečnost svědčí o nefunkční komunikaci mezi MV a GŘC, protože se MV CENZA nedozvědělo zásadní informace o spravovaném majetku.

ÚZSVM nastavil pravidla pro prodej zajištěného majetku a provedl jejich aktualizaci ve smyslu novely zákona č. 279/2003 Sb., která měla vést ke zvýšení počtu prodejů a tím ke snížení výdajů vynaložených na skladování a údržbu zajištěných věcí. ÚZSVM nastavená pravidla nedodržel, a nepostupoval tak v souladu s ustanovením § 12 odst. 3 zákona č. 279/2003 Sb., když ve většině případů nenavrhoval OČTŘ prodej zajištěného majetku rychle ztrácejícího na své tržní hodnotě.

Příklad č. 6

ÚZSVM v 57 %³⁶ zkontrolovaných případů zajištěných osobních motorových vozidel a v téměř 93 %³⁷ zkontrolovaných případů zajištěného elektrozařízení nenavrhoval OČTŘ prodej zajištěného majetku. Průměrná doba, po kterou byla vozidla, u kterých nedošlo k prodeji, skladována, činila 522 dnů.

Ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 59/2017 Sb. ukládalo povinnost zpeněžit věci propadlé nebo zabrané na základě majetkové trestní sankce. Takto získané peněžní prostředky byly příjmem zvláštního účtu MSp. V případě, že se daný majetek nepodařilo zpeněžit do jednoho roku, ale až následně, příjem z prodeje se stal příjmem státního rozpočtu. V důsledku tohoto časového omezení docházelo ke snižování příjmů zvláštního účtu MSp, a nebyl tak naplněn účel předpokládaný zákonem č. 59/2017 Sb., tj. maximální uspokojení majetkových nároků osob poškozených trestným činem. Zatím neschválený vládní návrh novely zákona č. 59/2017 Sb.³⁸

³⁵ Ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 59/2017 Sb.

³⁶ Kontrolní vzorek tvořilo 180 ks zajištěných motorových vozidel, tj. 53,89 % z celkového počtu zajištěných motorových vozidel.

³⁷ Kontrolní vzorek tvořilo 110 ks zajištěných elektrozařízení, tj. 41,51 % z celkového počtu zajištěných elektrozařízení.

³⁸ Sněmovní tisk 175/0, *Novela zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních EU* [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [cit. 02-11-22]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=175&CT1=0>.

toto omezení částečně odstraňuje, neboť např. prodlužuje lhůtu pro zpeněžení věci z dosavadního jednoho roku na dva a staví lhůtu po dobu probíhajícího soudního řízení.

Příklad č. 7

ÚZSVM nebyl schopný dodržet jednoletou lhůtu ve 13 případech z kontrolního vzorku 24 nemovitých věcí propadlých na základě majtkové trestní sankce. Nejčastějším důvodem nedodržení lhůty ze strany ÚSZVM bylo podání dovolání obviněného k Nejvyššímu soudu, přičemž toto dovolání tuto lhůtu nestavělo. Z prodeje 11 nemovitých věcí prodaných po více než dvou letech bylo do státního rozpočtu převedeno více než 25,4 mil. Kč.

KS v Ostravě prodej zajištěného a propadlého majetku ve své režii neuskutečňoval. V případech, kdy soud rozhodl o prodeji spravovaného majetku, pověřil prodejem jinou organizační složku státu (nejčastěji ÚZSVM).

GŘC nenastavilo pravidla pro prodej majetku zajištěného v trestním řízení, který rychle ztrácí na tržní hodnotě a není důkazem, v souladu s ustanovením § 12 odst. 2 písm. b) zákona č. 279/2003 Sb. Stejně tak GŘC nenastavilo pravidla pro navrhování prodeje zajištěného majetku, který orgány CS ČR spravovaly pro jiné OČTŘ, v souladu se zákonem č. 279/2003 Sb. Důsledkem nenastavení postupů pro navrhování prodeje zajištěného majetku bylo, že orgány CS ČR v pozici pověřeného správce nepostupovaly v souladu s ustanovením § 12 odst. 3 zákona č. 279/2003 Sb. U propadlého a zabraného majetku GŘC nastavilo postupy konečného nakládání s ním v souladu s příslušnými právními předpisy.

Příklad č. 8

GŘC zajistilo nákladní vozidlo, u kterého orgány CS ČR nenavrhlly Policii ČR prodej více než dva roky, přestože se dle zákona č. 279/2003 Sb. jednalo o majetek rychle ztrácející na tržní hodnotě, a tudíž mělo GŘC navrhnout OČTŘ prodej zajištěného vozidla.

GFŘ nastavilo postupy při prodeji zajištěného majetku v souladu s právními předpisy. Na kontrolním vzorku bylo ověřeno, že pokud nedocházelo ze strany daňových subjektů k průtahům daňového řízení, činil správce daně kroky k realizaci prodeje. Průměrná doba správy od zajištění po prodej majetku zjištěná NKÚ na kontrolním vzorku u motorových vozidel činila 403 dní, medián byl pouhých 78 dní. To znamená, že u poloviny kontrolovaných vozidel byla vydána dražební vyhláška za méně než 78 dní od jejich soupisu při zajištění. Průměrná doba od soupisu při zajištění k datu vydání dražební vyhlášky u elektrozařízení činila 197 dní a medián byl 191 dní.

NKÚ zjistil, že v důsledku nenavržení prodeje zajištěného majetku OČTŘ ze strany pověřeného správce, resp. neprodávání tohoto majetku, nebyl naplněn účel novely zákona č. 279/2003 Sb., protože bez aktivního vyzývání OČTŘ k zaslání souhlasu s prodejem předmětného majetku se snižovala pravděpodobnost jeho prodeje.

4. Hodnota spravovaného majetku a celkové výdaje na jeho správu

Kontrolované osoby v kontrolovaném období přijaly do svých evidencí zajištěný majetek v minimální hodnotě 3,50 mld. Kč³⁹ a zaevidovaly propadlý majetek v minimální hodnotě 2,92 mld. Kč⁴⁰.

³⁹ MV CENZA a KS v Ostravě ve svých evidencích neuváděly hodnotu majetku při převzetí do správy.

⁴⁰ MV CENZA a KS v Ostravě majetek propadlý státu nespravovaly.

NKÚ při kontrole evidencí majetku zjistil:

- chybně uvedené údaje při zaevidování majetku, např. zaevidované počty kusů neodpovídaly skutečnému počtu kusů majetku, okamžik vyřazení majetku předcházet okamžiku jeho příjmu, nevyřazení majetku z evidence;
- rozdílné oceňování majetku, např. neoceňování majetku či oceňování majetku v nulové hodnotě, oceňování majetku hodnotou nastavenou v centrálním ceníku dle kategorie majetku;
- zaevidování zajištěného majetku po jeho převedení od jednoho správce k jinému s jinou identifikací tohoto majetku;
- zavádění evidence majetku u některých kontrolovaných osob až v průběhu kontrolovaného období.

Tyto skutečnosti neumožňovaly efektivními postupy stanovit celkovou hodnotu majetku, který kontrolované osoby spravovaly. NKÚ zjistil hodnotu přírůstků majetku v jednotlivých letech kontrolovaného období z nepřesných evidencí majetku, tzn. včetně nedostatků uvedených výše. Někteří správci majetku zveřejňují informace o hodnotách zajištěného majetku ve svých výročních zprávách, např. dle zprávy o činnosti Národní centrály proti organizovanému zločinu z roku 2017 a výročních zpráv Národní centrály proti organizovanému zločinu zajistily všechny útvary Policie ČR v letech 2016–2020 majetek v průměrné výši 6,24 mld. Kč ročně⁴¹.

Obdobně lze celkový objem vynaložených prostředků na správu majetku zajištěného v daňovém a trestním řízení stanovit pouze částečně, protože kontrolované osoby sledovaly výdaje na rozdílné činnosti spojené se správou majetku. Kontrolované osoby neměly povinnost evidovat odděleně mzdové a ostatní provozní výdaje související se správou majetku. Tyto výdaje kontrolované osoby sledovaly dohromady s výdaji na činnosti v rámci své působnosti.

Kontrolované osoby evidovaly odděleně pouze variabilní výdaje⁴². NKÚ určil celkový objem vynaložených prostředků na správu majetku na základě odhadů mzdových a provozních výdajů a hodnoty variabilních výdajů u jednotlivých kontrolovaných osob ve výši cca 0,32 mld. Kč.

⁴¹ Zdroje: *Výroční zpráva NCOZ 2020*. Policie.cz [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-ncoz-2020.aspx>; *Výroční zpráva NCOZ 2018*. Policie.cz [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-ncoz-za-rok-2018.aspx>; *Zpráva o činnosti NCOZ 2017*. Policie.cz [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-ncoz.aspx>.

⁴² Tzn. výdaje, které byly zaplacené externím subjektům.

Seznam zkratk:

NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
CS ČR	Celní správa ČR
FS ČR	Finanční správa ČR
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘC	Generální ředitelství cel
KŘP JMK	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
KS v Ostravě	Krajský soud v Ostravě
KZ	kontrolní závěr NKÚ
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MV	Ministerstvo vnitra
MV CENZA	Centrum zajištěných aktiv – oddělení Ministerstva vnitra
OČTŘ	orgán činný v trestním řízení
OSS	organizační složka státu
Policie ČR	Policie České republiky
správa majetku	správa majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v trestním a daňovém řízení
ÚZSVM	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
zvláštní účet MSp	zvláštní účet určený k zasílání peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí zřízený Ministerstvem spravedlnosti

Příloha č. 1

Tabulka č. 1: Přehled nastavení skladování motorových vozidel

Kontrolovaná osoba	Nastavena pravidla pro skladování motorových vozidel	Popis skladování
KŘP JMK	ANO	<p>a) vozidlo musí stát na rovné, zpevněné a odvodněné ploše, b) mezi vozidly musí být dostatečný prostor pro pohyb osob kolem vozu, c) vozidlo, z něhož vytékají olejové či jiné náplně musí být podloženo vhodnou nádobou, d) vozidlo musí mít zařazen první rychlostní stupeň, u automatické převodovky musí být ovládací páka řazení v poloze parkovací režim, e) ruční brzda nesmí být zatažena, s výjimkou automatických převodovek, f) větrací otvory v interiéru vozidla musí být otevřeny, g) v interiéru vozidla musí být odstraněna voda, sníh, hrubé nečistoty a odpadky, h) okna vozidla musí být uzavřena, pokud je to technicky proveditelné, i) baterie vozidla jsou trvale napájeny, pokud takovým vybavením sklad disponuje a technický stav baterie vozidla napájení umožňuje, j) vozidlo je odemčeno a kapota motoru pootevřena, k) klíče, případně kódy k vozidlu, jsou uloženy v zabezpečeném prostoru mimo vozidla.</p>
MV CENZA	ANO	<p>a) vozidlo musí stát na rovné, zpevněné a odvodněné ploše, b) mezi vozidly musí být dostatečný prostor pro pohyb osob kolem vozu, c) vozidlo, z něhož vytékají olejové či jiné náplně musí být podloženo vhodnou nádobou, d) vozidlo musí mít zařazen první rychlostní stupeň, u automatické převodovky musí být ovládací páka řazení v poloze parkovací režim, e) ruční brzda nesmí být zatažena, s výjimkou automatických převodovek, f) větrací otvory v interiéru vozidla musí být otevřeny, g) v interiéru vozidla musí být odstraněna voda, sníh, hrubé nečistoty a odpadky, h) okna vozidla musí být uzavřena, pokud je to technicky proveditelné, i) baterie vozidel jsou trvale napájeny, pokud takovým vybavením sklad disponuje a technický stav baterie vozidla napájení umožňuje, j) vozidlo je odemčeno a kapota motoru pootevřena, k) klíče, př. kódy k vozidlu jsou uloženy v zabezpečeném prostoru mimo vozidla.</p>
ÚZSVM	ANO	<p>a) vozidlo musí stát na rovné, zpevněné a odvodněné ploše (beton, asfalt, u ploch sypaných štěrkem jsou kola podložena pevnými deskami apod.; opatření k ochraně pneumatik); b) mezi vozidly musí být dostatečný odstup, který umožňuje pohyb osob kolem vozu a bezpečné nastupování a vystupování</p>

Kontrolovaná osoba	Nastavena pravidla pro skladování motorových vozidel	Popis skladování
		<p>bez pojiždění (bezpečnost osob a prevence před poškozením vozidel při otevírání dveří);</p> <p>c) vozidlo nesmí stát v blízkosti stromů či výškových konstrukcí, kde hrozí poškození karoserie odpadáváním porostů nebo předmětů;</p> <p>d) vozidlo musí být chráněno před spadem agresivních látek na karoserii (ptačí trus, popílek apod.);</p> <p>e) vozidlo musí být umístěno v zastřešených a větraných prostorech, pokud to podmínky skladových prostor umožňují;</p> <p>f) vozidlo, z něhož vytékají olejové či jiné kapaliny, musí být podloženo vhodnou nádobou (ochrana životního prostředí);</p> <p>– odstavené (zaparkované) vozidlo se uvede do následujícího stavu:</p> <p>a) vozidlo musí mít zařazen první rychlostní stupeň, u automatické převodovky musí být ovládací páka řazení v poloze parkovací režim; u vozidel vybavených zabezpečovacím mechanismem, který uzamyká řadící páku, musí být zařazen rychlostní stupeň umožňující využití tohoto bezpečnostního systému;</p> <p>b) ruční brzda nesmí být zatažena;</p> <p>c) větrací otvory interiéru vozidla musí být naplněny; ovládací prvek intenzity ventilátoru musí být v poloze označené značkou ventilátor nebo v poloze max.; ovládací prvek směru ventilace musí být v poloze tělo a nohy (prevence před vznikem plísni);</p> <p>d) na palubní desce a sedačkách nesmí být odloženy žádné dokumenty ani předměty;</p> <p>e) sluneční clony musí být zaklopeny do horní polohy pod střechu, tj. mimo sklo (prevence před vyblednutím);</p> <p>f) v interiéru vozidla, zejména v prostoru pro nohy, musí být odstraněn sníh, voda a hrubé nečistoty;</p> <p>g) všechna okna vozidla musí být uzavřena;</p> <p>h) dveře vozidla musí být uzavřené a uzamčené nebo jinak zabezpečené před neoprávněným vniknutím neoprávněné osoby;</p> <p>i) na karoserii vozidla nesmí být hrubé nečistoty.</p> <p>– klíče atd. se uloží v zabezpečeném prostoru skladu, případně na místě určeném ředitelem územního pracoviště.</p>
KS v Ostravě	NE	Fyzicky nespravují zajištěná vozidla (ke správě pověřují jiné správce).
GŘC	NE	
GŘŘ	NE	

Tabulka č. 2: Přehled nastavení údržby motorových vozidel a elektrozařízení

Kontrolovaná osoba	Nastavena pravidla pro údržbu motorových vozidel a elektrozařízení	Popis údržby	Záznamy o provedené údržbě
KŘP JMK	ANO	<p>Údržba motorových vozidel:</p> <p>a) řádné vyčištění vozidla, včetně umytí – do 1 měsíce od převzetí vozidla do správy,</p> <p>b) kontrola stavu pneumatik (včetně rezervy), dohuštění (nejméně jednou za měsíc),</p> <p>c) krátká projížďka v rámci skladového areálu (nejméně dvakrát ročně s ohledem na letní/zimní období),</p> <p>d) kontrola stavu kapalin, výměnu nebo doplnění, př. výměna kapalin včetně zimní nafty před zimním obdobím,</p> <p>e) dobíjení baterií (trvale, pokud to umožňuje vybavení skladu).</p> <p>Údržba elektrozařízení se neprovádí.</p>	<p>Protokol o umístění vozidla: zaznamenaný úkony údržby – zejména kontrola stavu pneumatik a jejich případné dohuštění a kontrola stavu provozních kapalin včetně stavu autobaterie</p>
MV CENZA	ANO	<p>Údržba motorových vozidel:</p> <p>a) řádné vyčištění vozidla, včetně umytí – do 1 měsíce od převzetí vozidla do správy,</p> <p>b) kontrola stavu pneumatik (včetně rezervy), dohuštění (nejméně jednou za měsíc),</p> <p>c) krátká projížďka v rámci skladového areálu (nejméně dvakrát ročně s ohledem na letní/zimní období),</p> <p>d) kontrola stavu kapalin, výměnu nebo doplnění, př. výměna kapalin včetně zimní nafty před zimním obdobím,</p> <p>e) dobíjení baterií (trvale, pokud to umožňuje vybavení skladu).</p> <p>Údržba elektrozařízení:</p> <p>dobíjení baterií (např. u mobilních telefonů a notebooků), ověření funkčnosti těchto zařízení, jejich odblokování a uvedení do továrního nastavení před prodejem.</p>	<p>Záznamy v listinné podobě uložené v jednotlivých vozidlech po dobu skladování, po vyskladnění byly archivovány a evidovány ve spisové službě a údaje o údržbě byly vloženy do majetkové evidence SQL</p>

Kontrolovaná osoba	Nastavena pravidla pro údržbu motorových vozidel a elektrozařízení	Popis údržby	Záznamy o provedené údržbě
ÚZSVM	ANO	<p>V rámci metodického pokynu nastaveny pravidla pro údržbu vozidel:</p> <ul style="list-style-type: none"> – každé tři měsíce a) odpojení a výmětu akumulátoru (podle technických podmínek vozidla), kontrola klidového napětí, kontrola stavu elektrolytu, dobítí akumulátoru; b) kontrola tlaku ve všech pneumatikách a jejich dohuštění; u vozidel, která mají být vrácena do provozu, se dohušťovalo na tlak předepsaný výrobcem; u vozidel skladovaných se doplnil tlak zpravidla na 3,5 bar; c) pootočení kol vozidla tak, aby vozidlo po další období tří měsíců nestálo na stejné ploše pneumatik; d) kontrola vytékajících olejových a jiných náplní z vozidla; <p>– každých šest měsíců</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prohlídka, zda nedošlo k poškození laku vozidla, popř. umytí a nakonzervování karoserie voskem; b) očištění brzdových kotoučů od počínající koroze, a to buď krátkou jízdou s intenzivním brzděním, nebo obroušením na válci; c) nastartování motoru, jeho zahřátí na provozní teplotu a ujetí krátké vzdálenosti (řádově desítky metrů). Tato činnost mohla být zabezpečena již v rámci údržby brzdových kotoučů; <p>– před zimním obdobím</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kontrola nemrzoucích směsí (chladičí kapalina, odstranění nevhodné směsi z ostříkovačů apod.); <p>Specifická údržba jiného majetku nebyla prováděna.</p>	<p>Dokumentace, ze které bylo patrné, kdo, kdy, kde a v jakém rozsahu prováděli odbornou údržbu</p>
Soudy ČR	NE	Fyzicky nespravují zajištěná vozidla (ke správě pověřují jiné správce).	
GŘC	NE		
GFŘ	NE	Základní péče o motorová vozidla (dobítí baterie a kontrola tlaku v pneumatikách) byla prováděna v rámci skladování vozidel ve skladech SSHR.	

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/33

Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané v resortu Ministerstva zemědělství na podporu zpracování zemědělských produktů

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/33. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státu a Evropské unie určené v resortu Ministerstva zemědělství na podporu zpracování zemědělských produktů poskytují a čerpají kontrolované osoby v souladu s právními předpisy, účelně a hospodárně.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od listopadu 2021 do června 2022.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2018 až 2021, v případě věcných a časových souvislostí i předcházející a následující období.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále též „MZe“);

Státní zemědělský intervenční fond, Praha (dále též „SZIF“);

vybraní příjemci dotací:

Bohušovická mlékárna, a.s., Praha; Kostelecké uzeniny a.s.; LAKTOS, a.s., Praha; LE & CO - Ing. Jiří Lenc, s.r.o., Jirny; MASO UZENINY PÍSEK, a.s.; Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r.o.; MP Krásno, a.s.; OLMA, a.s., Olomouc; PINKO a.s., Benešov; POLABSKÉ MLÉKÁRNY a.s., Poděbrady; RABBIT Trhový Štěpánov a.s.; Uzeniny Příbram, a.s., Praha.

Kolegium NKÚ na svém XV. jednání, které se konalo dne 21. listopadu 2022,

schválilo usnesením č. 14/XV/2022

kontrolní závěr v tomto znění:

Podpora zpracování zemědělských produktů realizovaná v letech 2018–2021 v těchto programech

Národní dotační programy

Investiční program na zvyšování konkurenceschopnosti: dotační program 13

Podpora pouze pro velké podniky s jednoduššími podmínkami než u podpory z *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*.

Podpora zpracování mléka: dotační program 19.A.

Nedostatečně prokazovaná souvislost proplácených provozních nákladů mlékáren se zvýšením kvality mléka.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Podpora investic pro zpracovatele zemědělských produktů: operace 4.2.1

Podpora původně určená pro mikropodniky a malé a střední podniky, od roku 2020 ji mohly čerpat i velké podniky.

Podpora vývoje nových produktů: operace 16.2.2

Investiční podpora vynakládaná převážně na velké projekty s nedostatečnou kontrolou inovativnosti.

Podpora sdílení zařízení a zdrojů: operace 16.3.1 záměr b)

Podpora pro zpracovatelské mikropodniky a malé a střední podniky, která byla neúspěšná – proplacen pouze jeden projekt.

Podpora krátkých dodavatelských řetězců: operace 16.4.1

Podpora pro mikropodniky a malé a střední podniky, která byla neúspěšná – proplacen pouze jeden projekt.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Nejvyšší kontrolní úřad provedl kontrolu peněžních prostředků státu a Evropské unie (dále též „EU“) vynakládaných v resortu MZe na podporu zpracování zemědělských produktů. Kontrole NKÚ byly podrobeny dotační programy financované z národních zdrojů včetně dotačního programu AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ a operace podpořené z *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*, který je spolufinancován Evropskou unií. NKÚ prověřil vyplacené prostředky podpory v celkovém objemu 7,9 mld. Kč, z toho prostředky ve výši 0,9 mld. Kč prověřil u dvanácti vybraných příjemců dotací.

MZe nastavilo systém poskytování podpory na zpracování zemědělských produktů tak, že se nedařilo plnit opatření „... investiční podporu přednostně orientovat na mikro, malé a střední podniky...“, jehož realizaci má dojít k naplnění cílů stanovených ve strategii resortu MZe¹. Velké zpracovatelské podniky měly více příležitostí čerpat dotace než mikropodniky a malé a střední podniky. Velké podniky mohly čerpat nejen podporu z PRV 2014–2020, ale MZe pro ně připravilo také investiční národní dotační program², ze kterého nemohly mikropodniky ani malé a střední podniky čerpat dotace. Podmínky pro získání národních dotací byly navíc pro žadatele jednodušší než dotační podmínky *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (dále jen „PRV 2014–2020“). MZe nastavilo podmínky pro čerpání podpory pro malé a střední podniky tak, že ty měly zájem o dotace jen z jedné ze čtyř investičních operací PRV 2014–2020 a z ostatních téměř nečerpaly.

MZe nesledovalo a nevyhodnocovalo hospodárnost, účelnost ani přínosy vynakládaných peněžních prostředků z národních dotačních programů. Cíle těchto programů byly stanoveny obecně a bez odpovídajících ukazatelů, které by umožňovaly plnění cílů sledovat. MZe dále nevytvořilo dostatečné podmínky pro hospodárné vynakládání peněžních prostředků a chybovalo při kontrole žádostí o dotace. Stejně tak MZe nedostatečně vyhodnocovalo, zda má podpora pro jednotlivé příjemce dostatečný motivační účinek nebo zda by si jednotlivé investice pořizovaly zpracovatelské podniky z vlastních prostředků bez dotace, jelikož vykazovaly zisky, a to i v řádech desítek či stovek milionů korun.

V roce 2020 převedlo MZe administraci a kontrolu národních dotací na SZIF. Tímto krokem sice došlo v této oblasti podpory k částečnému zlepšení procesu administrace a kontroly, přesto stále přetrvávají nedostatky v nastavených podmínkách pro poskytování dotací.

V oblasti poskytování dotací z národního dotačního programu AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ nebyly zjištěny nedostatky.

MZe při poskytování prostředků z PRV 2014–2020 neověřovalo, zda podpořené projekty přinesly požadované inovace, nebo se jednalo o pouhou výměnu strojů, zařízení a technologií.

Vybraní příjemci při realizaci projektů postupovali v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami.

¹ *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*, která byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 2. května 2016 č. 392.

² Národní dotační program 13 *Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu*.

Celkové vyhodnocení vyplývá z těchto zjištěných nedostatků:**A. Národní dotace**

- A.1 V oblasti zpracování zemědělských produktů nezaměřilo MZe podporu na mikropodniky a malé a střední podniky.** MZe určilo pro oblast potravinářství několik cílů, kterých chce do roku 2030 dosáhnout¹. Průřezovým opatřením, které MZe k naplňování cílů stanovilo, je investiční podpora přednostně orientovaná na mikropodniky a malé a střední podniky. Pro mikropodniky a malé a střední podniky však MZe v letech 2018–2021 žádný národní dotační program nepřipravilo. Naopak vyhlásilo národní dotační program 13. *Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu* (dále též „DP 13“) určený pouze pro velké zpracovatelské podniky. V letech 2018–2021 z něho MZe velkým podnikům rozdělilo celkem 1,7 mld. Kč. Podmínky pro získání národní dotace z tohoto programu byly pro žadatele jednodušší, než tomu bylo u projektů realizovaných s podporou z PRV 2014–2020 (viz body A.2 až A.4).
- A.2 MZe nedostatečně monitorovalo a hodnotilo naplňování cílů národního dotačního programu.** MZe v rámci DP 13, určeného pro velké podniky, nenastavilo žádné ukazatele výsledku, výstupu a dopadu. MZe nepromítlo do zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací, povinnost stanovovat konkrétní cíle projektů. Cíle DP 13 byly neměřitelné, nevyhodnotitelné, byly stanoveny zcela nekonkrétně (obecně) bez určení toho, jak bude měřeno jejich naplňování, a tudíž i vyhodnocování úspěšnosti jejich dosažení.
- A.3 MZe nevytvořilo základní podmínky pro hospodárné vynakládání peněžních prostředků v rámci národních dotací.** MZe nestanovilo u DP 13, určeného pro velké podniky, žádné závazné podmínky a postupy pro výběr dodavatelů ani maximální limity výdajů, jako je tomu v případě PRV 2014–2020. Příjemci tak nebyli nuceni chovat se hospodárně, neboť nebyli limitováni ve výši výdajů na pořízení majetku.
- A.4 MZe a SZIF posuzovaly nezbytnost podpor pro velké podniky pouze formálně.** MZe a SZIF pro hodnocení motivačního účinku čili nezbytnosti podpory neměly dostatečné podklady. Nepožadovaly po žadatelích doložení jejich tvrzení o přínosu navržených investic, předložené žádosti s těmito nedostatky přijaly a rozhodly o poskytnutí dotace. Existuje tak riziko vzniku tzv. efektu mrtvé váhy, tedy situace, že by žadatelé investice realizovali i bez finanční podpory.
- A.5 MZe a SZIF nedostatečně ověřovaly uznatelnost uplatňovaných nákladů.** V rámci národního dotačního programu 19.A. *Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimech jakosti Q CZ* (dále též „DP 19.A.“) MZe a SZIF neověřovaly, zda žadatelé uplatňovali pro dotaci nepřímé náklady, které skutečně souvisely s režimem jakosti mléka Q CZ³.
- A.6 Opatření MZe a SZIF k odstranění nedostatků zjištěných předchozí kontrolou⁴ nebyla dostatečná a účinná, příp. k realizaci některých opatření do června 2022 vůbec nedošlo,** přestože vláda uložila ministru zemědělství provést opatření v termínu do 31. března 2020. Jednalo se o nedostatky v národním dotačním programu zaměřeném na produkci a zpracování mléka v režimu jakosti Q CZ.

³ Režim jakosti Q CZ je souhrn limitních ukazatelů kvality pro získání ochranné známky, jejímž vlastníkem je Česká republika. K užívání ochranné známky uděluje MZe povolení.

⁴ Kontrolní akce NKÚ č. 18/08 – *Peněžní prostředky vynakládané na podpory v sektoru živočišné výroby.*

A.7 MZe alokovalo prostředky na podporu v rámci dotačního programu AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ ve výši, která se z velké části nevyčerpala. V rámci tohoto dotačního programu se z celkové alokované částky ve výši 3 mld. Kč vyčerpalo pouze 0,2 mld. Kč, tedy cca 7 % alokace. Část nevyužitých prostředků byla převedena do rozpočtu Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s., (dále jen „PGRLF“) a zbývající část, evidovaná v rozpočtu MZe jako nároky z nespotřebovaných výdajů, zůstala zcela nevyužita.

B. Program rozvoje venkova na období 2014–2020

- B.1 MZe se dařila podpora mikropodniků a malých a středních zpracovatelských podniků pouze částečně.** Podpora z PRV 2014–2020 měla přispět k realizaci tematického cíle EU „zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků“. Mikropodniky a malé a střední podniky mohly v rámci PRV 2014–2020 čerpat ze čtyř operací. Operace 16.3.1 *Sdílení zařízení a zdrojů ve svém záměru* b) *Spolupráce v oblasti zpracování zemědělských produktů na zemědělské a nezemědělské produkty a jejich uvádění na trh* a dále operace 16.4.1 *Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů* (dále též „operace 16.4.1“) však téměř nebyly čerpány. MZe nastavilo podmínky tak, že žadatelé měli zájem pouze o jednu investiční operaci 4.2.1 *Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů* (dále též „operace 4.2.1“), do které MZe od roku 2020 umožnilo vstoupit i velkým podnikům a zároveň navýšilo částku maximální dotace z 12 mil. Kč na 37,5 mil. Kč. MZe tím vytvořilo riziko, že velké podniky vyčerpají alokaci operace 4.2.1, která byla původně určena pouze pro mikropodniky a malé a střední podniky.
- B.2 MZe nastavením podmínek u operace 16.2.2 vytvořilo další program na podporu investic především pro velké podniky.** MZe nastavilo podmínky pro čerpání peněžních prostředků z operace 16.2.2 *Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh* (dále též „operace 16.2.2“) tak, že s velikostí projektu klesaly povinné výdaje na spolupráci. Žadatelé realizovali převážně velké a finančně nákladné projekty a většinu prostředků vynaložili na pořízení strojů, technologií a stavební úpravy a využili tuto dotační příležitost především k financování investic.
- B.3 MZe poskytovalo prostředky na projekty, aniž by posoudilo, zda splnily podmínku inovativnosti.** MZe při výběru projektů k podpoře z operace 16.2.2 nemělo dostatečné informace (např. technické nebo finanční) k posouzení a vyhodnocení inovace (případně její míry) ve vztahu k požadované výši dotace. Nemohlo tak ověřit, zda nedocházelo k pouhé obměně strojů, zařízení a technologií. MZe neurčilo, jakým způsobem má být po ukončení realizace inovativních projektů posouzeno naplnění jejich inovativnosti před vyplacením dotace.

II. Informace o kontrolované oblasti

MZe ve *Strategii resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030* stanovilo pro oblast potravinářství jako jeden z cílů růst významu mikropodniků a malých a středních podniků, zejména v ekonomicky citlivých regionech. MZe chce tohoto cíle dosáhnout investiční podporou modernizace a inovací přispívajících k růstu konkurenceschopnosti, přednostně orientovanou na mikropodniky a malé a střední podniky.

Obdobný cíl obsahuje i *Program rozvoje venkova na období 2014–2020*, v němž se Ministerstvo zemědělství zavázalo k plnění tematického cíle společného strategického rámce „*zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků*“.

Zpracovatelé zemědělských produktů (výrobci potravin a krmiv) mohli čerpat v kontrolovaném období podporu z peněžních prostředků státního rozpočtu prostřednictvím národních dotačních programů a z rozpočtu EU prostřednictvím vybraných operací *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*.

Národní dotační programy

Do konce roku 2019 bylo MZe v rámci poskytování národních dotací zodpovědné jak za řízení a nastavení podmínek pro poskytování a čerpání dotací, tak za administraci a kontrolu předkládaných žádostí o dotaci.

Od 1. 1. 2020 se stal poskytovatelem národních dotací SZIF, na který MZe převedlo veškeré činnosti související s administrací a kontrolou. Odpovědnost za řízení a nastavení podmínek však zůstala na MZe.

MZe každoročně vydává „*zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2, § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů*“ (dále jen „*Zásady*“). Zásady obsahují obecnou část, která se týká všech dotačních programů, a část specifickou, v níž jsou uvedeny podmínky týkající se konkrétních dotačních programů.

V kontrolovaném období 2018–2021 mohli zpracovatelé zemědělských produktů žádat o podporu ve dvou národních dotačních programech:

- dotační program 13. *Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu,*
- dotační program 19.A. *Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimech jakosti Q CZ.*

V reakci na problémy sektoru zpracování zemědělských produktů v souvislosti s šířením nákazy covid-19 vyhlásilo MZe v roce 2020 a 2021 program na podporu zpracovatelů zemědělských produktů nazvaný AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ⁵.

DP 13

MZe zaměřilo podporu v rámci DP 13 mj. na modernizaci výrobních zařízení, zavádění nových technologií, investice do technologií související s diverzifikací produkce provozovny o další výrobky, investice do technologií související se zásadní změnou výrobního postupu stávající provozovny s cílem zvýšení kvality při zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků a krmivářských podniků na evropském trhu a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů.

MZe zde stanovilo výši dotace do 50 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů projektu, kdy minimální hodnota uznatelných nákladů musí činit 1 mil. Kč a maximální hodnota uznatelných nákladů nesmí být vyšší než 60 mil. Kč.

⁵ Podpora byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 16. října 2020 č. 1052; usnesením vlády České republiky ze dne 2. listopadu 2020 č. 1138 a usnesením vlády České republiky ze dne 1. února 2021 č. 100.

Jediným možným žadatelem v rámci tohoto dotačního programu mohl být subjekt spadající do kategorie velký podnik. Kategorie podniků dle velikosti jsou uvedeny v příloze č. 1.

DP 19.A.

Účelem DP 19.A. byla podpora účasti v režimu jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty u mléka a mléčných výrobků. Předmětem dotace byla podpora producentů a zpracovatelů mléka v podobě částečné úhrady nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti mléka Q CZ.

Dotační program 19.A. byl určen pro všechny kategorie podniků, které splnily podmínky stanovené pro tento dotační program. DP 19.A. se dělí na podprogramy:

- 19.A.a. *Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ,*
- 19.A.b. *Podpora činností spojených s režimem jakosti Q CZ.*

DP 19.A. mohli žadatelé poprvé využít v roce 2017. Od roku 2021 mohli zpracovatelé zemědělských produktů v rámci národních dotačních programů dle Zásad žádat o podporu ještě v dalších programech zaměřených na jakost Q CZ, a to v komoditě drůbež (19.B.) a komoditě brambory (19.C.)⁶.

Žádat o podporu z dotačního programu mohli všichni producenti i zpracovatelé mléka zapojení do režimu jakosti mléka Q CZ bez ohledu na velikost podniku.

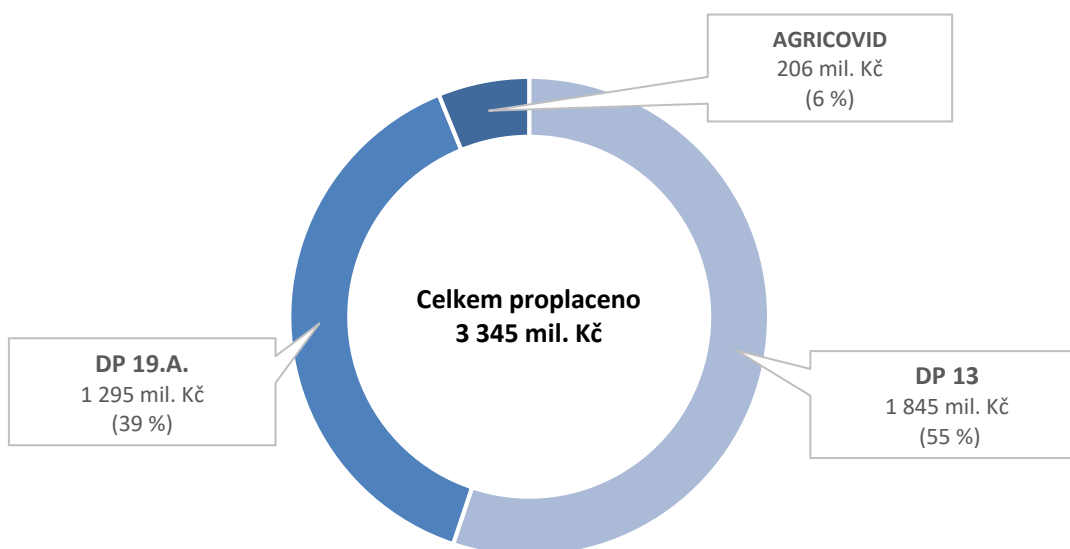
AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ

MZe dále v letech 2020 a 2021 vyhlásilo na podporu sektoru potravinářství dvě výzvy k podání žádostí v rámci dotačního programu AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ s alokací 3 mld. Kč. Jednalo se o mimořádné dotace vyplácené s cílem zmírnit dopady zavedených opatření k omezení šíření nákazy covid-19, spočívající zejména v uzavření škol a stravovacích služeb, ve změně režimu výroby a distribuce a ve zvýšených nárocích na nouzové zásobování.

Celková výše podpory v rámci tohoto dotačního programu nesměla být vyšší než 75 % skutečně prokazaného poklesu příjmů za prodej potravin nebo produkci zemědělské výroby. Sazba dotace na předmět dotace byla stanovena do 200 000 Kč na příjemce a do 20 000 Kč na každou spolupracující osobu nebo zaměstnance.

⁶ Vzhledem ke kontrolovanému období nebyly tyto programy v rámci KA č. 21/33 prověřovány.

Graf č. 1: Dotace vyplacené v rámci vybraných národních dotačních programů v letech 2018–2022 (stav k 26. 5. 2022)

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě informací SZIF a MZe.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020

V rámci poskytování podpory z PRV 2014–2020 je MZe jako řídicí orgán odpovědné za řízení programu a nastavení podmínek pro poskytování dotací. SZIF jako platební agentura provádí administraci a kontrolu předkládaných žádostí a výplatu dotací.

Pro jednotlivá kola příjmu žádostí o dotace (dále jen „výzvy“) vydalo MZe obecná a pro jednotlivé operace specifická *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (dále jen „Pravidla“). MZe v těchto Pravidlech mj. definovalo způsobilost žadatele, stanovilo podmínky pro získání dotace a určilo její výši, limity výdajů a další podmínky.

V kontrolovaném období 2018–2021 mohli zpracovatelé zemědělských produktů žádat o dotace v následujících operacích:

- operace 4.2.1 *Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů,*
- operace 16.2.2 *Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh,*
- operace 16.3.1 *Sdílení zařízení a zdrojů* (dále jen „operace 16.3.1“),
- operace 16.4.1 *Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů.*

Operace 4.2.1

Operace podporuje investice do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh a byla primárně zaměřena na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti malých a středních podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora by měla umožnit zemědělským podnikatelům a výrobcům

potravin a krmiv využít moderní technologie. V neposlední řadě měla podpora přispět k rozvoji místních trhů a zkrácení dodavatelských řetězců.

Operace 16.2.2

Operace podporuje rozvoj inovací při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Dotovány jsou projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy nebo technologie, které musí být vyvinuty ve spolupráci s výzkumným subjektem nebo žadatelem, který má k vývoji nového produktu, postupu nebo technologie prokazatelně dostatečné zdroje v podobě kvalifikovaného personálu a výrobních zdrojů.

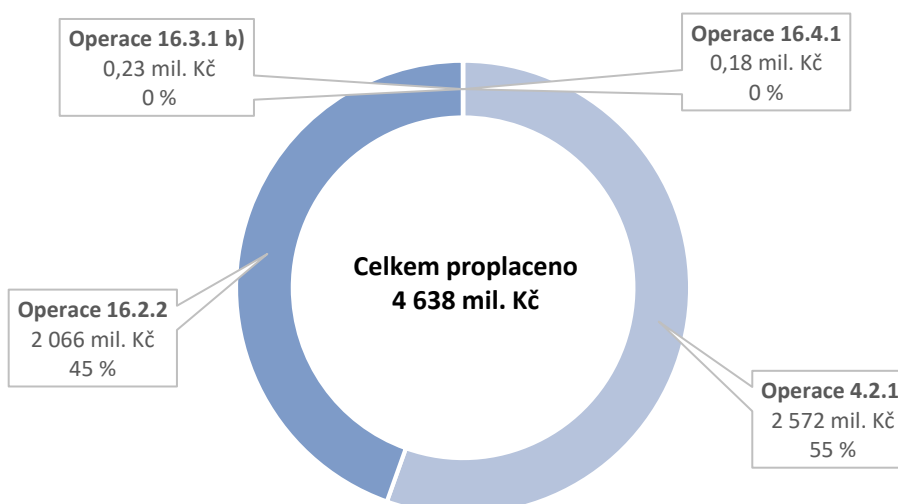
Operace 16.3.1

Operace podporuje spolupráci minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů v oblasti zemědělské prvovýroby, lesnictví nebo potravinářství. Při spolupráci by mělo dojít k zajištění efektivního využití zdrojů a dosažení úspor, kterých by při individuálním postupu nebylo dosaženo.

Operace 16.4.1

Operace podporuje spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů. Podpora by měla přispět k začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a k posílení jejich konkurenceschopnosti. Podpora je určena také pro společné investice do realizace projektů a pro společnou propagaci krátkých dodavatelských řetězců nebo místního trhu. Formou takovéto spolupráce může být společný prodej v místní prodejně, společný prodej ze dvora, společná organizace přímého prodeje spotřebiteli (např. bedýnkový prodej).

**Graf č. 2: Dotace vyplacené v rámci vybraných operací PRV 2014–2020
(stav od počátku realizace k 26. 5. 2022)**

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě informací SZIF.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda MZe a SZIF poskytují a příjemci čerpají peněžní prostředky státního rozpočtu a EU na podporu zpracování zemědělských produktů v souladu s předpisy, účelně a hospodárně.

Kontrola NKÚ byly podrobeny následující oblasti podpory zpracování zemědělských produktů:

- operace spolufinancované z rozpočtu EU v rámci *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*;
- dotační programy financované z rozpočtu MZe;
- dotační program AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ.

Kontrolou bylo prověřeno, zda MZe, SZIF a vybraní příjemci dotací postupovali při poskytování a čerpání dotací v souladu s právními předpisy, účelně a hospodárně.

Za účelné považuje NKÚ takové použití peněžních prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů. NKÚ při hodnocení účelnosti vycházel z nastavení cílů a monitorovacích ukazatelů a dále z dosažení cílů a cílových hodnot monitorovacích ukazatelů.

U jednotlivých příjemců dotace byla účelnost projektů posuzována v závislosti na dosažení výstupů, výsledků a cílů, které příjemci stanovili v rámci svých projektů, respektive zda existuje předpoklad, že je naplní.

Za hospodárné považuje NKÚ takové použití veřejných prostředků, které zajistí plnění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků při zajištění odpovídající kvality plnění úkolů.

NKÚ posuzoval u poskytovatele dotací zajištění hospodárnosti vynakládaných prostředků s ohledem na nastavené podmínky (například stanovení uznatelnosti nákladů, limitů výdajů, podmínek pro výběr dodavatelů, míry dotace – spolufinancování ze strany příjemce).

U příjemců dotací vycházel NKÚ při posuzování hospodárnosti zejména z kritérií pro uznatelnost nákladů, dodržování stanovených limitů uznatelných nákladů, ceníků stavebních prací a dodržování závazného rozpočtu projektu a ceny díla/veřejné zakázky.

Ministerstvo zemědělství

U MZe byla kontrola zaměřena na činnost ministerstva při nastavení podmínek pro poskytování peněžních prostředků ze státního rozpočtu a z rozpočtu Evropské unie na podporu zpracování zemědělských produktů. Zároveň bylo prověřováno, zda tyto podmínky nastavilo MZe v souladu s právními předpisy a zajistilo tak účelné a hospodárné vynakládání peněžních prostředků.

Kontrola také ověřila přijetí a realizaci opatření k odstranění nedostatků zjištěných předchozími kontrolními akcemi NKÚ⁷. Nejvyšší kontrolní úřad dále ověřoval proces převodu

⁷ Kontrolní akce NKÚ č. 17/26 – *Peněžní prostředky určené na opatření Spolupráce v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020* a kontrolní akce NKÚ č. 18/08 – *Peněžní prostředky vynakládané na podpory v sektoru živočišné výroby*.

agendy národních dotací od 1. 1. 2020, smluvní zajištění administrace, kontroly a poskytování podpor a činnost SZIF po převedení agendy národních dotací z MZe na SZIF.

U MZe na úrovni systému byly prověřeny alokované prostředky ve výši 8 614 113 543 Kč. Z této částky byl prověřen proces administrace a kontroly u MZe na vzorku žádostí o dotace ve výši 380 021 805 Kč.

Kontrolovaným obdobím u MZe byly roky 2018–2019 pro národní dotace a roky 2018–2021 pro PRV 2014–2020, v případě věcných a časových souvislostí i předcházející a následující období.

Státní zemědělský intervenční fond

U SZIF byla kontrola zaměřena na činnosti související s administrací a kontrolou žádostí o dotace a žádostí o platbu, zejména zda SZIF vynakládal peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie na zpracování zemědělských produktů hospodárně, účelně a v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami.

NKÚ také ověřoval činnost SZIF po převodu agendy národních dotací od 1. 1. 2020 – administraci, kontrolu a poskytování dotací.

U SZIF na úrovni systému byly prověřeny proplacené prostředky ve výši 6 301 001 319 Kč. Z této částky byl prověřen proces administrace a kontroly u SZIF na vzorku žádostí o dotace ve výši 1 095 285 280 Kč.

Kontrolovaným obdobím u SZIF byly roky 2020–2021 pro národní dotace a roky 2018–2021 pro PRV 2014–2020, v případě věcných a časových souvislostí i předcházející a následující období.

Příjemci dotací

U vybraných příjemců dotací bylo ověřováno, zda použili peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na podporu zpracování zemědělských produktů v rámci DP 13, DP 19.A. a vybraných operací z PRV 2014–2020 hospodárně, účelně a v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami.

U dvanácti vybraných příjemců byly prověřeny peněžní prostředky v celkové výši 921 007 862 Kč (viz příloha č. 2).

Kontrolovaným obdobím u příjemců dotací byly roky 2019 a 2020.

Poznámka: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Národní dotace

A.1 Nesměřování národní podpory na mikropodniky a malé a střední zpracovatelské podniky

Strategický dokument MZe schválený vládou¹ obsahuje tři hlavní priority pro oblast potravinářství:

- potravinové zabezpečení a přiměřená soběstačnost,
- konkurenceschopnost a efektivnost českého potravinářství,
- bezpečnost potravin a ochrana spotřebitelů.

K uvedeným prioritám stanovilo MZe celkem pět strategických cílů, u nichž uvádí opatření, jimiž chce dosáhnout plnění těchto cílů. Jedním z opatření, které prochází všemi strategickými cíli, je „*investiční podpora přednostně orientovaná na mikro, malé a střední podniky...*“ MZe ovšem v letech 2018–2021 nepřipravilo žádný investiční program pro mikropodniky a malé a střední podniky zpracovávající zemědělské produkty. Naopak vyhlásilo národní dotační program 13., který je určen pouze pro velké podniky a z něhož vyplatilo v období let 2018 až 2021 velkým podnikům 1,7 mld. Kč.

Mikropodniky a malé a střední podniky mohly v oblasti zpracování zemědělských produktů čerpat dotace pouze v rámci PRV 2014–2020.

Investiční projekty velkých podniků financované z národních zdrojů měly jednodušší podmínky pro získání dotace než obdobné projekty financované z PRV 2014–2020. Žadatelé například nebyli rozhodnutím o poskytnutí dotace zavázáni k plnění nějakého konkrétního cíle, k vykazování monitorovacích ukazatelů, k předložení monitorovací zprávy ani k hlášení změn projektu apod. U národních dotací nebyli příjemci omezeni limity, a jelikož projekty svým rozsahem nespádaly pod režim zákona o veřejných zakázkách, MZe pro ně nenastavilo ani postup pro zadávání zakázek mimo režim zákona, jako je tomu u projektů financovaných z PRV 2014–2020 (podrobnosti viz body A.2–A.4).

Kromě investičních podpor vyplácely MZe a SZIF jednotlivým žadatelům i neinvestiční dotace na podporu jakosti mléka Q CZ (DP 19.A.). V rámci této podpory žadatelé získávali peněžní prostředky na úhradu běžných provozních nákladů spojených s režimem jakosti.

Z analýzy účetních závěrek 11 vybraných největších příjemců podpory z DP 19.A. vyplývá, že kromě jednoho podniku vykazovaly v období let 2018–2020 zisk v řádech desítek či stovek milionů korun všechny tyto podniky (viz příloha č. 3).

A.2 Nedostatečné nastavení cílů, monitorování a hodnocení naplňování cílů

Kontrolou bylo zjištěno, že MZe a SZIF nepožadovaly, aby příjemci definovali cíle svých projektů na základě principů SMART (tj. aby byly konkrétní, měřitelné, dosažitelné, realistické a termínované), a příjemcům neuložily povinnost cíle projektů vyhodnocovat (ani v době udržitelnosti projektu). MZe ani SZIF rovněž nestanovily žádné závazné ukazatele výsledku, výstupu a dopadu projektů.

Cíle projektů byly nekonkrétní, neměřitelné a nevyhodnotitelné. MZe a SZIF tak nemohly sledovat a hodnotit plnění cílů projektů a plně posoudit a vyhodnotit cíle DP 13, míru jejich splnění a přínosy podpory, a tudíž ani účelné využití poskytovaných dotačních prostředků.

MZe vypracovávalo každoročně analýzy národních dotací do zemědělství, ve kterých uvádělo zejména statistické údaje. Jednalo se o objem realizace investic, počet přijatých a schválených žádostí, objem vyplacených prostředků. V případě DP 13 šlo o sumáře objemu plánovaných investic a realizovaných investic, včetně jejich porovnání s předcházejícím rokem a dlouhodobým průměrem. Tyto ukazatele však nic nevypovídají o tom, jaké byly přínosy/dopady vynaložených dotačních prostředků a zda byl naplněn účel DP 13, tj. zda došlo ke zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, respektive v jaké míře se kvalita zpracování zemědělských produktů promítla do finálních produktů, a zda a v jaké míře se zvýšila konkurenceschopnost potravinářských a krmivářských podniků na evropském trhu.

Tento stav pokračuje i v roce 2022, jelikož MZe nepromítlo povinnost definovat konkrétní a měřitelné cíle ani do Zásad pro rok 2022 a nenastavilo žádné ukazatele výsledku, výstupu a dopadu.

A.3 Nestanovení podmínek pro hospodárné vynakládání peněžních prostředků

Kontrolou bylo zjištěno, že MZe v podmínkách DP 13 (na roky 2018 až 2022) nestanovilo pro příjemce pravidla pro výběr dodavatele a nevymezilo limity jednotlivých uznatelných výdajů/nákladů. Žadatelé o dotaci tak nebyli omezeni ve výši nákladů na pořízení majetku a služeb a existuje riziko, že MZe proplácelo žadatelům náklady, které nemusely být v souladu s principem hospodárnosti.

MZe jako poskytovatel dotace tak nevytvořilo předpoklady pro sledování hospodárnosti uznatelných nákladů při poskytování národních dotací.

Vzhledem k tomu, že u DP 13 nebyla stanovena povinnost provádět výběr dodavatele, a tudíž ani povinnost specifikovat technické parametry pořizovaného majetku, nelze zcela ověřit hospodárnost uplatňovaných nákladů (výdajů) projektů. Je možné pouze konstatovat způsobilost těchto výdajů pro jejich proplacení poskytovatelem dotace.

Oproti tomu při poskytování dotací z PRV 2014–2020 je stanovení pravidel pro výběr dodavatele mimo režim zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a stanovení limitů uznatelných výdajů/nákladů nejen dobrou praxí, ale v podstatě standardem, a to právě z důvodu sledování hospodárného vynakládání peněžních prostředků.

A.4 Nedostatečné posuzování nezbytnosti podpor

V souladu s nařízením Evropské komise⁸ musí mít poskytovaná vnitrostátní podpora motivační účinek.

Slučitelnost podpory s vnitřním trhem EU rovněž upravují Pokyny EU⁹, které mimo jiné upřesňují, že *„podpora vykazuje motivační účinek, jestliže mění chování podniku takovým způsobem, že podnik zahájí další činnost, která přispívá rozvoji daného odvětví a kterou by bez poskytnutí podpory nevykonával nebo by ji vykonával pouze omezeným nebo jiným způsobem.*

⁸ Nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem.

⁹ Pokyny Evropské unie ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech na období 2014 až 2020, (2014/C 204/01) ze dne 1. 7. 2014.

Podpora však nesmí subvencovat náklady na činnosti, které by podniku vznikly v každém případě, a nesmí vyrovnávat běžná podnikatelská rizika hospodářské činnosti..."

Pokyny EU dále stanovují, že „...po obdržení žádosti musí orgán poskytující podporu provést kontrolu věrohodnosti uvedeného hypotetického srovnání a potvrdit, že podpora má požadovaný motivační účinek. Hypotetické srovnání je důvěryhodné, jestliže je věrohodné a týká se faktorů rozhodovacího procesu převládajících v okamžiku, kdy příjemce přijímá rozhodnutí o daném projektu nebo o dané činnosti...“

Velké podniky tedy musely v žádosti o dotaci obhajovat a prokazovat motivační účinek podpor v rámci národních dotačních programů.

Podmínky vztahující se k motivačnímu účinku vyplývajícím z nařízení Evropské komise⁸ zahrnuje MZe do Zásad, kde je stanoveno, že žadatel v kategorii velký podnik musí popsat situaci, která by nastala v případě, že by mu podpora nebyla poskytnuta, včetně doložení písemných dokladů, z nichž vychází (hypotetický scénář). U DP 13 žadatel musel dále vypracovat odůvodnění přínosu navržených investic.

Kontrolou bylo zjištěno, že v případě DP 13 a DP 19.A. žadatelé ve svých žádostech o dotaci (za roky 2018 až 2021) pouze formálním způsobem popsali situaci, která by nastala v případě, že by dotaci neobdrželi, a tento hypotetický scénář nedokládali žádnými doklady. V rámci hypotetického scénáře se žadatelé shodovali, že bez podpory by nemohli projekt uskutečnit, případně by ho mohli realizovat jen v omezené míře či v delším časovém horizontu. Svá tvrzení ale nijak nedoložili. Tyto argumenty uváděly i velké podniky, které generovaly vysoké zisky.

Přes tyto skutečnosti MZe ani SZIF nepožadovaly po žadatelích o dotaci, aby svá tvrzení uvedená v hypotetickém scénáři doložili nebo upřesnili. MZe a SZIF žádosti vykazující uvedené nedostatky přijaly a kontrolu věrohodnosti hypotetických scénářů a hodnocení motivačního účinku provedly pouze formálně – tj. neověřily, zda má poskytovaná podpora pro žadatele skutečně požadovaný motivační účinek. Tím nesplnily povinnost stanovenou v Pokynech EU⁹.

Kontrolou bylo dále zjištěno, že MZe nastavilo systém poskytování dotací tak, že vymezené cíle a uznatelné náklady u DP 13 a u operací 4.2.1 a 16.2.2 PRV 2014–2020 umožňovaly financování velmi podobných projektů a proplácení obdobných nákladů/výdajů projektu. Jednalo se o nákup zařízení, technologií a potřebné související stavební úpravy. Z důvodu takto nastaveného systému mohli žadatelé využívat a rovněž i plně a opakovaně každý rok využívali všechny možnosti čerpání prostředků státního rozpočtu a rozpočtu EU na investice napříč jednotlivými dotačními programy a operacemi. Z analýzy účetních závěrek 12 vybraných největších příjemců podpory z DP 13 vyplývá, že kromě jednoho podniku vykazovaly v období let 2018–2020 zisk v řádech desítek či stovek milionů korun všechny tyto velké podniky (viz příloha č. 4).

U vybraných příjemců dotací z DP 13 bylo zjištěno, že každoročně realizují investice v řádu stovek milionů korun na obnovu a modernizaci technického vybavení svých provozoven. Při každoročním opakovaném čerpání národních dotací z rozpočtu MZe na realizaci těchto investic vzniká riziko tzv. efektu mrtvé váhy, tj. situace, kdy by příjemce investici realizoval i bez veřejné finanční podpory.

A.5 Nedostatečná kontrola uznatelnosti nepřímých nákladů

MZe v Zásadách pro DP 19.A. na roky 2018 až 2022 uvádí, že v případech, kdy uznatelné náklady, jejichž doklady jsou součástí žádosti o dotaci, není možné určit jako přímé, je

povinností žadatele vypracovat vnitropodnikovou směrnici a kalkulační vzorec. Vnitropodnikové směrnice musí podrobně stanovit, podle jakého klíče žadatelé tyto nepřímé náklady rozvrhují na jednotlivé činnosti. Vnitropodnikové směrnice a kalkulační vzorce byly povinnou přílohou žádosti o dotaci. V případě použití kalkulačního vzorce z celkových nákladů podniku jsou nepřímé náklady na příslušnou činnost uznatelné ve výši maximálně 20 % a u oprav do výše 5 % celkových nákladů podniku. Smyslem vnitropodnikové směrnice a kalkulačního vzorce je definovat a vyčíslit uznatelné nepřímé náklady spojené s režimem jakosti Q CZ.

Žadatelé o dotaci zvolili jako způsob pro stanovení nepřímých nákladů porovnání stavu před zavedením režimu jakosti mléka Q CZ a po jeho zavedení, případně propočet navýšení nákladů po zavedení režimu jakosti mléka Q CZ.

Kontrolou na vybraném vzorku žádostí o dotace u MZe a SZIF bylo zjištěno, že z předložených vnitropodnikových směrnic žadatelů o dotaci nevyplývá, jakým způsobem byla získána zdrojová data o nepřímých nákladech, zejména co se týče spotřeby energií (elektrické energie, plynu) a nákladů na vodné a stočné. Nelze tak objektivně a jednoznačně určit, jak byl vypočítán podíl nákladů souvisejících s režimem jakosti mléka Q CZ na celkových nákladech, a tudíž ověřit, zda uplatněné náklady přímo souvisely s režimem jakosti mléka Q CZ. Ve složkách žadatelů/příjemců předložených NKÚ ke kontrole nebyl dohledán žádný záznam, že by se těmito skutečnostmi MZe a SZIF v rámci administrace žádostí o dotace zabývaly.

MZe a SZIF od žadatelů přijímaly vnitropodnikové směrnice a kalkulační vzorce s uvedenými nedostatky a následně vydávaly rozhodnutí o poskytnutí dotace. Žadatelé tak mohli uplatňovat a poskytovatelé dotací proplácet nepřímé náklady, které nesouvisely s režimem jakosti mléka Q CZ (viz příklad).

MZe nevypracovalo pro DP 19.A. žádnou směrnici, metodiku nebo manuál pro administraci a kontrolu, nestanovilo tak proces pro ověření a hodnocení uznatelnosti nákladů ani pro posuzování vnitropodnikových směrnic.

Ministerstvo zemědělství do 31. 12. 2019 nepožadovalo k DP 19.A. výstupy z administrativní kontroly. Není tedy zřejmé, zda MZe vnitropodnikové směrnice a kalkulační vzorce posuzovalo.

Kontrolou bylo zjištěno, že MZe u jednoho žadatele o dotaci v rámci DP 19.A.b.1 v roce 2018 (viz příklad níže) uhradilo neuznatelné náklady.

Příklad

V kalkulaci uznatelných nepřímých nákladů k vnitropodnikové směrnici doložené k žádosti o dotaci z DP 19.A.b.1 pro rok 2018, reg. č. 1076/2018-17212Ve, předložil žadatel v části „Náklady na energii“ tabulku s rozbohem skutečných nákladů vyčíslených v Kč za období červen 2015 až květen 2016, tedy před vstupem žadatele do režimu jakosti Q CZ, a za období červen 2017 až květen 2018, tedy po vstupu žadatele do režimu jakosti Q CZ.

Z porovnávací tabulky pro středisko příjmu mléka a pasterizační stanici vyplývá, že náklady související se spotřebou elektrické energie před zavedením režimu jakosti Q CZ (období červen 2015 až květen 2016) byly vyšší (v částce 2 765 097 Kč) než po zavedení režimu jakosti Q CZ (období červen 2017 až květen 2018), kdy činily 2 661 265 Kč. Obdobně tomu bylo i u položky spotřeby plynu (2 838 730 Kč před zavedením a 2 756 273 Kč po zavedení režimu jakosti Q CZ).

Uvedené informace nasvědčují tomu, že náklady na energie po zavedení režimu jakosti Q CZ ve skutečnosti navýšeny nebyly, respektive nevznikly v důsledku zavedených opatření.

Náklady, které byly žadatelem dle předloženého kalkulačního vzorce vypočteny a pokráceny do limitních 20 % celkových nákladů za daný druh energie celého podniku, byly v celkové výši **3 779 900,57 Kč** nezpůsobitelné a MZe je nemělo uznat ani proplatit. **MZe tak neprovedlo kontrolu podle § 11 odst. 3 písm. a) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), dostatečným způsobem, čímž porušilo ustanovení § 39 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), neboť nezajistilo kontrolu hospodaření s prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu.**

A.6 Nedostatečná opatření k odstranění zjištěných nedostatků

Na základě zjištění z předchozí kontrolní akce NKÚ č. 18/08 – *Peněžní prostředky vynakládané na podpory v sektoru živočišné výroby* přijalo MZe opatření k odstranění nedostatků týkajících se národních dotací. Jednalo se o nedostatky na úrovni MZe, zejména u DP 19.A. *Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ* a u dotačního programu 8.F *Nákazový fond*.¹⁰ NKÚ prověřil dostatečnost a účinnost přijatých opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

MZe ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem vypracovalo ke kontrolnímu závěru z kontrolní akce NKÚ č. 18/08⁴ stanovisko. Usnesením ze dne 30. září 2019 č. 681 vzala

¹⁰ Kontrolou NKÚ bylo zjištěno zejména u dvou národních dotačních programů (19.A. a 8.F), že MZe nenastavilo dotační podmínky a kontrolní systém tak, aby bylo schopno zajistit řádnou administraci a kontrolu národních dotací, zejména z pohledu dodržování účelnosti a hospodárnosti vynaložených prostředků. Docházelo tak k případům, kdy MZe žadatelům proplácelo výdaje, které nebyly doloženy fakturami nebo byly z jiných důvodů neuznatelné. Dotace nesměřovaly k naplnění svého účelu a MZe vyplácelo milionové dotace mlékárnám na úhradu běžných provozních výdajů. Jednalo se přitom o velké podniky, které dlouhodobě vykazují zisk. Další nedostatky u DP 19.A. spočívaly v tom, že žadatelé předkládali nedostatečné doklady k motivačnímu účinku podpor, neprokázali potřebnost podpory a jejich vnitropodnikové směrnice předložené ministerstvu neobsahovaly podrobnou kalkulaci nepřímých nákladů. Na základě těchto nedostatečných dokladů nemohlo MZe posoudit, zda je podpora pro žadatele nezbytná a zda uplatněné náklady souvisely s předmětem dotace.

vláda České republiky toto stanovisko na vědomí a uložila ministru zemědělství realizovat přijatá opatření do 31. března 2020.

a) Hlavním přijatým opatřením bylo převedení administrace národních dotací na SZIF od 1. 1. 2020.

Kontrolou bylo zjištěno, že převod administrace a kontroly národních zemědělských dotací proběhl v souladu s předpisy a v rámci převodu nebyla ohrožena kontinuita poskytování dotací. Cíl v podobě sjednocení procesu administrace žádostí o podporu vyplácenou z národních i evropských zdrojů byl splněn. SZIF nastavil administrativní postupy a kontrolní systém, vypracoval vnitřní předpisy, metodické pokyny, které pokrývají celý proces administrace a kontroly předložených žádostí o dotaci až po vyplacení podpory.

b) MZe a SZIF se dále v rámci realizace opatření u DP 19.A. zavázaly k zavedení kontrol na místě.

V dohodě o vymezení kompetencí mezi Ministerstvem zemědělství a Státním zemědělským intervenčním fondem¹¹ je stanovena povinnost SZIF provádět kontroly na místě, avšak pouze u žádostí vyplacených před 1. 1. 2020 vybraných na základě existence důvodů pro provedení kontrol na místě dle požadavku MZe a jen u uvedených dotačních programů. Program 19.A. však mezi těmito programy uveden není. MZe smluvně nezajistilo provedení kontrol na místě tak, jak mu ukládalo přijaté opatření k odstranění nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 18/08⁴.

Pro roky 2020 až 2022 MZe stanovilo v Zásadách¹², že kontroly na místě se mají týkat pouze vybraných žadatelů. **NKÚ zjistil, že kontroly na místě u příjemců podpory z DP 19.A. Státní zemědělský intervenční fond neprováděl. Tento stav přetrvával až do ukončení kontroly NKÚ v červnu 2022.**

c) Mezi přijatá opatření MZe patřilo i vypracování manuálu pro žadatele a zpřesnění Zásad na rok 2019 a 2020 s doplňujícími požadavky na vypracování vnitropodnikových směrnic a dokládání motivačního účinku.

Kontrolou bylo zjištěno, že tato opatření MZe neprovedlo dostatečným způsobem, kterým by napravilo nedostatky zjištěné kontrolní akcí NKÚ č. 18/08⁴.

MZe sice vypracovalo v roce 2019 manuál pro žadatele, v němž byl návod k vypracování vnitropodnikové směrnice a kalkulačního vzorce k určení nepřímých nákladů a variantního scénáře k motivačnímu účinku obsažen, avšak návod byl velmi obecný a neposkytoval žádnou informaci, jak získat zdrojová data pro výpočet nepřímých nákladů. MZe tedy neupřesnilo podmínky a pokyny v manuálu tak, aby žadatelé mohli dostatečným, srozumitelným a zejména prokazatelným způsobem provést kalkulaci navýšení nepřímých nákladů v souvislosti s režimem jakosti mléka Q CZ.

Zjištění týkající se motivačního účinku podpory jsou podrobně popsána v bodě A.4 a zjištění poukazující na nedostatečnou kontrolu uznatelnosti nepřímých nákladů (včetně příkladu) jsou uvedena v bodě A.5.

¹¹ Dohoda o vymezení kompetencí mezi Ministerstvem zemědělství a Státním zemědělským intervenčním fondem při zabezpečování podpor financovaných výhradně z národních zdrojů podle § 2 odst. 1 písm. e) bodu 3. a ustanovení § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ze dne 29. 1. 2020, článek 4, bod u).

¹² Zásady MZe, článek 5. *Kontrola dodržování Zásad*, písm. a).

MZe tak ve shora uvedených oblastech nepřijalo zcela dostatečná a účinná opatření k odstranění nedostatků zjištěných NKÚ v rámci kontrolní akce č. 18/08⁴.

A.7 Nesprávné stanovení výše alokace dotačního programu AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ

Realizace podpory z dotačního programu AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ proběhla ve dvou výzvách v roce 2020 a 2021. Na základě kvalifikovaného odhadu počtu subjektů zasažených pandemií koronaviru schválila vláda ČR⁵ uvolnění finančních prostředků z rozpočtové kapitoly *Všeobecná pokladní správa, z položky Vládní rozpočtová rezerva*, do výše 3 mld. Kč. Finanční prostředky v této výši byly převedeny do rozpočtové kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství*.

MZe v materiálech pro jednání vlády uvedlo, že počet zasažených subjektů činí cca 8 500 až 10 000, a ztráta zemědělských a potravinářských producentů byla odhadnuta na 6 mld. Kč za měsíc. Ve skutečnosti se počet podaných žádostí pohyboval pouze v řádu stovek a požadovaná částka v řádu stovek milionů korun. Konkrétně za obě výzvy bylo podáno 467 žádostí, v nichž žadatelé požadovali 225 223 693 Kč. Schváleno a proplaceno bylo 416 žádostí v celkovém objemu 206 271 915 Kč, což činí cca 7 % z alokované částky.

Nevyčerpané alokované prostředky ve výši 500 mil. Kč byly na základě usnesení vlády České republiky ze dne 31. května 2021 č. 506 převedeny z rozpočtu MZe do rozpočtu PGRLF, kdy pokračující podpora v rámci dotačního programu AGRICOVID POTRAVINÁŘSTVÍ měla být poskytována i prostřednictvím programů realizovaných tímto subjektem¹³. Zbývající alokované finanční prostředky ve výši 2,29 mld. Kč zůstaly do ukončení kontroly NKÚ v červnu 2022 nevyužity a jsou evidovány jako nároky z nespotřebovaných výdajů v rozpočtové kapitole MZe¹⁴.

B. Program rozvoje venkova na období 2014–2020

B.1 Podpora mikropodniků a malých a středních zpracovatelských podniků se dařila pouze částečně

Podporou projektů v rámci PRV 2014–2020 má MZe dosahovat mimo jiné i stanovených cílů EU. Kontrolované operace měly přispět k naplnění tematického cíle společného strategického rámce „*zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF)*“. V případě zpracovatelů zemědělských produktů se naplnění tohoto cíle dařilo pouze částečně.

Mikropodniky a malé a střední podniky mohly v rámci PRV 2014–2020 čerpat dotace ze čtyř operací: 4.2.1, 16.2.2, 16.3.1 a 16.4.1. V rámci operace 16.2.2 mohly žádat o podporu všechny kategorie podniků. Po celé kontrolované období byly pro mikropodniky a malé a střední potravinářské podniky určeny výhradně operace 16.3.1 a 16.4.1. Obě operace měly podpořit spolupráci minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů a vytváření místních trhů a krátkých dodavatelských řetězců (za jistých podmínek mohl být spolupracujícím subjektem velký podnik).

¹³ Ministerstvo zemědělství *Státní závěrečný účet kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství*, [online; cit. 8. 7. 2022], dostupný z https://eagri.cz/public/web/file/701815/MZe_Zaverecny_ucet_2021.pdf, str. 94.

¹⁴ Ministerstvo zemědělství *Státní závěrečný účet kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství*, [online; cit. 8. 7. 2022], dostupný z https://eagri.cz/public/web/file/701815/MZe_Zaverecny_ucet_2021.pdf, str. 77–78.

V rámci operace 16.3.1 vytvořilo MZe samostatný záměr b) *Spolupráce v oblasti zpracování zemědělských produktů na zemědělské a nezemědělské produkty a jejich uvádění na trh*. O záměr určený pro potravinářské podniky ovšem nebyl ze strany žadatelů velký zájem. Do poloviny května 2022 MZe vyplatilo u operace 16.3.1 b) pouze cca 220 mil. Kč na jeden projekt.

V rámci operace 16.4.1 byl do poloviny května 2022 proplacen pouze jeden projekt v částce cca 184 tis. Kč.

V rámci operace 4.2.1 hojně čerpaly dotace na podporu investic mikropodniky a malé a střední potravinářské podniky. Od roku 2020 však MZe v rámci této operace umožnilo čerpat dotace i velkým podnikům. Do této doby byla operace určena výhradně mikropodnikům a malým a středním podnikům. MZe v letech 2020 a 2021 upravovalo dotační podmínky, mj. navýšilo míru dotace a zvýšilo částku způsobilých výdajů, čímž došlo ke zvýšení maximální možné výše dotace z 12 mil. Kč na 37,5 mil. Kč. Velké potravinářské podniky tak získaly další zdroj podpory investic.

Ve vývoji počtu a velikosti projektů předložených ke schválení velkými podniky v letech 2020 až 2022 spatřuje NKÚ riziko, že alokace prostředků PRV 2014–2020 u operace 4.2.1. bude vyčerpána právě těmito velkými podniky obdobně, jako tomu bylo u operace 16.2.2.

B.2 MZe nastavením podmínek u operace 16.2.2 vytvořilo další program na podporu investic především pro velké podniky

Operace 16.2.2 byla zaměřena na rozvoj inovací při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Podporovány byly projekty, které zaváděly nové nebo významně zlepšené produkty, postupy nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. Nová technologie, produkt nebo proces musely být vyvinuty ve spolupráci s výzkumným subjektem nebo žadatelem, který má k vývoji nového produktu, postupu nebo technologie prokazatelně dostatečné zdroje v podobě kvalifikovaného personálu a výrobních zdrojů.

Spolupráce příjemce s výzkumnou institucí byla základním předpokladem a klíčovým prvkem operace 16.2.2. Prostřednictvím operace mělo dojít ke zlepšení transferu znalostí a jejich zavádění do praxe. Programový dokument PRV 2014–2020 uvádí, že spolupracující subjekt se musí významně podílet na řešení projektu.

Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, činila na jeden projekt více než 1 000 000 Kč a maximálně 150 000 000 Kč. Výše dotace pro jednotlivé projekty se tedy pohybovala v rozmezí od 500 000 Kč do 75 000 000 Kč.

Pravidla pro operaci 16.2.2 mimo jiné určovala spodní hranici výše výdajů, které příjemce musel vynaložit na spolupráci se spolupracujícím subjektem (výzkumnou institucí). Výdaje na spolupráci, resp. na vlastní vývojovou činnost žadatele, musely tvořit:

- a) u projektů do 5 000 000 Kč výdajů (včetně), ze kterých je stanovena dotace, minimálně 15 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace, a zároveň maximálně 50 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace;
- b) u projektů nad 5 000 000 Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace, minimálně 1 000 000 Kč (včetně) a zároveň maximálně 50 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace.

MZe nastavilo podmínky tak, že umožnilo, aby výdaje na spolupráci (klíčový prvek operace) tvořily u velkých a finančně významných projektů jen minimální procento výdajů a pohybovaly se kolem částky 1 000 000 Kč, která byla minimální hranicí dle Pravidel. Jak vyplývá z níže uvedené tabulky č. 1, MZe nekladlo u velkých projektů na prvek spolupráce takový důraz jako u finančně menších projektů.

Tabulka č. 1: Minimální výše výdajů na spolupráci s výzkumným subjektem v závislosti na velikosti projektu (dle nastavených podmínek MZe)

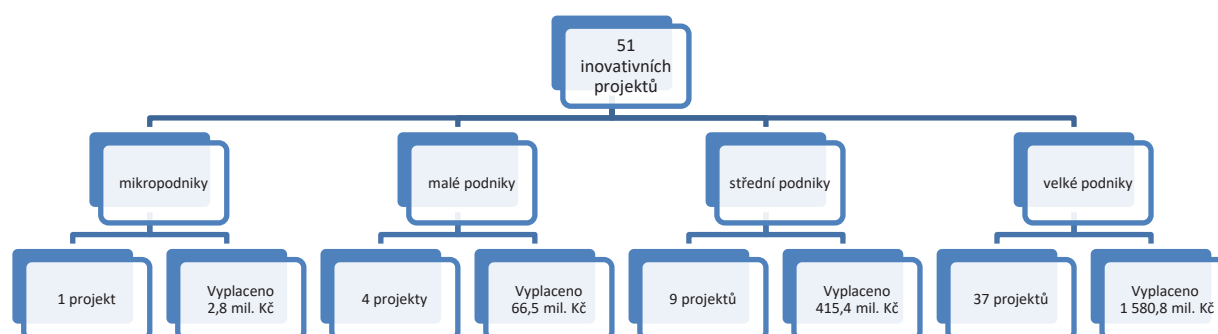
Velikost projektu (v Kč)	Podíl výdajů na spolupráci s výzkumným subjektem na celkových výdajích (v %)	Minimální výše výdajů na spolupráci (v Kč)
1 000 000	15	150 000
5 000 000	15	750 000
10 000 000	10	1 000 000
50 000 000	2	1 000 000
100 000 000	1	1 000 000
150 000 000	0,67	1 000 000

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě Pravidel a jejich specifických podmínek pro operaci 16.2.2.

SZIF do poloviny května 2022 proplatil žadatelům v rámci operace 16.2.2 peněžní prostředky v celkové výši 2 065 592 762 Kč, přičemž prostředky ve výši 2 013 971 762 Kč (cca 97,5 %) byly použity na investice a prostředky ve výši 51 621 000 Kč (cca 2,5 %) na spolupráci s výzkumnými institucemi. Většinu prostředků z poskytnutých dotací použili příjemci na nákup technologií a na související stavební úpravy.

V rámci operace 16.2.2 čerpaly dotace převážně velké podniky. MZe vyplatilo 27 velkým podnikům na 37 projektů částku v celkové výši 1 580,8 mil. Kč (viz schéma č. 1).

Schéma č. 1: Přehled projektů a na ně vyplacených dotací v rámci operace 16.2.2 dle velikosti podniku (stav od počátku realizace k 26. 5. 2022)

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě informací SZIF.

MZe nastavením podmínek pro výši spolupráce v rámci operace 16.2.2 vytvořilo další dotační možnost pro podporu investic především pro velké zpracovatelské podniky realizující finančně významné projekty.

B.3 Nedostatečná kontrola inovativnosti projektů v rámci operace 16.2.2

Cílem operace 16.2.2 bylo posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací. Operace byla zaměřena na podporu rozvoje inovací při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Výběr jednotlivých projektů k financování prováděl SZIF ve spolupráci s hodnotitelskou komisí MZe. Základní podmínkou bylo, že technologie, produkty nebo procesy musely být minimálně pro podnik nové nebo podstatně zdokonalené. Hodnotitelská komise posuzovala inovativnost projektu přidělením bodů v preferenčních kritériích souvisejících s touto částí projektů.

V rámci výzev u operace 16.2.2 nebyly vždy součástí hodnocených žádostí o dotaci a jejich příloh jednoznačně stanovené měřitelné technické, finanční, příp. jiné údaje potřebné pro posouzení splnění podmínek efektivnosti, proveditelnosti a potřebnosti projektu. Hodnotitelé vycházeli z obecných údajů o projektu. **Hodnotitelé neměli, zejména v případě inovací pro podnik, exaktní číselné údaje a další upřesňující informace nutné k tomu, aby mohli posoudit a vyhodnotit inovaci (případně míru inovace jednotlivých komponentů technologie) ve vztahu k požadované výši dotace.**

SZIF prováděl kontrolu inovativnosti pouze ověřením předloženého inovačního deníku, ale dále neověřoval, jestli realizace projektu byla inovativní, nebo se jednalo o pouhou obměnu technologií, strojů a zařízení nebo racionalizaci výroby. MZe neurčilo, jakým způsobem má být po ukončení realizace projektů v rámci operace 16.2.2 posouzeno naplnění inovativnosti projektů před jejich proplacením.

Splnění podmínky inovativnosti projektu nebylo a není předmětem kontroly ze strany SZIF ani MZe.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DP	dotační program
DP 13	dotační program 13. <i>Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu</i>
DP 19.A.	dotační program 19.A. <i>Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimech jakosti Q CZ</i>
EU	Evropská unie
ENRF	<i>Evropský námořní a rybářský fond</i>
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>
Komise	Evropská komise
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
operace 4.2.1	PRV 2014–2020, operace 4.2.1 <i>Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů</i>
operace 16.2.2	PRV 2014–2020, operace 16.2.2 <i>Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh</i>
operace 16.3.1	PRV 2014–2020, operace 16.3.1 <i>Sdílení zařízení a zdrojů</i>
operace 16.3.1 b)	PRV 2014–2020, operace 16.3.1 záměr b) <i>Spolupráce v oblasti zpracování zemědělských produktů na zemědělské a nezemědělské produkty a jejich uvádění na trh</i>
operace 16.4.1	PRV 2014–2020, operace 16.4.1 <i>Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů</i>
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
Pravidla	<i>Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020</i>
PRV 2014–2020	<i>Program rozvoje venkova na období 2014–2020</i>
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
výzvy	jednotlivá vyhlášená kola příjmu žádostí o dotace
Zásady	zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2, § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Kategorizace podniků dle přílohy č. 1 nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014
- Příloha č. 2: Vzorek příjemců pro kontrolu na místě
- Příloha č. 3: Souhrn údajů z účetních závěrek příjemců podpory z DP 19.A.
- Příloha č. 4: Souhrn údajů z účetních závěrek příjemců podpory z DP 13

Příloha č. 1: Kategorizace podniků dle přílohy č. 1 nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014

Evropská komise nastavila definici a postup pro posuzování velikosti podniků ve vztahu k poskytování dotací.

MZe zpracovalo podmínky velikosti podniků do Pravidel i do Zásad. Definice je tedy pro žadatele závazná a SZIF musí plnění podmínky kontrolovat.

Při posuzování velikosti podniků se zohledňuje počet zaměstnanců a roční obrat nebo velikost bilanční sumy. Pro zařazení do kategorie se hodnotí splnění dvou kritérií, přičemž počet zaměstnanců je povinný vždy.

Tabulka č. 1: Definice velikosti podniků

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců: roční pracovní jednotka	Roční obrat	Bilanční suma roční rozvahy
Velký podnik	>250	>50 mil. EUR	>43 mil. EUR
Střední podnik	<250	≤50 mil. EUR	≤43 mil. EUR
Malý podnik	<50	≤10 mil. EUR	≤10 mil. EUR
Mikropodnik	<10	≤2 mil. EUR	≤2 mil. EUR

Zdroj: zpracoval NKÚ dle přílohy č. 1 nařízení Komise (EU) č. 702/2014 a na základě *Uživatelské příručky k definici malých a středních podniků*¹⁵.

¹⁵ http://publications.europa.eu/resource/ellar/79c0ce87-f4dc-11e6-8a35-01aa75ed71a1.0010.01/DOC_1.

Příloha č. 2: Vzorek příjemců pro kontrolu na místě

Pořadové číslo	Název příjemce	Program / operace	Registrační číslo projektu	Název projektu	Dotace v Kč
1.	Bohušovická mlékárna, a.s.	13.	6269/2019-18120Ko	Dotace v roce 2019	9 769 378
			20/ZND/100/000339-13	Dotace v roce 2020	9 331 584
		19.A.a.	5146/2019-18140Ve	Dotace v roce 2019	6 050
			20ZND109000339-19AA_001	Dotace v roce 2020	6 073
		19.A.b.1	5136/2019-18140Ve	Dotace v roce 2019	3 437 850
			20ZND109000339-19AB_001	Dotace v roce 2020	2 723 950
<i>Celkem za příjemce</i>					25 274 885
2.	MASO UZENINY PÍSEK, a.s.	13.	6220/2019-18120Ko	Dotace v roce 2019	7 697 841
			20/ZND/100/000271-13	Dotace v roce 2020	9 734 516
		16.2.2	15/001/16220/231/000033	Zlepšení kvality a bezpečnosti vepřového masa zvýšením hygienické a veterinární úrovně porážky	22 767 034
<i>Celkem za příjemce</i>					40 199 391
3.	Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r.o.	19.A.b.1	5496/2019-18140Ve	Dotace v roce 2019	5 117 269
			20/ZND/666/003371-19AB_001	Dotace v roce 2020	5 076 156
		4.2.1	17/005/0421b/672/001696	Modernizace provozu 2018	12 000 000
			18/007/0421b/672/003381	Modernizace provozu 2019	8 327 947
<i>Celkem za příjemce</i>					30 521 372
4.	POLABSKÉ MLÉKÁRNÝ a.s.	13.	6206/2019-18120Ko	Dotace v roce 2019	4 485 846
			20/ZND/100/000276-13_001	Dotace v roce 2020	23 847 517
		19.A.b.1	4937/2019-18140Ve	Dotace v roce 2019	12 932 544
			20/ZND/108/000276-19AB_001	Dotace v roce 2020	10 869 403
		16.2.2	15/001/16220/120/000016	Inovace výroby a balení mléčných výrobků s využitím syrovátky	61 368 350
			16/003/16220/342/000087	Kozí program	55 315 000
<i>Celkem za příjemce</i>					168 818 660
5.	PINKO a.s.	4.2.1	16/003/0421b/120/002579	Technologie	12 000 000
			17/005/0421b/120/003121	Výstavba skladu	12 000 000
<i>Celkem za příjemce</i>					24 000 000
6.	MP Krásno, a.s.	13.	6221/2019-18120Ko	Dotace v roce 2019	26 758 531
			20/ZND/600/000046-13_001	Dotace v roce 2020	24 281 526
		16.2.2	15/001/16220/672/000034	Vývoj masných polokonzerv se sníženým obsahem sodíku	16 457 821
<i>Celkem za příjemce</i>					67 497 878
7.	OLMA, a.s.	13.	6207/2019-18120Ko	Dotace v roce 2019	25 425 474
			20/ZND/600/000056-13_002	Dotace v roce 2020	25 278 931

Pořadové číslo	Název příjemce	Program / operace	Registrační číslo projektu	Název projektu	Dotace v Kč
		16.2.2	15/001/16220/671/000004	Inovace ve výrobě fermentovaných výrobků	64 604 372
			16/003/16220/671/000072	Inovace technologie příjmu mléka a jeho ošetření	38 010 594
<i>Celkem za příjemce</i>					153 319 371
8.	LAKTOS, a. s.	4.2.1	15/001/0421b/120/001742	Mlékárna Laktos Krásná Hora	12 000 000
			18/007/0421b/120/000889	Modernizace mlékárny Krásná Hora	4 664 307
			19/008/0421b/120/000182	Modernizace mlékárny Krásná Hora II	12 000 000
<i>Celkem za příjemce</i>					28 664 307
9.	LE & CO - Ing. Jiří Lenc, s.r.o.	13.	6273/2019-18120Ko	Dotace v roce 2019	23 828 610
			20/ZND/100/000068-13_001	Dotace v roce 2020	25 581 345
<i>Celkem za příjemce</i>					49 409 955
10.	Kostelecké uzeniny a.s.	13.	20/ZND/500/000155-13_001	Dotace v roce 2020	24 318 949
		16.2.2	16/003/16220/231/000047	Optimalizace bourání vepřového masa a vývoj a inovace výroby masných výrobků	65 890 565
<i>Celkem za příjemce</i>					90 209 514
11.	RABBIT Trhový Štěpánov a.s.	13.	6224/2019-18120 Ko	Dotace v roce 2019	17 866 970
			20/ZND/100/000013-13	Dotace v roce 2020	25 396 281
		16.2.2	17/005/16220/120/000084	Inovace procesu zpracování, chlazení, balení a sledovatelnosti drůbeže	31 109 325
<i>Celkem za příjemce</i>					74 372 576
12.	Uzeniny Příbram a.s.	13.	6272/2019-18120Ko	Dotace v roce 2019	13 811 839
			20/ZND/100/000483-13_001	Dotace v roce 2020	25 318 443
		16.2.2	15/001/16220/120/000005/001	Inovace a optimalizace postupů při zrání, skladování a produkci masa a masných polotovarů	75 000 000
			17/005/16220/120/000081	Vývoj a inovace ve výrobě celosvalových masných produktů	54 589 671
<i>Celkem za příjemce</i>					168 719 953
Celkem prověřeno					921 007 862

Příloha č. 3: Souhrn údajů z účetních závěrek příjemců podpory z DP 19.A.

Do porovnání uvedeného v tabulce bylo vybráno 11 největších příjemců dotací z DP 19.A. co do objemu poskytnutých prostředků.

Přehled vychází z veřejně dostupných dat, která jsou obsažena ve Veřejném rejstříku a Sběrce listin (výroční zprávy, zprávy auditorů, účetní závěrky). U ukazatelů převzatých z rozvah jsou roky 2018, 2019 a 2020 brány ke dni 31. 12. daného roku a u výkazů zisku a ztráty jsou brány od 1. 1. do 31. 12.

Příjemce dotace	Ukazatel	v tis. Kč		
		2018	2019	2020
MADETA a. s.	Peněžní prostředky	136 894	117 482	92 728
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	162 188	208 262	311 415
	Provozní výsledek hospodaření	200 961	263 778	374 243
	Čistý obrat	5 614 214	5 624 190	5 722 020
	DP 19.A.a.	24	44	24
	DP 19.A.b.	45 701	53 867	43 960
OLMA, a.s.	Peněžní prostředky	243 368	200 493	252 129
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	134 078	190 322	206 901
	Provozní výsledek hospodaření	166 256	235 974	250 570
	Čistý obrat	3 495 582	3 590 952	3 669 683
	DP 19.A.a.	7	13	7
	DP 19.A.b.	32 855	28 091	21 942
Mlékárna Hlinsko, a.s.	Peněžní prostředky	40 297	162 377	199 489
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	63 189	89 302	86 056
	Provozní výsledek hospodaření	80 434	109 510	86 534
	Čistý obrat	2 893 008	2 939 688	3 013 824
	DP 19.A.a.	14	39	81
	DP 19.A.b.	28 545	23 432	20 701
Mlékárna Pragolaktos, a.s.	Peněžní prostředky	1 603	2 426	6 453
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	145 930	138 873	173 128
	Provozní výsledek hospodaření	170 721	164 581	208 820
	Čistý obrat	6 083 123	6 194 783	6 370 529
	DP 19.A.a.	6	–	80
	DP 19.A.b.	21 503	18 302	18 305

Příjemce dotace	Ukazatel	v tis. Kč		
		2018	2019	2020
POLABSKÉ MLÉKÁRNY a.s.	Peněžní prostředky	104 449	176 148	166 245
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	143 637	101 848	98 423
	Provozní výsledek hospodaření	178 863	128 247	123 827
	Čistý obrat	1 398 807	1 385 990	1 491 050
	DP 19.A.a.	6	7	7
	DP 19.A.b.	16 230	12 933	10 869
Mlékárna Kunín a.s.	Peněžní prostředky	9 359	159	22 909
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	32 805	27 664	48 540
	Provozní výsledek hospodaření	46 158	43 112	63 151
	Čistý obrat	2 152 480	2 119 933	2 200 295
	DP 19.A.a.	5	7	6
	DP 19.A.b.	11 934	12 866	11 506
Moravia Lacto a.s.	Peněžní prostředky	16 361	26 418	57 292
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	-26 901	20 022	45 066
	Provozní výsledek hospodaření	-34 163	24 197	57 492
	Čistý obrat	1 586 646	1 691 515	1 707 318
	DP 19.A.a.	6	11	6
	DP 19.A.b.	10 056	12 090	10 786
Mlékárna Klatovy a. s.	Peněžní prostředky	20 812	213	55 512
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	14 935	17 278	42 025
	Provozní výsledek hospodaření	21 337	24 361	53 769
	Čistý obrat	1 707 574	1 753 880	2 002 640
	DP 19.A.a.	24	6	6
	DP 19.A.b.	8 753	11 894	8 322
BOHEMILK, a.s.	Peněžní prostředky	20 924	33 987	39 879
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	50 163	53 854	53 101
	Provozní výsledek hospodaření	62 675	64 551	68 629
	Čistý obrat	1 159 032	1 215 046	1 376 126
	DP 19.A.a.	4	4	8
	DP 19.A.b.	6 577	8 873	7 952

Příjemce dotace	Ukazatel	v tis. Kč		
		2018	2019	2020
Jaroměřická mlékárna, a.s.	Peněžní prostředky	2 776	2 743	5 489
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	9 140	8 436	7 766
	Provozní výsledek hospodaření	10 995	12 082	12 267
	Čistý obrat	702 328	678 225	708 768
	DP 19.A.a.	79	80	80
	DP 19.A.b.	4 271	5 605	6 586
	Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r.o.	Peněžní prostředky	10 328	40 720
Výsledek hospodaření běžného účetního období		29 593	30 661	31 701
Provozní výsledek hospodaření		31 223	32 411	39 725
Čistý obrat		878 244	925 371	942 662
DP 19.A.a.		–	–	–
DP 19.A.b.		5 960	5 117	5 076

Zdroj: zpracoval NKÚ z veřejně dostupných zdrojů.

Příloha č. 4: Souhrn údajů z účetních závěrek příjemců podpory z DP 13

Do níže uvedeného porovnání bylo vybráno 12 největších příjemců dotací z DP 13 co do objemu poskytnutých prostředků.

Přehled vychází z veřejně dostupných dat, která jsou obsažena ve Veřejném rejstříku a Sbírcе listin (výroční zprávy, zprávy auditorů, účetní závěrky). U ukazatelů převzatých z rozvah jsou roky 2018, 2019 a 2020 brány ke dni 31. 12. daného roku a u výkazů zisku a ztráty jsou brány od 1. 1. do 31. 12.; výjimku tvoří společnost LE & CO - Ing. Jiří Lenc, s.r.o., která měla výkaz zisku a ztráty sloučeně od 1. 1. 2018 do 30. 11. 2019 a rozvahu k 30. 11. 2019, za rok 2020 byl výkaz zisku a ztráty od 1. 12. 2019 do 30. 11. 2020 a rozvaha byla k 30. 11. 2020.

Příjemce dotace	Ukazatel	v tis. Kč		
		2018	2019	2020
Sladovny Soufflet ČR, a. s.	Aktiva celkem	1 952 934	1 869 420	1 850 774
	Peněžní prostředky	226 924	160 520	139 761
	Výsledek hospodaření minulých let	22 134	22 135	22 135
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	353 730	227 510	310 932
	Provozní výsledek hospodaření	384 567	351 768	393 590
	Čistý obrat	6 026 129	6 874 631	6 193 721
	DP 13	21 132	26 612	25 611
MP Krásno, a.s.	Aktiva celkem	943 566	1 012 323	1 007 629
	Peněžní prostředky	48 205	45 242	87 698
	Výsledek hospodaření minulých let	318 434	406 154	414 130
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	94 220	13 476	99 082
	Provozní výsledek hospodaření	124 244	22 515	132 061
	Čistý obrat	2 428 934	2 655 787	2 680 080
	DP 13	20 836	26 759	24 282
LE & CO - Ing. Jiří Lenc, s.r.o.	Aktiva celkem		2 350 233	2 042 075
	Peněžní prostředky		1 372 497	1 218 705
	Výsledek hospodaření minulých let		717 709	812 831
	Výsledek hospodaření běžného účetního období		936 924	618 426
	Provozní výsledek hospodaření		1 146 612	759 588
	Čistý obrat		7 808 800	4 791 514
	DP 13	21 129	23 829	25 581

Příjemce dotace	Ukazatel	v tis. Kč		
		2018	2019	2020
LINEA NIVNICE, a.s.	Aktiva celkem	655 052	712 402	720 813
	Peněžní prostředky	11 550	38 904	12 020
	Výsledek hospodaření minulých let	186 003	211 474	238 058
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	56 021	61 498	75 563
	Provozní výsledek hospodaření	65 437	80 318	73 562
	Čistý obrat	953 961	979 781	990 280
	DP 13	20 951	26 808	22 222
OLMA, a.s.	Aktiva celkem	1 491 728	1 620 930	1 776 942
	Peněžní prostředky	243 368	200 493	252 129
	Výsledek hospodaření minulých let	850 883	943 461	1 082 283
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	134 078	190 322	206 901
	Provozní výsledek hospodaření	166 256	235 974	250 570
	Čistý obrat	3 495 582	3 590 952	3 669 683
	DP 13	15 370	25 425	25 279
Mlékárna Hlinsko, a.s.	Aktiva celkem	1 111 400	1 257 977	1 348 694
	Peněžní prostředky	40 297	162 377	199 489
	Výsledek hospodaření minulých let	483 521	516 710	576 012
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	63 189	89 302	86 056
	Provozní výsledek hospodaření	80 434	109 510	86 534
	Čistý obrat	2 893 008	2 939 688	3 013 824
	DP 13	21 150	15 526	25 614
Mlékárna Klatovy a. s.	Aktiva celkem	885 143	928 569	938 496
	Peněžní prostředky	20 812	213	55 512
	Výsledek hospodaření minulých let	-67 771	-52 836	-35 563
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	14 935	17 278	42 025
	Provozní výsledek hospodaření	21 337	24 361	53 769
	Čistý obrat	1 707 574	1 753 880	2 002 640
	DP 13	17 324	23 484	16 936

Příjemce dotace	Ukazatel	v tis. Kč		
		2018	2019	2020
Mlékárna Kunín a.s.	Aktiva celkem	878 058	917 373	801 021
	Peněžní prostředky	9 359	159	22 909
	Výsledek hospodaření minulých let	39 314	72 119	99 783
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	32 805	27 664	48 540
	Provozní výsledek hospodaření	46 158	43 112	63 151
	Čistý obrat	2 152 480	2 119 933	2 200 295
	DP 13	20 887	17 891	17 262
HOLLANDIA Karlovy Vary, s.r.o.	Aktiva celkem	466 047	455 044	500 668
	Peněžní prostředky	6 064	7 235	2 316
	Výsledek hospodaření minulých let	187 696	211 682	230 916
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	32 986	28 234	38 491
	Provozní výsledek hospodaření	34 681	39 053	50 067
	Čistý obrat	841 476	912 331	929 565
	DP 13	13 726	19 302	20 443
Uzeniny Příbram, a.s.	Aktiva celkem	824 378	660 029	906 415
	Peněžní prostředky	13 824	68 394	174 063
	Výsledek hospodaření minulých let	208 898	182 581	227 937
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	32 763	45 356	104 575
	Provozní výsledek hospodaření	47 544	63 162	138 123
	Čistý obrat	1 926 805	2 045 592	2 295 759
	DP 13	14 068	13 812	25 318
RABBIT Trhový Štěpánov a.s.	Aktiva celkem	2 752 666	2 771 567	3 078 204
	Peněžní prostředky	8 660	14 107	7 205
	Výsledek hospodaření minulých let	316 478	324 800	344 740
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	31 928	60 675	51 508
	Provozní výsledek hospodaření	32 207	58 541	60 082
	Čistý obrat	1 534 002	1 653 863	1 816 451
	DP 13	7 423	17 867	25 396

Příjemce dotace	Ukazatel	v tis. Kč		
		2018	2019	2020
BOHEMIA SEKT, s.r.o.	Aktiva celkem	1 560 573	1 868 109	1 920 332
	Peněžní prostředky	98 407	160 213	156 362
	Výsledek hospodaření minulých let	170 591	563 191	728 411
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	446 868	448 069	375 656
	Provozní výsledek hospodaření	527 747	528 118	450 735
	Čistý obrat	1 717 919	1 665 931	1 720 643
	DP 13	21 057	16 955	10 836

Zdroj: zpracoval NKÚ z veřejně dostupných zdrojů.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/01

Peněžní prostředky vynakládané na systém časového zpoplatnění dle zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/01. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Roman Procházka.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda resort ministerstva dopravy vynakládal peněžní prostředky na přípravu, realizaci a provoz systému elektronických dálničních známek účelně, hospodárně a efektivně.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“),
Státní fond dopravní infrastruktury, Praha (dále také „SFDI“),
CENDIS, s.p., Praha (dále také „CENDIS“).

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od ledna do září 2022.

Kontrolováno bylo období od roku 2018 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kolegium NKÚ na svém III. jednání, které se konalo dne 13. února 2023,

schválilo usnesením č. 4/III/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

System časového zpoplatnění s využitím elektronické dálniční známky

329 mil. Kč

Peněžní prostředky vynaložené na systém elektronické dálniční známky (e-známka) do dubna 2022

120 mil. Kč

Průměrné roční snížení nákladů na zajištění časového zpoplatnění s využitím e-známky

19 měsíců

Doba fungování IS EDAZ bez akceptace ze strany SFDI od zahájení provozu v prosinci 2020

10 351 335

Počet průjezdů vozidel zaznamenaných stacionárními kontrolními branami v roce 2021 bez splnění povinnosti úhrady e-známky.

38 589

Počet zjištěných přestupků Policií ČR a Celní správou ČR v roce 2021 za nesplnění povinnosti úhrady e-známky. Stávající právní úprava a z ní vyplývající omezení pro IS EDAZ neumožňuje prokázání přestupku bez nutnosti zastavení vozidla.

3 ze 6

Z plánovaných šesti napojení IS EDAZ na další IS se nepodařilo realizovat napojení na: registr silničních vozidel, Informační systém sdílené služby a Národní identitní autoritu.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu, jejímž cílem bylo prověřit, zda resort MD vynakládal peněžní prostředky na přípravu, realizaci a provoz systému elektronických dálničních známek účelně, hospodárně a efektivně. Ke kontrole byly vybrány služby a dodávky související s vybudováním, provozem a rozvojem EDAZ¹. SFDI v prvním roce provozu EDAZ (2021) zajistil jeho prostřednictvím výběr časového poplatku v celkové výši 5,46 mld. Kč.

SFDI a MD ve spolupráci s CENDIS vynaložily do dubna 2022 na vybudování, provoz a rozvoj EDAZ celkem 329 mil. Kč. NKÚ konstatuje, že realizovaná varianta časového zpoplatnění (tzv. e-známka) je ve srovnání s původním systémem dálničních známek efektivní a hospodárná. Průměrné roční snížení nákladů vyplývající ze zavedení e-známky činí dle NKÚ přibližně 120 mil. Kč.

Hodnocení projektu EDAZ:

Přestože se v prvních třech měsících po spuštění IS EDAZ objevila u tohoto systému řada provozních komplikací, které měly negativní dopad na uživatele/kupující e-známky a zvyšovaly administrativní náročnost zpracování na straně SFDI, nezjistil NKÚ nevhodné vynaložení peněžních prostředků na projekt EDAZ. NKÚ dále vyhodnotil, že EDAZ plní definované cíle, byť kontrolou zjistil, že resort MD nedosáhl optimálního stavu u cílů zaměřených na účinnost výběru časových poplatků a automatizaci kontroly vozidel.

Instalovaný kamerový systém v rámci EDAZ shromažďuje údaje o průjezdech vozidel, ale nevyhodnocuje, zda se jedná v konkrétním případě o nedodržení povinnosti úhrady časového poplatku. Porušení povinnosti úhrady časového poplatku, a tedy spáchání příslušného přestupku zjišťuje kontrola Policie ČR nebo Celní správy ČR až po zastavení vozidla.

Z šesti plánovaných napojení IS EDAZ na další IS realizoval SFDI pouze tři. Chybí zejména automatizovaná výměna dat s registrem silničních vozidel — např. ověřování záznamů v evidenci osvobození od časového poplatku musí provádět zaměstnanci call centra CENDIS manuálně.

Stávající úroveň komunikačních vazeb IS EDAZ tak neodpovídá příslušným cílům definovaným programem *Digitální Česko* a je v rozporu se snahou o prosazování propojeného datového fondu v rámci globální architektury českého eGovernmentu.

Pro CENDIS jakožto dodavatele IS EDAZ představovalo vybudování informačního systému dočasnou kumulovanou ztrátu ve výsledku hospodaření ve výši 22,9 mil. Kč. SFDI akceptoval IS EDAZ s 226 výhradami až po 19 měsících od zahájení provozu dne 1. prosince 2020.

¹ Pro účely tohoto kontrolního závěru se „EDAZ“ rozumí systém, který zahrnuje všechny služby a komponenty, které souvisí se zavedením e-známky jako způsobu úhrady časového poplatku dle zákona č. 13/1997 Sb. Součástí EDAZ je mj. agendový informační systém veřejné správy „IS EDAZ“.

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností:

- a) Z porovnání absolutních výdajů na dálniční známky v letech 2018–2020 a projekce výdajů EDAZ na základě prvního roku provozu vychází, že nové řešení je v průměru cca o 120 mil. Kč ročně nákladově efektivnější.
- b) SFDI vynaložil neúčelně peněžní prostředky na kontrolu obchodních míst až do výše 0,3 mil. Kč, které uhradil externímu dodavateli (fyzické osobě)².
- c) Resort MD nedosáhl optimálního stavu u dvou z pěti definovaných cílů EDAZ, které si stanovil v *Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace k návrhu změny zákona č. 13/1997 Sb.*
- d) V průběhu prvních sedmi měsíců po spuštění IS EDAZ docházelo mj. k záměně znaků u vkládaných údajů, systém umožňoval nákup e-známky na neexistující SPZ, případně na stejnou SPZ ve shodném časovém období, a dále také nákup e-známky za vozidla, která nespádala pod povinnost úhrady; v důsledku toho měnil SFDI pětkrát obchodní podmínky.
- e) Do doby ukončení kontroly NKÚ nezajistil SFDI automatizaci kontroly osvobození od úhrady e-známky.
- f) Oproti původnímu záměru projektu z roku 2013 resort MD nezavedl automatizované vyhodnocení povinnosti úhrady e-známky.
- g) MD v roce 2021 poskytlo státnímu podniku CENDIS návratnou finanční výpomoc ve výši 40 mil. Kč ze státního rozpočtu.

NKÚ v souvislosti se zjištěními doporučuje MD:

Napojit IS EDAZ na definované informační systémy k zabezpečení automatizované výměny dat v souladu s principem interoperability definovaným *Národním architektonickým plánem*.

Na základě budoucího zpracování analýzy nákladů a přínosů zavést systém automatizovaného vyhodnocení přestupků a předložit s ním spojenou novelu zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, která stanoví podmínky zjišťování přestupků a vymáhání pokut.

Při realizaci významných ICT projektů v resortu MD zpracovat před podpisem závazných smluvních ujednání business analýzu včetně popisu a návrhu řešení rizikových situací.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo dopravy odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování. Připravuje a vydává právní předpisy k provedení zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v souvislosti s časovým zpoplatněním. MD je správcem kapitoly státního rozpočtu 327.

Státní fond dopravní infrastruktury je státním fondem v působnosti MD. Byl zřízen zákonem č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury. Činnost SFDI se řídí mj. statutem. SFDI je příslušný k výběru časových poplatků za užití zpoplatněných úseků komunikací

² Neúčelně vynaložené peněžní prostředky na kontrolu obchodních míst až do výše 875 000 Kč vyhodnotil NKÚ v kontrolovaném období i pro dálniční známky a pro stejného poskytovatele služeb.

motorovými vozidly s celkovou hmotností nejvýše 3,5 t a vybrané peněžní prostředky jsou jeho příjmem. SFDI je rovněž správcem IS EDAZ, který je informačním systémem veřejné správy (dále také „ISVS“).

CENDIS, s.p., vznikl 15. července 2015 transformací státního podniku CIMTO, s.p., a je určen převážně k plnění zakázek pro zakladatele (MD) a jemu podřízené organizace. CENDIS má právo hospodařit s majetkem státu a provozuje svým jménem a na vlastní odpovědnost podnikatelskou činnost. Předmět podnikání je uveden v zakládací listině, kterou jménem státu vydalo MD. K 5. březnu 2020 byl v zakládací listině doplněn předmět podnikání CENDIS o provoz systému pro evidenci a kontrolu elektronické dálniční známky a činnosti spojené se sběrem, přenosem a zpracováním dopravních údajů pro zakladatele nebo jím řízené organizace.

Časové zpoplatnění vybraných druhů pozemních komunikací platí na území ČR pro silniční vozidla s celkovou hmotností nejvýše 3,5 t od roku 1995. SFDI za účelem zabezpečení dálničních známek pro uživatele pozemních komunikací uzavřel *rámcovou smlouvu o dílo*³ se Státní tiskárnou cenin, s. p. Smlouva zajišťovala výrobu a dodávání dálničních známek a dalších specifických výrobků, jež byly součástí prodeje (letáky, ceníky, označení obchodních míst aj.).

S odůvodněním nepružnosti způsobu úhrady dálničních známek a výskytu poměrně značného počtu padělků si SFDI nechal v prosinci 2013 zpracovat *Studii proveditelnosti zavedení elektronických kuponů sloužících k úhradě časových poplatků za užití pozemních komunikací vozidly do 3,5 tun v ČR* (dále také „Studie proveditelnosti“). Tato Studie proveditelnosti se stala klíčovým podkladem MD pro přípravu změny zákona č. 13/1997 Sb.

Dne 27. července 2016 předložilo MD společně se SFDI na jednání vlády ČR materiál *Návrh změny způsobu úhrady časového poplatku za obecné užívání zpoplatněných pozemních komunikací v České republice* pro informaci členů vlády. Následně MD ve spolupráci se SFDI připravilo návrh zákona, kterým se měnil zákon č. 13/1997 Sb., a předložilo jej vládě ČR ke schválení. Předmětná část změnového zákona č. 227/2019 Sb. nabyla účinnosti dne 1. ledna 2021. Schválením změnového zákona došlo i ke změně zákona č. 104/2000 Sb. s možností vybudování EDAZ prostřednictvím SFDI. A to i přesto, že účelem SFDI je primárně financování rozvoje, výstavby, údržby a modernizace dopravní infrastruktury prostřednictvím převodu finančních prostředků na další subjekty. Podle zákona č. 104/2000 Sb. je SFDI v působnosti MD. Peněžní prostředky použité na EDAZ jsou vynakládány za oblast dopravy, MD však není zodpovědné za peněžní prostředky, které vynaložil SFDI na vývoj a provoz EDAZ. Kontrolním orgánem SFDI je ze zákona jeho dozorcí rada.

Na základě zadání nadlimitní veřejné zakázky v režimu „důvěrné“ dle ustanovení § 29 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, uzavřel SFDI dne 8. ledna 2020 smlouvu s obchodní společností. Smlouva byla uzavřena na částku 401 mil. Kč bez DPH a zahrnovala pouze části vývoje v celkové hodnotě 104,5 mil. Kč a provozu v celkové hodnotě 296,5 mil. Kč bez DPH. Po 16 dnech trvání tuto smlouvu smluvní strany ukončily, a to dohodou ke dni 24. ledna 2020.

³ V době přechodu na e-známky byla smlouva se Státní tiskárnou cenin, s. p., ukončena na základě ujednání platných ve smlouvě, tj. dohodou s tříměsíční výpovědní lhůtou.

Na vzniklou situaci SFDI reagoval využitím postupu podle ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 134/2016 Sb. a uzavřel s CENDIS dne 3. března 2020 *Smlouvu o návrhu, vývoji, implementaci a správě informačního systému Elektronické dálniční známky* (dále také „Smlouva IS EDAZ“) v původní výši 309,1 mil. Kč bez DPH. V době ukončení kontroly NKÚ byla smluvní cena navýšena prostřednictvím dodatků na částku 372,3 mil. Kč bez DPH.

IS EDAZ začal fungovat v rutinním provozu⁴ 1. prosince 2020, tj. měsíc před nabytím účinnosti části zákona č. 227/2019 Sb., která změnila zákon č. 13/1997 Sb. a další související zákony. Úhradu e-známky bylo možné před tímto datem provádět prostřednictvím webové aplikace, platebních kiosků a na fyzických obchodních místech.

III. Rozsah kontroly

NKÚ v kontrole prověřil hospodárnost, účelnost a efektivnost peněžních prostředků vynakládaných na přípravu, realizaci a provoz systému elektronických dálničních známek. Kontrolováno bylo období od roku 2018 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola NKÚ se z pohledu efektivního vynakládání peněžních prostředků zaměřila mj. na porovnání předchozího systému dálničních známek a nového řešení časového zpoplatnění formou EDAZ, tj. e-známky. U původního systému NKÚ zjišťoval celkové roční průměrné provozní výdaje za období 2018–2020 (výroba dálničních známek a jejich následná distribuce a další související služby). U nového systému e-známek zjišťoval NKÚ celkové výdaje na vybudování EDAZ a výdaje za první rok jeho provozu (tj. včetně rozvoje). Následně tyto roční výdaje přepočtl s ohledem na plánovanou dobu trvání smluvního vztahu (tj. zohlednil budoucí náklady dle znění smluv uzavřených na 4 roky). Dále NKÚ zjišťoval u obou systémů průměrný roční příjem z prodeje známek. Výsledná nákladovost za původní systém dálničních známek představovala kritérium pro posouzení efektivního vynakládání peněžních prostředků u nového systému e-známky. V rámci mezinárodního srovnání NKÚ porovnal systém e-známky v ČR a na Slovensku také z hlediska efektivního vynakládání peněžních prostředků.

Hospodárnost vynakládání peněžních prostředků hodnotil NKÚ mj. z pohledu porovnání průměrných ročních výdajů na zajištění systému dálničních známek a nového řešení formou e-známek. Kritériem pro posouzení hospodárného vynakládání peněžních prostředků byly průměrné roční výdaje u původního systému dálniční známky. Při přepočtu výdajů u nového systému e-známky postupoval NKÚ stejným způsobem jako ve výše uvedeném případě. Následně NKÚ vyčíslil roční úsporu u nového systému e-známky.

Z hlediska účelného vynakládání peněžních prostředků ve výši 329 mil. Kč NKÚ prověřil naplnění cílů EDAZ, které si MD společně se SFDI definovaly v *Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace k návrhu změny zákona č. 13/1997 Sb.*, a funkčnost IS EDAZ z pohledu plnění

⁴ Provoz IS EDAZ od 1. prosince do 31. prosince 2020 je dle Smlouvy IS EDAZ nazván akceptačním provozem. Od 1. ledna 2021 je IS EDAZ v rutinním provozu. Pro potřeby kontrolního závěru je užíván jednotný termín rutinní provoz.

výkonu příslušné agendy. Kontrola dále ověřila, zda SFDI plnil povinnosti správce ISVS a společně s CENDIS dodržovaly související architektonické principy eGovernmentu.

Dále NKÚ prověřil plnění 69 VZ v hodnotě 128,6 mil. Kč u kontrolované osoby SFDI. Posoudil také vliv realizace IS EDAZ na hospodaření CENDIS.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků činil u:

SFDI celkem **325 420 295 Kč**,

CENDIS celkem **220 823 700 Kč**,

MD celkem **3 575 704 Kč**.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Peněžní prostředky jsou uváděny včetně DPH, není-li uvedeno jinak.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Hodnocení změny systému časového zpoplatnění

V rámci kontroly provedl NKÚ porovnání výdajů za období tří let u dálniční známky (výdaje na provoz) a e-známky (výdaje na vývoj, provoz a rozvoj). Porovnání absolutních výdajů na dálniční známky v letech 2018–2020 s níže uvedenou projekcí výdajů EDAZ ukázalo, že SFDI vynakládal v kontrolovaném období peněžní prostředky na EDAZ hospodárněji. Průměrné snížení nákladů ve čtyřleté projekci provozu EDAZ činí za stávajících podmínek přibližně 120 mil. Kč za rok.

Z pohledu efektivního vynakládání peněžních prostředků je průměrná roční nákladovost systému EDAZ 3,61 %. Tedy při využití EDAZ je se získáním 1 000 Kč příjmů spojeno 36,1 Kč výdajů. SFDI tak vynakládá na roční e-známku částku cca 54 Kč, na měsíční e-známku cca 16 Kč a na 10denní cca 11 Kč. V porovnání s výdaji na dálniční známku před zavedením EDAZ je stávající řešení e-známky efektivnějším vynakládáním peněžních prostředků.

NKÚ provedl mezinárodní srovnání, ve kterém porovnal efektivnost vynakládání peněžních prostředků u dvou systémů časového zpoplatnění. Řešení EDAZ je z pohledu roční nákladovosti srovnatelně efektivní se systémem časového zpoplatnění na Slovensku.

Podrobně jsou vstupy pro toto posouzení vynakládání peněžních prostředků vysvětleny v následujících podkapitolách 1.1 *Příjmy a výdaje e-známky* a 1.2 *Příjmy a výdaje dálniční známky*.

1.1 Příjmy a výdaje e-známky

IS EDAZ byl spuštěn do rutinního provozu k 1. prosinci 2020, tedy od tohoto data umožňoval prodej e-známky. Za první rok provozu IS EDAZ včetně prosince předchozího roku prodal SFDI celkem 6 126 057 ks e-známek. Příjem z jejich prodeje byl celkem 5 468 950 735 Kč (více v příloze č. 1).

V období od ledna 2018 do dubna 2022 SFDI vynaložil ve spojitosti s projektem EDAZ celkem 325 420 295 Kč (více v kapitole 2.2 *Celkové výdaje spojené s IS EDAZ*). MD vynaložilo na přípravu EDAZ ze svého rozpočtu celkovou částku ve výši 3 464 311 Kč.

Pro posouzení hospodárnosti a efektivnosti vynakládání peněžních prostředků na zavedení EDAZ provedl NKÚ projekci celkových průměrných ročních výdajů SFDI spojených s EDAZ, a to za předpokladu provozu systému po dobu čtyř let. Při výpočtu vycházel NKÚ ze smluvně vyčíslených cen za služby související s provozem IS a kontrolou⁵ za první rok provozu bez započítání odečtů⁶. Do výdajů započel NKÚ také příslušné náklady na poradenské služby a potenciální budoucí rozvoj spolu s náklady na vybudování kiosků.

Výsledná projekce průměrných ročních výdajů SFDI na systém EDAZ činila 190 039 223 Kč; s provozem EDAZ souvisely mzdové náklady SFDI ve výši 3 247 862 Kč. Celkovou projekci průměrných ročních výdajů SFDI spojených s EDAZ po započtení mzdových nákladů tak NKÚ vyčíslil na cca 193 287 085 Kč. Při zohlednění nákladů MD na přípravu EDAZ za 4 roky ve výši 3 464 311 Kč je výsledná projekce průměrných ročních výdajů resortu MD spojených s EDAZ ve výši 194 153 163 Kč.

1.2 Příjmy a výdaje dálniční známky

V období od roku 2018 do roku 2020 (včetně) SFDI obdržel za prodané dálniční známky celkem 15 397 616 050 Kč, tedy v průměru 5 132 538 683 Kč ročně (více v příloze č. 1).

S prodanými dálničními známkami byly zároveň spojeny výdaje na straně SFDI ve výši 943 496 077 Kč, tedy ročně v průměru 314 498 692 Kč. Výdaje spojené s dálničními známkami byly generovány především tiskem a distribucí samotných známek a marží komisionářů⁷ ve výši 4,6 % bez DPH z nominální hodnoty prodaných známek. NKÚ vyčíslil průměrnou roční nákladovost dálničních známek na 5,068 %. SFDI tak vynakládal na roční dálniční známku částku cca 76 Kč, na měsíční známku cca 22 Kč a na 10denní cca 16 Kč.

2. Hodnocení projektu EDAZ

2.1 Cíle EDAZ

Cíle EDAZ, které MD společně se SFDI definovaly v *Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace k návrhu změny zákona č. 13/1997 Sb.*, vycházejí ze Studie proveditelnosti z roku 2013 vytvořené poradenskou společností pro SFDI.

Cíl „zajistit spolehlivý, nepřetržitý a bezporuchový výběr časových poplatků“ SFDI splnil. Při hodnocení cíle vycházel NKÚ z dostupnosti prodeje e-známek, nastavení parametrů SLA a řešení incidentů v uzavřených smlouvách s dodavatelem služeb a v neposlední řadě ze samotného monitoringu SFDI, který prováděl vyhodnocení těchto hodnot na měsíční úrovni.

Cíl „zajistit vysokou účinnost výběru časových poplatků“ z hlediska množství prodaných e-známek SFDI plní. Podmínky pro výběr časových poplatků z hlediska prodejní politiky

⁵ Rozumí se „kontrola“ jako součást EDAZ.

⁶ Více v kapitole 2.2 *Celkové výdaje spojené s IS EDAZ*.

⁷ Prodejce dálniční známky.

a způsobu prodeje přispívají k vyšší účinnosti výběru tohoto poplatku. V kategorii celoročních známek byla prodejnost v roce 2021 nejvyšší za celé sledované období 2018–2021. Zatímco platnost dálniční známky byla vymezena přesným kalendářním obdobím, e-známky mají výhodu platnosti 365 kalendářních dnů od okamžiku prodeje. Rovněž bylo zamezeno možnosti prodeje padělaných dálničních známek. Potenciál pro zlepšení shledává NKÚ v zavedení automatické kontroly vůči RSV při nákupu e-známeček za tzv. eko cenu (více v kapitole 2.5 *Propojení IS EDAZ a registru silničních vozidel*).

V rámci plnění cíle „zajistit důslednější a více zacílenou kontrolu motorových vozidel užívajících zpoplatněné pozemní komunikace s využitím automatizovaného systému této kontroly“⁸ vytvořil SFDI podmínky pro výkon kontrolní činnosti tím, že zajistil zprovoznění funkčního systému kontroly, jehož výstupy jsou využívány kontrolními orgány (Policie ČR a Celní správa ČR). Stávající právní úprava nevytváří vhodné podmínky pro plnění tohoto cíle, protože odpovědnost za přešůpek užití zpoplatněné komunikace vozidlem, za které nebyl uhrazen časový poplatek a které není osvobozeno od zpoplatnění, nemá provozovatel vozidla, ale řidič vozidla. Stávající právní úprava tak nevytváří podmínky pro plně automatizované řešení tohoto cíle.

Cíl „poskytnout uživatelům zpoplatněných komunikací moderní, uživatelsky přívětivé nástroje a prostředí pro úhradu časových poplatků“ SFDI splnil (více v kapitole 2.4 *Dopady zavedení e-známky na uživatele*).

Cíl „snížit současné náklady na výběr časových poplatků“ SFDI také splnil (více v kapitole 1. *Hodnocení změny systému časového zpoplatnění*).

2.2 Celkové výdaje spojené s IS EDAZ

Z hlediska výdajů souvisejících s projektem EDAZ bylo ze strany SFDI v období od ledna 2018 do dubna 2022 vynaloženo celkem 325 420 295 Kč. Z toho 196 866 967⁹ Kč za spolupráci mezi SFDI a CENDIS na základě Smlouvy IS EDAZ a 128 553 328 Kč za ostatní veřejné zakázky (dále také „VZ“)¹⁰ spojené s projektem EDAZ, více tabulka č. 1.

⁸ Automatizovaný systém kontroly motorových vozidel: pojem v tomto textu vychází z terminologie Studie proveditelnosti. Systematická kontrola úhrady časového poplatku se měla provádět elektronicky v určených kontrolních bodech na zpoplatněných úsecích komunikací bez nutnosti vozidlo zastavit, snížit rychlost jízdy nebo použít určitý jízdní pruh. Oproti tomu se kontrola nyní provádí kontrolním zařízením, které je vybaveno kamerovým systémem. Není zde tedy zahrnuto automatické vyhodnocení osvobození, případně řešení pokut.

⁹ Částka vynaložených peněžních prostředků je ponížena o pokuty za neplnění SLA v celkové hodnotě 3 870 000 Kč.

¹⁰ NKÚ identifikoval v souvislosti s EDAZ 69 VZ za kontrolované období.

Tabulka č. 1: Výdaje SFDI spojené s projektem EDAZ

	Oblast	Výdaje
Smlouva IS EDAZ	Vývoj	69 575 000 Kč
	Kontrola	38 720 000 Kč
	Podpora kontroly	41 809 737 Kč
	Provoz*	39 021 020 Kč
	Rozvoj	11 611 210 Kč
	Smluvní pokuty	3 870 000 Kč
	Mezisosoučet	196 866 967 Kč
Ostatní VZ	VZ vývoj	25 774 159 Kč
	VZ medializace	12 652 053 Kč
	Služby související s provozem IS EDAZ	87 014 910 Kč
	Služby ostatní	372 439 Kč
	Kiosky – vybudování	2 739 767 Kč
Celkem		325 420 295 Kč

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

* U položky „provoz“ je započítáno krácení daného plnění vůči CENDIS za období 2021 až duben 2022 v celkové hodnotě 5 495 447 Kč z důvodu nedodání díla v plném rozsahu.

Největší část výdajů SFDI v roce 2020 byla vyplacena za vývoj a zajištění stacionární a mobilní kontroly (více v kapitole 2.6 *Kontrola úhrady e-známky*).

IS EDAZ v účetnictví SFDI

NKÚ kontrolou zjistil, že IS EDAZ byl uveden do rutinního provozu 1. prosince 2020 s tím, že některé jeho části byly k tomuto datu stále ve vývoji¹¹. K uvedenému datu byl také zahájen prodej e-známek, který IS EDAZ zajišťuje. Od 1. prosince 2020 generuje SFDI příjmy získané prodejem e-známek a tyto jsou následně výnosem SFDI. O zmíněných skutečnostech SFDI účtoval a vykazoval je v účetní závěrce. Od 1. ledna 2021 také vykazoval provozní náklady.

SFDI převzal IS EDAZ až k 30. červnu 2022, tj. po 576 dnech rutinního provozu, s 226 výhradami na základě akceptačního protokolu a zařadil jej do svého majetku v pořizovací hodnotě 105 923 695 Kč.

SFDI v účetní závěrce nevykázal skutečnou hodnotu dlouhodobého nehmotného majetku IS EDAZ tím, že k 1. lednu 2021 nezařadil funkční celky IS EDAZ v hodnotě 50 584 122 Kč do svého majetku a v období od 1. ledna 2021 do 30. června 2022 neodepisoval hodnotu IS EDAZ, který v tomto období běžel v rutinním provozu a generoval výnosy a příjmy SFDI. Hodnota IS EDAZ tak v tomto období neodrážela míru snížení hodnoty majetku vyplývající z odpisování, a to z důvodu jeho nezařazení do užívání. Kontrolou bylo ověřeno, že IS EDAZ ve výše uvedeném období plnil svůj účel, tj. svou technicko-ekonomickou funkci. Za první rok provozu se dle odpisů stanovených v souladu s účetními standardy měla snížit pořizovací hodnota IS EDAZ o cca 5 mil. Kč; k tomu ale nedošlo, v důsledku čehož byl výsledek hospodaření SFDI nadhodnocen. SFDI tak nerespektoval věcné a časové souvislosti v daném období, neboť neprovedl zúčtování dlouhodobých záloh za vývoj IS EDAZ, ze kterých plynulo plnění příjmů IS EDAZ v období od 1. ledna 2021 do 30. června 2022. Tímto Státní fond

¹¹ Celková hodnota provozovaných částí IS EDAZ k datu 1. ledna 2021 činila 92 573 673 Kč. Jedná se i o hodnotu majetku nesouvisejícího se Smlouvou IS EDAZ, tj. o hodnotu ostatních souvisejících veřejných zakázek.

dopravní infrastruktury porušil ustanovení § 11 a ustanovení § 12 vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

2.3 Nákupy SFDI od externích dodavatelů

Ke kontrole NKÚ předložil SFDI dokumentaci k celkem 69 VZ týkajícím se zcela nebo částečně vývoje, provozu a dalších služeb pro zajištění IS EDAZ. V rámci těchto VZ v období 2018 až duben 2022 SFDI vynaložil celkem 128 553 328 Kč.

Pro stanovení závazného postupu a odpovědnosti při zadávání VZ přijal SFDI *Směrnici pro stanovení postupu při zadávání veřejných zakázek* (dále také „Směrnice“). Směrnice upravuje mj. postup SFDI při zadávání VZ, na které se vztahují výjimky z povinnosti v zadávacím řízení dle zákona (tj. veřejné zakázky malého rozsahu dle ustanovení § 31 zákona č. 134/2016 Sb. a ostatní veřejné zakázky zadávané na základě výjimky dle ustanovení § 29 a § 30 zákona č. 134/2016 Sb.). Podle Směrnice dělí SFDI veřejné zakázky malého rozsahu (dále také „VZMR“) do dvou kategorií. Jedná se o kategorii 1 s předpokládanou hodnotou nižší nebo rovnou částce 400 tis. Kč bez DPH u dodávek a služeb, které lze zadat tzv. přímým zadáním (oslovení jednoho dodavatele), a kategorii 2, kde je předpokládaná hodnota VZ vyšší než 400 tis. Kč bez DPH a zároveň nižší nebo rovna 2 mil. Kč bez DPH. Tyto VZMR lze zadat uzavřenou výzvou nebo otevřenou výzvou. Nicméně Směrnice upravuje i výjimky z postupu dle Směrnice, kdy je možné zadat VZMR přímo (dále také „Výjimka“)¹².

Z celkových 69 VZ spadalo 63 zakázek do kategorie VZMR (více tabulka č. 2), z toho na základě Výjimky oslovil SFDI jednoho dodavatele v 32 případech.

Tabulka č. 2: Přehled veřejných zakázek SFDI v souvislosti s EDAZ

	Počet VZ	Výjimka
VZ nad 2 mil. Kč	6	–
VZMR	63	–
– VZMR do 400 tis. Kč	36	10
– VZMR nad 400 tis. Kč	27	22
Celkem VZ	69	32

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

Pozn.: Ceny jsou uvedeny bez DPH.

Z celkového počtu 69 kontrolovaných VZ identifikoval NKÚ jako rizikové VZ na projektové řízení IS EDAZ a na kontrolu obchodních míst (dále také „OM“).

2.3.1 Projektové řízení IS EDAZ

SFDI na základě Výjimky uzavřel dne 25. února 2019 objednávku na zajištění podpory projektového řízení v rámci projektu EDAZ. Jako důvod pro užití Výjimky uvedl, že poptával specifické expertní poradenství, které spatřoval ve zkušenosti dodavatele s plněním

¹² Např. u VZMR 2. kategorie je uzavření smlouvy s určitým dodavatelem přímo možné, pokud předmět plnění vyžaduje specifické profesní předpoklady dodavatele, zejména se jedná o plnění v oblasti expertního poradenství či kontrolní a analytické činnosti, tj. činností, jejichž plnění nelze pořizovat na základě nabídkové ceny ani jiných měřitelných kritérií, neboť rozhodující je osobní odbornost dodavatele. To však Směrnice podmiňuje doložením specifických profesních předpokladů.

obdobného předmětu plnění a dále v odbornosti dodavatele. Přestože se nejednalo o expertní poradenství, SFDI uhradil dodavateli za čerpání služeb celkem 2 396 632 Kč.

Pro zajištění pokračování projektového řízení EDAZ realizoval SFDI v průběhu let 2020–2021 tři VZMR jedním dodavatelem. Všechny tři VZMR byly uskutečněny opět neoprávněně na základě Výjimky. SFDI porušil ustanovení § 2 odst. 3 a § 16 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb., když rozdělil VZ o celkovém objemu 6 mil. Kč bez DPH na tři VZMR, které měly stejný předmět plnění a časově spolu souvisely.

2.3.2 Kontrola obchodních míst

SFDI prostřednictvím VZMR vybral ke kontrole obchodních míst pro prodej e-známek stejného dodavatele (bývalého zaměstnance SFDI), který zajišťoval již kontrolu OM v předcházejícím období při prodeji dálničních známek. Kontrola OM spočívala mj. v kontrole vyvěšení letáků, ceníku a označení OM a stanovených podmínek SFDI, u dálničních známek také v jejich dostupnosti.

V případě kontroly OM pro prodej dálničních známek uzavřel SFDI smlouvu č. 8/2013 s vybraným dodavatelem dne 7. ledna 2013; smlouva byla platná do 31. prosince 2020. Na základě Výjimky poté SFDI uzavřel dne 19. května 2021 smlouvu o dílo. V souladu s druhou smlouvou byla navíc OM seznámena s datem kontroly dopředu.

NKÚ kontrolou předložených dokumentů zjistil, že převážnou část období let 2019–2020 a po celou dobu kontrolování podmínek prodeje e-známek neřídil SFDI činnost dodavatele, jak měl činit dle smluvního ujednání. V důsledku toho vykonával dodavatel kontrolu OM v rozsahu a termínech dle vlastního rozhodnutí, přičemž vždy fakturoval SFDI služby v maximálním možném měsíčním plnění 50 hod. SFDI po celé kontrolované období neměl informace o skutečném rozsahu kontroly provedené dodavatelem na obchodních místech. NKÚ na kontrolním vzorku předložených dokumentů rovněž zjistil, že výkazy práce byly opakovaně kopírovány, případně obsahovaly věcné nedostatky.

Celkové výdaje za roky 2018, 2019 a 2020 (tj. roky spadající do kontrolovaného období), které SFDI vynaložil v rámci smlouvy za služby kontroly OM dálničních známek, činily 875 000 Kč. SFDI tak vynaložil neúčelně finanční prostředky až do výše 875 000 Kč.

Celková částka fakturovaná dodavatelem za období květen 2021 až duben 2022 činila 300 000 Kč. SFDI tak vynaložil neúčelně finanční prostředky až do výše 300 000 Kč.

2.4 Dopady zavedení e-známky na uživatele

Změna způsobu úhrady časového poplatku za užití zpoplatněných pozemních komunikací, jakož i změna způsobu prokazování a kontroly této úhrady byly jedním z hlavních cílů projektu EDAZ.

Zavedením úhrady e-známky prostřednictvím IS EDAZ došlo ke zvýšení uživatelského komfortu. E-známku lze pořídit v e-shopu, prostřednictvím dálkového přístupu na www.edalnice.cz v režimu 365/24, v síti obchodních míst a u samoobslužných kiosků. Platnost roční e-známky je 365 po sobě jdoucích dnů. Uživateli odpadla povinnost nalepování a odlepování známek na čelní sklo automobilu.

Tabulka č. 3: Podíl jednotlivých způsobů prodeje e-známeček ke dni 31. prosince 2021

Způsob prodeje	Prodej v ks		Prodej v Kč	
	Celkem	Podíl v %	Celkem	Podíl v %
E-shop	5 114 146	83,5	4 521 995 835	82,6
Česká pošta, ČEPRO	910 111	14,9	912 151 760	16,7
Kiosky	101 800	1,6	41 205 750	0,7
Celkem	6 126 057	100,0	5 475 353 345	100,0

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

Z doložené statistiky prodeje prostřednictvím jednotlivých distribučních míst vyplývá, že nejčastěji využívaným prodejním kanálem je e-shop. Zbylé způsoby prodeje jsou využívány v menší míře. Využití kiosků je zanedbatelné. Kiosky však mají specifickou úlohu zejména pro cizince, kteří realizují nákupy bezprostředně po vstupu na území ČR. Příjmy z prodeje e-známeček prostřednictvím kiosků pokrývají výdaje s nimi spojené.

Business analýza definuje potřeby a doporučená řešení, která přinášejí přidanou hodnotu využití ICT prostředků. SFDI zadal vypracování dokumentu *Elektronická dálniční známka Business analýza* na základě objednávky ze dne 13. prosince 2018. Obsahem dokumentu byl popis a řešení uživatelských situací v systému IS EDAZ. Finální verzi tohoto dokumentu obdržel SFDI dne 9. června 2020 (tj. 98 dní po podpisu Smlouvy IS EDAZ). Po spuštění IS EDAZ se objevilo několik komplikací s negativním dopadem na uživatele/kupujícího. V důsledku toho přistoupil SFDI mj. celkem pětkrát ke změně obchodních podmínek během prvních sedmi měsíců, z toho 3 změny proběhly do 30. dubna 2021 za provozu IS EDAZ (vývoj podmínek úhrady e-známečky je blíže popsán v příloze č. 2). Tyto změny celkem třikrát měnily důvody pro vrácení úhrady e-známečky. Po zavedení možnosti navrácení časového poplatku došlo za kontrolované období k 1 017 případům navrácení dané částky na žádost zákazníka.

IS EDAZ k datu ukončení kontroly umožňoval nákup e-známeček za tzv. eko cenu v případě, kdy bylo vozidlo poháněno zemním plynem nebo biometanem. Při nákupu však nedocházelo k ověření v registru silničních vozidel (dále také „RSV“), zda vozidlo, pro které uživatel/kupující pořizoval e-známečku za sníženou eko cenu, splňovalo toto kritérium. V případě kontroly vyhodnotil IS EDAZ všechna vozidla se zaplacenou e-známečkou (za plnou cenu i za sníženou eko cenu) jako vozidla bez zjištěného přestupku. Tento nedostatek IS EDAZ mohli uživatelé/kupující omylem nebo úmyslně využít ve svůj prospěch a snížit tak příjem SFDI z prodeje e-známečky.

2.5 Propojení IS EDAZ a registru silničních vozidel

Návrh architektury IS EDAZ v příloze č. 1 Smlouvy IS EDAZ, vypracovaný SFDI, předpokládal vybudování a využívání vazeb IS EDAZ na externí informační systémy, jejichž výčet je uveden níže v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Plánované vazby IS EDAZ na externí systémy

Externí systém	Popis funkce
ISDS, NIA*, eIdentita*	Volitelně zajišťuje ověření identity uživatelů prostřednictvím informačního systému datových schránek, národní identity a eIdentity.
eGSB*	Integruje platformu EDAZ do prostředí eGOV.
JIP/KAAS	Zajišťuje dvoufaktorové ověření interních uživatelů výhradně pro osoby objednatele a poskytovatele.
SEM***	Zajišťuje výměnu dat mezi EDAZ a systémem výkonového zpoplatnění, označuje vozidla spadající výhradně do systému výkonového zpoplatnění.
RSV**	Zajišťuje informace z registru silničních vozidel.
Spisová služba SFDI	Volitelně umožňuje exportovat data z EDAZ do hlavní spisové služby správce.
Účetnictví SFDI****	Zajišťuje výměnu dat s hlavní knihou správce EDAZ.

Zdroj: informace SFDI.

- * Do ukončení kontroly NKÚ nebyla vazba IS EDAZ na tento IS realizována.
- ** K 30. 6. 2022 funkcionality akceptována s tím, že je zajišťována pouze prostřednictvím zaměstnanců call centra.
- *** Vazba realizována napřímo. Po dohodě s OHA bude v rámci rozvojového požadavku napojení provedeno přes eGSB.
- **** Akceptováno s výhradou. Čeká se na dodání řešení ze strany dodavatele EIS JASU (ekonomický informační systém).

Funkcionality v podobě vazby IS EDAZ na RSV byla sice akceptována ze strany SFDI i CENDIS k datu 30. června 2022 bez výhrad, nicméně validaci osvobození od úhrady e-známky provádějí podle databáze RSV zaměstnanci call centra IS EDAZ manuálně. SFDI tak do doby ukončení kontroly NKÚ nezajistil automatizaci kontroly osvobození od úhrady e-známky do jednoho roku od nasazení IS EDAZ do ostrého provozu, přestože si to stanovil ve schválené *žádosti o stanovisko hlavního architekta eGovernmentu*. SFDI do doby ukončení kontroly nerealizoval vazbu na RSV, postupoval tedy v rozporu s cíli např. 6.2 a 6.3 *Informační koncepce ČR*. V případě automatické validace dat díky napojení na RSV by došlo k eliminaci chyb, a tudíž ke snížení počtu následných žádostí o vrácení peněz.

2.6 Kontrola úhrady e-známky

Studie proveditelnosti z roku 2013 definovala procesy EDAZ od úhrady e-známky přes kontrolu úhrady až po úplné vyřešení zjištěných správních deliktů pro dosažení maximálního příjmu z prodeje e-známky.

Průjezd vozidla stacionárním systémem je identifikován všemi mýtnými branami (dále také „MB“) jako samostatný průjezd. Systém sleduje pouze průjezdy, nikoliv vozidlo. Jedno vozidlo tak může být zaznamenáno systémem MB s větším počtem průjezdů v závislosti na délce trasy vozidla a četnosti užití zpoplatněné komunikace. CENDIS v době ukončení kontroly využíval pro stacionární kontrolu 34 MB. Množství využívaných MB tak odpovídá *statistické variantě* definované v *Konceptu řešení Informačního systému a souvisejících procesů pro vybudování a provoz „Elektronické dálniční známky“* (dále také „Koncept EDAZ“).

IS EDAZ tak není v současné době připraven na spuštění funkcionality automatizovaného vyhodnocení přestupku. Nezbytným krokem je provedení změny právního rámce. Po přijetí

změny právních předpisů SFDI předpokládá cca jeden rok na zavedení funkcionality na úrovni informačního systému.

MD zapracovalo automatizovaný systém vyhodnocení přestupků do původního návrhu novely¹³ zákona č. 13/1997 Sb. V rámci meziresortního připomínkového řízení, které probíhalo v roce 2018, Ministerstvo financí (dále také „MF“) uplatnilo připomínku. V připomínce uvedlo, že MD neprovedlo vyhodnocení nákladů a přínosů u jednotlivých variant řešení časového zpoplatnění, zejména pak u navrhovaného automatizovaného vymáhání pokut nezohlednilo nárůst personálního, organizačního a materiálního zabezpečení výkonu státní správy na počátku jeho zavedení. MD však nevyčíslilo náklady a neuvedlo přínosy navrhovaného systému, ale z návrhu změny zákona vypustilo znění, které bylo pro zavedení automatizovaného vyhodnocení přestupku a následného vymáhání pokut potřebné.

Dle platných právních předpisů odpovědnost za přestupek užití zpoplatněné komunikace vozidlem, za které nebyl uhrazen časový poplatek a které není osvobozeno od zpoplatnění, nemá provozovatel vozidla, ale řidič vozidla. Stávající právní úprava tak nevytváří podmínky pro důslednou a více zacílenou kontrolu motorových vozidel bez nutnosti jejich zastavení. MD zapracování automatizovaného vyhodnocení přestupků do právních předpisů nezávazně odložilo.

Z celkového počtu zjištěných přestupků a výše pokut udělených Policií ČR a Celní správou ČR v roce 2021 za nesplnění povinnosti úhrady e-známky vyplývá, že v průměru každý den je zjištěno 106 přestupků a na pokutách je vybrána částka ve výši 119 600 Kč.

NKÚ vyčíslil potenciální ušlý příjem SFDI z nezavedení systému automatického ukládání pokut na modelovém příkladu srpnového dne roku 2021 (více v příloze č. 3). V případě, že by řidičům všech vozidel (včetně zahraničních) využívajících zpoplatněnou komunikaci neoprávněně byla uložena pokuta za přestupek v minimální výši 1 000 Kč, dosáhla by částka udělených pokut za tento modelový den až 4,8 mil. Kč. V případě, že by si řidiči všech vozidel (včetně zahraničních) využívajících zpoplatněnou komunikaci neoprávněně koupili e-známku alespoň v minimální hodnotě, tj. 310 Kč na dobu 10 dnů, přesáhly by příjmy SFDI za tento den částku 1,5 mil. Kč.

3. Státní podnik CENDIS

3.1 Zkrácená doba realizace EDAZ

CENDIS započal práce spojené s EDAZ v září 2018, kdy obdržel od MD zadání na zpracování Konceptu EDAZ. Finální verzi Konceptu EDAZ vypracoval CENDIS ke dni 31. března 2019.

Od března 2020 je CENDIS zodpovědný za návrh, vývoj, implementaci a správu IS EDAZ, a to na základě Smlouvy IS EDAZ, kterou uzavřel se SFDI dne 3. března 2020. Funkční systém tak musel vyvinout za 9 měsíců¹⁴, neboť jej bylo potřeba spustit do rutinního provozu v prosinci 2020. Tedy ještě o měsíc dříve, než stanovil zákon.

¹³ Zákon č. 227/2019 Sb.

¹⁴ Oproti původně navrhovaným 22 měsícům v Konceptu EDAZ, který zpracoval CENDIS.

3.2 Nově vytvořená pracovní místa a mzdové náklady

Nová pracovní místa v souvislosti s EDAZ vznikala v organizační struktuře CENDIS na základě potřeb plynoucích z povinností definovaných Smlouvou IS EDAZ.

Tabulka č. 5: Počet nově vytvořených a obsazených pracovních míst souvisejících s EDAZ v letech 2018–2022 (stav k 30. dubnu 2022)

Rok	HPP	DPČ	DPP	Poznámka
2018	0	0	0	
2019	8	0	0	
2020	21	15	7	z HPP byla 4 místa na dobu určitou
2021	3	3	4	
2022	0	0	0	
Celkem	32	18	11	

Zdroj: informace CENDIS.

Pozn.: HPP = hlavní pracovní poměr; DPČ = dohoda o pracovní činnosti; DPP = dohoda o provedení práce.

Na přípravné fázi EDAZ se v CENDIS v roce 2018 podílelo 5 stávajících zaměstnanců na hlavní pracovní poměr a k 30. dubnu 2022 zaměstnával CENDIS v souvislosti s EDAZ 54 zaměstnanců na hlavní pracovní poměr a 5 zaměstnanců na dohodu o pracovní činnosti. Mzdové náklady na nově vytvořená místa od počátku roku 2018 do 30. dubna 2022 činily 27 525 728 Kč.

3.3 Nákupy CENDIS od externích dodavatelů

CENDIS uzavřel v souvislosti s EDAZ od roku 2019 do 30. dubna 2022 celkem 40 smluv, 39 objednávek, 4 rámcové dohody a 3 rámcové smlouvy. CENDIS proplatil v období od roku 2019 až do 30. dubna 2022 v souvislosti s EDAZ externím dodavatelům celkem 136 461 585 Kč bez DPH.

CENDIS v souvislosti s EDAZ realizoval 9 VZ mimo režim VZMR, 4 VZ¹⁵ na dodávky a poskytování souvisejících služeb v oblasti mobilní a statické kontroly a distribuce. Na ostatní služby spojené s EDAZ využíval plnění z dalších 5 VZ.

Na základě identifikované rizikovosti zakázek vybral NKÚ ke kontrole dvě veřejné zakázky, a to *VZ Dodávka mobilních kamer a poskytování souvisejících služeb* a veřejnou zakázku *Dodávka samoobslužných platebních kiosků – rámcové dohody* a její část 1: *Samoobslužné kiosky pro umístění v exteriéru – bezhotovostní*. NKÚ nezjistil žádný nesoulad se zákonem č. 134/2016 Sb.

3.4 Výsledek hospodaření za EDAZ

CENDIS uhradil 60 221 922 Kč na mzdách, sociálním a zdravotním pojištění.

V souvislosti s plněním Smlouvy IS EDAZ uhradil CENDIS Státnímu fondu dopravní infrastruktury smluvní pokuty v celkové výši 3 870 000 Kč. V období od ledna 2021 do dubna 2022 si bez smluvního ujednání a řádného důvodu krátil své příjmy za služby provozu IS EDAZ, celková hodnota tohoto zkrácení činila 5 495 447 Kč. CENDIS tak porušil ustanovení § 17b odst. 3 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

Podle § 14 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a na základě účelové výzvy určené pouze CENDIS

¹⁵ Ve výši 39 662 280 Kč bez DPH.

poskytlo MD v květnu 2021 CENDIS návratnou finanční výpomoc ve výši 40 mil. Kč ze státního rozpočtu. MD žádost o poskytnutí návratné finanční výpomoci schválilo, ačkoli CENDIS uvedl pouze obecný účel užití poskytnutých prostředků bez podrobnějšího rozkladu. Poskytnutá návratná finanční výpomoc nebyla přímo vázána na EDAZ, nicméně EDAZ byl jedním ze dvou ztrátových projektů, které ve stejném období negativně ovlivnily hospodaření státního podniku. CENDIS je povinen vrátit návratnou finanční výpomoc do 29. února 2024.

Tabulka č. 6: Hospodářský výsledek celkem za EDAZ k 30. dubnu 2022 (v Kč)

Rok	Náklady	Výnosy	Hospodářský výsledek
2018	391 920	1 159 116	767 196
2019	5 849 313	2 949 539	-2 899 774
2020	9 568 934	2 376 862	-7 192 072
2021	105 429 138	88 990 448	-16 438 690
Do 30. 4. 2022	19 262 141	22 149 800	2 887 659
Celkem	140 501 446	117 625 765	-22 875 681

Zdroj: informace CENDIS; vlastní zpracování NKÚ.

V kontrolovaném období MD neprovedlo veřejnosprávní kontrolu u CENDIS.

3.5 Převzetí EDAZ – akceptace objednatelem (SFDI)

IS EDAZ byl, v souladu se smlouvou, uveden do rutinního provozu dne 1. prosince 2020. SFDI informační systém k 1. lednu 2021 neakceptoval s odůvodněním, že IS EDAZ byl provozuschopný, ale vykazoval množství vad. Z provozu IS EDAZ plynuly SFDI od 1. ledna 2021 výnosy a finanční prostředky získané prodejem e-známky, které jsou příjmem SFDI. Akceptace IS EDAZ proběhla ke dni 30. června 2022 s 226 výhradami¹⁶. CENDIS do té doby vykazoval projekt EDAZ v rámci zásob jako nedokončenou výrobu. Od 1. prosince 2020 měl však v závislosti na stavu dokončení a zprovoznění jednotlivých funkcí IS EDAZ postupně rozpouštět nedokončenou výrobu a zaúčtovat a vykázat výnosy do období, s nimiž časově a věcně souvisely. Tímto postupem CENDIS porušil ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹⁶ Z hlediska rozvoje realizoval CENDIS k 30. dubnu 2022 změnové požadavky v celkové hodnotě 11 611 209 Kč.

Seznam zkratk

CENDIS	CENDIS, státní podnik
EDAZ	Elektronický systém časového zpoplatnění
ČR	Česká republika
ČP	Časový poplatek
DPH	Daň z přidané hodnoty
e-známka	Elektronická dálniční známka
ICT	Informační a komunikační technologie
IS	Informační systém
IS EDAZ	Informační systém veřejné správy EDAZ
ISVS	Informační systém veřejné správy
Koeficient	Koeficient počtu vozidel bez uhrazeného časového poplatku
Koncept EDAZ	<i>Koncept řešení informačního systému a souvisejících procesů pro vybudování a provoz „Elektronické dálniční známky“</i>
MB	Mýtné brány
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OHA	Odbor hlavního architekta eGovernmentu při Ministerstvu vnitra
OM	Obchodní místo
RSV	Registr silničních vozidel
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SLA	Service-level agreement
Směrnice	<i>Směrnice pro stanovení postupu při zadávání veřejných zakázek</i>
Smlouva IS EDAZ	<i>Smlouva o návrhu, vývoji, implementaci a správě informačního systému Elektronické dálniční známky</i>
SPZ	Státní poznávací značka
Studie proveditelnosti	<i>Studie proveditelnosti zavedení elektronických kupónů sloužících k úhradě časových poplatků za užití pozemních komunikací vozidly do 3,5 tun v ČR</i>
Výjimka	Výjimka z postupu dle Směrnice, kdy je možné zadat VZMR přímo
VZ	Veřejná zakázka
VZMR	Veřejná zakázka malého rozsahu
Zákon č. 104/2000 Sb.	Zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury
Zákon č. 13/1997 Sb.	Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
Zákon č. 227/2019 Sb.	Zákon č. 227/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
Zákon č. 134/2016 Sb.	Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
ZTP	Zvlášť tělesně postižená osoba
ZTP/P	Zvlášť tělesně postižená osoba s průvodcem

Příloha č. 1

Statistiky prodeje dálničních známek

Tabulka č. 1: Počet prodaných dálničních známek v letech 2018–2020

Rok	Roční – počet kusů	Měsíční – počet kusů	10denní – počet kusů	Celkem
2018	2 522 566	676 592	3 613 003	6 812 161
2019	2 630 518	675 773	3 675 319	6 981 610
2020	2 603 534	518 186	2 194 409	5 316 129
Celkem	7 756 618	1 870 551	9 482 731	19 109 900
Podíl	40,59 %	9,79 %	49,62 %	

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

Tabulka č. 2: Celkové příjmy z prodeje dálničních známek v letech 2018–2020

Rok	Roční – tržba	Měsíční – tržba	10denní – tržba	Celkem
2018	3 783 849 000 Kč	297 700 480 Kč	1 120 030 930 Kč	5 201 580 410 Kč
2019	3 945 777 000 Kč	297 340 120 Kč	1 139 348 890 Kč	5 382 466 010 Kč
2020	3 905 301 000 Kč	228 001 840 Kč	680 266 790 Kč	4 813 569 630 Kč
Celkem	11 634 927 000 Kč	823 042 440 Kč	2 939 646 610 Kč	15 397 616 050 Kč
Roční průměr				5 132 538 683 Kč

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

Statistiky prodeje e-známek

Tabulka č. 3: Počty prodaných/evidovaných e-známek v období 12/2020 až 4/2022

Rok	Forma	Roční (počet kusů)	Měsíční (počet kusů)	10denní (počet kusů)	Všechny typy e-známek dohromady
12/2020	Celkem	162 509	503	764	163 776
12/2020	Plná cena	160 392	7	746	161 628
12/2020	Eko cena	2 117	0	18	2 148
2021	Celkem	2 788 894	667 171	2 506 216	5 962 281
2021	Plná cena	2 764 377	664 321	2 492 683	5 921 381
2021	Eko cena	24 517	2 850	13 533	40 900
2022*	Celkem	1 775 586	144 299	872 773	2 792 658
2022*	Plná cena	1 759 692	143 528	867 895	2 771 115
2022*	Eko cena	15 894	771	4 878	21 543
Celkem za sledované období		4 564 480	811 470	3 378 989	8 754 939
Podíl prodaných		52,14 %	9,27 %	38,60 %	

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

* Údaje do 30. 4. 2022.

Tabulka č. 4: Příjmy z prodeje e-známek

Období	IS EDAZ – účetnictví*	IS EDAZ – skutečné příjmy*	Výroční zpráva SFDI*
12/2020	189 120 456 Kč	242 628 260 Kč	**
2021	5 251 671 142 Kč	5 226 322 475 Kč	5 360 673 161 Kč
Celkem	5 440 791 598 Kč	5 468 950 735 Kč	5 360 673 161 Kč

Zdroj: informace SFDI, *Výroční zpráva SFDI za rok 2021*; vlastní zpracování NKÚ.

* Rozdíl je tvořen další nezapočítanou emisí z roku 2020 (měsíc leden 2021) a případně dalšími prodeji, které probíhaly přes IS EDAZ v akceptačním provozu. Dále může tento rozdíl vzniknout i zpožděním zápisu do účetnictví, neboť prodeje z e-shopu hrazené bankovním převodem aj. jsou účtovány se zpožděním.

** Není uvedeno.

Vývoj podmínek úhrady časového poplatku (e-známky)

Příloha č. 2

1. 12. 2020	1. 1. 2021	1. 4. 2021, 19. 4. 2021, 20. 7. 2021	19. 11. 2021	11. 2. 2022, 7. 4. 2022	7. 4. 2022
<ul style="list-style-type: none"> E-shop: před počátkem platnosti ČP lze jednou změnit SPZ nebo počátek platnosti ČP. Obchodní místo: lze změnit SPZ vozidla nebo počátek platnosti ČP pouze do 15 minut od provedení úhrady ČP, a to na stejném obchodním místě, kde byla úhrada provedena. Samoobslužný kiosek: není možné provádět změnu údajů v evidenci vozidel. 	<ul style="list-style-type: none"> E-shop: před počátkem platnosti ČP lze změnit SPZ, počátek platnosti ČP nebo kód země registrace vozidla nebo počátek platnosti ČP. Obchodní místo: lze změnit SPZ, počátek platnosti ČP nebo kód země registrace vozidla do 15 minut od provedení úhrady ČP, a to na stejném obchodním místě, kde byla úhrada provedena; následně lze požadavek na změnu zaslat na e-mailovou adresu dk@sfdi.cz alespoň dva pracovní dny před počátkem platnosti ČP. Samoobslužný kiosek: není možné provádět změnu údajů v evidenci vozidel; požadavek na změnu SPZ nebo kódu země registrace vozidla nebo počátku platnosti ČP lze zaslat na e-mailovou adresu dk@sfdi.cz alespoň dva pracovní dny před počátkem platnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> E-shop: před počátkem platnosti ČP lze jednou změnit SPZ nebo kód země registrace vozidla nebo počátek platnosti ČP. Obchodní místo: lze změnit SPZ, počátek platnosti ČP nebo kód země registrace vozidla do 15 minut od provedení úhrady ČP, a to na stejném obchodním místě, kde byla úhrada provedena. Samoobslužný kiosek: není možné provádět změnu údajů v evidenci vozidel. 	<ul style="list-style-type: none"> edalnice: před počátkem platnosti ČP lze jednou změnit SPZ vozidla nebo počátek platnosti ČP. Obchodní místo: před počátkem platnosti SPZ lze jednou změnit SPZ nebo stát registrace vozidla a počátek platnosti ČP po zadání autorizačního kódu; v případě okamžité platnosti ČP lze změnit SPZ, počátek platnosti ČP nebo stát registrace vozidla do 15 minut od provedení úhrady ČP, a to na stejném obchodním místě, kde byla úhrada provedena. Samoobslužný kiosek: není možné provádět změnu údajů v evidenci vozidel. 	<ul style="list-style-type: none"> po úhradě ČP lze změnit typ pohonu vozidla ze zemního plynu na biometan a naopak. edalnice: před počátkem platnosti ČP lze jednou změnit SPZ nebo stát registrace vozidla nebo počátek platnosti. Obchodní místo: před počátkem platnosti ČP lze jednou změnit SPZ nebo stát registrace vozidla a počátek platnosti ČP po zadání autorizačního kódu; v případě okamžité platnosti ČP lze změnit SPZ, počátek platnosti ČP nebo stát registrace vozidla do 15 minut od provedení úhrady ČP, a to na stejném obchodním místě, kde byla úhrada provedena. Samoobslužný kiosek: není možné provádět změnu údajů v evidenci vozidel. 	<ul style="list-style-type: none"> v průběhu platnosti ČP lze pro odstranění chyby při zadání SPZ nebo státu registrace vozidla jednou změnit na edalnice.cz ve „Správě známky“ až dva znaky SPZ.
<p>Od prosince 2020 bylo možné provést úhradu časového poplatku prostřednictvím e-shopu, na obchodních místech a prostřednictvím samoobslužných kiosků.</p>					

Vývoj důvodů vrácení ČP

2020	2021	2022
<p>1. 12. 2020 – 31. 3. 2021</p> <p>Osvobozené vozidlo (§ 20a odst. 1 písm. o zákona č. 13/1997 Sb.); eko cena; eko cena-duplicitní; duplicita.</p>	<p>1. 4. 2021</p> <p>Osvobozené vozidlo (§ 20a odst. 1 písm. o zákona č. 13/1997 Sb.); eko cena; eko cena-duplicitní; duplicita; nepodléhá časovému zpoplatnění.</p>	<p>19. 4. 2021</p> <p>Osvobozené vozidlo (§ 20a odst. 1 písm. o zákona č. 13/1997 Sb.); eko cena; eko cena-duplicitní; duplicita; nepodléhá časovému zpoplatnění; chybný stát registrace; neexistující vozidlo.</p>
<p>Vysvětlivky: ČP = časový poplatek. Účinnost podmínek úhrady ČP = modře. Důvody vrácení ČP = červeně.</p> <p>Pozn.: Plně znění je uvedeno v jednotlivých podmínkách úhrady časového poplatku.</p>		

Modelový příklad

SFDI předložil kontrole NKÚ dokument *Statistický report průjezdů vozidel stacionární kontroly IS EDAZ*. Dokument obsahuje data o počtech průjezdů vozidel, které byly detekovány kontrolními branami na zpoplatněných komunikacích v období 01/2021–03/2022. Data nebyla očištěna o vícenásobné průjezdy jednoho vozidla pod více branami.

Pro účely dále prezentovaných údajů se neuhrazeným průjezdem vozidla rozumí unikátní pohyb vozidla před prostředky stacionární kontroly, které dle automatického rozpoznání SPZ určily, že se nejedná o průjezd vozidla za alespoň jedné z následujících podmínek:

- s uhrazeným časovým poplatkem;
- registrovaného v systému *elektronického mýta (výkonové zpoplatnění)*;
- evidovaného v IS EDAZ jako osvobozené vozidlo;
- u kterého nelze vlivem nerozpoznané země registrace unikátně tato data rozpoznat.

Jízda vozidla generuje průměrně cca 3–4 průjezdy pod kontrolními branami. Zároveň výstup ze statistického reportu reprezentuje i průjezdy vozidel, pro která není stanovena povinnost oznamovat osvobození od časového poplatku (ustanovení § 20a písm. h), i), l), p) zákona č. 13/1997 Sb.). V tabulce č. 1 je uveden výstup z dokumentu *Statistický report průjezdů vozidel stacionární kontroly IS EDAZ*.

Tabulka č. 1: Výstup ze statistického reportu za období leden až prosinec 2021

Kategorie	Položka	Počet průjezdů	%
1	Nerozpoznána země registrace	35 697 384	11,41
2	Osvobozeno dle SPZ	1 319 056	0,42
3	Osvobozeno z evidence	1 370 386	0,44
4	Elektronické mýto	1 009 134	0,32
5	Uhrazeno	257 657 788	82,32
6	Neuhrazeno	15 925 130	5,09
	Neuhrazeno – očištěno o ZTP, ZTP/P	10 351 335	3,31
Celkem		312 978 878	100,00

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

Z informací Policie ČR vyplývá, že z celkového počtu průjezdů, které systém EDAZ zařadí do kategorie „neuhrazeno“, připadá cca 30–40 % na osoby s průkazem ZTP či jinak osvobozené. V těchto případech se nejedná o řidiče, kteří užívají zpoplatněnou komunikaci neoprávněně.

Koeficient počtu vozidel bez uhrazeného časového poplatku

Protože SFDI nedisponuje statistickými údaji ze systému časového zpoplatnění, které by podávaly informace o počtu vozidel bez e-známky na zpoplatněných komunikacích, ale pouze údaje o počtech průjezdů, stanovil NKÚ za účelem provedení výpočtu potenciálu výběru peněžních prostředků tzv. „koeficient počtu vozidel bez uhrazeného časového poplatku“ (dále také „Koeficient“).

Při jeho stanovení se NKÚ nesnažil o dosažení maximální hodnoty koeficientu, ale o objektivní vyčíslení s použitím omezujících kritérií zohledňujících maximální míru opatrnosti. Některé skutečnosti, jako např. motivy chování řidičů při rozhodování o nákupu e-známky příslušné hodnoty nebo důvody a četnost jízd řidičů, model nezohledňuje.

Pro účely stanovení Koeficientu vycházel NKÚ z počtu vozidel, u kterých systém stacionární kontroly na zpoplatněných komunikacích detekoval neuhrazení časového poplatku. Hodnoty vycházejí z dokumentu *Statistický report průjezdů vozidel stacionární kontroly IS EDAZ*.

Pro vypočítání Koeficientu byla stanovena následující kritéria a podmínky:

- 1) měsíční hodnoty počtu průjezdů vozidel byly přepočteny na kalendářní dny; Koeficient tak zahrnuje tzv. maximální míru opatrnosti, protože pracuje s teoretickým předpokladem, že každé vozidlo (zpoplatněné i nezpoplatněné) využívá zpoplatněnou komunikaci denně;
- 2) hodnoty počtu průjezdů vozidel bez uhrazeného časového poplatku byly očištěny o průjezdy vozidel přepravujících osoby s průkazem ZTP, ZTP/P; dle zkušeností Policie ČR tato vozidla tvoří 40 % všech vozidel, která nemají uhrazen časový poplatek;
- 3) na základě informace obsažené přímo ve statistickém reportu, že pohyb vozidla může generovat průměrně cca 3–4 průjezdy pod kontrolními branami, pracuje Koeficient s předpokladem, že jedno vozidlo generuje během cesty průměrně 4 průjezdy pod kontrolními branami;
- 4) byl stanoven předpoklad, že každé detekované vozidlo vykonalo v daný den cestu tam a zpět, tj. vykonalo 2 jízdy po zpoplatněných komunikacích.

Referenčním obdobím byl stanoven srpen 2021. Jedná se o měsíc, který již nebyl významným způsobem ovlivněn pandemickou situací spojenou s epidemií covidu-19. V tabulce č. 2 je popsáno stanovení Koeficientu.

Tabulka č. 2: Stanovení Koeficientu počtu vozidel bez uhrazeného časového poplatku

Položka	Srpen 2021	Komentář
Nezpracováno	0,00	Hodnoty z dokumentu <i>Statistický report průjezdů vozidel stacionární kontroly IS EDAZ</i> .
Nerozpoznána země registrace	25 415,00	
Osvobozeno podle SPZ	153 990,00	
Osvobozeno z evidence	138 240,00	
Elektronické mýto	107 346,00	
Uhrazeno	34 262 653,00	
Neuhrazeno	2 010 226,00	
Neuhrazeno v %	5,48	
Celkem	36 697 075,00	
Procento průjezdů vozidel bez e-známky přepravujících osoby s průkazem ZTP, ZTP/P	40 %	
KALKULACE položky „neuhrazeno“ očištěná o ZTP, ZTP/P	1 206 135,6	Hodnota položky „neuhrazeno“ očištěná o 40 %.
přepoččet průjezdů na jeden den	38 907,60	Přepoččet měsíční hodnoty na kalendářní den.
zohlednění průměrného počtu 4 průjezdů pod branami	9 726,90	Dle informace v dokumentu <i>Statistický report průjezdů vozidel stacionární kontroly IS EDAZ</i> může pohyb vozidla generovat průměrně cca 3–4 průjezdy pod kontrolními branami; NKÚ pro přepoččet použil hodnotu 4 průjezdů.
zohlednění 2 průjezdů, tj. cesty tam a zpět	4 863,45	Pro účely Koeficientu byl zvolen předpoklad, že každé detekované vozidlo vykonalo v daný den 2 cesty (tj. tam a zpět).
Koeficient	4 864,00	Modelová hodnota počtu vozidel, využívajících denně zpoplatněné komunikace bez úhrady časového poplatku.

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování.

Koeficient vypočítaný na základě postupu dle tabulky č. 2 a s využitím dat z referenčního období „srpen 2021“ činí 4 864 vozidel/den.

Výpočet potenciálu

NKÚ vyčíslil denní potenciál vybraných peněžních prostředků v případě zavedení systému automatického ukládání pokut za přestupek neuhrazení e-známky (časového zpoplatnění).

Dle ustanovení § 42a odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb. se řidič vozidla v systému časového zpoplatnění dopustí přestupku tím, že v rozporu s ustanovením § 21 užije bez úhrady časového poplatku zpoplatněnou pozemní komunikaci vozidlem, které není osvobozeno od zpoplatnění. Dle ustanovení § 42a odst. 8 písm. e) téhož zákona lze za uvedený přestupek uložit pokutu příkazem na místě až do výše 5 000 Kč nebo ve správním řízení až do výše 20 000 Kč.

V případě, že by řidičům všech vozidel (včetně zahraničních) využívajících zpoplatněnou komunikaci neoprávněně byla uložena pokuta za přestupek v minimální výši 1 000 Kč (tj. i v případě opakovaných přestupků by oprávněné orgány nevyužily možnost udělit vyšší,

případně až maximální sankci), mohla by dle Koeficientu dosáhnout částka udělených pokut až 4,8 mil. Kč za tento jeden modelový den.

Jedná se o orientační „maximální potenciál“ vybraných peněžních prostředků za modelový den, a to v případě fungování automatizovaného systému ukládání pokut již v roce 2021. NKÚ tuto hodnotu neinterpretuje jako „ušlý příjem“ v důsledku nezavedení automatizovaného systému ukládání pokut.

Zároveň tuto hodnotu nelze jednoznačně využít pro predikci možných příjmů do budoucna. Např. v souvislosti se směrnicí EU 2022/362 ze dne 24. února 2022, která upravuje oblast rozsahu dálničních kuponů, může dojít k významné změně chování řidičů při rozhodování o nákupu kuponů, což může mít značný dopad na počty řidičů, kteří využijí zpoplatněné komunikace neoprávněně.

Tabulka č. 3: Statistika přestupků na úseku časového zpoplatnění za rok 2021

	Počet přestupků		Celková výše pokut (v tis. Kč)	
	Zjištěno za rok	Denní přepočít	Uděleno za rok	Denní přepočít
Policie ČR	19 733	54	18 998	52,05
Celní správa ČR	18 856	52	24 654	67,55
Celkem	38 589	106	43 652	119,60

Zdroj: informace SFDI; vlastní zpracování NKÚ.

S ohledem na statistiku, která zaznamenala za rok 2021 cca 312 mil. průjezdů pod prvky stacionární kontroly, přičemž jako nezpoptatněné průjezdy provozovatel IS EDAA vyhodnotil cca 10,351 mil. průjezdů, se jeví jako vysoce pravděpodobné, že skutečný počet vozidel využívajících zpoplatněnou komunikaci bez uhrazeného časového poplatku je výrazně vyšší, než je množství zjištěných a pokutovaných přestupků.

K naplnění tohoto potenciálu výběru peněžních prostředků za užití zpoplatněných komunikací vedou dvě hlavní cesty:

- Větší a cílenější aktivita orgánů, které dodržení povinnosti kontrolují, tj. Policie ČR a Celní správa ČR; tento způsob může být limitován např. personální kapacitou kontrolních orgánů a způsobem, jakým jsou nezpoptatněná vozidla v terénu (tj. v plném provozu na zpoplatněných komunikacích) identifikována a pokutována. SFDI nemá zákonné kompetence, jak činnost kontrolních orgánů řídit nebo ovlivňovat, pouze prostřednictvím EDAA vytvořil výchozí předpoklady pro cílenější a efektivnější kontrolní činnost těchto orgánů. Přitom (dle sdělení SFDI) nemá přesné informace o výkonu kontrolní činnosti ani o jejích výsledcích.
- Zavedení efektivnějšího systému zjišťování a sankcionování vozidel, která zpoplatněné komunikace využívají neoprávněně, a následné udělování a vymáhání sankcí. Tento způsob není legislativně připraven a vyžadoval by další náklady.

S využitím informací uvedených v podkapitole *Koeficient počtu vozidel bez uhrazeného časového poplatku* vyčíslil NKÚ denní potenciál výběru peněžních prostředků za situace, že by stávající „neplatiči“ byli na základě obecného povědomí o automatizovaném ukládání pokut nuceni zakoupit e-známku v minimální hodnotě. V roce 2021 bylo možné zakoupit e-známku

desetidenní (za 310 Kč), měsíční (za 440 Kč) a celoroční (za 1 500 Kč). NKÚ provedl kontrolní výpočet s použitím předpokladu, že řidič zakoupí známku pouze v nejnižší hodnotě 310 Kč. Zároveň nebyla ve výpočtu zohledněna tzv. „ekosleva“.

V případě, že by si řidiči všech vozidel (včetně zahraničních) využívajících zpoplatněnou komunikaci neoprávněně koupili e-známku alespoň v minimální hodnotě, tj. 310 Kč na dobu 10 dnů, přesáhly by dodatečné příjmy za tyto dálniční poplatky, při využití Koeficientu, částku 1,5 mil. Kč za výše popsaný modelový den. Zároveň by však tato skutečnost znamenala minimalizaci peněžních prostředků vybraných za udělené pokuty, které v roce 2021 činily 43,7 mil. Kč (viz tabulka č. 3 v příloze č.3).

Jedná se o orientační „potenciál“ vybraných peněžních prostředků za modelový den roku 2021 v případě fungování automatizovaného systému ukládání pokut.

NKÚ vyčíslil potenciální ušlý příjem SFDI z nezavedení systému automatického ukládání pokut za výše uvedený modelový den v hodnotě cca 1,5 mil. Kč.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/02

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na podporu digitálního vzdělávání

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/02. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Adolf Beznoska.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vynaložilo a poskytlo peněžní prostředky určené na podporu digitálního vzdělávání účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od ledna 2022 do září 2022.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2019 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“ nebo „ministerstvo“);
Národní pedagogický institut České republiky (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků), Praha (dále také „NPI“).

Kolegium NKÚ na svém XV. jednání, konaném dne 21. listopadu 2022,

schválilo usnesením č. 15/XV/2022

kontrolní závěr v tomto znění:

Digitální vzdělávání v českých školách

1,3

Mimořádné peněžní prostředky státního rozpočtu na ICT vybavení během pandemie covidu-19 v mld. Kč

4 100

Počet škol podpořených mimořádnými peněžními prostředky na ICT během pandemie covidu-19

91 %

Nárůst počtu přenosných zařízení typu tablet/notebook ve školách mezi roky 2018–2021

2 %

Procento učitelů, kteří si otestovali své digitální kompetence

64 %

Procento nevyužitých digitálních výukových materiálů učiteli

25 %

Procento MŠMT nesplněných aktivit v rámci realizace *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu a Evropské unie vynakládaných na podporu digitálního vzdělávání. Zároveň se kontrola zaměřila i na distanční vzdělávání během pandemie covidu-19. Na podporu digitálního vzdělávání vynaložilo MŠMT celkem 8,2 mld. Kč, a to ze státního rozpočtu a Evropských strukturálních a investičních fondů. Digitální vzdělávání využívá digitální technologie při výuce, ale také rozvíjí digitální gramotnost žáků a připravuje je na uplatnění ve společnosti a na trhu práce.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vynaložilo a poskytlo peněžní prostředky určené na podporu digitálního vzdělávání účelně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u MŠMT jako garanta oblasti digitálního vzdělávání a NPI jako řešitele systémových projektů.

MŠMT poskytlo peněžní prostředky na realizaci opatření v oblasti digitálního vzdělávání v souladu s právními předpisy. Ministerstvo nenaplnilo cíle *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* (dále také „SDV“). MŠMT rovněž nenastavilo udržitelný systém financování informačních a komunikačních technologií (dále také „ICT“) na školách. Ministerstvo ani NPI neměly přehled o úrovni digitálních kompetencí učitelů v ČR.

NKÚ zjistil, že v rámci systémových projektů naplňujících SDV byly řešiteli projektů vytvořeny a ověřeny nástroje k rozvoji digitálního vzdělávání. Jejich dopad nelze komplexně vyhodnotit, protože ze čtyř kontrolovaných systémových projektů se v oblasti vzdělávání používají pouze výstupy dvou projektů. K využití výstupů dalších dvou projektů dojde až při budoucí změně obsahu vzdělávání na základních školách, kterou MŠMT plánuje v roce 2024.

Ministerstvem poskytnuté peněžní prostředky na rozvoj digitálního vzdělávání byly vynaloženy ne zcela účelně, protože přínos části těchto peněžních prostředků se zatím pozitivně neprojevil v systému vzdělávání.

Vzdělávací instituce nebyly připraveny na distanční formu vzdělávání. Připravenost na tuto formu vzdělávání ve školách mohla být výrazně lepší, pokud by MŠMT realizovalo stanovené aktivity a opatření *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*.

Období během pandemie covidu-19 však paradoxně přispělo k rozvoji digitálního vzdělávání, což potvrzují kontrolní zjištění NKÚ, dotazníkové šetření provedené NKÚ i tematické zprávy České školní inspekce (dále také „ČŠI“).

Celkové vyhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

1. MŠMT nenaplnilo cíle *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* a nenastavilo soubor indikátorů pro Strategii 2030+

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

MŠMT stanovilo v SDV tři prioritní cíle, pro jejichž vyhodnocení nastavilo indikátory. Ze sedmi stanovených obecných indikátorů MŠMT splnilo dva, jeden částečně a u čtyř indikátorů nebylo MŠMT schopno vyhodnotit jejich plnění z důvodu chybějících dat. MŠMT

tak **nevyhodnotilo plnění u většiny indikátorů**. Proto MŠMT **nemohlo, a tedy ani nevyhodnotilo plnění prioritních cílů**.

MŠMT každoročně průběžně hodnotilo realizaci aktivit SDV. Z těchto hodnocení bylo zřejmé, že splnilo pouze tři z 43 aktivit v termínu, tj. přibližně sedm procent. Celkově pak ministerstvo dle závěrečného hodnocení strategie splnilo 33 ze 43 stanovených aktivit, tj. přibližně tři čtvrtiny. Vzhledem **k významnému zpoždění v realizaci SDV a nesplnění až čtvrtiny aktivit** je zřejmé, že ani **prioritní cíle nebyly naplněny**. Peněžní prostředky na realizaci SDV tak **nebyly vynaloženy zcela účelně**.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Pro období implementace 2020–2023 stanovilo MŠMT ve *Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* (dále také „Strategie 2030+“) pět souborů opatření podporujících rozvoj mj. i digitálního vzdělávání. **Indikátory** plnění jednotlivých souborů opatření však do ukončení kontroly **nestanovilo**. Stejně tak MŠMT do ukončení kontroly **nestanovilo soustavu indikátorů**, která by umožnila monitoring vzdělávací soustavy ve vazbě na plnění cílů Strategie 2030+. Pokud MŠMT **indikátory adekvátně nenastaví, nebude schopno vyhodnotit plnění a dopady Strategie 2030+ nejen v oblasti digitálního vzdělávání**.

2. MŠMT se zatím nepodařilo zajistit využití některých systémových projektů v oblasti vzdělávání

NKÚ vybral ke kontrole čtyři systémové projekty:

- projekt *Budování kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání – Podpora práce učitelů* (dále také „PPUČ“);
- projekt *Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů* (dále také „SYPO“);
- projekt *Podpora rozvíjení informatického myšlení* (dále také „PRIM“);
- projekt *Podpora rozvoje digitální gramotnosti* (dále také „PRDG“).

Z uvedených projektů **měly dopady na systém vzdělávání** do ukončení kontroly projekt **PRIM** a **částečně také projekt PRDG**. Tyto projekty lze hodnotit jako účelné. Využití výstupů dalších dvou kontrolovaných projektů – **PPUČ** a **SYPO** – **je navázáno na budoucí změnu obsahu vzdělávání** na základních školách. Předpokládaný start implementace upraveného obsahu vzdělávání na základních školách je MŠMT stanoven na rok 2024, tj. až tři roky po ukončení projektů PPUČ. Projekt PPUČ lze **hodnotit jako účelný z hlediska dosažení stanovených cílů a výstupů**. Z hlediska využití peněžních prostředků a jejich efektu na systém vzdělávání lze konstatovat, že **některé výstupy projektu PPUČ bude nutné dále rozvíjet tak, aby byly skutečným přínosem pro celou oblast vzdělávání**.

3. MŠMT a NPI neměly přehled o úrovni digitálních kompetencích učitelů v ČR

NPI měl dle stanovených úkolů zjišťovat situaci v oblasti digitálního vzdělávání, vyhodnocovat a zpracovávat podklady pro nastavování digitální agendy MŠMT. **NPI však neměl a nemá přehled, jakými reálnými digitálními kompetencemi učitelé v České republice disponují**, protože nesledoval a nevyhodnocoval získaná data ze sebehodnoticí aplikace *Profil Učitel21*. **Sebehodnoticí charakter Profilu Učitel21** a jeho výrazně nízká

využívanost ze strany učitelů tak dle NKÚ **nedává přesnou a objektivní informaci pro ověření úrovně digitálních kompetencí učitelů v ČR.**

Vzhledem k výše uvedenému **tedy ani MŠMT nemělo v kontrolovaném období přesný přehled o digitálních kompetencích učitelů v ČR.**

4. NPI nenašel způsob, jak podpořit využití digitálních učebních materiálů ve výuce

NPI podporoval platformu pro sdílení digitálních učebních materiálů, nicméně *Metodický portál RVP.CZ* (obsahující modul „Katalog EMA“, modul „Materiály do výuky“ a modul „Odborné články“) nebyl široce využíván cílovou skupinou, tj. učiteli.

Fyzickou kontrolou *Metodického portálu RVP.CZ* zjistil NKÚ, že **obsahuje velké množství nepřehledně uspořádaných vzdělávacích materiálů, a proto ho nelze považovat za uživatelsky přívětivý a atraktivní**, což potvrdil svým stanoviskem i NPI. Přestože NPI propagoval tyto moduly na sociálních sítích, na blogu a v newsletterech, **nesledoval dopady a dosah propagace těchto modulů**. Dopady uvedené propagace jsou vzhledem k nízké využívanosti materiálů zanedbatelné.

5. MŠMT nemělo nastavený udržitelný systém financování ICT pro školy

MŠMT v kontrolovaném období **nemělo nastavený udržitelný systém financování ICT vybavení**, a proto v průběhu roku 2022 zadalo vypracování analýzy způsobu financování digitální infrastruktury škol. Závěrečnou zprávu by mělo MŠMT obdržet až v roce 2023, kdy už ale bude poskytovat peněžní prostředky školám v rámci *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“) na další pořízení digitálních učebních pomůcek.

Pořízení ICT vybavení mohou školy financovat ze státního rozpočtu mj. prostřednictvím tzv. ostatních neinvestičních výdajů (dále také „ONIV“). V letech 2019–2022 docházelo k postupnému růstu ONIV. I přes tento nárůst se MŠMT v kontrolovaném období **nepodařilo zajistit navýšení ONIV minimálně o 500 Kč na jednoho žáka**. Tuto potřebu samo ministerstvo identifikovalo již v roce 2019. Proto MŠMT **po vypuknutí pandemie covidu-19 muselo jednorázově poskytnout mimořádné peněžní prostředky ve výši 1,3 mld. Kč** ze státního rozpočtu pro základní školy (dále také „ZŠ“) a nižší stupně gymnázií na pořízení ICT vybavení.

Vzhledem k nastavení udržitelného systému financování ICT vybavení se NKÚ domnívá, že **finanční příspěvek na provoz škol by měl být poskytován především ze státního rozpočtu, případně z jiných trvale udržitelných zdrojů** (např. od zřizovatele) a jen v minimálně míře by měl být závislý na jednorázových zdrojích (např. z evropských strukturálních a investičních fondů).

6. Vzdělávací instituce a MŠMT nebyly připraveny na distanční vzdělávání

Před vypuknutím pandemie covidu-19 se školy a studenti potýkali s **nedostatkem potřebného ICT vybavení** (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru). Ministerstvo **poskytlo mimořádnou jednorázovou finanční podporu ve výši 1,3 mld. Kč školám až během druhé**

vlny pandemie covidu-19, tj. od září 2020. Po této mimořádné podpoře výrazně vzrostl počet zejména přenosných ICT zařízení na školách.

ČR patřila k zemím, kde distanční forma vzdělávání probíhala nejdéle (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru). Na tuto formu výuky mělo být MŠMT připraveno lépe, pokud by realizovalo stanovené aktivity a opatření SDV schválené už v roce 2014 (viz bod 1).

II. Informace o kontrolované oblasti

Digitální vzdělávání reaguje na změny ve společnosti související s rozvojem digitálních technologií a jejich využíváním v nejrůznějších oblastech lidských činností. Zahrnuje vzdělávání účinně využívající digitální technologie na podporu výuky a učení, ale i vzdělávání rozvíjející digitální gramotnost žáků. Žáky připravuje na uplatnění ve společnosti a na trhu práce, kde požadavky na znalosti a dovednosti v segmentu informačních technologií stále rostou.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy (dále také „SŠ“) a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež a tělesnou výchovu. Digitální vzdělávání bylo od 1. 1. 2019 na MŠMT začleněno do sekce vzdělávání, kde nově vzniklo oddělení koncepcí a inovací ve vzdělávání, které mělo v kompetenci mj. i řízení rozvoje a implementace *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Do agendy spadají i oblasti digitálních dovedností, informatické myšlení, digitální gramotnost, kyberprevence, kyberbezpečnost a nové technologie ve vzdělávání (např. umělá inteligence). Od roku 2022 také MŠMT zajišťuje implementaci komponenty 3.1. *Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace Národního plánu obnovy*. MŠMT je také řídicím orgánem pro operační program *Výzkum, vývoj a vzdělávání* (dále také „OP VVV“) pro programové období 2014–2020 a pro operační program *Jan Amos Komenský* pro programové období 2021–2027.

Národní pedagogický institut České republiky

Národní pedagogický institut České republiky je státní příspěvkovou organizací přímo řízenou MŠMT. NPI vznikl k 1. 1. 2020 sloučením Národního ústavu pro vzdělávání a Národního institutu pro další vzdělávání. V období 2020–2021 byla oblast digitálního vzdělávání řešena napříč NPI. K 1. 1. 2022 vznikl na NPI útvar digitalizace ve vzdělávání. Tento útvar podporuje synergii a vytváření příležitostí pro rozvoj digitálních kompetencí zaměstnanců a spolupracovníků NPI tak, aby účelně a bezpečně využívali široké spektrum digitálních technologií a jednali v souladu se změnami moderního světa vzdělávání. Dále zajišťuje podporu školám, ředitelům škol a dalším pedagogickým pracovníkům v efektivním nastavení rozvoje a využívání digitálních technologií v životě celé školy. V neposlední řadě zajišťuje

mapování dění v oblasti digitálního vzdělávání, vyhodnocování a zpracování podkladů pro nastavování digitální agendy MŠMT.

Strategické materiály

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

V roce 2014 MŠMT vypracovalo pro oblast digitálního vzdělávání *Strategii digitálního vzdělávání do roku 2020*, kterou téhož roku schválila vláda ČR. SDV měla stanoveny tři prioritní cíle, a to:

1. otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií,
2. zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi,
3. rozvíjet inženýrské myšlení žáků.

Dále MŠMT stanovilo 23 opatření a 43 souvisejících aktivit SDV. V květnu 2021 MŠMT zpracovalo vyhodnocení SDV, které posléze projednala vláda ČR.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ je dokument navazující na *Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020*. Strategie 2030+ je dokumentem, který má obecnou, zastřešující povahu a popisuje priority, které je třeba ve stanoveném období řešit, zejména v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení. Strategie 2030+ obsahuje dva strategické cíle:

1. zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život;
2. snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

Dále Strategie 2030+ obsahuje pět strategických linií, přičemž oblast digitálního vzdělávání je součástí strategické linie 1 „*Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání*“.

Národní plán obnovy

Národní plán obnovy České republiky obsahuje šest priorit. Prostředky na realizaci NPO budou ČR poskytnuty z Evropské unie prostřednictvím *Nástroje pro oživení a odolnost*, a to průběžně do roku 2026. MŠMT má z NPO v gesci tři komponenty za celkem 23 mld. Kč. Pro oblast digitálního vzdělávání je stěžejní komponenta 3.1 *Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace*, na kterou je vyčleněno přes 4,8 mld. Kč a jejíž realizaci bude uskutečňovat MŠMT společně s NPI.

Systémové projekty podpořené MŠMT

1) Budování kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání – Podpora práce učitelů (PPUČ)

Projekt byl zahájen 1. 12. 2016 a ukončen 30. 11. 2021, vznikl v rámci OP VVV a řešitelem bylo NPI. Výše dotace NPI na projekt činila 98,7 mil. Kč, přičemž NPI vyčerpal 98,3 mil. Kč.

Cílem projektu PPUČ byl rozvoj čtenářské, matematické a digitální gramotnosti ve všech vzdělávacích oblastech. Projekt PPUČ se skládal ze šesti vzájemně provázaných klíčových aktivit (dále také „KA“). Výstupem projektu byly odborné moduly a webové služby na *Metodickém portálu RVP.CZ* (tj. reputační systém *Katalog EMA*, *Profil Učitel21* a *Digitální gramotnosti*) a byla vytvořena síť 36 pilotních škol, na kterých se výstupy projektu ověřovaly.

2) Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO)

Projekt byl zahájen 1. 1. 2018, přičemž by měl být ukončen 30. 6. 2023, řešitelem projektu je NPI. Výše dotace NPI na projekt činila 341,6 mil. Kč. NPI prozatím vynaložil 247,5 mil. Kč (k 30. 6. 2022). Hlavním cílem projektu je vytvoření, ověření a implementace systému ucelené modulární podpory přispívající ke zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti pedagogického řízení škol a učitelů v oblasti oborových didaktik. Výstupem projektu by mělo být osm produktů v systémových projektech, jako je např. vzdělávací model s metodikou a vzdělávacím programem, služba individuální podpory pedagogů a vytvořená platforma pro odborná tematická setkání atd. Výstupem by také měly být čtyři vzdělávací moduly s metodikou a vzdělávacím programem a čtyři národní systémy (zavedení systému řízení metodických kabinetů, zavedení systému podpory začínajících učitelů, zavedení systému podpory vedení škol zejména v oblasti pedagogického řízení, systém řízení kvality).

3) Podpora rozvíjení infromatického myšlení (PRIM)

Projekt byl zahájen 1. 10. 2017 a jeho realizace byla ukončena 30. 11. 2020, řešitelem byla Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Projekt byl ze strany NKÚ kontrolován na úrovni poskytovatele. Na projekt bylo celkem alokováno 109,8 mil. Kč, přičemž celkové vynaložené prostředky činily 97,4 mil. Kč. Hlavním cílem projektu bylo vytvořit vzdělávací materiály jak pro učitele (metodické materiály), tak pro všechny věkové skupiny žáků (učebnice) od mateřské školy (dále také „MŠ“) po SŠ. Dalším cílem bylo vytvořit systém školení pro učitele informatiky všech stupňů škol, systém přípravy budoucích učitelů na pedagogických fakultách a popularizovat rozvoj infromatického myšlení žáků. Mezi výstupy projektu byly odborné články na téma infromatického myšlení, učebnice a vzdělávací materiály nového předmětu informatiky a modelové školní vzdělávací programy pro oblast informatiky pro základní školy a gymnázia. Pro učitele byly vytvořeny dva on-line kurzy a vzdělávací materiály.

4) Podpora rozvoje digitální gramotnosti (PRDG)

Projekt byl zahájen 1. 1. 2018 a jeho realizace byla ukončena 31. 12. 2020, řešitelem byla Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy. Projekt byl ze strany NKÚ kontrolován na úrovni poskytovatele. Na projekt bylo celkem alokováno 109 mil. Kč, přičemž celkové vynaložené prostředky činily 93,3 mil. Kč. Hlavním cílem projektu bylo podpořit podmínky pro otevřené vzdělání a přispět k tvorbě vzdělávacího systému posílením kompetencí pro rozvoj digitální gramotnosti dětí a žáků. Výstupem tohoto projektu bylo vymezení digitální gramotnosti v jednotlivých všeobecně vzdělávacích předmětech (např. český jazyk, matematika, zeměpis apod.) pro základní a střední školy. Dalšími výstupy projektu byly vzdělávací kurzy pro učitele MŠ, ZŠ a SŠ (většinou formou e-learningu), které byly zaměřeny na metodiku rozvoje digitální

gramotnosti u dětí, žáků a studentů. Rovněž v rámci projektu vznikly sylaby vysokoškolských předmětů na pedagogických fakultách zaměřených na rozvoj digitální gramotnosti.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byly peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané na digitální vzdělávání. Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vynaložilo a poskytlo peněžní prostředky určené na podporu digitálního vzdělávání účelně a v souladu s právními předpisy. Kontrolované období bylo stanoveno na roky 2019–2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrola byla provedena u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jako gesčního orgánu pro oblast digitálního vzdělávání a jako řídicího orgánu OP VVV a také u Národního pedagogického institutu ČR jako řešitele projektů PPUČ a SYPO.

Kontrola byla zaměřena na využití peněžních prostředků ze státního rozpočtu a EU cílených i na distanční vzdělávání. U MŠMT bylo ověřováno nastavení cílů a realizace opatření a aktivit SDV a Strategie 2030+. Dále NKÚ prověřil v rámci OP VVV nastavení vypsaných výzev týkajících se digitálního vzdělávání. Na úrovni MŠMT jako řídicího orgánu byly zkontrolovány čtyři systémové projekty. U nich byly vyhodnoceny jejich přínosy a dopady do systému vzdělávání na základních školách a středních školách. U příjemce dotace dvou vybraných systémových projektů bylo prověřeno naplnění cílů projektů, realizace klíčových aktivit a využívání jejich výstupů v praxi.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků činil na systémové úrovni u MŠMT celkem 8 177,6 mil. Kč, což se rovná peněžním prostředkům vynaloženým na projekty podpořené z 18 výzev z OP VVV souvisejících s digitálním vzděláváním a mimořádné jednorázové podpory ze státního rozpočtu ve výši 1 300 mil. Kč. Kontrolovaný objem peněžních prostředků u Národního pedagogického institutu ČR jako příjemce činil celkem 345,8 mil. Kč.

Kritéria legality vycházela z obecně závazných právních předpisů, zejména ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Posouzení účelnosti spočívalo především v hodnocení, zdali peněžní prostředky vynakládané MŠMT na rozvoj digitálního vzdělávání přispěly k naplňování cílů v této oblasti s jasným dopadem na systém vzdělávání.

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 byla hodnocena z hlediska naplnění stanovených cílů a splnění jednotlivých opatření a aktivit. Jako kritérium pro vyhodnocení účelnosti byla stanovena realizace všech 23 opatření SDV ve stanoveném termínu. Ve Strategii 2030+ bylo kontrolováno nastavení strategie a nastavení kritérií umožňujících její vyhodnocování.

NKÚ podrobil kontrole účelnosti a souladu s právními předpisy čtyři systémové projekty podpořené ze tří výzev OP VVV za celkem 536,5 mil. Kč:

- projekt *Podpora budování kapacit pro rozvoj zákl. pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání (PPUČ)* podpořený z výzvy č. 02_15_001,
- projekt *Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO)* podpořený z výzvy č. 02_17_052,
- projekt *Podpora rozvíjení informatického myšlení (PRIM)* podpořený z výzvy č. 02_16_036,
- projekt *Podpora rozvoje digitální gramotnosti (PRDG)* podpořený z výzvy č. 02_16_036.

Tabulka č. 1: Systémové projekty podpořené MŠMT

Projekty	Příjemce dotace	Výše dotace (v mil. Kč)	Čerpáno (v mil. Kč)	Projekt ukončen
PPUČ	Národní pedagogický institut ČR	98,7	98,3	31. 11. 2021
SYPO	Národní pedagogický institut ČR	341,6	247,5 (k 30. 6. 2022)	30. 6. 2023
PRIM	Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích	109,8	97,4	31. 11. 2020
PRDG	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy	109	93,3	31. 12. 2020
Celkem		659,1	536,5	

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MŠMT.

Z těchto čtyř projektů byly tři ukončeny a jeden je ve fázi realizace. Finanční objem peněžních prostředků poskytnutých příjemcům dotací na vybrané projekty činil 536,5 mil. Kč.

NKÚ rovněž provedl během kontrolní akce kvantitativní výzkum metodou standardizovaného dotazníku, a to ve dvou verzích pro pedagogický sbor ZŠ (ředitele a učitele) a pro rodiče či zákonné zástupce žáků 4. a 8. tříd ZŠ. Účelem dotazníkového šetření bylo získání doplňujících informací o zkušenostech a postojích ředitelů, učitelů a rodičů žáků v oblasti digitálního vzdělávání na ZŠ. **NKÚ oslovil 3 928 ZŠ, přičemž na dotazník odpovědělo 2 077 ředitelů a dalších 19 579 pedagogických pracovníků. Dále na tento dotazník odpovědělo celkem 28 852 rodičů či zákonných zástupců žáků.** Výsledky dotazníkového šetření NKÚ využil pro podporu kontrolních zjištění (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. MŠMT nenaplnilo cíle Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 a nenastavilo soubor indikátorů pro Strategii 2030+

Pro oblast digitálního vzdělávání byly v kontrolovaném období platné dva strategické dokumenty vypracované MŠMT.

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

MŠMT v roce 2014 zpracovalo jako klíčový strategický dokument pro rozvoj digitálního vzdělávání v ČR *Strategii digitálního vzdělávání do roku 2020*, kterou schválila vláda ČR.¹ SDV měla tři prioritní cíle:

1. otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií,
2. zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi,
3. rozvíjet inženýrské myšlení žáků.

SDV seskupila opatření do sedmi hlavních směrů intervence, které měly směřovat k naplnění prioritních cílů a hlavní vize. V rámci jednotlivých směrů intervence MŠMT stanovilo 23 opatření a 43 souvisejících aktivit. U jednotlivých aktivit MŠMT stanovilo termín jejich splnění, organizaci odpovědnou za realizaci a zdroj financování (převážně OP VVV).

Z průběžných hodnocení implementace SDV vyplývalo, že v původně stanoveném termínu **MŠMT splnilo pouze tři z 43 aktivit** (tj. přibližně 7 %). **MŠMT neplnilo v mnoha případech ani již posunuté termíny** a řadu termínů v rámci každoročních hodnocení upravilo na „průběžně“. MŠMT rovněž upravovalo znění jednotlivých aktivit.

V závěrečném hodnocení SDV ministerstvo uvedlo, že splnilo 33 ze 43 stanovených aktivit, tj. přibližně tři čtvrtiny. Ze sedmi stanovených obecných indikátorů MŠMT **splnilo dva, jeden částečně a u čtyř indikátorů nebylo MŠMT schopno vyhodnotit** jejich plnění z důvodu chybějících dat. Například o data z mezinárodního šetření ICILS² se MŠMT připravilo samo, když nepodpořilo účast ČR v tomto šetření. MŠMT tak **nevyhodnotilo plnění u nadpoloviční většiny indikátorů**, které přitom byly stanoveny k vyhodnocení plnění tří prioritních cílů celé SDV. **Ministerstvo plnění těchto cílů nevyhodnotilo**. Z toho důvodu není zřejmé, jakým způsobem realizace SDV otevřela vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií či zlepšila kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi nebo rozvinula inženýrské myšlení žáků.

Účelná realizace SDV předpokládá, aby MŠMT realizovalo v termínu všechna opatření a aktivity, a tím naplnilo stanovené prioritní cíle. Vzhledem k významnému zpoždění v realizaci SDV a **nesplnění až čtvrtiny aktivit je však zřejmé, že ani prioritní cíle nebyly naplněny**. Peněžní prostředky na **realizaci SDV tak nebyly vynaloženy zcela účelně**.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Strategii 2030+ schválila vláda ČR v říjnu 2020.³ MŠMT rozdělilo implementaci Strategie 2030+ na tři období. Každé z nich by mělo vycházet z identifikace klíčových opatření, která mají nejvýznamnější potenciál přispět k naplnění stanovených cílů.

Pro období 2020–2023 implementace Strategie 2030+ stanovilo MŠMT pět souborů opatření. **Indikátory plnění jednotlivých souborů opatření však MŠMT do ukončení**

¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 12. listopadu 2014 č. 927.

² Mezinárodní šetření ICILS (International Computer and Information Literacy Study) je šetření, které v ČR provádí ČŠI a zkoumá úroveň dovedností počítačové a informační gramotnosti žáků.

³ Usnesení vlády České republiky ze dne 19. října 2020 č. 1062.

kontroly nestanovilo. Stejně tak MŠMT do ukončení kontroly nestanovilo soustavu indikátorů, která by umožnila monitoring vzdělávací soustavy ve vazbě na plnění cílů Strategie 2030+. Pokud MŠMT **indikátory adekvátně nenastaví, nebude schopno plnění a dopady Strategie 2030+ vyhodnotit.**

V dosavadním průběhu plnění Strategie 2030+ ministerstvo schválilo *Standard konektivity a bezpečnosti škol* a začalo s implementací částečně revidovaného *rámcového vzdělávacího programu* (dále také „RVP“) pro základní vzdělávání v oblasti nové informatiky.

2. MŠMT se zatím nepodařilo zajistit využití některých systémových projektů v oblasti vzdělávání

NKÚ se zaměřil na systémové projekty v oblasti rozvoje digitálního vzdělávání, které byly navázány na implementaci *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Všechny kontrolované ukončené projekty dosáhly očekávaných výstupů. Projekty lze hodnotit jako účelné z hlediska dosažení stanovených cílů a výstupů. Z hlediska využití peněžních prostředků a jejich vlivu na systém vzdělávání lze konstatovat, že **některé výstupy projektů bude nutné dále rozvíjet tak, aby byly přínosem pro celou oblast vzdělávání.** Pouze v rámci projektu PPUČ nedošlo k naplnění jednoho z dílčích cílů.

Projekt PPUČ

Hlavním cílem projektu PPUČ byl rozvoj čtenářské, matematické a digitální gramotnosti ve všech vzdělávacích oblastech. Dílčí cíle klíčových aktivit projektu byly splněny, kromě výhrad ke klíčové aktivitě č. 6 (dále také „KA6“).

Cílem KA6 bylo vytvoření kapacity pro efektivní poskytování metodické podpory cílovým skupinám pomocí on-line služeb a tvorby vhodných rozhraní pro mobilní zařízení. Na realizaci této aktivity bylo NPI vyčleněno 20 mil. Kč z celkových 98,7 mil. Kč určených na projekt PPUČ. Cíl KA6 nebyl naplněn, protože **nedošlo k přenesení výstupů do všech vzdělávacích oblastí.** Na základě zjištěných informací (viz bod 3 a 4) lze konstatovat, že **k efektivnímu poskytování metodické podpory v některých případech nedocházelo** (tj. velmi nízká využívanost aplikace *Profil Učitel21* a digitálních výukových materiálů).

Dopad využitých peněžních prostředků projektu PPUČ na systém vzdělávání je do velké míry navázán na budoucí revizi rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, jejíž implementace na školách je plánovaná MŠMT až tři roky po ukončení projektu. Výstupy projektu v oblasti metodické podpory základních gramotností budou využity právě při budoucí revizi RVP pro základní vzdělávání.

Projekt PPUČ tak lze **hodnotit jako účelný z hlediska dosažení stanovených cílů a výstupů.** Z hlediska využití peněžních prostředků a jejich efektu na systém vzdělávání lze konstatovat, že **některé výstupy projektu PPUČ bude nutné dále rozvíjet tak, aby byly skutečným přínosem pro celou oblast vzdělávání.**

Projekt SYPO

NKÚ se během kontroly zaměřil na klíčové aktivity projektu SYPO, které souvisely s oblastí digitálního vzdělávání. Pro oblast digitálního vzdělávání bylo dosud dosaženo výstupu

ustanovení sítě krajských ICT metodiků. V rámci projektu SYPO pak docházelo k metodické podpoře škol během pandemie covidu-19 prostřednictvím jednotlivých odborných webinářů. Realizace projektu SYPO dosud nebyla ukončena.

NPI měl v rámci projektu SYPO k dispozici 20 krajských ICT metodiků (dále také „KIM“), kteří působili jako externí pracovníci na zkrácený pracovní úvazek. Ti byli odpovědní za odbornou náplň, vedení, organizaci a realizaci procesů v oblasti digitálního vzdělávání. Prováděli hodnocení nastavených procesů a informovali o vzdělávacích programech v kraji. Vzhledem k celkovému počtu **10 914 škol** (MŠ, ZŠ, SŠ a gymnázia) **připadalo teoreticky na každého KIM průměrně 545,7 škol** – viz tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Přehled počtu škol na jednoho KIM

	PHA	STK	KVK	PLK	JČK	LBK	USK	KHK	PAK	VYS	JHK	OLK	MSK	ZLK	CELKEM
Počet MŠ	435	808	125	281	328	235	360	315	320	291	679	388	466	318	5 349
Počet ZŠ	252	534	99	207	246	183	260	248	236	260	460	276	413	243	3 917
Počet SŠ	187	148	31	55	88	49	94	74	75	63	123	92	136	70	1 285
Počet gymnázií	74	37	9	15	22	13	22	19	20	18	40	19	39	16	363
Počet škol celkem	948	1 527	264	558	648	480	736	656	651	632	1302	775	1 054	647	10 914
Počet KIM	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	20
Počet škol na KIM	948	1 527	132	279	648	480	736	656	325,5	316	651	775	527	647	545,7

Vysvětlivky:

PHA = Praha, STK = Středočeský kraj, KVK = Karlovarský kraj, PLK = Plzeňský kraj, JČK = Jihočeský kraj, LBK = Liberecký kraj, USK = Ústecký kraj, KHK = Královehradecký kraj, PAK = Pardubický kraj, VYS = kraj Vysočina, JHK = Jihomoravský kraj, OLK = Olomoucký kraj, MSK = Moravskoslezský kraj, ZLK = Zlínský kraj.

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat dostupných na: <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>.

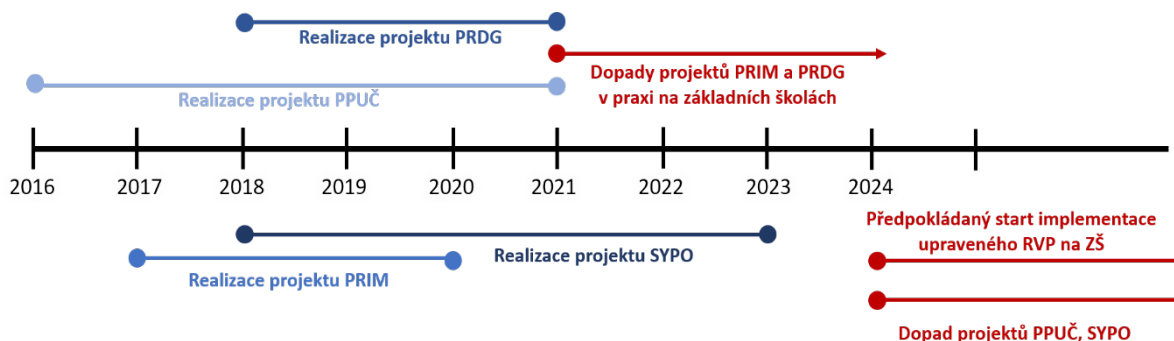
Vzhledem k rozsahu pracovní náplně KIM je **nereálné, aby při takovém počtu škol, které připadají na jednoho koordinátora, mohla být školám věnována potřebná péče a pomoc.**

Projekt PRIM

Projekt PRIM dosáhl všech očekávaných výstupů. Výstupy byly ověřeny na 152 zapojených školách a jsou v současnosti využívány v rámci zavádění nové informatiky na základních školách. Zavádění nové informatiky na ZŠ má přesný harmonogram ze strany MŠMT. V roce 2022 bude vyučovat revidovaný předmět informatika více než polovina základních škol v ČR. Projekt PRIM tak lze hodnotit jako **účelný z hlediska dosažení stanovených cílů a výstupů projektu i z hlediska využití peněžních prostředků**, jelikož přínos těchto peněžních prostředků je ověřitelný v praxi vzdělávání českých základních škol.

Projekt PRDG

Projekt PRDG dosáhl všech očekávaných výstupů. V rámci projektu probíhala spolupráce s 82 pilotními školami. Některé výstupy projektu byly začleněny do systému vzdělávání již po ukončení projektu. Některé výstupy projektu v oblasti digitální gramotnosti budou využity v rámci budoucí revize RVP pro základní vzdělávání, jehož implementace školami je MŠMT plánována nejdříve od září 2024. Projekt PRDG tak lze hodnotit jako **účelný z hlediska dosažení stanovených cílů a výstupů i z hlediska využití peněžních prostředků.**

Schéma č. 1: Dopad vynaložených peněžních prostředků kontrolovaných projektů

Zdroj: vypracoval NKÚ.

3. MŠMT a NPI neměly přehled o úrovni digitálních kompetencí učitelů v ČR

Digitální kompetence učitelů zahrnují využívání digitálních technologií k přímé podpoře výuky, ale také k pracovní interakci a komunikaci s kolegy, žáky, rodiči. Dále také slouží k vlastnímu profesnímu rozvoji a ke spolupráci na rozvoji školy.

MŠMT vydalo v roce 2019 *Rámec digitálních kompetencí učitele* (dále také „Rámec“), který vytvořil NPI v projektu PPUČ. Digitální kompetence vycházely z evropského rámce DigCompEdu. Rámec obsahoval oblasti používání digitálních technologií, které by měli učitelé znát a měli by je umět využívat ve výuce. Z Rámce také vychází jeden z výstupů projektu PPUČ, a to on-line aplikace *Profil Učitel21*, kterou realizoval NPI.

Aplikace *Profil Učitel21* má sloužit učitelům pro hodnocení a plánování rozvoje jejich vlastních digitálních kompetencí. Digitální kompetence jsou v aplikaci rozděleny do šesti úrovní, a to od A1 („nováček“) až po C2 („průkopník“). NPI v *Profilu Učitel21* odkazuje na materiály, které by měly učitelům pomoci k dosažení vyšší úrovně digitálních kompetencí. *Profil Učitel21* je nastaven tak, že přihlášený uživatel provede sebehodnocení u jednotlivých kompetencí. Nicméně **uživateli je dopředu známo, jakou úroveň (A1–C2) se hodnotí. Sebehodnoticí charakter a dobrovolnost využívání *Profilu Učitel21* tak dle NKÚ nedává přesnou a objektivní informaci pro ověření úrovně digitálních kompetencí učitelů v ČR.**

NKÚ ověřoval, v jaké míře je *Profil Učitel21* využíván učiteli. Průměrná návštěvnost *Profilu Učitel21* byla do května 2022 nižší než v roce předcházejícím, jak uvádí tabulka č. 3. Dále bylo v systému v tomto období pouze **2 478 dokončených profilů**. Z tabulky č. 3 je patrné, že za poslední rok bylo dokončeno 1 487 nových profilů, což je více než 50 % všech vytvořených profilů. Při **více než 133 tisících učitelů ZŠ a SŠ** ve školním roce 2021/2022 se jedná o **necelá dvě procenta učitelů, kteří si otestovali své digitální kompetence**.⁴

⁴ Nicméně lze také předpokládat, že si někteří učitelé zřídili profilů více, což nastavený systém aplikace *Profil Učitel 21* umožňuje, a tudíž může být procento ve skutečnosti ještě nižší.

Tabulka č. 3: Návštěvnost a vývoj počtu nových profilů v modulu *Profil Učitel21*

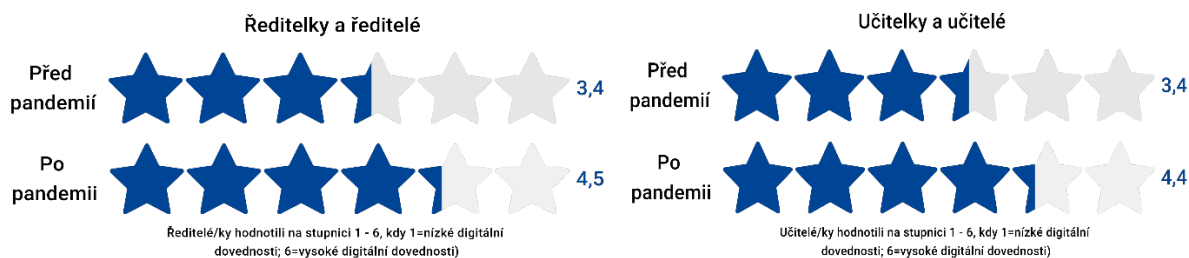
	Rok/ měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Návštěvnost	2021	5 743	8 559	5 788	4 294	5 710	2 484	1 372	2 592	5 709	8 583	2 903	2 625
	2022	5 416	5 307	5 830	4 421	4 537	-	-	-	-	-	-	-
Nové profily	2021	-	-	-	-	-	-	22	61	122	166	39	47
	2022	163	206	202	184	164	111	-	-	-	-	-	-

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých NPI.

NPI neměl a nemá přehled, jakými reálnými digitálními kompetencemi učitelé v České republice disponují. Nesledoval a nevyhodnocoval získaná data z *Profilu Učitel21* o výsledných úrovních digitálních kompetencí učitelů. Takto nastavený systém sebehodnocení nedává přesnou a objektivní informaci o digitálních kompetencích testovaného.

Vzhledem k výše uvedenému tedy i MŠMT nemělo v kontrolovaném období přesný přehled o digitálních kompetencích učitelů v ČR.

Dle dotazníkového šetření NKÚ se digitální kompetence ředitelů a učitelů ZŠ zlepšily během pandemie covidu-19 a distančního vzdělávání. Průměrné zlepšení digitálních kompetencí u ředitelů ZŠ bylo o 1,1 bod a u učitelů ZŠ o 1,0 bod (viz schéma č. 2).

Schéma č. 2: Digitální dovednosti ředitelů a učitelů základních škol

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z dotazníkového šetření.

4. NPI nenašel způsob, jak podpořit využití digitálních učebních materiálů ve výuce

V oblasti digitálního vzdělávání patří mezi další klíčové dovednosti učitelů i práce s digitálními učebními materiály, jako jsou například pracovní listy, videa, zvukové ukázky, animace, simulace apod. Materiály vytvářejí zejména učitelé, kteří je mohou sdílet přes různé webové stránky.

Digitální učební materiály vzniklé v rámci projektů podporovaných MŠMT byly dostupné na *Metodickém portálu RVP.CZ*, který spravoval NPI. Materiály se na portálu nacházely v modulech „Katalog EMA“, „Materiály do výuky“ a „Odborné články“.

Katalog EMA je katalog digitálních vzdělávacích zdrojů, kde jsou na jednom místě soustředěny odkazy na různé digitální vzdělávací zdroje. Za obsah vložený do *Katalogu EMA* plně odpovídá jeho autor a ten, kdo materiál zveřejnil. V *Katalogu EMA* bylo ke konci června 2022 přibližně **46 500 vložených materiálů**. Z tohoto počtu vložených materiálů bylo celkem **29 991, tj. 64 % materiálů, bez jakéhokoliv zobrazení** (tedy tento počet materiálů nebyl nikdy žádným uživatelem dosud zobrazen).

V modulu „**Materiály do výuky**“ bylo ke konci června 2022 přibližně **10 591 digitálních učebních materiálů**. Všechny tyto materiály byly alespoň jednou některým uživatelem

zobrazeny. NPI nesledoval počty stažení materiálů do výuky, ale **sledoval pouze počty jejich zobrazení**. Dle NKÚ má vypovídající hodnotu o využívanosti tohoto modulu počet stažení těchto materiálů, protože pouze stažený materiál lze využít ve výuce.

V modulu „**Odborné články**“ bylo ke konci června 2022 přibližně **8 999 odborných článků**. Odborné články procházely publikačním procesem, jehož součástí bylo schvalování, recenzní řízení a korektura ze strany NPI. U odborných článků NPI **sledoval počty jejich zobrazení**. NPI propagoval tyto moduly na sociálních sítích, na blogu a v newsletterech, nicméně NPI nesledoval dopady a dosah propagace těchto modulů.

Tabulka č. 4: Návštěvnost modulů na Metodickém portálu RVP.CZ

Rok	Modul „Materiály do výuky“	Modul „Odborné články“	Modul „Katalog EMA“
2018	783 994	1 148 107	38
2019	746 299	1 156 179	5 712
2020	1 217 155	1 330 425	14 830
2021	873 059	1 420 390	15 059

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých NPI.

Z tabulky č. 4 je patrné, že největší návštěvnost všech modulů byla v roce 2020, kdy v ČR vypukla pandemie covidu-19 a ve školách probíhalo distanční vzdělávání. U modulů „Katalog EMA“ a „Odborné články“ návštěvnost mezi lety 2018–2021 rostla, zatímco návštěvnost modulu „Materiály do výuky“ spíše klesala (mimo rok 2020).

NPI sice podporoval platformu pro sdílení digitálních učebních materiálů, nicméně **Metodický portál RVP.CZ nebyl široce využíván cílovou skupinou**, tj. učiteli (viz graf č. 1). Vzhledem k velkému objemu vzdělávacích materiálů v modulech „Katalog EMA“, „Materiály do výuky“ a „Odborné články“ nelze považovat tyto moduly za uživatelsky přívětivé a atraktivní, protože se v nich obtížně vyhledávají a filtrují informace. Fyzickou kontrolou *Metodického portálu RVP.CZ* zjistil NKÚ, že **obsahuje velké množství nepřehledně uspořádaných vzdělávacích materiálů**. Dle stanoviska NPI není, i přes jeho dílčí úpravy ze strany NPI, tento portál v oblíbenosti učitelů především kvůli jeho nepřehlednosti (viz graf č. 2).

Graf č. 1: Využívanost Metodického portálu RVP.CZ

Ředitelé/ky	Zná a využívá RVP; 81,6 %	Zná RVP, ale nevyžívá; 17,3 %	
Učitelé/ky	Zná a využívá RVP; 58,4 %	Zná RVP, ale nevyžívá; 33,4 %	Nezná RVP; 8,3 %

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z dotazníkového šetření.

Z dotazníkového šetření NKÚ vyplynulo, že by přes 19 % respondentů (ředitelů a učitelů) uvítalo větší uživatelskou přívětivost/přehlednost portálu. Dále by téměř 16 % respondentů uvítalo dostupnost informací na jednom portálu (MŠMT využívá pro komunikaci s řediteli a učiteli mj. portál EDU.CZ), viz graf č. 2.

Graf č. 2: Nejčastější odpovědi respondentů na případné změny Metodického portálu RVP.cz

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z dotazníkového šetření.

5. MŠMT nemělo nastavený udržitelný systém financování ICT pro školy

MŠMT stanovuje na počátku každého kalendářního roku normativy⁵ pro MŠ, ZŠ, SŠ, konzervatoře, VOŠ, ZUŠ a školní družiny. Největší část normativů tvoří mzdové výdaje. Dle školského zákona⁶ jsou výdaje na učební pomůcky, školní potřeby, učebnice a také výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím **tzv. ostatních neinvestičních výdajů**. Z těchto finančních prostředků mohou školy rovněž pořizovat a obměňovat ICT pomůcky (hardware i software).

V roce 2019 MŠMT členilo republikové normativy dle věkových kategorií stejně jako v předchozích letech. MŠMT stanovilo pět kategorií podle poskytovaného vzdělávání, které uvádí tabulka č. 5.

Tabulka č. 5: Normativ ONIV na jedno dítě / jednoho žáka na rok 2019 (v Kč)

Věková kategorie	Ostatní neinvestiční výdaje celkem Kč/žáka
3–5 let	541
6–14 let	1 136
15–18 let	1 117
19–21 let	700
Krajské zařízení ústavní výchovy	2 500

Zdroj: www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-10.

V letech 2020–2022 byla struktura normativů ONIV změněna a členěna dle kategorií stupňů vzdělávání uvedených v tabulce č. 6.

⁵ Školy a školská zařízení jsou ze státního rozpočtu dle školského zákona financovány prostřednictvím tzv. normativního financování. Výši republikových normativů každoročně stanovuje MŠMT na počátku roku.

⁶ Ustanovení § 160 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 561/2004 Sb.

Tabulka č. 6: Normativ ONIV na jedno dítě / jednoho žáka v letech 2020–2022 (v Kč)

Kategorie	2020	2021	2022	2022 (NPO)
MŠ v běžné třídě	399	700	450	741
MŠ dle § 16 odst. 9 školského zákona	980	1 250	1 150	741
Přípravná třída ZŠ	578	900	600	887
Přípravný stupeň ZŠ speciální	1 400	1 700	1 450	887
1. stupeň ZŠ (bez 2. stupně)	1 313	3 000	1 710	887
1. stupeň ZŠ (s 2. stupněm)	1 155	2 800		
2. stupeň ZŠ	998	1 600	1 220	887
1. stupeň ZŠ dle § 16 odst. 9 školského zákona	1 850	3 500	2 300	887
2. stupeň ZŠ dle § 16 odst. 9 školského zákona	1 700	2 300	1 800	887
ZŠ speciální	1 900	3 000	2 000	887
SŠ dle oboru vzdělání	683–20 356	1 250–20 923	800–22 702	249–749
VOŠ dle akreditovaného vzdělávacího programu	651	800	800	-

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat dostupných na:

www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet.

V letech 2019–2022 dochází k postupnému růstu ONIV. I přes tento nárůst však stále **nedošlo k naplnění avizované potřeby MŠMT z roku 2019 navýšit prostředky ONIV o 500 Kč na žáka**. Nedostatečnost peněžních prostředků mj. i v rámci ONIV byla minimálně do konce roku 2018 na ZŠ a SŠ překážkou pro pořízení a obměnu ICT (viz také str. 5 kontrolního závěru NKÚ z kontrolní akce č. 18/18). V roce 2020 **MŠMT poskytlo další mimořádné peněžní prostředky** ze státního rozpočtu pro ZŠ a nižší stupně gymnázií **prostřednictvím navýšení ONIV o 1,3 mld. Kč.**⁷

Z tabulky č. 6 je patrné, že v rámci rozpisu ONIV na počátku roku došlo pouze k jednorázovému navýšení v roce 2021 vzhledem k pandemii covidu-19. Dle návrhu rozpočtu kapitoly 333 – *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* na rok 2022 došlo u rozpočtu ONIV na rok 2022 pro regionální školství územních samosprávných celků ke snížení o 995 mil. Kč oproti roku 2021.⁸ V roce 2022 došlo k průměrnému navýšení ONIV oproti roku 2020 na MŠ a ZŠ o 193 Kč na žáka. Další peněžní prostředky na ONIV budou školám v roce 2022 poskytnuty z NPO ve výši 1,2 mld. Kč. MŠMT tyto peněžní prostředky zaměřilo na digitální transformaci škol.

MŠMT se tak v kontrolovaném období **nepodařilo zajistit navýšení ONIV minimálně o 500 Kč na jednoho žáka**. Ministerstvo v letech 2020–2022 **nevypracovalo analýzu čerpání ONIV z důvodu šíření pandemie covidu-19**.

MŠMT v kontrolovaném období **nemělo nastavený udržitelný systém financování ICT vybavení**. Ministerstvo totiž zadalo vypracování *Analýzy stavu digitální infrastruktury a jejího systémového a udržitelného financování v ČR, návrhy budoucích opatření až v průběhu roku 2022*. Závěrečnou zprávu by mělo obdržet až v roce 2023, kdy už ale bude

⁷ Pro navýšení ONIV MŠMT aplikovalo ustanovení § 161 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb., které nabylo účinnosti dnem 1. 10. 2020 v souvislosti s přijetím zákona č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Snížení zahrnovalo 145 mil. Kč z důvodu jednorázového snížení výdajů kapitoly MŠMT a dalších 850 mil. Kč, které byly převedeny do rozpočtu pro soukromé školství.

poskytovat peněžní prostředky školám v rámci NPO na další pořízení digitálních učebních pomůcek.

Z hlediska nastavení udržitelného systému financování ICT vybavení se NKÚ domnívá, že **finanční příspěvek na provoz škol by měl být poskytován především ze státního rozpočtu, případně z jiných trvale udržitelných zdrojů** (např. od zřizovatele) a jen v minimálně míře by měl být závislý na jednorázových zdrojích (např. z evropských strukturálních a investičních fondů). Toto umožní, aby školy mohly pořizovat ICT vybavení dle reálné potřeby.

6. Vzdělávací instituce a MŠMT nebyly připraveny na distanční vzdělávání

Vláda ČR v březnu 2020 vydala zákaz osobní přítomnosti všech žáků a studentů ve školách a školských zařízeních z důvodu výskytu covidu-19 na území ČR. Školy přešly na distanční vzdělávání. Distanční vzdělávání je forma výuky, která neprobíhá v učebnách a nevyžaduje se osobní účast učitelů a žáků ve škole. Student s učitelem a se školou komunikuje např. prostřednictvím internetu s využitím aplikací nebo e-mailu. **Nicméně školy a studenti se potýkali s nedostatkem potřebného ICT vybavení** (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

ČR patřila k zemím, kde distanční forma vzdělávání během pandemie covidu-19 probíhala ve všech stupních vzdělávání nejdéle. V souhrnu za školní roky 2019/2020 a 2020/2021 to bylo přibližně 150 vyučovacích dní (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru). Na druhém stupni ZŠ a na SŠ strávili žáci více než polovinu svého vzdělávání během pandemie covidu-19 v režimu distanční výuky (v průměru **143 vyučovacích dní**). **Na tuto formu výuky však školy nebyly připraveny.** Připravenost na distanční vzdělávání mohla být výrazně lepší, pokud by MŠMT realizovalo stanovené aktivity a opatření SDV v příslušných termínech (viz bod 1).

Dle ČŠI „se z odhadovaného počtu 250 000 žáků, kteří se neúčastnili online distanční výuky na jaře 2020 podařilo v důsledku řady intervencí realizovaných na konci školního roku 2019/2020 a také ve školním roce 2020/2021 tento počet nezapojených žáků snížit zhruba na pětinu.“⁹

Finanční podpora během pandemie covidu-19

Během první vlny pandemie covidu-19, tj. od března do června 2020, MŠMT neposkytlo mimořádné peněžní prostředky školám pro zajištění distanční výuky. **Ministerstvo poskytlo až během druhé vlny pandemie covidu-19, tj. od září 2020, mimořádnou jednorázovou finanční podporu** školám ve výši 1,3 mld. Kč až po nabytí účinnosti ustanovení § 161 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb. Rovněž stanovilo kritéria, účel a další podmínky pro použití těchto mimořádných peněžních prostředků. Peněžní prostředky mohly školy použít na pořízení učebních pomůcek využitelných k realizaci distanční on-line výuky, zejména na přenosné zařízení jako jsou notebooky či tablety, a to včetně příslušenství a softwarového vybavení (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

Podpořeno bylo celkem 4 102 škol, přičemž 4 100 z nich dotaci skutečně využilo, dvě školy celou dotaci vrátily. Základní školy a nižší stupně víceletých gymnázií dotaci využily na pořízení například notebooků/ultrabooků včetně příslušenství, dále pak na tablety, učební pomůcky jako webkamery, mikrofony, headsety, reproduktory, bezdrátové myši apod., na software (licence, výukové programy, software pro on-line výuku a cloudové balíčky)

⁹ ČŠI: Tematická zpráva – Vzdělávání na dálku v základních a středních školách, květen 2020. Dostupné na: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Vzdelavani-na-dalku-v-ZS-a-SS>.

a mobilní telefony. **Výrazně tak na školách vzrostl počet zejména přenosných zařízení**, která byla využívána při výuce během pandemie covidu-19. Při porovnání let 2018 a 2021 činil nárůst počtu přenosných zařízení ve školách 91 % (viz přílohy č. 1 a 2 tohoto kontrolního závěru).

Metodická podpora škol během pandemie covidu-19

V první vlně pandemie covidu-19 školy hledaly způsoby, jak nejlépe zajistit distanční výuku. Rozhodovaly, jaké komunikační platformy využít a jak zajistit podmínky výuky v rodinách žáků.⁸ Současně MŠMT spustilo informační webový portál s doporučenými postupy, on-line vzdělávacími zdroji a také podporou pro pedagogické pracovníky pro zajištění distančního vzdělávání. Následně od září 2020 MŠMT postupně vydalo pět doporučujících metodik, které měly za cíl školám se vzděláváním distančním způsobem pomoci.

NPI organizačně zajišťoval od poloviny března do poloviny června 2020 vysílání Učitelka na České televizi a vydal 15 čísel týdenního informačního zpravodaje pro školy. NPI během první vlny pandemie covidu-19 realizoval 135 webinářů. Pracovníci NPI na základě metodických pokynů MŠMT ve spolupráci s ČŠI zajišťovali adresnou podporu škol. Od května do června 2020 pracovníci NPI kontaktovali celkem 1 212 škol (z nichž bylo 1 018 ZŠ a 194 SŠ).

Zkušenosti z distančního vzdělávání

Česká školní inspekce v období pandemie provedla **tři tematická šetření**. Vydala tři tematické zprávy, ve kterých shrnula doporučení v oblasti distančního vzdělávání pro MŠMT, školy a zřizovatele. MŠMT částečně reagovalo na doporučení ČŠI k tematické zprávě *Vzdělávání na dálku v základních a středních školách* vydané v květnu 2020.⁸ Dále ministerstvo reagovalo konkrétními kroky a opatřeními na doporučení ČŠI k tematické zprávě *Distanční vzdělávání v základních a středních školách* vydané v březnu 2021.¹⁰ Naopak **MŠMT nereflektovalo doporučení ČŠI z tematické zprávy *Návrat k prezenčnímu vzdělávání v základních a středních školách* vydané v srpnu 2021 a nenavázalo na tato doporučení žádná konkrétní opatření.**

Vzdělávání na dálku v období uzavření škol na jaře 2020 potvrdilo, že distanční formy výuky mohou být funkční a přínosné i jako doplněk výuky prezenční. MŠMT prostřednictvím pokusného ověřování na ZŠ a SŠ od září 2021 testuje kombinované prezenční a distanční vzdělávání, a navazuje tak na zkušenosti škol s distančním vzděláváním. Výsledky testování bude mít MŠMT k dispozici nejdříve v roce 2023.

Období distančního vzdělávání během pandemie covidu-19 paradoxně přispělo k rozvoji digitálního vzdělávání, což potvrzují kontrolní zjištění NKÚ, dotazníkové šetření provedené NKÚ a tematické zprávy ČŠI.

¹⁰ ČŠI: Tematická zpráva – *Distanční vzdělávání v základních a středních školách*, březen 2021. Dostupné na: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Distanzni-vzdelavani-v-zakladnich>.

Seznam zkratk

ČŠI	Česká školní inspekce
ČR	Česká republika
ICT	informační a komunikační technologie
KA	klíčová aktivita
KIM	krajský ICT metodik
MŠ	mateřská škola
MŠMT; ministerstvo	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPI	Národní pedagogický institut České republiky
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
ONIV	podseskupení položek <i>Ostatní neinvestiční výdaje</i>
OP VVV	operační program <i>Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
PPUČ	projekt <i>Budování kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání – Podpora práce učitelů</i>
PRDG	projekt <i>Podpora rozvoje digitální gramotnosti</i>
PRIM	projekt <i>Podpora rozvíjení inforatického myšlení</i>
Rámec	<i>Rámec digitálních kompetencí učitele</i>
RVP	rámcový vzdělávací program
SDV	<i>Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020</i>
SŠ	střední škola
Strategie 2030+	<i>Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+</i>
SYPO	projekt <i>Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů</i>
ZŠ	základní škola

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazníkové šetření NKÚ

Příloha č. 2: Vybavení škol ICT

Příloha č. 3: Mezinárodní srovnání distančního vzdělávání během pandemie covidu-19 (2020–2021)

Dotazníkové šetření NKÚ

NKÚ provedl v rámci kontrolní akce č. 22/02 – *Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na podporu digitálního vzdělávání* kvantitativní výzkum metodou standardizovaného dotazníku, a to ve dvou verzích pro základní školy a pro rodiče / zákonné zástupce žáků 4. a 8. tříd. Účelem dotazníkového šetření bylo získání informací o zkušenostech a postojích ředitelů, učitelů a rodičů žáků v oblasti digitálního vzdělávání na základních školách. NKÚ prostřednictvím datové schránky oslovil 3 928 základních škol. Na dotazník odpovědělo 2 077 ředitelů a 19 579 učitelů. V rámci žádosti o vyplnění dotazníku NKÚ požádalo vedení základních škol o distribuci dotazníku také rodičům a zákonným zástupcům žáků 4. a 8. tříd. Na tento dotazník odpovědělo celkem 28 852 rodičů a zákonných zástupců žáků. Vzhledem k tomu, že NKÚ neměl informaci, kolik rodičů a zákonných zástupců žáků bylo prostřednictvím základních škol osloveno, není možné vypočítat návratnost dotazníků.

Dotazování v průměru respondentovi zabralo 10 minut, dotazník určený pro učitele a ředitele základních škol obsahoval 19–31 otázek (v závislosti na filtrování odpovědí), dotazník pro rodiče a zákonné zástupce obsahoval 15–17 otázek. Poslední dvě otázky u obou variant dotazníků sloužily k doplnění či vyjádření postoje respondenta. Některé otázky v dotazníku nabízely doplnění v podobě otevřené odpovědi.

Dotazníkové šetření probíhalo v období od 20. května do 9. června 2022.

Odkaz na interaktivní přílohu je dostupný zde:

<https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=12815>.

Příloha č. 2

Vybavení škol ICT

Tabulka č. 7: Přehled vybavenosti škol ICT v letech 2018–2021

	2018	2019	2020	2021
Stolní počítače celkem*	307 340	316 387	317 442	319 664
<i>z toho:</i> <i>přístupné dětem, žákům a studentům</i>	199 960	202 113	204 277	205 133
<i>MŠ</i>	4 325	4 224	3 954	3 341
<i>1. st. ZŠ</i>	77 649	79 930	81 226	81 000
<i>2. st. ZŠ</i>	76 996	78 833	80 469	81 400
<i>SŠ</i>	87 206	89 129	90 603	91 090
<i>Konzervatoř a VOŠ</i>	10 286	9 636	9 673	9 185
<i>z toho:</i> <i>s připojením na internet***</i>	196 809	199 325	201 491	
<i>z toho: stáří max. dva roky</i>	32 717	46 606	51 733	52 745
<i>tj. %</i>	16,6	23,4	25,7	25,7
Přenosná zařízení typu notebook, tablet apod.*	166 117**	187 191	244 399	317 391
<i>z toho:</i> <i>přístupné dětem, žákům a studentům</i>	71 953**	94 644	130 982	166 008
<i>MŠ</i>	5 015**	8 761	13 570	16 215
<i>1. st. ZŠ</i>	31 685**	44 779	63 566	83 997
<i>2. st. ZŠ</i>	28 881**	39 812	56 343	75 573
<i>SŠ</i>	21 064**	23 405	21 211	34 389
<i>Konzervatoř a VOŠ</i>	1 317**	1 405	1 750	2 330
<i>z toho:</i> <i>s připojením na internet***</i>	69 611**	92 241	127 970	
<i>z toho: stáří max. dva roky</i>	20 512**	45 490	72 755	86 521
<i>tj. %</i>	29,5	49,3	56,9	52,1
	2018	2019	2020	2021
Školní bezdrátová síť (WI-FI)				
<i>MŠ</i>	3 030	3 415	4 208	4 626
<i>1. st. ZŠ</i>	3 561	3 732	3 948	4 076
<i>2. st. ZŠ</i>	2 390	2 515	2 666	2 766
<i>SŠ</i>	1 182	1 197	1 231	1 249
<i>Konzervatoř a VOŠ</i>	169	163	166	165
Školní bezdrátový systém (školní intranet)****				
<i>z toho:</i> <i>dostupný on-line žákům/rodičům</i>				
<i>MŠ</i>	257/109	299/138	406/210	816/443
<i>1. st. ZŠ</i>	1 042/749	1 163/864	1 472/1 232	2 524/2 117
<i>2. st. ZŠ</i>	957/701	1 052/798	1 308/1 114	2 085/1 852
<i>SŠ</i>	808/728	834/769	889/829	1 059/985
<i>Konzervatoř a VOŠ</i>	136/122	133/120	140/132	148/118

Zdroj: výkazy o ředitelství škol podle stavu k 30. 9. 2018, 30. 9. 2019, 30. 9. 2020 a 30. 9. 2021 (R 13-01) za školní roky 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021.

* Zahrnuje všechny počítače bez ohledu na to, zda jsou k dispozici zaměstnancům školy nebo dětem, žákům a studentům.

** K 30. 9. 2018 proveden součet kategorie „Přenosný“ (zařízení typu notebook a netbook) a „Ostatní“ (zařízení typu tablet, phabet); v ostatních letech kategorie spojeny.

*** Za rok kolonka zrušena.

**** Uzavřený web dostupný pouze žákům nebo pracovníkům školy.

Tabulka č. 8: Průměrný počet žáků na jeden počítač / jedno zařízení

Typ školy	2018		2019		2020		2021	
	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ
Žáci celkem	940 928	403 949	952 946	408 086	962 348	417 301	964 571	430 214
Stolní počítače	6,08	4,63	6,00	4,57	5,95	4,60	5,93	4,72
Přenosná zařízení	15,53	19,17	10,95	17,44	8,03	19,67	6,04	12,51
Stolní počítače + přenosná zařízení	4,37	3,73	3,91	3,62	3,41	3,73	2,99	3,42

Zdroj: vypracoval NKÚ s využitím dat z výkazů o ředitelství škol poskytnutých MŠMT a ze *Statistické ročenky školství – výkonové ukazatele* za příslušné roky.

Příloha č. 3**Mezinárodní srovnání distančního vzdělávání během pandemie covidu-19 (2020–2021)**

Studie Parlamentního institutu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky¹¹ uvádí konkrétní zhodnocení zkušeností s distanční on-line výukou v době uzavření škol v jarních měsících roku 2020 z důvodu pandemie covidu-19, a to ve vybraných zemích: Česká republika, Finsko, Rakousko a Velká Británie. Jak vyplývá z hodnocení zkušeností s distanční on-line výukou v době uzavření škol na jaře 2020 z důvodu pandemie covidu-19, situace v jednotlivých evropských státech se lišila. Tomu odpovídají i data OECD¹² o délce uzavření škol v jednotlivých státech (viz graf č. 3).

Česká republika

V České republice byla dle citované studie velmi podobná situace jako v Rakousku (jak vyplývá z průzkumů provedených v České republice). V prvních týdnech po uzavření škol rodiče nahradili práci učitele, kteří s rodinou komunikovali většinou pouze zadáváním úkolů prostřednictvím e-mailu. Až kolem 20 % žáků nebylo zapojeno do on-line komunikace se svými učiteli, a to buď z důvodu nedostatečného počítačového vybavení nebo nízké motivace samotných žáků či nižší podpory ze strany rodin. Na druhé straně školám chyběla zejména metodická podpora. Za období roku 2020 do května 2021 se Česká republika dle mezinárodního srovnání OECD zařadila mezi pět států s nejdéle uzavřenými školami (viz graf č. 3).

Rakousko

Přechod na on-line distanční výuku byl v Rakousku velmi často pro učitele i žáky nový a situace se na jednotlivých školách lišila. Někde se hodiny výuky zcela zastavily, jinde si studenti naopak stěžovali na nadměrné množství domácích úkolů. V mnoha školách byla výuka poskytována převážně formou vytištěných materiálů připravených k vyzvednutí přímo ve školách. Dle grafu č. 3 bylo Rakousko nad průměrem zemí OECD v délce uzavření škol.

Finsko

Ve Finsku se používání digitálních nástrojů již dříve stalo běžnou součástí denního vyučování. Školy tak ve Finsku zvládly přechod na distanční výuku velmi dobře a nevykazovaly žádné kritické problémy. Ke komunikaci se žáky i rodiči byly využívány stanovené on-line platformy. Důležitým aspektem bylo zejména přizpůsobení režimu rodin domácímu studiu. Graf č. 3 uvádí, že Finsko patřilo k zemím, kde byly školy uzavřené relativně krátkou dobu.

Velká Británie

Ze zprávy National Audit Office z roku 2021¹³ nebylo ve Velké Británii na příchod pandemie covidu-19 ministerstvo školství připraveno, nedisponovalo žádným plánem nebo strategií, jak zvládnout hromadné narušení prezenční výuky základních a středních škol, a to navzdory

¹¹ *Distanční vzdělávání a digitální kompetence v době koronavirové krize* (srovnávací studie č. 5.399, leden 2021, Parlamentní institut Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky).

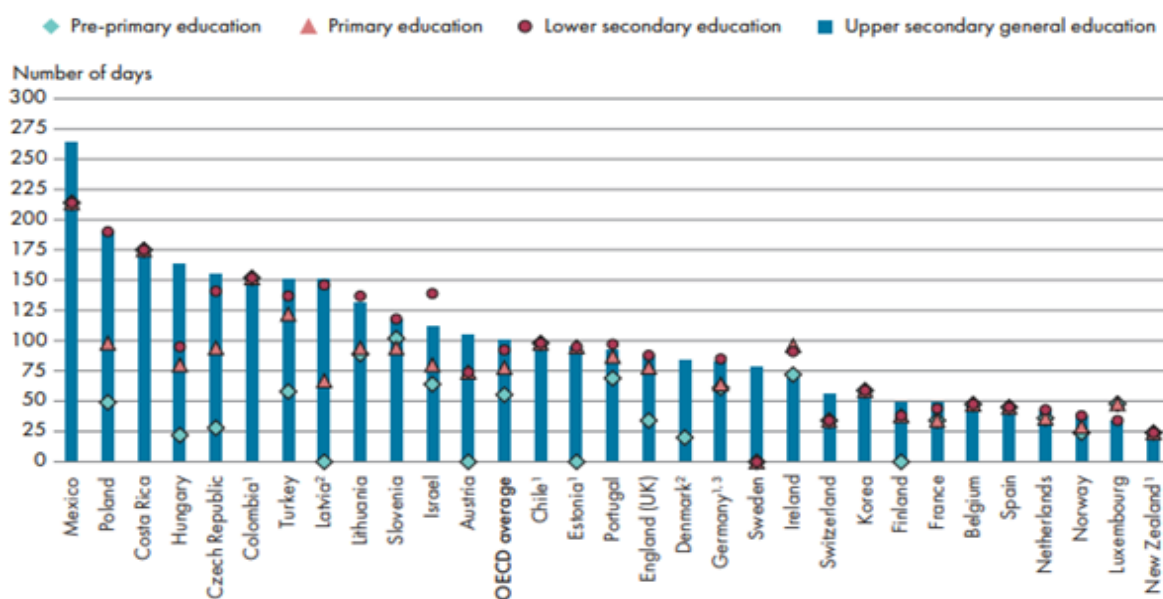
¹² OECD = Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development).

¹³ National Audit Office: *Support for children's education during the early stages of the COVID-19 pandemic*, publikováno 17. 3. 2021.

tomu, že se ministerstvo školství v roce 2016 zúčastnilo mezivládního cvičení, jehož cílem bylo otestovat, jak Velká Británie zareaguje na pandemii chřipky. Ministerstvo školství již v únoru 2020 zřídilo své operační středisko, zabývající se pandemickou situací, které mělo vyhodnocovat aktuální pandemickou situaci ve školství. Toto středisko se z původních pěti zaměstnanců v únoru rozrostlo na 50 zaměstnanců v květnu. Již 18. 3. 2020 ministerstvo oznámilo, že v zájmu omezení přenosu covidu-19 se od 23. 3. zavřou školy pro všechny žáky, kromě dětí ze znevýhodněného prostředí. Školy byly částečně znovu otevřeny 1. 6. 2020 pro děti předškolního věku a prvního stupně ZŠ. V polovině června začaly školy poskytovat prezenční podporu žákům maturitních ročníků středních škol, aby doplnily jejich distanční výuku. Většina dětí se ale během celého období učila na dálku a do školy se všechny děti vrátily až v září, kdy začal nový školní rok. V dubnu 2020 vydalo ministerstvo pokyn pro poskytování ICT vybavení pro podporu distančního vzdělávání dětí. První vlna více než 1 200 kusů tohoto vybavení se k žákům ze znevýhodněného prostředí dostala dne 18. 5. 2020. Od dubna ministerstvo začalo připravovat metodiku na podporu škol během pandemie covidu-19, teprve koncem června však ministerstvo začalo formovat zastřešující plán podpory, který stanovil cíle, rizika a možné dopady na úrovni resortu. V dubnu zároveň vznikla organizace Oak National Academy, podporovaná ministerstvem školství, poskytující on-line výuku a výukové materiály. Organizace poskytuje učitelům bezplatné vzdělávací lekce a výukové materiály pro žáky ve věku od 4 do 16 let. Tato organizace zároveň poskytuje speciální učivo pro žáky specializačních zařízení. Službu během prvního týdne provozu využilo více než dva miliony lidí. Dle zmíněné studie č. 5.399 Parlamentního institutu pak z průzkumu rodin ve Velké Británii vyplynulo, že distanční výuka byla výzvou hlavně pro děti ze znevýhodněného prostředí (např. kvůli chybějícímu studijnímu prostoru, chybějící technice či chybějící podpory rodičů s učením), které dosahovaly v průměru méně dobrých výsledků než jejich spolužáci. Dle grafu č. 3 nebyly školy ve Velké Británii v součtu uzavřené ani 100 vyučovacích dní.

Dle studie Parlamentního institutu začal být již dříve kladen důraz na zvýšení digitální gramotnosti v oblasti ICT v rámci vzdělávacích systémů. V rámci škol se nejednalo pouze o předměty přímo zaměřené na informační technologie, ale o používání digitálních kompetencí jako průřezového tématu napříč celým vzdělávacím procesem. Tento trend byl posílen v období uzavření škol v jarních měsících roku 2020, kdy se potvrdilo, že využívání prvků distančního vzdělávání s podporou digitálních technologií je klíčové a mělo by docházet k posilování on-line nástrojů i během vzdělávání ve standardních (prezenčních) podmínkách. Někteří učitelé se mohli kvůli nedostatku digitálních dovedností potýkat s problémy při přechodu na on-line výuku, což přispívalo k velké různorodosti kvality on-line výuky napříč školami. Efektivní využití informačních a komunikačních technologií pro výukové účely výrazně závisí na digitálních kompetencích učitelů a na tom, zda technologie jsou začleněny do pedagogické praxe.

Graf č. 3: Počet vyučovacích dnů, kdy byly školy zcela uzavřeny během období 1. 1. 2020 – 20. 5. 2021 (dle úrovně vzdělání)

Zdroj: OECD, *The State of Global Education: 18 Months into the Pandemic*, dostupné na adrese: https://www.oecd-ilibrary.org/education/the-state-of-global-education_1a23bb23-en.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/04

Peněžní prostředky *Integrovaného regionálního operačního programu* určené na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/04. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Kinšt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky *Integrovaného regionálního operačního programu* určené na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče byly poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“);

Centrum pro regionální rozvoj České republiky, Praha (dále také „CRR“);

vybraní příjemci podpory: Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s.; Fakultní nemocnice Ostrava; Fakultní nemocnice v Motole; Fakultní nemocnice Brno; Krajská nemocnice Liberec, a.s.; Krajská zdravotní, a.s., Ústí nad Labem; Nemocnice Jihlava, příspěvková organizace; Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace.

Kontrolováno bylo období od roku 2014 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od února 2022 do října 2022.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 12. prosince 2022,

schválilo usnesením č. 9/XVI/2022

kontrolní závěr v tomto znění:

Prostředky *Integrovaného regionálního operačního programu* určené na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče

9 123,7 mil. Kč

Alokace peněžních prostředků v kontrolovaných výzvách

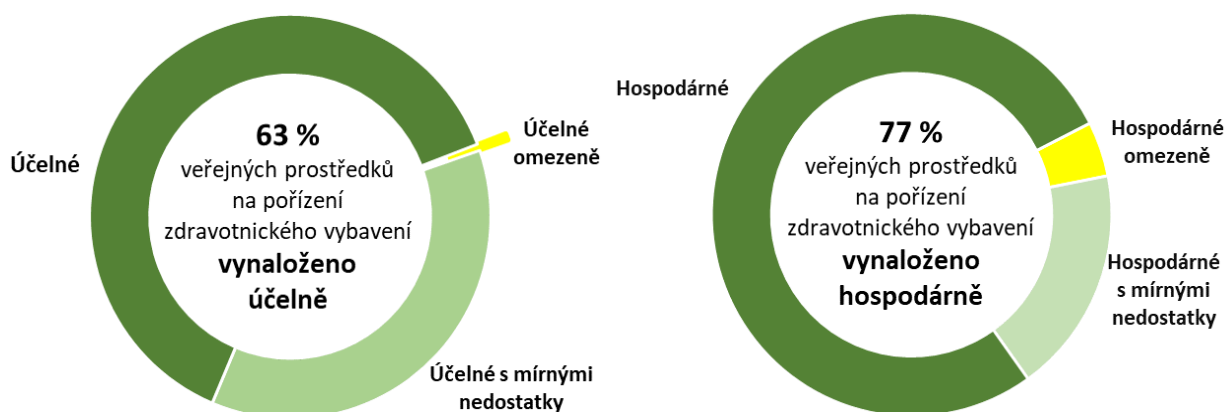
7 540,9 mil. Kč

Výše čerpané podpory z kontrolovaných výzev v letech 2015 až 2022

142

Počet podpořených projektů z kontrolovaných výzev

Výsledky kontroly vybraných projektů

Nedostatky v poskytování podpory a ve vyhodnocování jejích účinků

Neměřitelně stanovené cíle, indikátory nesledující výsledky podpory a přínosy pro pacienty

Splnění jednoho z cílů podpory „*snížení počtu akutních lůžek návazné zdravotní péče*“ ohroženo

Nevhodně nastavené podmínky výzvy: nevyvážená míra podpory jednotlivým krajům

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1** NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státního rozpočtu a Evropské unie vynakládaných v rámci programového období 2014–2020 z *Integrovaného regionálního operačního programu* (dále také „IROP“) na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče. Na její podporu s celkovou plánovanou alokací ve výši 9,1 mld. Kč vynaložilo MMR v letech 2015 až 2022 celkem cca 7,5 mld. Kč na realizaci celkem 142 projektů.
- 1.2** Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky *Integrovaného regionálního operačního programu* určené na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče byly poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u MMR, kde se zaměřila na jeho činnost jakožto řídicího orgánu IROP, dále u CRR jako zprostředkujícího subjektu IROP a rovněž u osmi vybraných příjemců dotací, u nichž byla prověřena realizace 16 projektů schválených k podpoře. Finanční objem kontrolovaných projektů činil 994,4 mil. Kč.
- 1.3** Při kontrole pořízování zdravotnického vybavení ve vybraných projektech NKÚ zjistil, že **naprostá většina peněžních prostředků byla čerpána účelně a hospodárně. Pořízené vybavení přispívalo ke kvalitativnímu zlepšení poskytované regionální zdravotní péče. Příjemci čerpali peněžní prostředky v souladu s právními předpisy.**

NKÚ nicméně zjistil nedostatky, ze kterých vyplývají rizika pro naplnění stanoveného cíle podpory, tedy umožnit přístup ke zdravotním službám ve všech regionech bez rozdílu v jejich kvalitě, zkrátit dobu pobytu pacientů mimo přirozené prostředí a dobu pracovní neschopnosti a podpořit tak sociální začleňování osob ohrožených sociálním vyloučením v důsledku zdravotního stavu.

MMR akceptovalo a převzalo cíle projektů uvedené v žádostech o podporu, aniž by je příjemcům stanovilo konkrétně a měřitelně. Neprovedlo ani žádné jiné vyhodnocení účinků poskytnuté podpory. Nemělo tak žádné informace o přínosech a výsledcích dosažených realizací projektů. Vlivem poskytnuté podpory mělo také dojít ke snížení počtu akutních lůžek návazné zdravotní péče, avšak průběžně vykazované hodnoty vypovídají o opaku a není pravděpodobné, že tohoto cíle bude dosaženo.

S ohledem na omezené finanční zdroje a zvýšený zájem o podporu návazné zdravotní péče nenastavilo MMR vhodné podmínky pro předložení a hodnocení žádostí o dotaci. MMR při přípravě těchto podmínek zcela opomenulo problém regionální nerovnosti v kvalitě a dostupnosti zdravotní péče, který chtělo pomocí podpory řešit. Bez přesunu peněžních prostředků z jiného operačního programu až necelé dva roky před koncem programového období 2014–2020 by nebyla podpora vůbec poskytnuta například Pardubickému kraji, což by mělo oproti stanovenému cíli opačný efekt.

- 1.4** Toto celkové zhodnocení se opírá o následující hlavní skutečnosti zjištěné v kontrole:
- a) Pro podporu regionální zdravotní péče nestanovilo MMR cíle a indikátory tak, aby bylo možné sledovat výsledky a přínosy pro pacienty u vysoce specializované a návazné zdravotní péče. MMR např. stanovilo indikátor, který měřil kapacitu lůžek společně za vysoce specializovanou i návaznou zdravotní péči, i když podporou mělo být na jedné

straně dosaženo navýšení počtu lůžek vysoce specializované péče a na druhé straně snížení počtu lůžek návazné zdravotní péče. Navíc poslední známá dosažená hodnota za rok 2019 nesevídčí o plnění cíle snížit počet lůžek návazné zdravotní péče, neboť oproti roku 2014 došlo k mírnému nárůstu o cca 0,5 %. NKÚ proto nepovažuje za pravděpodobné, že do konce roku 2023 bude dosaženo plánovaného snížení kapacity lůžek regionální zdravotní péče o 13 %. Nedostatečné informace o výsledcích a přínosech poskytnuté podpory neumožňují MMR vyhodnotit, zda bylo dosaženo vytyčených cílů, tj. zda peněžní prostředky poskytlo účelně. Vyhodnocení dosažení cílů neprovedlo ani prostřednictvím evaluace. MMR tím nesplnilo povinnosti, které mu ukládají právní předpisy ČR i Evropské unie¹ (viz odst. 4.3 až 4.8).

- b) Podpora infrastruktury návazné zdravotní péče bez dodatečných zdrojů převedených z jiného operačního programu by nesnižila regionální rozdíly v kvalitě poskytování této péče. MMR nastavilo nevhodné podmínky výzvy ve vztahu k dostupným zdrojům a předpokládané poptávce ze strany žadatelů, např. podání neomezeného počtu žádostí jedním žadatelem nebo absence věcného hodnocení předložených projektů. MMR při stanovení podmínek výzvy nerespektovalo zásadu účinnosti stanovenou právním předpisem Evropské unie², protože nevytvořilo předpoklady pro dosažení stanoveného specifického cíle programu. Kombinace nevhodných podmínek umožnila MMR poskytnout podporu v jednotlivých krajích nevyváženě, aniž by si zjistilo, jaký to bude mít dopad na vyrovnání územních rozdílů v kvalitě poskytované zdravotní péče. Vlivem takto nastavených podmínek by např. Pardubický kraj neobdržel žádnou podporu, ale naopak v šesti krajích MMR podpořilo všechny projekty předložené žadateli. Teprve v březnu 2019, tj. po téměř třech letech po ukončení výzvy k předkládání žádostí o podporu infrastruktury návazné zdravotní péče, MMR navýšilo alokaci díky nespoteřovaným zdrojům převedeným z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* a poskytlo podporu na realizaci zbývajících kladně hodnocených projektů (viz odst. 4.9 až 4.18).
- c) MMR schvalovalo k podpoře projekty na základě hodnocení, které vykazovalo některé nedostatky. Zejména chybělo ověření, zda žadatelé vymezili cíle projektu konkrétně a měřitelně nebo zda dodrží podmínku výhradního použití dotace a pořízené vybavení bude využíváno pouze pacienty podpořeného pracoviště vysoce specializované péče. Dle kritéria k posouzení potřebnosti, které MMR definovalo, bylo pouze formálně ověřováno, zda žádost obsahuje pasáž zdůvodňující pořízení požadovaného zdravotnického vybavení; NKÚ zjistil tři takové případy při kontrole u příjemců podpory (viz odst. 4.19 až 4.31 a 4.45).
- d) Systém kontrol nastavený MMR nezajišťoval v plném rozsahu ověření, zda od ukončení realizace projektu příjemce provozoval pořízené zdravotnické vybavení v plném rozsahu a poskytoval zdravotní služby pacientům, pro které bylo vybavení určeno (viz odst. 4.32 až 4.38).

¹ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Článek 30 odst. 3 nařízení (EU, EURATOM) č. 966/2012 Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002.

² Článek 30 odst. 2 nařízení č. 966/2012.

- e) Z kontrolovaného objemu prostředků ve výši 602 mil. Kč na pořízení zdravotnického vybavení příjemci vynaložili podporu v 99,5 % účelně, případně s mírnými nedostatky, a pouze 0,5 % vynaložili omezeně účelně (viz odst. 4.41 až 4.46).
- f) Z kontrolovaného objemu prostředků na pořízení zdravotnického vybavení ve výši 615 mil. Kč vynaložili příjemci podporu v 95,6 % hospodárně, případně s mírnými nedostatky, a 4,4 % čerpali omezeně hospodárně (viz odst. 4.47 až 4.51).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 V oblasti zdravotnictví jsou problémem regionální nerovnosti v dostupnosti a kvalitě vysoce specializované a návazné zdravotní péče. Vlastní poskytování zdravotní péče je hrazeno prostřednictvím zdravotních pojišťoven na základě úhradové vyhlášky. Předpokladem pro poskytování kvalitní a dostupné zdravotní péče je zajištění dostatečně kvalitní materiálně-technické základny.

2.2 Dotační podpora infrastruktury regionální zdravotní péče je v České republice poskytována ze zdrojů státního rozpočtu a ze zdrojů Evropské unie (dále také „EU“), konkrétně z *Evropského fondu pro regionální rozvoj* (dále také „EFRR“). Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“) poskytuje podporu ze zdrojů státního rozpočtu prostřednictvím národních dotačních programů zejména fakultním nemocnicím a dalším nemocnicím zřizovaným státem.

2.3 Ze zdrojů EU je infrastruktura regionální zdravotní péče podporována z *Integrovaného regionálního operačního programu*, a to v rámci

- specifického cíle 2.3: *Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví* (dále také „SC 2.3“) a
- prioritní osy 6: *REACT-EU*³.

2.4 Intervence ze SC 2.3 IROP jsou zaměřeny na vyrovnání postavení nemocných v systému zdravotní péče v ČR, posílení sociálního začlenění a umožnění přesunu péče do komunity, což by mělo umožnit přístup ke kvalitním zdravotním službám, které doposud nebyly ve všech regionech dostupné. Cílem je dle programového dokumentu IROP zlepšení systému funkční a udržitelné péče, podporující sociální začleňování osob ohrožených sociálním vyloučením v důsledku jejich zdravotního stavu, ztížené dostupnosti zdravotních služeb, a zkrácení doby pobytu pacientů mimo přirozené prostředí a doby pracovní neschopnosti.

2.5 Podpora ze SC 2.3 IROP v rámci dvou průběžných (nesoutěžních) výzev směřovala na modernizaci základní infrastruktury sítí poskytovatelů zdravotních služeb zaměřených na poskytování vysoce specializované péče a dále na péči na ni navazující, tj. návaznou:

- Vysoce specializovanou péčí se rozumí péče poskytovaná v centrech vysoce specializované péče, která jsou definována zákonem o zdravotních službách⁴. V programovém období 2014–2020 byla podporována vysoce specializovaná centra v oblasti onkogynekologie a perinatologie.

³ Peněžní prostředky poskytnuté a čerpané z prioritní osy 6: REACT-EU nebyly předmětem kontrolní akce NKÚ č. 22/04.

⁴ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

- Pro účely poskytování podpory z IROP Ministerstvo zdravotnictví vymezilo v červnu 2014 návaznou zdravotní péči v *Koncepci návazné péče*. Návazná zdravotní péče agreguje obory bezprostředně předcházející vysoce specializované péči a dále obory přímo na ni navazující.

2.6 V únoru 2016 uzavřely MMR a MZd dohodu o spolupráci, na jejímž základě MZd plnilo roli věcného garanta SC 2.3 IROP. Spolupráce mezi oběma ministerstvy zahrnovala mimo jiné přípravu výzev (technické parametry a věcný obsah jejich zaměření včetně monitorovacích indikátorů, plánu čerpání a milníků implementace, hodnotících kritérií), a to prostřednictvím účasti zástupců MZd v pracovním týmu IROP pro SC 2.3, Monitorovacím výboru IROP (dále také „MV IROP“) a pracovní skupině pro plánování výzev MV IROP.

Podpora vysoce specializované zdravotní péče

2.7 Na podporu vysoce specializované zdravotní péče vyhlásilo MMR v září 2015 výzvu č. 5. Výzva byla zaměřena na zvýšení kvality vysoce specializované péče v oborech onkogynekologie a perinatologie.

2.8 Výzva určila konkrétní oprávněné žadatele uvedením jmenného seznamu. Oprávněnými žadateli byli poskytovatelé vysoce specializované zdravotní péče v onkogynekologii a perinatologii, kteří byli v době podání žádosti o podporu uvedeni v platných *věstnících Ministerstva zdravotnictví ČR*. Jednalo se o 17 center vysoce specializované péče v onkogynekologii a 12 center vysoce specializované intenzivní péče v perinatologii. Každý žadatel mohl předložit jednu žádost o podporu centra vysoce specializované zdravotní péče v onkogynekologii a jednu žádost na podporu centra vysoce specializované intenzivní péče v perinatologii. Ve výzvě byly stanoveny maximální celkové způsobilé výdaje na jednu žádost o podporu, a to pro oblast onkogynekologie ve výši 60 mil. Kč a pro oblast perinatologie ve výši 70 mil. Kč.

2.9 Výzva byla vyhlášena jako nesoutěžní, tj. bez věcného hodnocení žádostí o podporu, které by vzhledem k omezením stanoveným ve výzvě nebylo přínosné. Systém hodnocení přijatelnosti podaných žádostí o podporu obsahoval kritéria⁵, která musel žadatel splnit. V opačném případě nebyla žádost doporučena ke schválení. Některé dílčí otázky, které byly součástí hodnotících kritérií, byly v kontrolních listech označeny jako povinné pro posouzení externím expertem. Teprve po provedení expertního posudku hodnotitel CRR definitivně vyhodnotil splnění daného kritéria.

2.10 Aktivitami podporovanými v rámci výzvy č. 5 bylo pořízení přístrojového vybavení a technologií uvedených v *seznamech doporučeného vybavení center vysoce specializované péče* v podporovaných oborech včetně instruktáže personálu a pořízení spotřebního materiálu nezbytného k uvedení přístrojů a technologií do provozu. Podpora byla poskytována na celém území ČR a cílovou skupinu tvořili pacienti vysoce specializované zdravotní péče v podporovaných oborech.

2.11 Jednou z podporovaných aktivit bylo pořízení přístrojů. Ke všem přístrojům, jejichž pořizovací hodnota byla vyšší než 5 mil. Kč (bez DPH), byli žadatelé povinni předkládat „*stanovisko Přístrojové komise Ministerstva zdravotnictví*“. Hlavním úkolem komise MZd pro

⁵ Kritéria přijatelnosti byla stanovena dvojího typu: napravitelná a nenapravitelná. Při prvním hodnocení žádost o podporu nemusela vyhovět napravitelným kritériím a žadatel ji na základě výzvy hodnotitele mohl upravit a doplnit. Oproti tomu nenapravitelná kritéria byla pro žadatele eliminační, tj. žádost o podporu při jejich nesplnění nebyla doporučena ke schválení.

posuzování rozmístění přístrojových zdravotnických prostředků (dále také „Přístrojová komise MZd“) je především posouzení efektivity přístrojové techniky z hlediska účelnosti jejího pořízení ve vztahu k potřebné dostupnosti těchto přístrojů v rámci ČR.

2.12 Podpora byla poskytována formou ex-post plateb, přičemž podíl financování ze zdrojů EU byl stanoven ve výši 85 % celkových způsobilých výdajů. V případě, že byl projekt realizován na území hlavního města Prahy, byla podpora ze zdrojů EU snížena na 74,95 % celkových způsobilých výdajů. Spolufinancování ze zdrojů státního rozpočtu (dále také „SR“) se odvíjelo od právní formy příjemce. Příjemci podpory jsou povinni po skončení projektů dodržovat pětiletou lhůtu udržitelnosti výstupů podpořených projektů. Přehled celkové finanční alokace, výši prostředků odpovídající podpoře ve vydaných právních aktech i skutečně poskytnutou podporu příjemcům uvádí tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Finanční alokace IROP na podporu vysoce specializované zdravotní péče ve výzvě č. 5 a její čerpání (v mil. Kč)

Finanční alokace			Podpora ve vydaných právních aktech o poskytnutí dotace			Podpora poskytnutá příjemcům		
EU	SR	Celkem	EU	SR	Celkem	EU	SR	Celkem
1 521,8	321,1	1 842,9	1 521,7	141,4	1 663,1	1 454,4	135,4	1 589,8

Zdroj: MS2014+, stav k 08/2022.

Podpora návazné zdravotní péče

2.13 Na podporu návazné zdravotní péče vyhlásilo MMR v květnu 2016 výzvu č. 31. Výzva byla zacílena na zvýšení kvality poskytované návazné zdravotní péče.

2.14 Požádat o podporu mohli poskytovatelé zdravotních služeb, kteří kumulativně splňovali podmínky definované pro poskytovatele návazné zdravotní péče, tj. žadatel

- referoval pacienty přímo pracovišti vysoce specializované péče nebo k němu byli referováni pacienti přímo z pracovišť vysoce specializované péče nebo u něho návaznost na vysoce specializovanou zdravotní péči v perinatologii byla definována *Věstníkem Ministerstva zdravotnictví ČR*⁶,
- zajišťoval péči a služby v oborech gynekologie a porodnictví, dětské lékařství, chirurgie a vnitřní lékařství,
- zajišťoval péči alespoň ve čtyřech oborech nebo metodách definovaných *Koncepcí návazné péče* a tyto obory nebo metody byly navázány na vysoce specializované centrum,
- měl alespoň 300 akutních lůžek nebo méně, pokud byla v regionu LAU1⁷ pouze zařízení s menší kapacitou lůžek.

2.15 Splnění podmínek žadatelé dokládali formou příloh k žádosti o podporu, a to stanoviskem vysoce specializovaného centra k referování pacientů, stanoviskem MZd o souladu žádosti s *Koncepcí návazné péče* a čestným prohlášením o skutečném počtu akutních lůžek. V případě, že realizací projektu mělo dojít k navýšení rozsahu nebo objemu poskytovaných zdravotních služeb, žadatelé přikládali vyjádření Všeobecné zdravotní

⁶ Dle článku 6 částky 7/2013 *Věstníku Ministerstva zdravotnictví ČR* se jedná o perinatologická centra intermediární péče, která navazují na perinatologická centra intenzivní péče.

⁷ Region LAU1 (z anglického *Local administrative unit*, tj. místní správní jednotka) je na území ČR vymezen okresem.

pojišťovny a jedné ze zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven, že budou rozšířené zdravotní služby hradit z veřejného zdravotního pojištění.

2.16 Aktivitami podporovanými v rámci výzvy č. 31 bylo pořízení a modernizace přístrojového vybavení, zdravotnických prostředků, technologií a dalšího vybavení, které slouží pro poskytování zdravotních služeb v podporovaných oborech a metodách návazné péče podle *Koncepce návazné péče*, včetně nezbytných stavebních úprav. Součástí podporovaných aktivit bylo provedení instruktáže personálu a pořízení spotřebního materiálu potřebného k uvedení přístrojů a technologií do provozu. Podpora byla poskytována na celém území ČR kromě území hlavního města Prahy a cílovou skupinu tvořili pacienti návazné zdravotní péče.

2.17 Jednou z podporovaných aktivit bylo pořízení přístrojů. Stejně jako ve výzvě č. 5 (viz odst. 2.11) bylo součástí žádosti o podporu „*stanovisko Přístrojové komise MZd*“ ke všem přístrojům, jejichž pořizovací hodnota byla vyšší než 5 mil. Kč bez DPH.

2.18 Výzva zahrnovala podporu pořízení veškerého zdravotnického vybavení souvisejícího s poskytováním návazné zdravotní péče. Podporované aktivity byly různorodé a zahrnovaly pořízení nového (tj. doplnění) i náhradu stávajícího (tj. obnovení) zdravotnického vybavení. Různorodost byla dána mimo jiné vysokým počtem podporovaných lékařských oborů, metod a činností souvisejících s poskytováním návazné zdravotní péče, které definovala *Koncepce návazné péče*. Z hlediska lékařských oborů, které stanoví příloha č. 1 zákona č. 95/2004 Sb.⁸ jako obory specializačního vzdělávání, bylo v návazné zdravotní péči částečně nebo zcela zastoupeno **31 z celkových 43 lékařských oborů**. Kromě lékařských oborů vymezila *Koncepce návazné péče* další činnosti a metody⁹, které souvisí s péčí poskytovanou v oborech navazujících na péči vysoce specializovanou.

2.19 Podpora byla poskytována formou ex-post plateb, přičemž podíl financování ze zdrojů EU byl stanoven ve výši 85 % celkových způsobilých výdajů. Spolufinancování ze zdrojů státního rozpočtu se odvíjelo od právní formy příjemce. Maximální částka způsobilých výdajů na jednu žádost o podporu byla stanovena ve výši 99 mil. Kč. Ve výzvě nebyl omezen počet žádostí podaných jedním žadatelem. Příjemci podpory jsou povinni po skončení projektů dodržovat pětiletou lhůtu udržitelnosti výstupů podpořených projektů. Přehled celkové finanční alokace, výši prostředků odpovídající podpoře ve vydaných právních aktech i skutečně poskytnutou podporu příjemcům uvádí tabulka č. 2.

⁸ Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta.

⁹ Jednalo se například o ergoterapii a reedukaci, laboratorní diagnostiku, podpořena mohla být laboratorní pracoviště hematologie a transfúzního lékařství v rozsahu cytologie, neodkladná přednemocniční péče nebo patologie v rozsahu histopatologické laboratoře.

Tabulka č. 2: Finanční alokace IROP na podporu návazné zdravotní péče ve výzvě č. 31 a její čerpání (v mil. Kč)

Finanční alokace			Podpora ve vydaných právních aktech o poskytnutí dotace*			Podpora poskytnutá příjemcům		
EU	SR	Celkem	EU	SR	Celkem	EU	SR	Celkem
6 188,7	1 092,1	7 280,8	6 099,6	244,5	6 344,1	5 718,4	232,7	5 951,1

Zdroj: MS2014+, stav k 08/2022.

* Bez projektů nedokončených, tj. ukončených MMR před poskytnutím podpory příjemci.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky *Integrovaného regionálního operačního programu* určené na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče byly poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

3.2 Za účelné se považuje takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů¹⁰. Poskytování a čerpání peněžních prostředků bylo tedy účelné, pokud došlo k naplnění stanovených cílů, tj. došlo ke zlepšení systému funkční a udržitelné péče tak, aby bylo podpořeno sociální začleňování osob, které jsou ohroženy sociálním vyloučením v důsledku svého zdravotního stavu nebo ztížené dostupnosti zdravotních služeb. V konečném důsledku (přínosu) měla podpora vést

- ke zkrácení doby pobytu mimo přirozené prostředí a doby pracovní neschopnosti;
- k umožnění přístupu ke kvalitním zdravotním službám, které dosud nebyly ve všech regionech dostupné;
- ke koncentraci návazné zdravotní péče do vybraných zařízení tak, aby to vedlo k vyrovnání regionálních rozdílů v úrovni poskytování této péče a k uvolnění kapacit (tj. snížení počtu akutních lůžek) ve prospěch dlouhodobé péče.

3.3 Za hospodárné se považuje takové použití veřejných prostředků, které vede k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů¹¹. Čerpání peněžních prostředků bylo tedy hospodárné, pokud nebyly při plnění těchto úkolů překročeny náklady v místě a čase obvyklé za podmínek, které preventivně zamezily vzniku dodatečných nákladů, a současně bylo využíváno všech užitečných vlastností pořízeného zdravotnického vybavení pro cílovou skupinu.

3.4 NKÚ provedl kontrolu u MMR jako řídicího orgánu *Integrovaného regionálního operačního programu*, u CRR jako zprostředkujícího subjektu tohoto operačního programu a u vybraných příjemců podpory poskytnuté ze SC 2.3 IROP.

3.5 Kontrolou u MMR a CRR bylo posouzeno nastavení a účinnost systému poskytování peněžních prostředků na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče prostřednictvím dvou výzev vyhlášených v rámci SC 2.3 IROP z hlediska zajištění účelnosti a hospodárnosti poskytování veřejných prostředků a z hlediska souladu s právními předpisy. Při kontrole systému poskytování podpory posoudil NKÚ zejména stanovení cílů, monitorování výstupů

¹⁰ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹¹ Dle ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

a výsledků, vyhodnocování dopadů poskytnuté podpory, nastavení a aplikaci pravidel k zajištění výběru projektů k podpoře splňujících podmínky účelnosti a hospodárnosti a nastavení a provádění kontrolní činnosti u příjemců podpory.

3.6 U vybraných příjemců podpory bylo kontrolou NKÚ zejména posouzeno, zda příjemci použili poskytnuté veřejné prostředky na pořízení kontrolovaného zdravotnického vybavení účelně a hospodárně. NKÚ pomocí čtyřstupňové škály vyhodnotil u každého zdravotnického vybavení na základě zjištěných skutečností účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků, ve smyslu jejich vymezení uvedeného v odstavci 3.2 a 3.3; podrobnosti ke kritériím vyhodnocení jsou uvedeny v příloze č. 3. Dále NKÚ u příjemců ověřil dodržení podmínek poskytnuté podpory stanovených v právním aktu o poskytnutí dotace.

3.7 Ke kontrole byl vybrán vzorek 16 projektů realizovaných osmi příjemci podpory (dále také „vybrané projekty“). Vzorek se skládal z šesti projektů z výzvy č. 5 zaměřené na podporu vysoce specializované péče (z toho dva projekty byly zaměřeny na podporu onkogynekologie a čtyři projekty na podporu perinatologie) a 10 projektů z výzvy č. 31, v rámci které byla podpora směřována do návazné zdravotní péče. Přehled vybraných projektů je součástí přílohy č. 1.

3.8 Výběr projektů určených ke kontrole byl proveden v zájmu reprezentativního zastoupení obou výzev a refletoval strukturu příjemců. Do kontrolního vzorku byly z důvodu pokrytí různých právních forem zahrnuty jak státní příspěvkové organizace zřízené MZd (fakultní nemocnice) a příspěvkové organizace zřízené krajem, tak i akciové společnosti (podnikající právnické osoby) zapsané v *Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb* s předmětem podnikání mimo jiné ve zdravotnických oborech¹². Dále NKÚ zohlednil hledisko kvantitativní, kdy při výběru preferoval finančně významnější projekty, jejichž realizace již byla ukončena, a zároveň hledisko minimálního počtu dvou realizovaných projektů jedním příjemcem. Kontrolovaný objem prostředků ve vybraných projektech činil 994,4 mil. Kč, což představuje 13,2 % z celkového kontrolovatelného objemu (7 540,9 mil. Kč)¹³.

3.9 U příjemců podpory provedl NKÚ ve vybraných projektech kontrolu způsobilosti výdajů a zadávání veřejných zakázek na vzorku výdajů vynaložených na pořízení zdravotnického vybavení a v jednom případě na provedení stavebních prací v souvislosti se zaváděním nových technologií¹⁴ (dále také „kontrolní vzorek výdajů“). Omezení bylo provedeno v souvislosti s realizací velkého množství zadávacích řízení v rámci jednoho projektu. Ve vybraných projektech bylo uskutečněno až 20 zadávacích řízení ukončených uzavřením smlouvy, což bylo způsobeno velkou variabilitou pořizovaného zdravotnického vybavení. Některé veřejné zakázky byly rozděleny na další části; v jednom vybraném projektu se jednalo až o 53 dílčích zadávacích řízení.

3.10 Základním hlediskem pro stanovení tohoto kontrolního vzorku byl výběr alespoň poloviny výdajů všech realizovaných veřejných zakázek v rámci jednoho projektu, respektive podpory poskytnuté na realizaci projektu. Veřejné zakázky nebo jejich dílčí části NKÚ vybíral s ohledem na jejich stejný či obdobný předmět, a to zejména z důvodu srovnatelného okruhu potenciálních dodavatelů a umožnění případného porovnání technické specifikace

¹² Jedná se o subjekty poskytující veřejnou službu v oblasti zdravotní péče podle zákona č. 372/2011 Sb.

¹³ Kontrolovatelný objem tvoří peněžní prostředky poskytnuté příjemcům formou podpory v rámci výzev č. 5 a č. 31, které zahrnují částku ve výši 7 172,8 mil. Kč ze zdrojů EFRR a částku ve výši 368,1 mil. Kč ze zdrojů SR.

¹⁴ Čerpání podpory na provedení stavebních prací bylo předmětem kontroly NKÚ u příjemce Fakultní nemocnice Brno v projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0001175.

požadované příjemcem v zadávací dokumentaci. Dále NKÚ zohlednil, aby alespoň u některého zdravotnického vybavení bylo možné kvantifikovat přínosy z jeho využívání při poskytování zdravotní péče cílové skupině, neboť žádný z vybraných projektů neměl stanoven konkrétní a měřitelný cíl (podrobněji viz odst. 4.21). NKÚ aplikoval tato hlediska výběru zejména s ohledem na ověření účelnosti a hospodárnosti použití veřejných prostředků na pořízení zdravotnického vybavení a provedení stavebních prací.

3.11 Pro posouzení účelnosti použití veřejných prostředků byl kontrolní vzorek výdajů omezen na zdravotnické vybavení pro maximálně tři oddělení (pokud bylo určeno pro větší počet oddělení). Tento výběr NKÚ provedl s ohledem na nejvyšší finanční objem výdajů vynaložených na pořízení zdravotnického vybavení pro jednotlivá oddělení nebo byla vybrána ta oddělení, která byla nejvíce ovlivněna pořizovaným zdravotnickým vybavením. Zároveň kontrolovaný objem mohl být ponížěn maximálně o 10 % oproti kontrolnímu vzorku výdajů. V konečném výsledku vzorek pro hodnocení účelnosti na úrovni vybraných projektů respektoval stanovený limit. NKÚ prověřil minimálně 50 % objemu dotace a ve třech odůvodněných případech minimálně 40 % objemu dotace čerpané příjemcem na realizaci projektu.

3.12 Posouzení hospodárnosti vynaložených veřejných prostředků provedl NKÚ na celém kontrolním vzorku výdajů. V konečném výsledku vzorek pro hodnocení hospodárnosti na úrovni vybraných projektů respektoval stanovený limit ověřit minimálně 50 % objemu dotace. Výjimku tvořil jeden projekt, u nějž kontrolní vzorek zahrnoval 40 % objemu dotace čerpané příjemcem; důvodem bylo množství druhů pořizovaného zdravotnického vybavení v nižší ceně.

3.13 Kontrolovaný objem prostředků činil pro ověření účelnosti 602,2 mil. Kč, tj. 60,6 % z celkového kontrolovaného objemu (8,0 % z celkového kontrolovatelného objemu), a pro ověření hospodárnosti 614,6 mil. Kč, tj. 61,8 % z celkového kontrolovaného objemu (8,2 % z celkového kontrolovatelného objemu).

3.14 Kontrolovaným obdobím byly roky 2014 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Systém poskytování podpory na infrastrukturu regionální zdravotní péče

4.1 Jedním ze základních předpokladů zajištění účelnosti poskytování podpory je správné nastavení cílů podpory a indikátorů stanovených pro jejich sledování. Správně nastavené cíle a indikátory mají přinášet významné průběžné informace o dosahované účelnosti poskytované podpory a vést tak případně k jejímu lepšímu zacílení ještě v probíhajícím či příštím programovém období.

4.2 Pro sledování intervencí v rámci výzev zaměřených na podporu infrastruktury vysoce specializované a návazné zdravotní péče (dále také „regionální zdravotní péče“) stanovilo MMR dva indikátory, jeden pro sledování výsledků a jeden pro sledování výstupů. Výsledky

jsou sledovány pomocí indikátoru „*kapacity modernizované vysoce specializované a návazné zdravotní péče*“ a výstupy prostřednictvím indikátoru „*podpořená pracoviště zdravotní péče*“.

→ MMR nestanovilo cíle a indikátory tak, aby přinášely dostatečné informace o přínosech pro cílovou skupinu, kterou jsou pacienti vysoce specializované a návazné zdravotní péče.

4.3 Pro podporu infrastruktury regionální zdravotní péče MMR nenastavilo cíle na úrovni SC 2.3 IROP prostřednictvím výzev pro vysoce specializovanou a návaznou zdravotní péči ve vztahu k očekávaným výsledkům měřitelně.

4.4 Výjimkou byl deklarovaný přínos vztahující se k návazné zdravotní péči, jenž spočíval v umožnění koncentrace této péče do vybraných zařízení, což mělo vést ke snížení počtu akutních lůžek ve prospěch lůžek dlouhodobé zdravotní péče. Ani v tomto případě však nebyla zajištěna relevantní měřitelnost, neboť dotčený indikátor „*kapacity modernizované vysoce specializované a návazné zdravotní péče*“ je ukazatelem výsledku statistického charakteru a na jeho vývoj působí řada externích vlivů nesouvisejících s realizovanými intervencemi ze SC 2.3 IROP. Vypovídací hodnota údaje o dosažené změně je také snížena tím, že jsou v rámci indikátoru vykazovány počty lůžek společně za péči vysoce specializovanou (nejen v podporovaných oborech) a za péči návaznou. Přínosem koncentrace vysoce specializované péče mělo být navýšení její kapacity (tj. zvýšení počtu lůžek) a koncentrací návazné zdravotní péče mělo naopak dojít ke snížení kapacity (tj. k poklesu počtu akutních lůžek).

4.5 MMR tak nemohlo sledovat a vyhodnocovat účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole podle ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb. Absence měřitelnosti výsledků intervencí zaměřených na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče neumožňuje ověřit dosažení cílů, což je v rozporu se zásadou řádného finančního řízení stanovenou ve finančním nařízení¹⁵. MMR vyhodnocení cílů neprovedlo ani prostřednictvím evaluace; evaluaci dopadů a přínosů ani neplánovalo, přestože na podporu vysoce specializované a návazné zdravotní péče byla vyčleněna převážná část alokace SC 2.3 IROP¹⁶.

→ Cíl koncentrovat návaznou zdravotní péči a tím ve výsledku snížit počet lůžek v rámci vysoce specializované a návazné zdravotní péče se nedaří naplnit.

4.6 Sledování a vykazování indikátoru výsledku, jenž se týká kapacity vysoce specializované a návazné zdravotní péče, je prováděno na základě hodnot, které poskytuje MZd jednou za dva roky. MMR dosaženou hodnotu za IROP publikuje ve *výroční zprávě o implementaci programu*. Výchozí hodnota indikátoru z roku 2014 byla 44 211 lůžek a zahrnovala i kapacitu vysoce specializovaných center podpořených v programovém období 2007–2013

¹⁵ Článek 30 odst. 3 nařízení č. 966/2012, jenž mimo jiné stanoví, že „Pro všechny oblasti činností, na které se vztahuje rozpočet, musí být stanoveny konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a časově vymezené cíle. Dosažení těchto cílů se kontroluje pomocí ukazatelů výkonnosti pro každou činnost...“ Od srpna 2018 předmětnou část upravuje článek 33 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) č. 2018/1046, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012.

¹⁶ V harmonogramu výzev na rok 2015 byla pro výzvu na vysoce specializovanou péči předpokládána alokace ze zdrojů EFRR ve výši 1 052,6 mil. Kč. Z harmonogramu výzev na rok 2016 vyplývá, že pro výzvu na návaznou péči byla předpokládána alokace ze zdrojů EFRR ve výši 3 400,0 mil. Kč. Na základě předběžného vyčíslení alokací pro obě výzvy mělo být na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče alokováno přibližně 57 % alokace SC 2.3. Podíl je vypočten k alokaci zdrojů EFRR ve výši 283,5 mil. € na celý SC 2.3 na počátku realizace IROP, tj. 7 796,8 mil. Kč (při kurzu 27,50 Kč/€ platném na počátku realizace IROP).

z *Integrovaného operačního programu* a kapacitu 71 pracovišť návazné zdravotní péče. Cílová hodnota, již má být dosaženo do konce roku 2023, byla stanovena na 38 368 lůžek, tj. snížení oproti výchozí hodnotě o 13 %.

4.7 Dosažená hodnota vykazovaná ve dvouletých intervalech (naposledy v roce 2021 publikován údaj za rok 2019 ve *Výroční zprávě o implementaci IROP za rok 2020* ve výši 44 408 lůžek) nesevřdí o plnění cíle snížit počet akutních lůžek návazné zdravotní péče, oproti výchozí hodnotě indikátoru z roku 2014 došlo dokonce k mírnému navýšení. NKÚ tak vzhledem k dosavadnímu vývoji nepovažuje za pravděpodobné dosažení cílové hodnoty pro rok 2023.

4.8 Indikátor je taktéž sledován na projektové úrovni, avšak je vykazován pouze u projektů určených pro návaznou zdravotní péči. Ačkoliv na úrovni SC 2.3 IROP byl deklarován cíl snížení kapacity lůžek návazné zdravotní péče, NKÚ zjistil, že pouze u pěti projektů¹⁷ z celkových 113 schválených MMR k podpoře bylo cílem snížit kapacitu, a to celkem o 57 lůžek. A naopak realizací dvou projektů se kapacita navýšila o 53 lůžek. To indikuje nekonzistentnost cílů stanovených MMR na programové úrovni s cíli nastavenými na úrovni projektů.

→ MMR stanovilo nevhodné podmínky výzvy na podporu návazné zdravotní péče; bez dodatečných zdrojů přesunutých z jiného operačního programu by intervence ze SC 2.3 nesnižovaly regionální rozdíly v poskytování návazné zdravotní péče.

4.9 Východiskem pro směřování podpory byla analýza rozdílů v přístupu k vysoce specializované a návazné zdravotní péči v jednotlivých krajích. Výsledky analýzy včetně seznamu zdravotnických zařízení zahrnutých do skupiny možných příjemců zpracovalo MZd v roce 2014 do dokumentu *Mapování územních rozdílů v přístupu k péči návazné a vysoce specializované*, který je přílohou *Koncepce návazné péče*.

4.10 Dle provedené analýzy v roce 2015 byla předpokládána absorpční kapacita¹⁸ v oblasti podpory infrastruktury regionálního zdravotnictví ve výši 8 910 mil. Kč¹⁹. Alokace zdrojů z EFRR ve SC 2.3 IROP činila na počátku implementace programu částku 7 797 mil. Kč²⁰. Pro výzvu na podporu návazné zdravotní péče byla v roce 2016 vyčleněna alokace zdrojů EFRR ve výši 3 060 mil. Kč a ze zdrojů SR ve výši 540 mil. Kč.

4.11 Na základě doporučení pracovního týmu IROP pro SC 2.3 neomezilo MMR ve výzvě počet žádostí o podporu podaných jedním oprávněným žadatelem. Důvodem byla komplikovaná právní subjektivita krajských nemocnic, u nichž byly plánovány fúze. Tyto fúzované krajské nemocnice by byly nuceny dělit se společně o jeden limit, přestože se jednalo o různé nemocnice (poskytovatele zdravotní péče). MMR však nestanovilo další podmínky, které by například zohledňovaly poměrné zastoupení projektů nebo nemocnic, respektive poskytovatelů návazné zdravotní péče, alespoň na úrovni krajů.

¹⁷ U pěti projektů byla cílová hodnota indikátoru „kapacita modernizované vysoce specializované a návazné zdravotní péče“ nižší než výchozí, přičemž ve dvou případech realizoval stejný subjekt po dvou projektech, u nichž byly vykazovány shodné výchozí a cílové hodnoty indikátoru. Z tohoto důvodu NKÚ započítal do celkového snížení kapacity rozdíl mezi cílovou a výchozí hodnotou pouze u jednoho z těchto projektů.

¹⁸ Absorpční kapacita vyjadřuje míru schopnosti využít prostředky poskytované z veřejných zdrojů.

¹⁹ Celková poptávka po dotačních zdrojích zahrnující také podporu deinstitucionalizace psychiatrické péče byla v rámci analýzy absorpční kapacity vyčíslena na 12 960 mil. Kč.

²⁰ Celkem byla alokována ze zdrojů EFRR částka 283,5 mil. €; k přepočtu byl využit kurz 27,50 Kč/€ platný na počátku realizace IROP.

4.12 Původně uvažovaná maximální částka způsobilých výdajů 60 mil. Kč na realizaci jednoho projektu byla ve výzvě navýšena na 99 mil. Kč, aby bylo umožněno provedení nákladově náročnějších projektů, respektive projektů s vyšším počtem oborů návazné zdravotní péče.

4.13 Výzvu vyhlásilo MMR v květnu 2016 a po necelých dvou měsících ji ukončilo z důvodu zvýšeného zájmu, tj. z důvodu převisu poptávané podpory ve vztahu k alokovaným zdrojům. S ukončením příjmu žádostí o podporu současně navýšilo stávající alokaci o 1 200 mil. Kč na 4 260 mil. Kč z EFRR a ze SR byla alokace navýšena na částku maximálně ve výši 751,8 mil. Kč.

4.14 Výzva byla vyhlášena jako nesoutěžní, tj. nezahrnovala věcné hodnocení. Pokud žádost úspěšně prošla procesem formálního hodnocení a hodnocení přijatelnosti, byla doporučena ke schválení v závislosti na čase své registrace v monitorovacím systému evropských strukturálních a investičních fondů (dále také „MS2014+“). V důsledku převisu poptávky nebyly pokryty ani z navýšené alokace výzvy žádosti podané teprve měsíc po zahájení jejich příjmu. Mimo alokaci zůstalo 45 žádostí o podporu v celkové výši cca 2 mld. Kč ze zdrojů EFRR, které podalo 21 oprávněných žadatelů. Tyto žádosti byly zařazeny mezi tzv. náhradní projekty.

4.15 Součástí těchto náhradních projektů bylo i 31 žádostí od 12 žadatelů, kteří neobdrželi podporu ani na jeden projekt. Mezi těmito 12 žadateli byla mimo jiné Nemocnice Pardubického kraje, a.s., která zajišťuje návaznou péči pro celé území Pardubického kraje. Naopak pokryto alokací bylo šest projektů Fakultní nemocnice Brno (schválená podpora ze zdrojů EFRR ve výši 440,4 mil. Kč) a šest projektů Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s. (schválená podpora ze zdrojů EFRR ve výši 133,5 mil. Kč), které ale nejsou jedinými poskytovateli návazné zdravotní péče v Jihomoravském, respektive Libereckém kraji.

4.16 MMR nezjišťovalo, jaký vliv bude mít rozdílný počet projektů podaných jednotlivými žadateli na vyrovnávání územních rozdílů v kvalitě poskytování zdravotní péče. Takto nastavenými podmínkami nebyly vytvořeny předpoklady pro dosažení přínosu stanoveného pro SC 2.3 IROP, tedy že bude pacientům umožněn přístup ke kvalitním zdravotním službám, které dosud nebyly ve všech regionech dostupné. MMR při přípravě podmínek výzvy zcela opomenulo problém „regionální nerovnosti v kvalitě a dostupnosti zdravotní péče vysoce specializované a navazující“, který chtělo řešit pomocí intervencí ze SC 2.3 IROP. Naopak vytvořilo předpoklady, že se rozdíly v poskytování návazné zdravotní péče v jednotlivých regionech ještě zvýší.

4.17 MMR při přípravě výzvy a jejích podmínek nerespektovalo zásadu účinnosti dle finančního nařízení²¹, neboť do března 2019 nevytvořilo předpoklady pro dosažení stanovených cílů na úrovni SC 2.3 IROP. Ačkoliv MMR mělo informace o absorpční kapacitě v oblasti podpory infrastruktury regionálního zdravotnictví a předpokládalo zvýšený zájem zejména o podporu návazné zdravotní péče, nepřipravilo výzvu tak, aby realizace intervencí vedla k vyrovnání regionálních rozdílů v úrovni poskytování návazné péče (viz odst. 4.9). V rámci přípravy výzvy MMR nezajistilo, aby podporu obdrželi oprávnění žadatelé na realizaci nejpotřebnějších projektů.

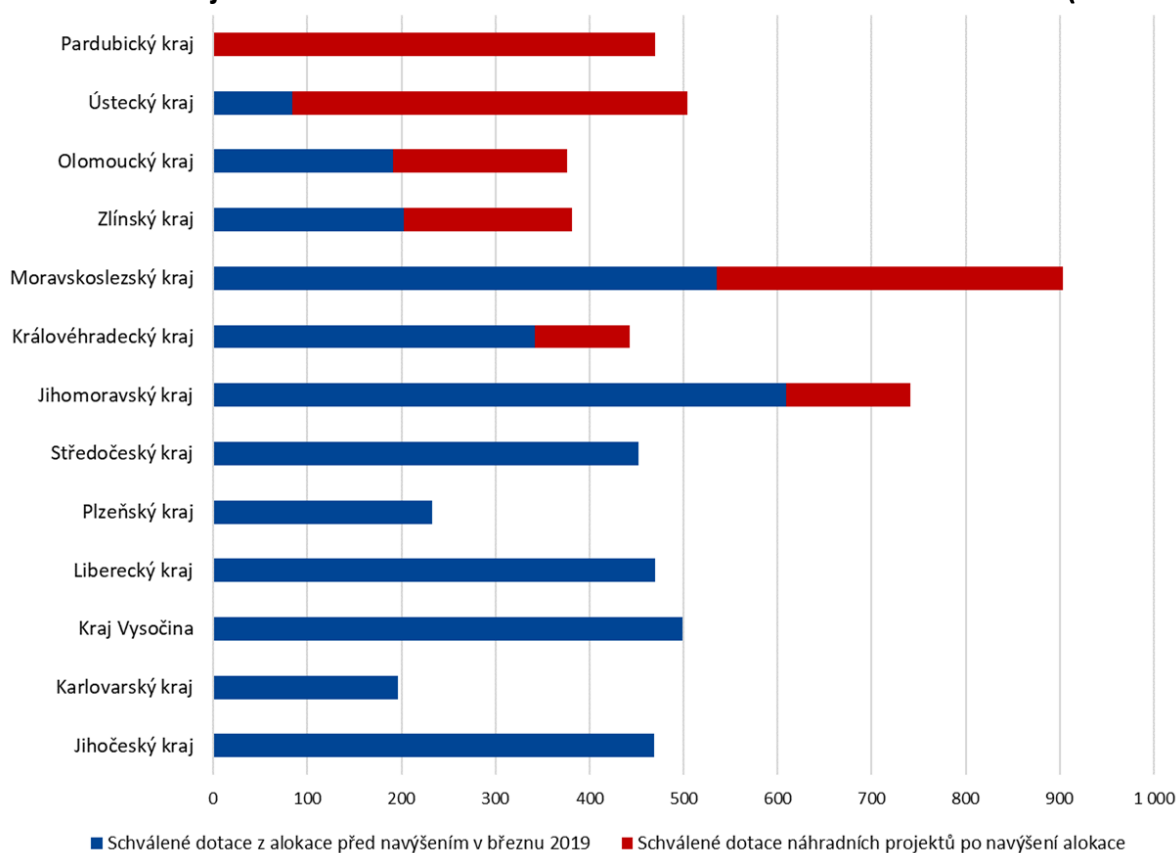
4.18 V březnu 2019 byla alokace výzvy navýšena z volných zdrojů operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* o částku 1 930 mil. Kč, což umožnilo podpořit realizaci zbývajících 42 náhradních projektů²². Rozložení poskytnuté podpory ze zdrojů EFRR

²¹ Článek 30 odst. 2 nařízení č. 966/2012.

²² Rozdíl oproti původním 45 náhradním projektům vznikl tak, že dva z nich byly podpořeny již v roce 2018 v rámci disponibilních zdrojů, které se uvolnily z důvodu ukončení realizace jednoho původně schváleného projektu, a u jednoho náhradního projektu žadatel odmítl nabídku MMR k financování.

v jednotlivých krajích před a po navýšení alokace výzvy je znázorněno v grafu č. 1, z něhož je zřejmé, že před navýšením alokace v březnu 2019 nebyl podpořen žádný projekt, jenž by se realizoval v Pardubickém kraji; v Ústeckém kraji nebyly podpořeny projekty s požadovanou dotací z EFRR ve výši 83,3 %. Naopak v šesti krajích byly uspokojeny požadavky všech žadatelů. Náhradní projekty, které byly podpořeny po realokaci v březnu 2019, představovaly celkovou podporu ze zdrojů EFRR ve výši 1 938,7 mil. Kč, z toho největší finanční i početní zastoupení měl Pardubický kraj (celkem 469,9 mil. Kč v 11 projektech).

Graf č. 1: Schválené dotace ze zdrojů EFRR před navýšením alokace pro návaznou zdravotní péči a v náhradních projektech po navýšení alokace v březnu 2019 v členění dle krajů (v mil. Kč)

Zdroj: data zveřejněná na webových stránkách IROP (dostupné z: https://irop.mmr.cz/getmedia/4d5e11ed-c8bf-4835-ab2b-fdd3d43bbb09/Prehled-nahradnich-projektu-31-vyzva_08032019.pdf); MS2014+, stav k 08/2022.

→ MMR schvalovalo k podpoře projekty, aniž by ověřilo, zda směřují ke konkrétnímu a měřitelnému cíli.

4.19 V pravidlech závazných pro všechny žadatele a příjemce podpory z IROP definovalo MMR projekt jako ucelený soubor aktivit směřujících k dosažení předem stanovených konkrétních (tj. jasně definovaných) a měřitelných cílů. Konkrétnost a měřitelnost cílů jsou součástí tzv. principů SMART²³ a musí být zabezpečeny pro všechny oblasti činností podporované

²³ SMART (z anglického *Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time Specific*) – principy používané v oblasti projektového řízení například k hodnocení kvality stanovených cílů; tyto principy odpovídají požadavku uvedenému v článku 30 odst. 3 nařízení č. 966/2012.

z prostředků EU²⁴. Cíl projektu deklaroval žadatel ve své žádosti o podporu a následně byl součástí právního aktu o poskytnutí dotace.

4.20 MMR nenavrhlo MV IROP ke schválení kritérium hodnotící účelnost projektu z hlediska správného nastavení cílů. Žádné z kritérií pro hodnocení přijatelnosti žádostí o podporu předkládaných v obou kontrolovaných výzvách nesměřovalo k ověření, zda cíle projektu respektují principy SMART, respektive zda jsou konkrétní a měřitelné.

4.21 V důsledku absence kritéria hodnotícího účelnost projektu z hlediska správného nastavení cílů byly schváleny k podpoře projekty, jejichž cíle byly obecné a neměřitelné. U některých projektů byly uvedeny v žádostech o podporu také cíle, které měly pouze deklaratorní charakter, a realizace projektů ani nepřispěla k jejich plnění, respektive konkrétní příspěvek nelze žádným způsobem ověřit, což ilustruje příklad č. 1.

Příklad č. 1

Cílem projektů CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001241 a CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001242 bylo mimo jiné posílení ekonomického a společenského rozvoje města Česká Lípa prostřednictvím rozvoje zdravotnické infrastruktury Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s. Prostřednictvím projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001437 mělo dojít také ke zvýšení pozitivního vnímání rozvinuté sítě (poskytovatelů zdravotních služeb) ve všech jejích formách laickou i odbornou veřejností.

→ MMR neupřesnilo podmínku výhradního využití dotace konkrétním specializovaným pracovištěm a v rámci hodnocení nebyl ověřován předpoklad jejího splnění.

4.22 V pravidlech pro žadatele a příjemce podpory určené pro vysoce specializovanou péči stanovilo MMR podmínku, že dotace je účelově vázána a určena výhradně pro konkrétní specializované pracoviště zdravotnického zařízení. Z podmínky vyplývá, že zdravotnické vybavení pořízené z podpory mělo být určeno jen a pouze pro cílovou skupinu, tj. pacienty onkogynekologie nebo perinatologie. MMR podmínku blíže nespécifikovalo, například stanovením minimální velikosti cílové skupiny. Od žadatele nebyly požadovány informace o předpokládané míře využití zdravotnického vybavení pořízeného z dotace pro pacienty konkrétního specializovaného pracoviště.

4.23 V rámci hodnocení účelnosti žádostí o podporu nebylo ověřováno, zda veškeré aktivity projektu budou skutečně určeny výhradně pro cílovou skupinu. Ani kritérium ověřující soulad projektu s podmínkami výzvy neobsahovalo žádnou kontrolní otázku směřující k ověření této podmínky. Pokud žadatelé v žádostech o podporu neuvedli žádné informace týkající se využívání zdravotnického vybavení jiným pracovištěm, při hodnocení projektu (ani na základě expertního posudku) nebylo možné tyto skutečnosti zjistit, jako například předpokládané využívání magnetických rezonancí pořizovaných ve dvou projektech²⁵ pro vysoce specializovaná onkogynekologická centra.

4.24 MMR výše uvedenou podmínku interně upřesnilo až v únoru 2018 v reakci na prověřování veřejné zakázky na pořízení magnetické rezonance Fakultní nemocnicí v Motole z projektu určeného pro vysoce specializovanou onkogynekologickou péči (podrobněji viz

²⁴ Dle článku 30 odst. 3 nařízení č. 966/2012 musí být stanoveny konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a časově vymezené cíle pro všechny oblasti činností, na které se vztahuje rozpočet.

²⁵ Projekt CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005514 *Modernizace a obnova přístrojového vybavení onkogynekologické péče Nemocnice Jihlava* a projekt CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0002887 *Vysoce specializovaná péče v oblasti onkogynekologie*.

příklad č. 2). Dotaci na realizaci tohoto projektu MMR schválilo v prosinci 2016. Konkretizace podmínky výhradního využití magnetické rezonance Fakultní nemocnicí v Motole pro onkogynekologické pacientky spočívala v tom, že všechny tyto pacientky musely být vyšetřeny přednostně; teprve zbývající kapacita mohla být využita pro pacienty referované z jiných pracovišť. MMR vycházelo ze skutečnosti, že podíl takto nemocných pacientek nemůže zajistit 100% využití kapacity magnetické rezonance a že každé zdravotnické zařízení musí k využití její kapacity přistupovat s největší mírou efektivity a s ohledem na zasmluvnění hrazení výkonů zdravotními pojišťovnami. Upřesnění podmínky a postupu ověřování jejího plnění doložením relevantních dokumentů v rámci případných kontrol prováděných CRR u příjemce se vztahovalo pouze na tento jeden konkrétní projekt; podmínka v pravidlech pro žadatele a příjemce zůstala beze změny ve všech svých verzích a nebyla ze strany řídicího orgánu IROP, tj. MMR, (dále také „ŘO IROP“) žádným způsobem modifikována.

Příklad č. 2

V rámci projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0001902 určeného pro onkogynekologické specializované pracoviště požadovala Fakultní nemocnice v Motole pořídit z dotačních prostředků magnetickou rezonanci o síle 3T. Její pořízení odůvodnila v žádosti mimo jiné tím, že je důležitá při plánování chirurgických operací s ohledem na vynikající zobrazení měkkých tkání a že vyšetření magnetickou rezonancí může odhalit i drobné léze, infekce, nádory či zlomeniny, které nejsou diagnostikovatelné na jiných přístrojích. Žádost o podporu vyhověla všem kritériím, k magnetické rezonanci vydala Přístrojová komise MZd kladné stanovisko a MMR schválilo na realizaci projektu dotaci.

Při kontrole zadávací dokumentace k veřejné zakázce na pořízení magnetické rezonance se vyjádřil expert v tom smyslu, že přístroj je použitelný i v rámci dalších lékařských oborů a zcela určitě se i v rámci nich používat bude, protože onkogynekologických vyšetření na magnetické rezonanci o síle 3T tolik není a přístroj by byl nevyužitý. Riziko, že magnetická rezonance není určena výhradně pro onkogynekologické pacientky, identifikovalo také CRR, a to na základě požadované technické specifikace hlavo-krční cívky. K tomuto parametru externí expert následně sdělil, že vícekanálová hlavo-krční cívka s 64 kanály nemá pro onkogynekologii žádné medicínské zdůvodnění.

Z požadované výbavy magnetické rezonance tak jednoznačně vyplývalo, že příjemce plánuje přístroj využívat i pro pacienty pracovišť jiných lékařských oborů, což se potvrdilo i při kontrole NKÚ provedené u příjemce. Podíl onkogynekologických pacientek vyšetřených ročně na magnetické rezonanci o síle 3T ve Fakultní nemocnici v Motole v letech 2019 až 2021 činil necelých 7 % ze všech pacientů referovaných k tomuto vyšetření. Fakultní nemocnice v Motole dle svého kvalifikovaného odhadu využila 64kanálovou hlavo-krční cívku pro pacientky s onkogynekologickou diagnózou v počtu nižších desítek pacientek ročně.

→ Při výběru projektů k poskytnutí podpory aplikovalo MMR některá kritéria, která nehodnotila jejich potřebnost; potřebnost neověřovalo dostatečně ani při schvalování nákupů zdravotnického vybavení z úspor projektu.

4.25 K podpoře byly vybírány projekty, jež v rámci hodnocení vyhověly sadě kritérií přijatelnosti. Kritéria se členila na obecná, která byla uplatňována ve výzvách napříč celým IROP, a na specifická, ta byla určena pro každou vyhlášenou výzvu.

4.26 Ke každému kritériu byl přiřazen aspekt, jenž vyjadřoval, zda byla pomocí kritéria hodnocena účelnost, hospodárnost, efektivnost, potřebnost anebo proveditelnost. Dle

závazného metodického pokynu²⁶ mělo hodnocení zajistit prostřednictvím kritéria s přiřazeným aspektem potřebnosti, aby byl k podpoře vybrán takový projekt, jenž svými aktivitami nejen přispívá k naplňování cílů SC 2.3 IROP (tj. je účelný), ale zároveň je potřebný v konkrétních podmínkách, tj. má smysl realizovat jeho jednotlivé aktivity.

4.27 K ověření potřebnosti předložilo MMR ke schválení MV IROP několik kritérií. Žadosti o podporu návazné zdravotní péče byly mimo jiné hodnoceny prostřednictvím čtyř kritérií, která se vztahovala k posouzení, zda byl žadatel oprávněn podat žádost o podporu. Ověření oprávněnosti žadatele nezaručovalo, že v projektu bude podpořeno pořízení skutečně potřebného zdravotnického vybavení.

4.28 V žádostech o podporu vysoce specializované péče byla potřebnost posuzována externím expertem a zahrnovala mimo jiné ověření, zda podporovanou aktivitu, tj. pořízení zdravotnického vybavení a technologií, MZd doporučilo v *seznamech doporučeného vybavení center vysoce specializované péče*. Doporučení MZd však nezakládá automaticky povinnost financovat pořízení tohoto vybavení z prostředků SC 2.3 IROP. Oprávněnými žadateli byly převážně státní příspěvkové organizace zřízené MZd, které disponuje prostředky ve své rozpočtové kapitole a je taktéž správcem národních dotačních programů zaměřených mimo jiné na podporu infrastruktury zdravotnických zařízení.

4.29 Jedním z dalších kritérií k ověření potřebnosti bylo kritérium „*potřebnost realizace projektu je odůvodněná*“. V rámci něho hodnotitelé CRR, respektive externí experti ve výzvě na podporu vysoce specializované péče, zjišťovali, zda žádost o podporu obsahuje popis potřebnosti projektu. Hodnocení potřebnosti pouze formálním odsouhlasením existence popisu bez posouzení věcného hlediska není dostatečné. Takovéto hodnocení nezaručovalo, že podpora bude poskytnuta na skutečně potřebné aktivity, což ilustruje příklad č. 3.

Příklad č. 3

Příjemce Nemocnice Vyškov v rámci žádosti požadoval podporu také na pořízení tří operačních stolů s nosností 360 kg v projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001469. Jejich potřebnost zdůvodnil zejména nárůstem počtu pacientů s morbidní obezitou. Žadatel neuvedl žádnou informaci týkající se počtu operovaných pacientů s morbidní obezitou, zejména s hmotností nad 250 kg. Pro péči o morbidně obézní pacienty nestačí pouze operační stoly s vyšší nosností, ale jsou zapotřebí i speciální přístroje, lůžka, výtahy, nástroje a v některých případech i stavební úpravy. Z tohoto důvodu vznikají specializovaná, tzv. bariatrická centra. Na mapě bariatrických center však Nemocnice Vyškov není uvedena. K hodnocení žádosti nebylo vyžádáno posouzení externího experta a hodnotitel od žadatele nepožadoval další, podrobnější informace. Kritérium „potřebnost realizace projektu je odůvodněná“ bylo splněno již při prvním hodnocení provedeném CRR. K potřebnosti pořízení tří operačních stolů s vyšší nosností se nevyjadřovalo ani MZd ve svém stanovisku k souladu projektového záměru s Koncepcí návazné péče.

4.30 Hledisko potřebnosti bylo také součástí posouzení změn vyvolaných úsporou na projektu v rámci změnových řízení. Úspora na projektu, tj. nižší celkové způsobilé výdaje, než jaké byly schváleny v právním aktu o poskytnutí dotace, vznikala zpravidla v důsledku realizace veřejné zakázky v nižší ceně, než byla její předpokládaná hodnota. V takovém případě mohl příjemce požádat, aby mu bylo na základě změnového řízení umožněno pořídit další zdravotnické

²⁶ Metodický pokyn pro řízení výzev, hodnocení a výběr projektů v programovém období 2014–2020, kapitola 8.2.2.1.

vybavení v rámci schválených aktivit až do výše stanovených celkových způsobilých výdajů, respektive dotace. Změny vyvolané úsporou na projektu posuzovalo CRR a schvalovalo MMR. Do procesu změnového řízení mohl být zapojen i externí expert, a to v případech, kdy posuzovatel změny nebyl vzhledem k odbornosti a specifičnosti požadované změny sám schopen posoudit vliv změny na projekt nebo bylo expertní posouzení stanoveno jako povinné. Předmětem posouzení bylo ověření, zda navržená změna nemá vliv na naplnění cíle a účelu projektu a je v souladu s podporovanými aktivitami výzvy. Dále se CRR nebo expert vyjadřovali k tomu, zda zdravotnické vybavení nově navrhované k pořízení je uvedeno v aktuálním seznamu doporučeného vybavení příslušného vysoce specializovaného centra nebo slouží k poskytování zdravotních služeb v podporovaných oborech návazné zdravotní péče.

4.31 Součástí kontrolního listu pro kontrolu požadovaných změn byla otázka „*Je v kolonce Odůvodnění ŽoZ²⁷ uvedena stručná charakteristika změny včetně zdůvodnění?*“ Takto formulovaná kontrolní otázka nezaručovala dostatečné ověření potřebnosti požadované změny, respektive vybavení pořizovaného z úspor v projektu, což se potvrdilo při kontrole projektu u příjemce a zjištěné skutečnosti ilustruje příklad č. 5 na straně 22.

→ MMR nastavilo řádně systém hodnocení ve spojitosti s kontrolami veřejných zakázek; jediným rizikem pro hospodárné vynaložení podpory bylo schválení financování nepotřebné aktivity.

4.32 Hospodárnost hodnotilo MMR na základě kritérií přijatelnosti, mezi něž patřilo i kritérium určené k posouzení, zda výdaje na hlavní aktivity v rozpočtu projektu odpovídaly tržním cenám. Hospodárnost výdajů na pořízení zdravotnického vybavení po schválení podpory na financování projektu byla kontrolována v rámci administrativních kontrol veřejných zakázek. MMR nastavilo systém kontrol veřejných zakázek řádným způsobem; kontrole podléhaly všechny druhy zadávacích řízení ve všech fázích zadávání²⁸.

4.33 NKÚ nicméně zjistil riziko nehospodárného vynakládání výdajů, neboť mohly být k podpoře schváleny také nepotřebné aktivity (viz odst. 4.29), což se potvrdilo při kontrole projektů u příjemců (viz příklad č. 7 a č. 8 na straně 24).

→ Kontrolní systém nastavilo MMR účinně s výjimkou ověření skutečného provozování a využívání všech funkcí, kterými pořízené zdravotnické vybavení disponovalo.

4.34 Provádění kontrol MMR delegovalo na CRR. Administrativní a veřejnosprávní kontroly na místě provádělo CRR na základě dílčích otázek stanovených v kontrolních listech pro každou ověřovanou oblast.

4.35 Součástí administrativních kontrol žádostí o platbu a zpráv o realizaci (včetně závěrečných) nebylo ověření skutečného uvedení do provozu a používání pořízeného zdravotnického vybavení včetně využívání všech užitných vlastností (funkcí/funkcionalit), které byly jako potřebné vysoutěženy v zadávacích řízeních. Tato oblast byla předmětem ověřování teprve při kontrolách zpráv o udržitelnosti projektu a v rámci veřejnosprávních

²⁷ ŽoZ – žádost o změnu.

²⁸ Jednotlivé fáze kontroly zadávacích řízení zahrnovaly kontrolu zpracování předběžného oznámení, oznámení a zadávací dokumentace (před vyhlášením zadávacího řízení), průběhu zadávacího řízení, včetně postupu při otevírání obálek a hodnocení (před uzavřením smlouvy), ukončených zakázek s uzavřenou smlouvou (před proplacením první žádosti o platbu), předložených návrhů dodatků a uzavřených dodatků (s předložením posledního výdaje k proplacení).

kontrol na místě realizace projektu. Ani v tomto případě však nebyl nastaven mechanismus, jenž by zajišťoval ověření průkazného doložení používání pořízeného zdravotnického vybavení. Za takovéto průkazné doložení používání zdravotnického vybavení lze považovat například počty výkonů vykazované zdravotní pojišťovně, které byly provedeny pořízeným zdravotnickým vybavením.

4.36 V kontrolním listu pro kontrolu obsahové kvality zprávy o realizaci otázky směřovaly spíše k formálnímu ověření, zda příjemce vyplnil všechny předepsané kolonky, nikoli na ověření relevantnosti uváděných skutečností. Jedná se zejména o otázky, které jsou formulovány jako „Jsou vyplněny informace...“.

4.37 Kontrolní list pro kontrolu zpráv o realizaci (včetně závěrečných) nezahrnoval dílčí otázky směřující k průkaznému doložení provozování, respektive využívání pořízeného zdravotnického vybavení. Zároveň dílčí otázky nesměřovaly k ověření skutečností souvisejících s ukončením realizace projektu, které příjemce uvedl v těchto zprávách. To bylo rizikem, že zdravotnické vybavení pořízené v rámci projektu bylo ve skutečnosti využíváno později než ke dni dokončení realizace projektu. Takovýto případ NKÚ zjistil u jednoho příjemce, jak ilustruje příklad č. 4.

Příklad č. 4

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že magnetická rezonance podpořená v rámci projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001241 byla využívána teprve od listopadu 2019. Příjemce neuvedl v závěrečné zprávě o realizaci z ledna 2019 ani v žádosti o platbu či v jejích přílohách, že k datu ukončení realizace projektu v prosinci 2018 magnetická rezonance nebyla zprovozněna, tj. že se na ní neprováděla vyšetření. CRR při kontrole závěrečné zprávy o realizaci projektu nemohlo dle otázek stanovených v kontrolním listu zjistit, že nakoupená magnetická rezonance po svém pořízení neplnila téměř 10 měsíců účel, pro který byla pořízena.

4.38 Při kontrolách přímo u příjemce nebylo ze strany MMR systematicky nastaveno ověřování četnosti nebo frekvence používání pořízeného zdravotnického vybavení. Dokladová kontrola při kontrole na místě nebyla dostatečným ověřením skutečného využití zdravotnického vybavení, pokud doklady neobsahovaly informace o celkových počtech provedených výkonů. V důsledku toho nemohlo CRR při těchto kontrolách zjistit, že v rámci projektu bylo pořízeno vybavení, které příjemce používal sporadicky nebo nevyužíval některé z užitných vlastností, kterými vybavení disponovalo.

B. Čerpání podpory na infrastrukturu regionální zdravotní péče ve vybraných projektech

4.39 V rámci vybraných projektů bylo zkontrolováno pořízení zdravotnického vybavení v 83 případech z hlediska účelnosti, respektive v 86 případech z hlediska hospodárnosti vynaložených veřejných prostředků. Na základě skutečností zjištěných u příjemců při kontrole výdajů vynaložených na pořízení zdravotnického vybavení provedl NKÚ vyhodnocení toho, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie na podporu infrastruktury regionální zdravotní péče byly čerpány účelně a hospodárně. Za tímto účelem zpracoval NKÚ čtyřstupňovou hodnoticí škálu a stanovil jednotná kritéria pro hodnocení (viz příloha č. 3). Výsledky posouzení jednotlivých případů pořízeného zdravotnického vybavení obsahuje příloha č. 2.

4.40 Ve vybraných projektech nezjistil NKÚ neoprávněné čerpání podpory, porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek nebo nedodržení dalších právních předpisů. Příjemci při realizaci vybraných projektů dodrželi pravidla stanovená MMR v právních aktech o poskytnutí dotace a příslušných výzvách.

→ Zdravotnické vybavení pořízené z podpory SC 2.3 IROP bylo přínosné pro zlepšení poskytování regionální zdravotní péče.

4.41 Výdaje vynaložené na pořízení zdravotnického vybavení NKÚ posuzoval z hlediska jejich přínosu k dosažení obecně formulovaných cílů projektu. Přínosy NKÚ identifikoval v žádostech o podporu nebo ve vzájemné součinnosti s příjemci. Přínosy uvedené v žádostech o podporu příjemci popisovali jako kvalitativní změnu; v žádném z vybraných projektů nebyla změna kvantifikována jakýmkoli měřitelným ukazatelem.

4.42 U některého zdravotnického vybavení NKÚ ve spolupráci s kontrolovanými příjemci identifikoval takové ukazatele, které byly kvantifikovatelné a jejichž prostřednictvím bylo možné zjistit, zda se jejich hodnota po pořízení dotčeného zdravotnického vybavení změnila. Jednalo se zejména o skupinu zdravotnického vybavení, u něž příjemci vykazovali výkony zdravotním pojišťovnám, například magnetické rezonance, počítačové tomografy, endoskopické vybavení, ultrazvuky nebo sonografy. Kvantifikovatelné ukazatele bylo možné zjistit také u skupiny laboratorního zdravotnického vybavení, například automatů pro přípravu vzorků, nátěrových a barvicích automatů nebo sekvenátorů. Kvantifikovatelný přínos byl také identifikován u kontrolovaných stavebních prací.

4.43 Další skupinu tvořilo tzv. ošetřovatelské zdravotnické vybavení, k němuž se nevztahovaly žádné výkony a zdravotním pojišťovnám byly vykazovány výkony spojené s pacientem využívajícím toto vybavení. Jednalo se zejména o patientská lůžka, operační stoly a lampy, inkubátory, vyhřívaná lůžka pro kojence, vybavení k monitorování životních funkcí, ventilátory nebo kardiokardiografy. Změnu vedoucí ke zlepšení poskytované péče nebylo možné kvantifikovat, a proto NKÚ provedl hodnocení účelnosti na základě ověření pravdivosti slovního popisu přínosu.

4.44 Celkem v 51 případech kontrolovaného zdravotnického vybavení NKÚ zjistil, že příjemci vynaložili veřejné prostředky ve výši 378,3 mil. Kč na jeho pořízení účelně. V 31 případech příjemci čerpali veřejné prostředky v celkové výši 220,8 mil. Kč na pořízení zdravotnického vybavení účelně s mírnými nedostatky. Za mírný nedostatek při účelném čerpání veřejných prostředků považuje NKÚ například neprovozování magnetické rezonance po dobu 10 měsíců od jejího pořízení příjemcem (viz příklad č. 4 na straně 20) nebo to, že je magnetická rezonance pořízená pro specializované onkogynekologické pracoviště využívána ve větší míře všemi ostatními pacienty zdravotnického zařízení než cílovou skupinou (viz příklad č. 2 na straně 17).

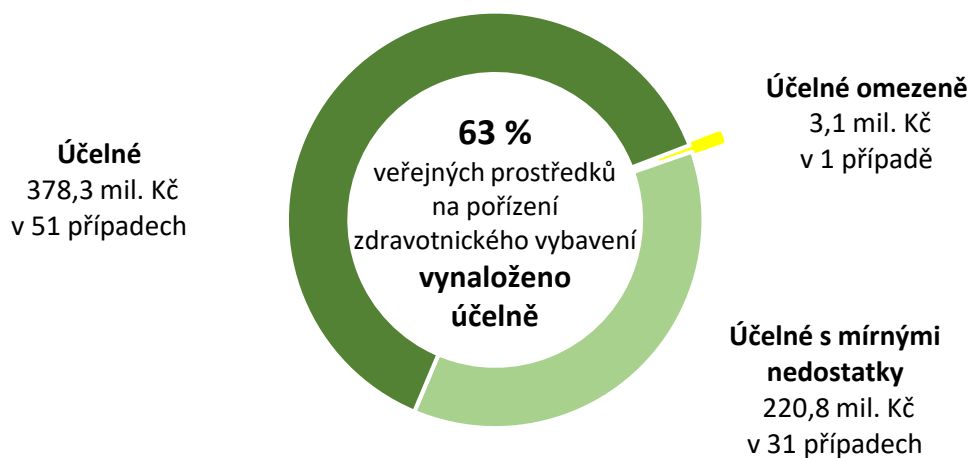
4.45 NKÚ pouze v jednom případě hodnotil veřejné prostředky na pořízení zdravotnického vybavení jako omezeně účelné. Jednalo se o anesteziologický přístroj k magnetické rezonanci, který příjemce dodatečně pořídil z úspor projektu. Na pořízení přístroje byly vynaloženy dotační prostředky v celkové výši 3,1 mil. Kč. Podrobnosti k zjištěné skutečnosti uvádí příklad č. 5.

Příklad č. 5

V žádosti o změnu projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001208 Krajská nemocnice Liberec, a.s., zdůvodnila potřebnost dodatečného pořízení anesteziologického přístroje pouze provozními důvody. Mimo jiné uvedla, že disponuje jedním anesteziologickým přístrojem pro dvě současně používané magnetické rezonance a že se tento stav ukazuje z provozních důvodů jako nedostačující a omezující rychlost vyšetření pacientů s potřebou celkové anestezie. NKÚ při kontrole na místě ověřil, že obě magnetické rezonance jsou umístěny na jednom podlaží v malé vzdálenosti od sebe. Původní anesteziologický přístroj je tak přístupný pro obě magnetické rezonance. Nepotřebnost pořízení druhého anesteziologického přístroje dokládá také počet provedených vyšetření s využitím anestezie. Za rok 2021 příjemce vykázal 6 857 vyšetření na obou magnetických rezonancích, z toho pouze 99 vyšetření bylo provedeno při použití anesteziologického přístroje. NKÚ proto vyhodnotil vynaložené prostředky jako účelné (i hospodárné) pouze omezeně.

4.46 U vybraných projektů neidentifikoval NKÚ v kontrolním vzorku výdajů žádné peněžní prostředky, které by příjemci vynaložili na pořízení zdravotnického vybavení neúčelně. Souhrnný výsledek hodnocení účelnosti posuzovaných výdajů ukazuje názorně graf č. 2.

Graf č. 2: Souhrnný výsledek hodnocení účelnosti posuzovaných výdajů vynaložených na pořízení zdravotnického vybavení

Zdroj: vypracoval NKÚ z kontrolních protokolů týkajících se příjemců podpory.

→ Pouze ve třech projektech příjemci čerpali dotaci na pořízení hodnoceného zdravotnického vybavení omezeně hospodárně.

4.47 Hospodárnost prostředků vynaložených na pořízení zdravotnického vybavení hodnotil NKÚ ze tří hledisek:

- dodržení pravidel pro zadávací řízení,
- aktivní řízení dodavatelských vztahů příjemcem, tj. sjednání smluvních podmínek, které preventivně zamezují vzniku dodatečných nákladů,
- přiměřené množství a kvalita pořizovaného zdravotnického vybavení, přičemž kvalita byla posuzována na základě využívání všech užitných vlastností, kterými zdravotnické vybavení disponovalo, ve prospěch cílové skupiny (podrobněji viz příloha č. 3).

V případech, kdy nebylo možné ověřit u kontrolovaného zdravotnického vybavení využívání všech jeho užitných vlastností (tj. dostupných funkcí, respektive funkcionalit), bylo

hodnocení založeno na prvních dvou kritériích. K těmto případům patřila zejména skupina tzv. ošetrovatelského zdravotnického vybavení (viz odst. 4.43) a provedené stavební práce.

4.48 Celkem v 80 případech příjemci vynaložili veřejné prostředky ve výši 475,6 mil. Kč na pořízení zdravotnického vybavení hospodárně. Jednalo se zejména o přístroje nebo zařízení, u kterých příjemci využívali všechny jejich funkce, které požadovali v rámci zadávacích řízení, a byli schopni jejich využívání kvantifikovat a přiřadit ke konkrétním zdravotním výkonům. Hospodárné čerpání dotace zjistil NKÚ také u výdajů na pořízení tzv. ošetrovatelského zdravotnického vybavení a stavebních prací.

4.49 Ve třech případech NKÚ hodnotil prostředky ve výši 111,9 mil. Kč vynaložené na pořízení dvou magnetických rezonancí a jednoho počítačového tomografu jako hospodárné s mírnými nedostatky. Onkogynekologické specializované pracoviště Fakultní nemocnice v Motole využívalo vícekanálovou hlavo-krční cívku, kterou disponovala jím zakoupená magnetická rezonance, k vyšetření onkogynekologických pacientek v počtu nižších desítek ročně (podrobněji viz příklad č. 2). V případě magnetické rezonance, kterou Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s., pořídila v prosinci 2018, zjistil NKÚ, že jednu přídavnou cívku využívala až od října 2021. Zároveň do srpna 2022 nepoužívala některé softwarové vybavení, které požadovala v rámci zadávacího řízení. Podrobnosti uvádí příklad č. 6. Fakultní nemocnice Ostrava pořídila počítačový tomograf s užitečnými vlastnostmi (například možnost vyšetření pacienta s hmotností nad 200 kg), jejichž využívání nebylo možné kontrolou NKÚ ověřit, protože nemocnice tyto údaje nesleduje.

Příklad č. 6

V prosinci 2018 Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s., pořídila magnetickou rezonanci v rámci projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001241. Přístroj byl využíván až od listopadu 2019. Nemocnice poskytla NKÚ informace o využití jednotlivých přídavných cívek a přehled výkonů provedených na magnetické rezonanci a vykazovaných zdravotním pojišťovnám. Z přehledu za rok 2021 vyplynulo, že cívka pro vyšetření a biopsii prsu byla používána k vyšetření pacientek až od října 2021.

Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s., vykazovala zdravotním pojišťovnám na magnetické rezonanci čtyři druhy výkonů. K vyšetření pacientů v době provedení kontroly NKÚ nepoužívala celkem pět softwarových paketů na spektrometrii a specializovaná vyšetření srdce, přestože je na tyto druhy vyšetření požadovala v zadávacím řízení. Důvodem byl nedostatek speciálně zaškoleného personálu radiodiagnostického oddělení.

4.50 Ve třech případech hodnotil NKÚ veřejné prostředky v celkové výši 27,1 mil. Kč na pořízení zdravotnického vybavení jako omezeně hospodárné. Jednalo se o výdaje vynaložené na nákup:

- anesteziologického přístroje k magnetické rezonanci, který příjemce pořídil omezeně účelně (viz příklad č. 5);
- operačních stolů pořízených v rámci dvou projektů v nepřiměřeném množství a kvalitě, respektive s předimenzovanými technickými parametry, které se týkaly jejich nosnosti (viz příklady č. 7 a č. 8).

Příklad č. 7

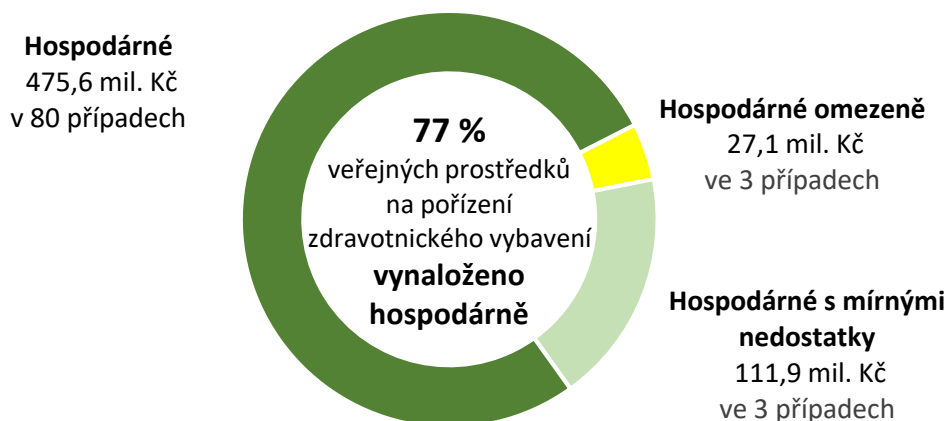
Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace, zakoupila v roce 2018 v rámci projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001469 tři operační stoly s vyšší nosností, aby mohla provádět operace pacientů s morbidní obezitou a v budoucnu tzv. bariatrickou operativu. Všechny tři stoly měly nosnost v nulové poloze 360 kg, při polohování, které vyžadují některé druhy operací, se nosnost stolu snižuje na 245 kg. Podíl operací pacientů s obezitou III. stupně na celkové operativě činil v letech 2016–2021 cca 2 %. V tomto období nebyl operován žádný pacient s váhou 250 kg a více. K datu ukončení kontroly NKÚ nebyla nemocnice bariatrickým centrem a rovněž neměla uzavřené smlouvy se zdravotními pojišťovnami ohledně provádění této operativy. Nemocnice nepořídila žádné další vybavení nebo zařízení ani neprovedla stavební úpravy v souvislosti s bariatrickou operativou, případně hospitalizací morbidně obézních pacientů. Pro výkon operací pacientů s obezitou postačovaly nemocnici operační stoly s nižší nosností, respektive by stačil jeden operační stůl s vyšší nosností.

Příklad č. 8

V rámci projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001406 pořídila Nemocnice Jihlava, příspěvková organizace, tři pevné operační stoly s nosností 360 kg a jeden mobilní operační stůl s nosností 450 kg. Na pořízených operačních stolech nemocnice v roce 2019 z celkových téměř 14 tis. provedených operací provedla 126 operací pacientů s hmotností v kategorii 150–300 kg. Počet operovaných pacientů v kategorii nad 250 kg nemocnice nedoložila. Nemocnice neprovedla žádné stavební úpravy, které by souvisely s péčí o morbidně obézní pacienty, ani nepořídila další vybavení a přístroje, které by byly potřebné pro operační zákroky u morbidně obézních pacientů. Nemocnice Jihlava nakoupila tři stejné operační stoly s vyšší nosností, přestože by vzhledem k ročnímu počtu prováděných operací postačoval pouze jeden.

4.51 U vybraných projektů nebyly v kontrolním vzorku výdajů identifikovány žádné peněžní prostředky, které by příjemci vynaložili na pořízení zdravotnického vybavení zcela nevhodně. Souhrnný výsledek hodnocení hospodárnosti posuzovaných výdajů znázorňuje graf č. 3.

Graf č. 3: Souhrnný výsledek hodnocení hospodárnosti posuzovaných výdajů vynaložených na pořízení zdravotnického vybavení

Zdroj: vypracoval NKÚ z kontrolních protokolů týkajících se příjemců podpory.

Seznam zkratk

CRR	Centrum pro regionální rozvoj České republiky
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EFRR	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj</i>
EU	Evropská unie
finanční nařízení, nařízení č. 966/2012	nařízení (EU, EURATOM) č. 966/2012 Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
kontrolní vzorek výdajů	výdaje vybrané ke kontrole NKÚ vynaložené na pořízení zdravotnického vybavení ve vybraných projektech, včetně provedení stavebních prací u projektu CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0001175
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MS2014+	monitorovací systém evropských strukturálních a investičních fondů pro období let 2014–2020
MV IROP	Monitorovací výbor <i>Integrovaného regionálního operačního programu</i>
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Přístrojová komise MZd	komise pro posuzování rozmístění přístrojových zdravotnických prostředků zřízená Ministerstvem zdravotnictví
regionální zdravotní péče	vysoce specializovaná a návazná zdravotní péče podpořená ze SC 2.3 IROP v rámci výzev č. 5 a č. 31
ŘO IROP	řídící orgán <i>Integrovaného regionálního operačního programu</i>
SC 2.3	specifický cíl 2.3 IROP <i>Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví</i>
SR	státní rozpočet
vybrané projekty	kontrolovaný vzorek 16 projektů realizovaných osmi příjemci podpory (viz příloha č. 1)
zákon č. 218/2000 Sb.	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
zákon o zdravotních službách	zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
zdravotnické vybavení	Přístrojové vybavení, zdravotnické prostředky, technologie a další vybavení, včetně nezbytných stavebních úprav, které byly podporovány v rámci hlavních aktivit projektů
ZZVZ	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Přehled projektů vybraných ke kontrole

Registrační číslo a název projektu	Příjemce podpory	Výzva č.	Podpora poskytnutá příjemcům ze zdrojů (v Kč)		
			EFRR	SR	Celkem
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0001902 Podpora vysoce specializované péče v oblasti onkogynekologie Fakultní nemocnice v Motole	Fakultní nemocnice v Motole	5	44 970 000	7 938 000	52 908 000
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0002804 Podpora vysoce specializované péče v oblasti perinatologie Fakultní nemocnice v Motole	Fakultní nemocnice v Motole	31	52 464 999	9 261 000	61 725 999
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001208 Zvýšení kvality návazné péče v KNL, a.s. – I.	Krajská nemocnice Liberec, a.s.	31	81 841 396	0	81 841 396
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001224 Zvýšení kvality návazné péče v KNL, a.s. – II.	Krajská nemocnice Liberec, a.s.	31	49 503 150	0	49 503 150
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001241 Magnetická rezonance v Nemocnici s poliklinikou Česká Lípa, a.s.	Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s.	31	26 596 407	0	26 596 407
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001242 Obnova lůžkového vybavení v Nemocnici s poliklinikou Česká Lípa, a.s.	Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s.	31	14 415 055	0	14 415 055
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005356 Zvýšení kvality vysoce specializované péče v perinatologii – Masarykova nemocnice Ústí nad Labem, o.z.	Krajská zdravotní, a.s.	5	59 465 219	0	59 465 219
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001437 Zvýšení kvality návazné péče – Masarykova nemocnice Ústí nad Labem, o.z.	Krajská zdravotní, a.s.	31	81 915 062	0	81 915 062
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005514 Modernizace a obnova přístrojového vybavení onkogynekologické péče Nemocnice Jihlava	Nemocnice Jihlava, příspěvková organizace	5	46 326 770	2 725 104	49 051 874
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001406 Zvýšení kvality návazné péče Nemocnice Jihlava	Nemocnice Jihlava, příspěvková organizace	31	79 766 395	4 692 141	84 458 536
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0001805 FN Brno modernizace perinatologického centra	Fakultní nemocnice Brno	5	59 500 000	7 000 000	66 500 000
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001175 Technologická obnova operačních sálů ve FN Brno pro ortopedii	Fakultní nemocnice Brno	31	82 932 105	14 635 077	97 567 182
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001469 Zvýšení kvality návazné péče v Nemocnici Vyškov, příspěvkové organizaci	Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace	31	81 595 274	4 799 722	86 394 996
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001571 Zvýšení kvality návazné péče v Nemocnici Vyškov, příspěvkové organizaci – část 2	Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace	31	15 650 623	920 625	16 571 248
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005080 FN Ostrava – Modernizace a obnova přístrojového vybavení v oblasti perinatologie	Fakultní nemocnice Ostrava	5	59 491 500	6 999 000	66 490 500
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001176 Zvýšení kvality návazné péče – FN Ostrava B	Fakultní nemocnice Ostrava	31	84 128 753	14 846 251	98 975 004
Celkem 16 projektů	8 příjemců podpory		920 562 708	73 816 920	994 379 628

Příloha č. 2

Přehled kontrolovaného zdravotnického vybavení a výsledek hodnocení účelnosti a hospodárnosti vynaložených prostředků

Projekt	Příjemce	Název zdravotnického vybavení	Hodnocení účelnosti		Hodnocení hospodárnosti		
			Podpora poskytnutá z EFRR a SR (v Kč)	Stupeň*)	Podpora poskytnutá z EFRR a SR (v Kč)	Stupeň	
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0001902 Podpora vysoce specializované péče v oblasti onkologické Fakultní nemocnice v Motole	Fakultní nemocnice v Motole	Operační lampa s LED technologií, 2 rameny, s full HD kamerou v těle satelitního svítidla	506 814,55	1	506 814,55	1	
			691 218,10	1	691 218,10	1	
			40 904 735,59	2	40 904 735,59	2	
			4 033 176,84	2	4 033 176,84	1	
Celkem za projekt			46 135 945,08		46 135 945,08		
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0002804 Podpora vysoce specializované péče v oblasti perinatologie Fakultní nemocnice v Motole	Fakultní nemocnice v Motole	Diagnostický ultrazvukový přístroj prémiové třídy vč. sond	2 633 301,70	2	2 633 301,70	1	
			11 618 323,44	1	11 618 323,44	1	
			2 653 748,18	1	2 653 748,18	1	
			10 176 214,76	1	10 176 214,76	1	
			2 048 597,76	2	2 048 597,76	1	
Celkem za projekt			3 632 785,02	1	3 632 785,02	1	
Z.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001241 Magnetická rezonance v Nemocnici s poliklinikou Česká Lípa, a. s.	Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a. s.	Magnetická rezonance Philips Ingenia 1,5 T	26 596 407,29	2	26 596 407,29	2	
			Celkem za projekt			26 596 407,29	
			14 415 054,89	1	14 415 054,89	1	
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001242 Obnova lůžkového vybavení v Nemocnici s poliklinikou Česká Lípa, a. s.	Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a. s.	Elektrické nemocniční lůžko polohovací včetně pasivní antidekubitní matrace, příslušenství a nočního stolku	14 415 054,89	1	14 415 054,89	1	
			Celkem za projekt			14 415 054,89	
			5 098 788,75	1	5 098 788,75	1	
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001208 Zvýšení kvality návazné péče v Krajské nemocnici Liberec, a. s. – I.	Krajská nemocnice Liberec, a. s.	Monitoring vitálních funkcí (do kontrolního vzorku pro ověření účelnosti zařazeny pouze pacientské monitory)	3 735 512,00	1	3 735 512,00	1	
			736 406,00	1	736 406,00	1	
			3 125 047,88	3	3 125 047,88	3	
			997 645,00	2	997 645,00	1	
			24 423 837,84	1	24 423 837,84	1	
			0,00	X	0,00	1	
Celkem za projekt			38 117 237,47		42 424 463,72		

CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001224 Zvýšení kvality návazné péče v Krajské nemocnici Liberec, a.s. – II.	Krajská nemocnice Liberec, a.s.	Pojízdný RTG přístroj (obnova)	10 432 692,60	1	10 432 692,60	1		
		Skiografie (obnova)	5 250 286,80	1	5 250 286,80	1		
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001437 Zvýšení kvality návazné péče – Masarykova nemocnice Ústí nad Labem, o.z.	Krajská zdravotní, a.s.	Počítačový tomograf (obnova)	10 468 073,00	1	10 468 073,00	1		
		Mobilní UZV přístroj (obnova) – pořízen z úspor dotace	1 659 633,02	1	1 659 633,02	1		
		Celkem za projekt	27 810 685,42		27 810 685,42			
		Robotický systém pro rehabilitaci ruky – klinická stanice	1 959 961,03	2	1 959 961,03	1		
		Videogastroskop GIF-H190	2 652 015,02	2	2 652 015,02	1		
		Videogastroskop nasální GIF-XP190N	789 259,59	2	789 259,59	1		
		Videokolonoskop dětský PCF-H190L	1 023 950,94	2	1 023 950,94	1		
		Videokolonoskop CF-HQ190L	1 823 641,58	2	1 823 641,58	1		
		Videoduodenoskop TJF-Q180V	1 736 718,93	2	1 736 718,93	1		
		Sonobronchoskop BF-UC180F	1 595 902,88	2	1 595 902,88	1		
CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005356 Zvýšení kvality vysoce specializované péče v perinatologii – Masarykova nemocnice Ústí nad Labem, o.z.	Krajská zdravotní, a.s.	Bronchoskop ultratenký BF-XP160F	487 637,56	2	487 637,56	1		
		Ultrazvukové přístroje (LOGIQ V2, VIVID T8, VIVID T8) pořízené ve třech dílčích veřejných zakázkách	2 888 640,00	1	2 888 640,00	1		
		Monitory životních funkcí včetně centrály (monitorovací systémy)	16 044 600,00	1	16 044 600,00	1		
		Věž endoskopická	3 823 958,75	1	3 823 958,75	1		
		Sekvenátor MISEQ SYSTÉM	7 568 886,20	2	7 568 886,20	1		
		Celkem za projekt	42 395 172,48		42 395 172,48			
		CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005356 Zvýšení kvality vysoce specializované péče v perinatologii – Masarykova nemocnice Ústí nad Labem, o.z.	Krajská zdravotní, a.s.	IPUL stanice, centrální monitorovací stanice Infinity	570 817,50	1	570 817,50	1
				IPUL inkubátor s vyhřevným lůžkem BABYLOG TN500	7 127 505,00	1	7 127 505,00	1
				IPUL monitor transkutánní TCM 5 FLEX RADIOMETER	958 973,40	1	958 973,40	1
				IPUL monitor životních funkcí INFINITY DELTA XL	3 113 886,60	1	3 113 886,60	1
IPUL ventilátor plic BABYLOG VN500	2 365 550,00			1	2 365 550,00	1		
IPUL inkubátor ISOLETTE 8000 PLUS	847 586,85			1	847 586,85	1		
IPUL CTG monitorovací systém	6 582 400,00			2	6 582 400,00	1		
IPUL UZV MEDISON HERA W10 SAMSUNG	3 252 913,01			1	3 252 913,01	1		
IPUL přístroj UZV SAMSUNG MEDISON HS50	1 482 376,64			2	1 482 376,64	1		
IPUL UZV SAMSUNG MEDISON HS50	881 944,92			2	881 944,92	1		
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001406 Zvýšení kvality návazné péče Nemocnice Jihlava	Nemocnice Jihlava, příspěvková organizace	IPUL přístroj UZV VOLUSON E10	4 751 670,00	1	4 751 670,00	1		
		Celkem za projekt	31 935 623,92		31 935 623,92			
		Endoskopický a ultrazvukový systém	10 244 234,70	1	10 244 234,70	1		
		Lůžka (pořízeno 200 ks, do kontrolního vzorku pro ověření účelnosti zařazeno 144 ks)	5 178 248,68	1	7 207 278,75	1		
		Automat pro přípravu vzorků	10 105 920,00	1	10 105 920,00	1		
		Nátěrový a barvicí automat	5 436 288,00	1	5 436 288,00	1		
		Operační stoly	10 764 848,06	1	10 764 848,06	3		
		Celkem za projekt	41 729 539,44		43 758 569,51			

CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005514 Modernizace a obnova přístrojového vybavení onkogynekologické péče Nemocnice Jihlava	Nemocnice Jihlava, příspěvková organizace	Mobilní operační stůl	447 415,65	1	447 415,65	1		
		Operační lampy s LED technologií	3 629 284,16	1	3 629 284,16	1		
		Magnetická rezonance	33 693 660,00	1	33 693 660,00	1		
Celkem za projekt			37 770 359,81		37 770 359,81			
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001175 Technologická obnova operačních sálů ve Fakultní nemocnici Brno pro ortopedii	Fakultní nemocnice Brno	Stavební práce II	81 899 442,04	1	81 899 442,04	1		
		Celkem za projekt		81 899 442,04		81 899 442,04		
		Neonatalní inkubátor, typ Isolette 8000	4 954 345,00	1	4 954 345,00	1		
		Plicní ventilátor pro nasální CPAP	1 963 065,52	1	1 963 065,52	1		
		Lůžko pro intenzivní a resuscitační péči	1 608 840,20	1	1 608 840,20	1		
		Mobilní sonograf	1 563 320,00	2	1 563 320,00	1		
		Vysokofrekvenční plicní ventilátor	3 172 369,41	1	3 172 369,41	1		
		Kardiokotograf Philips Avalon FM30	2 941 745,30	2	2 941 745,30	1		
		Ultrazvukový přístroj prémiové třídy, typ: VOLUSON E10 BT18	5 685 427,00	2	5 685 427,00	1		
		Ultrazvukový přístroj střední třídy-SAMSUNG Medison HS70A – digitální barevný	1 548 491,45	2	1 548 491,45	1		
		Porodní lůžko AVE	4 872 040,80	1	4 872 040,80	1		
		CTG s analýzou ST segmentu dítěte – fetální monitor s ST analýzou STAN S 41	1 251 268,75	2	1 251 268,75	1		
		Inkubátor kombinovaný s vyhříváním lůžkem, typ Babyleo TN500	5 366 528,43	1	5 366 528,43	1		
Plicní ventilátor Servo-n	7 460 255,00	1	7 460 255,00	1				
Transportní inkubátor	2 464 960,21	1	2 464 960,21	1				
Celkem za projekt		44 852 657,07		44 852 657,07				
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001469 Zvýšení kvality návazné péče v Nemocnici Vyškov, příspěvkové organizaci	Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace	Lůžko standardní elektrické	1 849 122,21	1	1 849 122,21	1		
		Mikrobiologie	10 992 692,70	2	10 992 692,70	1		
		Operační stoly MAQUET Otesus 1160 – chirurgické operační sály	13 157 502,73	2	13 157 502,73	3		
		Pacientská lůžka (pořízeno 18 ks lůžek a 60 ks matrací, do kontrolního vzorku pro ověření účelnosti zařazeno 8 ks lůžek)	1 638 639,64	1	2 479 804,60	1		
		Ultrazvuky (pořízeno 7 ks, do kontrolního vzorku pro ověření účelnosti zařazeny 4 ks)	7 557 660,00	2	11 826 540,00	1		
		Vyhřívání lůžko pro kojence	0,00	X	250 945,89	1		
		Inkubátory	0,00	X	629 376,66	1		
		Celkem za projekt		35 195 617,28		41 185 984,79		
		CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001571 Zvýšení kvality návazné péče v Nemocnici Vyškov, příspěvkové organizaci – 2. část	Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace	Skioskopicko skiografické zařízení s přímou digitalizací – Luminos DRF MAX	7 104 897,36	2	7 104 897,36	1
				Skiografický RTG přístroj s přímou digitalizací Samsung GC85A včetně zařízení pro snímkování u lůžka Samsung GM85A	8 851 392,00	2	8 851 392,00	1
Celkem za projekt				15 956 289,36		15 956 289,36		
CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_043/0001176 Zvýšení kvality návazné péče – Fakultní nemocnice Ostrava B	Fakultní nemocnice Ostrava	CT přístroj SOMATOM Force	44 393 690,00	2	44 393 690,00	2		
		Eleganza 3XC, Eleganza 5, Image 3	5 170 356,38	1	5 170 356,38	1		
		Celkem za projekt		49 564 046,38		49 564 046,38		

CZ.06.2.56/0.0/0.0/15_006/0005080 Fakultní nemocnice Ostrava – Modernizace a obnova přístrojového vybavení v oblasti perinatologie	Fakultní nemocnice Ostrava	Inkubátor kombinovaný s vyhříváním lůžkem – Giraffe Omnibed Carestation ATO Model Inkubátor pro intenzivní péči s vysokým hygienickým standardem – Giraffe Carestation ATO Model Diagnostický ultrazvukový přístroj prémiové třídy včetně sond Diagnostický ultrazvukový přístroj střední třídy včetně sond Systémy pro neinvazivní podporu dýchání novorozenců s nasálním CPAP Systémy pro umělou plicní ventilaci pro neonatologické pacienty s příslušenstvím – konvenční ventilace Systémy pro umělou plicní ventilaci včetně oscilačního režimu pro neonatologické pacienty s příslušenstvím	9 428 739,27 1 657 745,68 7 770 620,00 550 367,73 4 782 437,28 7 939 173,48 2 980 504,07	2 1 1 2 1 1 1	9 428 739,27 1 657 745,68 7 770 620,00 550 367,73 4 782 437,28 7 939 173,48 2 980 504,07	1 1 1 1 1 1 1
Celkem kontrolní vzorek výdajů vynaložených v 16 projektech		Celkem za projekt	35 109 587,51		35 109 587,51	
			602 246 636,29		614 573 260,13	

Vysvětlivky:

*) X – uvedeno u zdravotnického vybavení, kde nebyla hodnocena účelnost.

Hospodárnost vynaložených výdajů byla ověřována prostřednictvím 1. a 2. dílčího kritéria definice stupně hospodárnosti uvedeného v příloze č. 3 kontrolního závěru, tj. výběr dodavatele v souladu se ZZVZ a zajištění aktivního řízení dodavatelských vztahů.

Stupně hodnocení:

1	Vynaložené prostředky jsou účelné, resp. hospodárné.
2	Vynaložené prostředky jsou účelné, resp. hospodárné s mírnými nedostatky.
3	Vynaložené prostředky jsou účelné, resp. hospodárné pouze omezeně nebo existuje riziko pro hospodárnost vynaložených prostředků (v případě nedodržení pravidel pro zadávání veřejných zakázek).
4	Vynaložené prostředky nejsou účelné, resp. hospodárné.

Příloha č. 3

Kritéria hodnocení účelnosti a hospodárnosti výdajů vynaložených na pořízení zdravotnického vybavení

1. Vyhodnocení účelnosti

Stupeň účelnosti vynaložených prostředků	Definice stupně účelnosti
1. Vynaložené prostředky jsou účelné	<p>A) <u>Přínosy / dílčí cíle pořízeného zdravotnického vybavení lze kvantifikovat</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Příjemce uvedl v žádosti o podporu kvantifikovatelné přínosy / dílčí cíle pořizovaného vybavení (ukazatele) a vyčíslil očekávané změny; zároveň tyto změny sleduje pomocí ukazatelů, které uvedl v žádosti o podporu, nebo je nesleduje, ale doložil kvantifikovatelné ukazatele, které prokazují dosažení relevantních dílčích cílů, resp. že pořízené vybavení je přínosné. Nebo příjemce neuvedl v žádosti o podporu kvantifikovatelné přínosy/dílčí cíle pořizovaného vybavení (ukazatele) a nevyčíslil očekávané změny, ale při kontrole NKÚ doložil kvantifikovatelné ukazatele, které prokazují dosažení relevantních dílčích cílů, resp. že pořízené vybavení je přínosné. Pořízené vybavení je využíváno v předpokládaném rozsahu pro cílovou skupinu. <p>B) <u>Přínosy / dílčí cíle pořízeného zdravotnického vybavení není možné kvantifikovat</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Příjemce prokázal v rovině kvalitativní (slovním hodnocením), že pořízené vybavení je přínosné/účelné (je zcela potřebné a má prokazatelné maximální využití). Pořízené vybavení je využíváno v předpokládaném rozsahu pro cílovou skupinu.
2. Vynaložené prostředky jsou účelné s mírnými nedostatky	<p>A) <u>Přínosy / dílčí cíle pořízeného zdravotnického vybavení lze kvantifikovat</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Příjemce neuvedl v žádosti o podporu kvantifikovatelné přínosy / dílčí cíle pořizovaného vybavení (ukazatele) a nevyčíslil očekávané změny. Příjemce doložil alespoň nějaký kvantifikovatelný ukazatel, který částečně prokazuje dosažení relevantních dílčích cílů, resp. že pořízené vybavení je přínosné, nebo příjemce prokázal v rovině kvalitativní (slovním hodnocením), že pořízené vybavení je přínosné/účelné (je zcela potřebné a má prokazatelné maximální využití). Pořízené vybavení je z větší části využíváno v předpokládaném rozsahu pro cílovou skupinu. <p>B) <u>Přínosy / dílčí cíle pořízeného zdravotnického vybavení není možné kvantifikovat</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Příjemce prokázal v rovině kvalitativní (slovním hodnocením), že pořízené vybavení je přínosné/účelné (je zcela potřebné a má prokazatelné využití). Pořízené vybavení je z větší části využíváno v předpokládaném rozsahu pro cílovou skupinu.
3. Vynaložené prostředky jsou účelné pouze omezeně	<p>Některé z předpokladů účelnosti jsou významně zpochybněny. Pořízené vybavení je využíváno jen omezeně a zároveň neexistuje důvodný předpoklad významnějšího zlepšení v budoucnu.</p>

Stupeň účelnosti vynaložených prostředků	Definice stupně účelnosti
<p style="text-align: center;">4. Vynaložené prostředky nejsou účelné</p>	<p>Předpoklady účelnosti jsou zásadně zpochybněny. Pořízené vybavení není téměř využíváno a neexistuje ani důvodný předpoklad pro jeho využívání v budoucnu. Nebo byla aktivita v rámci projektu poskytovatelem podpory schválena v rozporu s příslušnými podmínkami a výdaje na pořízení vybavení byly v důsledku toho od počátku nezpůsobilé.</p>

2. Vyhodnocení hospodárnosti

Stupeň hospodárnosti vynaložených prostředků	Definice stupně hospodárnosti
<p style="text-align: center;">1. Vynaložené prostředky jsou hospodárné</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dodavatelé hlavních aktivit projektu (zdravotnického vybavení, stavebních prací) byli vybráni v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále také „ZZVZ“), nebo metodickým pokynem pro zadávání veřejných zakázek. Nebyl zjištěn nedostatek, který mohl mít vliv na výběr nejvhodnější nabídky. 2. Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů a tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně řídil. 3. Příjemce pořídil v přiměřené kvalitě zdravotnické vybavení, u něhož lze využití funkcí/funkcionalit jednoznačně kvantifikovat a přiřadit ke konkrétním výkonům. Žádný z požadovaných parametrů (užitných vlastností) nebyl nepřiměřený potřebám zadavatele a deklarovanému účelu např. tím, že funkce/funkcionalita vybavení není využívána v praxi. Zároveň příjemce pořídil zdravotnické vybavení v přiměřeném množství.
<p style="text-align: center;">2. Vynaložené prostředky jsou hospodárné s mírnými nedostatky</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dodavatelé hlavních aktivit projektu (zdravotnického vybavení, stavebních prací) byli vybráni v souladu se ZZVZ nebo metodickým pokynem pro zadávání veřejných zakázek. Kontrolující nezjistili nedostatek, který mohl mít vliv na výběr nejvhodnější nabídky. 2. Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů a tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně řídil, avšak s menšími nedostatky, např. neuplatnil včas reklamaci. 3. Příjemce pořídil v nepřiměřené kvalitě zdravotnické vybavení, u něhož lze využití funkcí/funkcionalit jednoznačně kvantifikovat. Některé z požadovaných parametrů byly nepřiměřené potřebám zadavatele a deklarovanému účelu, neboť některé užitné vlastnosti (funkce) pořízeného zdravotnického vybavení nebyly zcela nebo v dostatečné míře využívány. Zároveň příjemce pořídil zdravotnické vybavení v přiměřeném množství.

Stupeň hospodárnosti vynaložených prostředků	Definice stupně hospodárnosti
<p style="text-align: center;">3. Vynaložené prostředky jsou hospodárné pouze omezeně nebo existuje riziko pro hospodárnost vynaložených prostředků</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Riziko ovlivňující výběr nejvhodnější nabídky, např. riziko diskriminačních zadávacích kritérií nebo příliš podrobné nastavení technických parametrů. K potvrzení tohoto rizika může přispět zjištění, že ne všechny užité vlastnosti (funkce/funkcionality) pořízeného zdravotnického vybavení požadované v zadávacích podmínkách jsou využívány (viz následující odstavce). Existuje tak riziko, že prostředky nebyly vynaloženy hospodárně. 2. Příjemce vytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů, avšak tyto vztahy v průběhu realizace veřejné zakázky aktivně neřídil, což mělo dopad např. na technické problémy s pořízeným vybavením nebo to způsobilo nutnost odstávky péče poskytované prostřednictvím pořízeného vybavení. 3. Příjemce pořídil v nepřiměřené kvalitě zdravotnické vybavení, u něhož lze využití funkcí/funkcionalit jednoznačně kvantifikovat. Několik z požadovaných parametrů bylo stanoveno nepřiměřeně potřebám zadavatele a deklarovanému účelu, neboť některé užité vlastnosti (funkce/funkcionality) pořízeného zdravotnického vybavení nebyly zcela využívány, nebo byly nesprávně nastaveny technické parametry předmětu výběrového řízení. 4. Nebo větší množství kusů zdravotnického vybavení příjemce dlouhodobě nevyužívá (respektive není k dispozici pacientům), tj. bylo pořízeno nepřiměřené množství.
<p style="text-align: center;">4. Vynaložené prostředky nejsou hospodárné</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dodavatelé hlavních aktivit projektu (zdravotnického vybavení, stavebních prací) nebyli vybráni v souladu se ZZVZ nebo metodickým pokynem pro zadávání veřejných zakázek. Zadavatel buď podle těchto předpisů vůbec nepostupoval, nebo podle těchto předpisů postupoval, ale dopustil se takového porušení, které mohlo mít zásadní vliv na výběr nejvhodnější nabídky. 2. Příjemce nevytvořil smluvní podmínky pro aktivní řízení dodavatelských vztahů. V důsledku toho došlo např. k technickým problémům s pořízeným vybavením a nemohla být po nějakou dobu poskytována péče prostřednictvím tohoto vybavení. 3. Příjemce pořídil v nepřiměřené kvalitě zdravotnické vybavení, u něhož lze využití funkcí/funkcionalit jednoznačně kvantifikovat. Většina z požadovaných parametrů byla nepřiměřená potřebám zadavatele a deklarovanému účelu, tj. většina užitých vlastností (funkcí/funkcionalit) pořízeného zdravotnického vybavení nebyla zcela využívána. Příjemce tak pořídil zdravotnické vybavení v nepřiměřené kvalitě. 4. Nebo větší množství zdravotnického vybavení příjemce dlouhodobě nevyužívá (respektive není k dispozici pacientům), tj. bylo pořízeno nepřiměřené množství.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/10

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na realizaci a implementaci genderových auditů

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/10. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Stanislav Koucký.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie na genderové audity a jejich implementaci účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“);
vybraní příjemci podpory: Asociace českých nábytkářů, Praha; AQUA Program s.r.o., Ohrazenice; BARVY FRAMAR s.r.o., Praha; DOPRAVNÍ PODNIK měst Mostu a Litvínova, a.s., Most; Gender studies, o.p.s., Praha; Gut alimentari s.r.o., Most; INESAN, s.r.o., Praha; MEPCO, s.r.o., Praha; Moderní škola s.r.o., Otice; Modrý Maják, z. s., Otrokovice; PP Projekty s.r.o., Most; SUTOR Global s. r. o., Most; TRUHLAŘÍK s.r.o., Kojetice; YABOK s.r.o., Milovice.

Kontrolováno bylo období od roku 2014 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od dubna 2022 do října 2022.

Kolegium NKÚ na svém IV. jednání, které se konalo dne 27. února 2023,

schválilo usnesením č. 5/IV/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na realizaci a implementaci genderových auditů

Základní fakta

29. místo z 35 zemí	Pozice ČR v žebříčku evropských států z pohledu existujících genderových nerovností.
19 mil. Kč	Prostředky OPZ ¹ a státního rozpočtu vydané na podporu realizace genderových auditů.
23	Počet podpořených projektů na podporu realizace genderových auditů.
101 mil. Kč	Prostředky OPZ a státního rozpočtu vydané na podporu implementace genderových auditů.
45	Počet podpořených projektů implementace genderových auditů.

Zjištění z kontroly

8 %	Podíl veřejných prostředků, které přispěly k účelu podpory ve všech klíčových oblastech genderové nerovnosti.
54 %	Podíl auditovaných organizací, jejichž totožnost nebyla MPSV při hodnocení žádostí o podporu známa.
14 %	Podíl auditovaných organizací, které prokazatelně pokračovaly v implementaci opatření.
14 z 51	Počet auditovaných osob, u kterých realizátor genderového auditu prokazatelně nehodnotil oblast odměňování, přestože měl povinnost ji auditovat.
56 %	Podíl projektů, u kterých se stejná osoba podílela na formulaci opatření k odstranění genderové nerovnosti, jejich administraci i ověření jejich splnění.

¹ Operační program *Zaměstnanost 2014–2020*. Údaje jsou aktuální k září 2022.

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státního rozpočtu a rozpočtu Evropské unie (dále také „EU“) vynakládaných v rámci programového období 2014–2020 z operačního programu *Zaměstnanost 2014–2020* (dále také „OPZ“) na podporu genderových auditů (dále také „GA“) a implementaci jejich doporučení (dále také „IGA“). V rámci OPZ poskytlo MPSV dotace na podporu GA ve výši cca 19 mil. Kč a na podporu IGA ve výši cca 101 mil. Kč.
- 1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají peněžní prostředky státního rozpočtu a EU na genderové audity a implementaci jejich doporučení účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u MPSV, kde se zaměřila na jeho činnost v pozici řídicího orgánu OPZ, a dále u 14 vybraných příjemců, u nichž byla prověřena realizace 14 projektů schválených k podpoře, přičemž se jednalo o pět projektů realizace GA a devět projektů IGA.
- 1.3 **Kontrolované peněžní prostředky jen v nevýznamném rozsahu přispěly k naplnění účelu podpory, tedy ke snížení rozdílů v odměňování, snížení vertikální² nebo horizontální³ segregace žen a mužů na trhu práce, usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života a ke snížení rizika obtěžování na pracovišti. Pouze 8 % kontrolovaných veřejných prostředků naplnilo účel podpory ve všech klíčových oblastech genderové nerovnosti. Projekty převážně směřovaly k šíření informovanosti o problematice genderové rovnosti a k vytvoření interních předpisů u některých zaměstnavatelů. Vzhledem k nevhodnému nastavení podmínek ze strany poskytovatele neexistovaly doklady o kvalitě a rozsahu provedených prací u příjemců podpory, a nelze tudíž hodnotit hospodárnost vynaložených prostředků.**

MPSV nastavilo podmínky pro nakládání s dotacemi tak, že příjemci mohli čerpat dotace, aniž by bylo zřejmé, jakých měřitelných cílů chtějí poskytnutou podporou dosáhnout. MPSV nesledovalo skutečný přínos poskytovaných dotací ke snižování rozdílů v postavení žen a mužů na trhu práce. MPSV v rámci své činnosti nenaplnovalo povinnost soustavně vyhodnocovat efektivnost vynakládání výdajů ve své rozpočtové kapitole.

Podmínky, které nastavilo MPSV, umožňovaly, aby rozsah opatření k vyrovnávání genderových rozdílů určoval ten, u koho byla opatření realizována. NKÚ zjistil paradoxní situace, kdy auditované organizace, které se dobrovolně genderovému auditu podrobily s cílem výsledky auditu dále využít k dosažení spravedlivého odměňování, odmítly auditorům poskytnout informace o výši odměn na jednotlivých pracovních pozicích. Vzdělávací aktivity, které MPSV v rámci implementace proplatilo, neměly v řadě případů souvislost s genderovou problematikou a týkaly se spíše profesního vzdělávání.

U čtyř projektů zjistil NKÚ nezpůsobilé výdaje v souhrnné výši 1,6 mil. Kč.

² **Segregace zaměstnání vertikální:** koncentrace žen a mužů na odlišných stupních zaměstnání ve smyslu úrovně odpovědnosti a pozice. Nerovný přístup k funkčnímu postupu, k rozhodovacím pozicím, a to jak v zaměstnání, tak ve veřejném životě. S touto pracovní segregací souvisí metafora „skleněného stropu“.

³ **Segregace zaměstnání horizontální:** rozdělení pracovního trhu na sektory/typy zaměstnání, v nichž dochází ke koncentraci žen nebo mužů. Tato segregace je často doprovázena odlišným finančním ohodnocením jednotlivých zaměstnání a sektorů. S touto pracovní segregací souvisí metafora „skleněné zdi“.

1.4 Toto celkové zhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

- a) MPSV poskytovalo dotace bez znalosti potřeb konkrétních auditovaných organizací (dále také „AO“) v oblasti genderové rovnosti (viz 4.1 až 4.5).
- b) GA neobsahovaly všechny oblasti auditu, které dle *Standardu genderového auditu* obsahovat měly, ani neuváděly důvody pro neauditování těchto oblastí, a přesto byly dotace vyplaceny v plném rozsahu (viz 4.6 až 4.7).
- c) Zpravidla nebyla auditována oblast rovného odměňování, případně byla auditována pouze na základě subjektivního vnímání aspektů rovnosti zaměstnanci, nikoli na základě reálných dat o mzdových nebo platových poměrech na konkrétních pracovních pozicích (viz 4.8 až 4.11).
- d) Provedené GA u většiny zaměstnavatelů z kontrolovaného vzorku nezjistily významné genderové nerovnosti. Tato skutečnost mohla být příčinou rozhodnutí auditovaných organizací nepokračovat v implementaci opatření k napravení genderových nerovností. Z dat MPSV vyplývá, že v implementaci opatření prokazatelně pokračovalo pouze 14 % auditovaných organizací (viz 4.12 až 4.14).
- e) Opatření vyplývající z GA se týkala především úpravy vnitřních předpisů a zvyšování povědomí o genderové problematice u příjemců a jen v nevýznamné míře směřovala ke skutečnému snížení rozdílů v odměňování, snížení vertikální nebo horizontální segregace žen a mužů, usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života a ke snížení rizika obtěžování na pracovišti. NKÚ vyhodnotil, že pouze 8 % kontrolovaných veřejných prostředků naplnilo účel podpory ve všech klíčových oblastech genderové nerovnosti (viz 4.15 až 4.17).
- f) Vybrané projekty IGA trvaly minimálně 24 měsíců. Nejdéle realizovaný projekt trval 36 měsíců, bylo na něj vynaloženo téměř 5 mil. Kč a v přepočtu na plné úvazky zaměstnal téměř dva zaměstnance příjemce. V době podání žádosti o podporu přitom měla podpořená společnost pouze 10 zaměstnanců (viz 4.18 a příklad č. 8).
- g) V rámci vybraného vzorku projektů GA byl zjištěn případ, kdy genderové audity prováděly osoby, u kterých nebylo možné prokázat splnění požadovaných kvalifikačních požadavků na výkon této činnosti (viz 4.19 až 4.20).
- h) Genderové audity často realizovali auditoři propojení s auditovanými organizacemi. NKÚ zjistil případy, kdy se stejná osoba účastnila auditu, v jehož rámci byla provedena analýza fungování příjemce z pohledu genderové rovnosti, spolunavrhovala opatření k řešení odhalených nedostatků a slabých míst, podílela se na činnostech souvisejících s realizací opatření vybraných příjemcem k realizaci v rámci projektů IGA a nakonec se účastnila i hodnocení úspěšnosti projektu, do kterého byla zapojena (viz 4.21 až 4.23).
- i) MPSV nestanovilo jednoznačné podmínky pro způsobilost výdajů. NKÚ zjistil např. případy, kdy MPSV akceptovalo jako způsobilé projektové aktivity i taková školení, která nebyla pro cílovou skupinu zaměstnanců potřebná a využitelná. Peněžní prostředky použité k jejich úhradě nelze hodnotit jako účelně vynaložené (viz 4.24 až 4.27).
- j) Pravidla nastavená Ministerstvem práce a sociálních věcí umožňovala, aby příjemci v řadě případů nevedli záznamy o rozsahu a kvalitě vykonaných prací. Z důvodu

absence těchto informací není možné provádět hodnocení hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků poskytnutých z veřejných zdrojů na realizaci těchto prací (viz 4.28 až 4.30).

- k) MPSV nenastavilo specifické indikátory k vyhodnocení výsledků a nemonitorovalo systematicky, jaký je vliv poskytnutých prostředků na vývoj v oblastech rovného odměňování, snižování horizontální nebo vertikální segregace žen a mužů na pracovních pozicích nebo snižování rizika obtěžování na pracovištích. Uvedené skutečnosti zamýšlí MPSV hodnotit prostřednictvím evaluace, přičemž za jejího realizátora vybralo příjemce, jehož projekt je uveden výše v písm. f) (viz 4.31 a 4.32).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Dle údajů z *Global Gender Gap Report 2022*⁴ v ČR i přes řadu legislativních i nelegislativních opatření přetrvávají genderové nerovnosti, které zasahují do všech oblastí společenského života. ČR obsadila v tomto srovnání v segmentu evropských zemí celkové 29. místo z 35 sledovaných zemí. Vývoj postavení ČR v globálním měřítku v některých sledovaných oblastech genderové nerovnosti v čase obsahuje tabulka č. 1. Ze srovnání mj. vyplývá, že v ČR dlouhodobě existuje významná nerovnost na trhu práce spočívající v rozdílech v odměňování mužů a žen za stejnou práci.

Tabulka č. 1: Vybrané ukazatele Global Gender Gap Report za ČR v letech 2014, 2020 a 2022

Ukazatel	2014		2020		2022	
	Pořadí ČR	Celkový počet hodnocených zemí	Pořadí ČR	Celkový počet hodnocených zemí	Pořadí ČR	Celkový počet hodnocených zemí
Celkové srovnání ⁵	96.		78.		76.	
Ekonomická participace a příležitosti žen	100.	142	87.	153	95.	146
Rovnost mezi ženami a muži v odměňování za stejnou práci	119.		101.		103.	

Zdroj: Světové ekonomické fórum – *Global Gender Gap Report 2014, Global Gender Gap Report 2020, Global Gender Gap Report 2022*.

2.2 Od roku 1998 vláda ČR s cílem prosazovat rovné příležitosti pro ženy a muže schvaluje *akční plány pro rovnost žen a mužů*⁶, které obvykle s roční frekvencí stanovují konkrétní opatření a subjekty odpovědné za jejich plnění. Od roku 2014 byly tyto akční plány provázány s nově zpracovanou dlouhodobou *Vládní strategií pro rovnost žen a mužů v České republice*

⁴ Jedná se o každoročně publikovanou zprávu, kterou od roku 2006 vydává Světové ekonomické fórum a jejímž smyslem je hodnocení genderové rovnosti ve sledovaných zemích světa za daný rok. V tomto případě se hodnocení týká roku 2022.

⁵ *Global Gender Gap Index*.

⁶ Do roku 2018 se tento dokument nazýval *Aktualizovaná opatření Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů*.

na léta 2014–2020 (dále též „Strategie“)⁷, resp. dále rozpracovávaly její cíle do podoby konkrétních opatření.

2.3 Součástí Strategie je oblast 3. *Rovnost žen a mužů na trhu práce a v podnikání*, která mj. reflektuje skutečnost, že v ČR je jeden z nejvyšších rozdílů v odměňování žen a mužů v EU. Jedním z hlavních cílů této oblasti je tak posílení ekonomického postavení žen. K dosažení hlavního cíle má dojít pomocí splnění řady dílčích specifických cílů, mezi které patří i „podpora a zavádění genderových auditů ve veřejné i soukromé sféře a implementace jejich výsledků do chodu organizace“⁸.

2.4 V říjnu 2015 Úřad vlády ČR vytvořil *Standard genderového auditu*⁹ (dále také „Standard GA“) jako jeden z nástrojů, které mohou pomoci zejména zaměstnavatelským subjektům identifikovat existující nerovnosti v oblasti trhu práce a podnikání a zjištěné nerovnosti napravit. Standard GA jako nejzávažnější existující problémy, které má pomoci na trhu práce v ČR řešit, uvádí nízkou zaměstnanost žen, jeden z nejvyšších rozdílů v EU v odměňování žen a mužů za stejnou práci či vysokou horizontální a vertikální segregaci na trhu práce. Standard vznikl v rámci výzvy na zajištění implementace Strategie v programovém období 2014–2020¹⁰.

2.5 Genderový audit je typem sociálního auditu. Při jeho realizaci mají být analyzovány vnitřní organizační procesy a struktura auditované organizace z genderové perspektivy. Mají být zejména identifikovány kritické oblasti a bariéry pro zlepšení fungování organizace v otázce genderové rovnosti a doporučena opatření k dosažení pokroku v této oblasti. Standard v tomto smyslu představuje doporučené minimum aktivit, auditovaných oblastí, znalostí a zkušeností auditorů apod., které je při realizaci genderových auditů v ČR považováno za nezbytné k tomu, aby mohly být audity řádně realizovány.

2.6 Na podporu genderových auditů a implementace jejich výsledků do chodu organizací byly v operačním programu *Zaměstnanost 2014–2020* vyčleněny peněžní prostředky v rámci výzev č. 03_16_050 a 03_16_051 *Realizace genderových auditů u zaměstnavatelů* (dále též „výzvy č. 50 a 51“ nebo „výzvy GA“) a výzev č. 03_17_130 a 03_17_131 *Implementace doporučení genderového auditu u zaměstnavatelů* (dále též „výzvy č. 130 a 131“ nebo „výzvy IGA“).

2.7 MPSV poskytovalo v rámci výzev GA peněžní prostředky na realizaci genderových auditů, které příjemce mohl provést u sebe i u jiných auditovaných organizací. Poskytnutá výše podpory v daném projektu se odvíjela od množství AO a počtu jejich zaměstnanců. Za každou AO¹¹ byl příjemce během realizace projektu povinen vypracovat zprávu z genderového auditu, která byla základním požadovaným výstupem projektu.

2.8 V případě výzev IGA byl příjemcem podpory subjekt, který ve své společnosti s alespoň 10 zaměstnanci realizoval během projektu vybraná opatření genderového auditu. Genderový audit, který byl zdrojem doporučení a předkládal se k žádosti o podporu, nesměl být starší než

⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2014 č. 931, *k Vládní strategii pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 a k návrhu dalších opatření*.

⁸ Specifický cíl č. 6 oblasti 3. *Rovnost žen a mužů na trhu práce a v podnikání* (viz Strategie).

⁹ Vydal Úřad vlády České republiky, Odbor lidských práv a ochrany menšin, březen 2016, verze č. 2.

¹⁰ Výzva č. 03_15_028 (dále též „výzva č. 28“) *Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 Praha*.

¹¹ Pravidla OPZ umožňovala v definovaných případech provést genderový audit i u více organizačních jednotek jednoho subjektu, více viz body 4.24 a 4.25 tohoto kontrolního závěru.

tři roky. Příjemce přitom mohl tento genderový audit absolvovat v rámci projektu podpořeného ve výzvách GA.¹² Nejpozději k datu ukončení projektu IGA byl příjemce povinen zajistit provedení nového genderového auditu.

2.9 Čerpání peněžních prostředků OPZ na projekty GA a IGA bylo podmíněno dodržáním Standardu GA při zpracování genderových auditů využitých pro realizaci projektových aktivit. Povinnost dodržet Standard GA při provádění genderových auditů tak byla stanovena jak pro genderové audity realizované v rámci projektů GA, tak pro genderové audity zpracované v rámci projektů IGA.

2.10 V OPZ, jež řídí MPSV, jsou podrobně popsány cíle a priority, kterých chce ČR s podporou prostředků evropských strukturálních a investičních fondů v oblasti zaměstnanosti dosáhnout; programový dokument OPZ obsahuje také popis typových aktivit, na které je možné čerpat alokované peníze, a výčet osob, které mohou o finanční prostředky žádat.

2.11 Projekty na podporu GA a IGA byly realizovány v rámci specifického cíle OPZ 1.2.1 *Snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce* (dále také „SC 1.2.1“). Tento specifický cíl definuje účel peněžních prostředků vynaložených na realizaci těchto projektů.

2.12 Text programového dokumentu OPZ uvádí, že SC 1.2.1 bude naplněn prostřednictvím zlepšení nabídky cenově dostupných a kvalitních zařízení a služeb péče o děti za účelem zvýšení zaměstnanosti pečujících osob a usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života, podpory vzdělávání žen za účelem zvýšení jejich zaměstnatelnosti po výpadcích v kariéře z důvodu péče o děti či jiné závislé členy rodiny, zvýšení využívání flexibilních forem práce jako jedné z forem podpory sladování pracovního, soukromého a rodinného života, snížení diskriminace žen na trhu práce a také snížení vertikální i horizontální segregace na trhu práce a snížení rozdílů v odměňování žen a mužů. Dle programového dokumentu OPZ si dosažení uvedených výsledků, zejména pak v oblasti snižování diskriminace, segregace a rozdílů v odměňování, vyžádá mj. systémové zaštitění oblasti rovných příležitostí žen a mužů na celostátní úrovni prostřednictvím propagace a zvyšování povědomí o tématu, návrhů legislativních úprav apod.

2.13 Za účelem dosažení tohoto specifického cíle stanovil OPZ následující podporované typy aktivit, jejichž realizací mělo být specifického cíle dosaženo:

- opatření pro odstranění projevů diskriminace na trhu práce na základě pohlaví (včetně vícečetné diskriminace) a pro snížení horizontální a vertikální segregace trhu práce podle pohlaví a rozdílů v odměňování žen a mužů;
- vzdělávání, zvyšování povědomí, poradenství v oblasti rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce za účelem odstraňování genderových stereotypů a diskriminace na základě pohlaví;
- podpora zavádění flexibilních forem práce a jejich využívání v praxi jako nástroje podpory slučitelnosti pracovního a soukromého života – vzdělávání, osvěta a poradenství pro zaměstnavatele v této oblasti a zároveň přímá finanční podpora flexibilních forem práce pomocí mzdových příspěvků.

¹² Účasti AO v následných výzvách IGA se blíže věnují body 4.12 až 4.14 tohoto kontrolního závěru.

2.14 Podpora z OPZ byla poskytována především formou ex-ante plateb¹³ s využitím nepřímých nákladů až do výše 25 % rozpočtu projektu. Míra financování z veřejných zdrojů (státního rozpočtu a rozpočtu EU) se lišila v závislosti na typu podpořené organizace.¹⁴ Doba udržitelnosti nebyla pro projekty OPZ stanovena.

2.15 Cílovými skupinami, které měly právo čerpat prostředky z OPZ, případně měly mít z čerpaných peněz užitek, byli zaměstnanci a zaměstnavatelé.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na podporu genderových auditů a jejich implementaci byly poskytovány a čerpány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

3.2 Pro potřeby kontroly bylo za účelné považováno takové použití veřejných prostředků, které zajistilo optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.¹⁵ Poskytování a čerpání peněžních prostředků bylo tedy účelné, když došlo k naplnění cílů uvedených v projektové žádosti a k naplnění dílčích cílů SC 1.2.1, tj. snížení rozdílů v odměňování za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty, snížení vertikální nebo horizontální segregace žen a mužů na trhu práce, usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života a snížení rizika obtěžování na pracovišti. Za účelné bylo považováno i vynaložení peněžních prostředků na smysluplnou propagaci a zvyšování povědomí o tématu genderové nerovnosti, např. formou vhodného vzdělávání osob ohrožených diskriminací na trhu práce, avšak pouze v případě, že projekt zároveň přispěl ke snížení rozdílů mezi ženami a muži v oblastech uvedených v předchozí větě. V konečném důsledku měla podpora vést k naplnění specifického cíle OPZ 1.2.1, kterým je snížení rozdílů v postavení žen a mužů na trhu práce.

3.3 Hospodárností se rozumí použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.¹⁶ NKÚ při kontrole hospodárnosti posuzoval zejména dodržení stanovených nákladových limitů na provedené práce a na dodávky služeb a vybavení a zároveň vykázaní nákladů ve výši odpovídající prokazatelně vykonané práci.

3.4 NKÚ provedl kontrolu u MPSV jako řídicího orgánu OPZ a u vybraných příjemců podpory z tohoto operačního programu. Příjemcem podpory byl subjekt, který u sebe nebo u AO prováděl genderový audit (výzvy GA), nebo subjekt, který realizoval vybraná doporučení genderového auditu provedeného před realizací projektu (výzvy IGA).

3.5 NKÚ u MPSV prověřoval soulad obsahu výzev GA a IGA se Standardem GA, nastavení parametrů a podmínek výzev GA a IGA k zajištění účelnosti podpořených projektů, hodnocení

¹³ Podpora formou ex-post byla poskytována organizačním složkám státu a příspěvkovým organizacím zřízeným organizačními složkami státu.

¹⁴ Pohybovala se v rozmezí od 50 % (obecně podnikatelské subjekty) do 100 % (zejména organizační složky státu, státní vysoké školy či subjekty vykonávající veřejně prospěšnou činnost).

¹⁵ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁶ Dle ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

a výběr projektů k realizaci, kontrolní činnost MPSV a dále také to, zda MPSV vyhodnocovalo přínos podpořených projektů GA a IGA k naplňování SC 1.2.1.

3.6 NKÚ provedl ověření činností MPSV při stanovování alokace peněžních prostředků na výzvy SC 1.2.1 u výzev č. 50 a 51 (pro GA) a č. 130 a 131 (pro IGA) a dále doplňkově i u výzev č. 27¹⁷ a č. 28.

3.7 NKÚ kontroloval peněžní prostředky EU a státního rozpočtu určené na realizaci a implementaci genderových auditů, tj. na projekty realizované v rámci výzev GA a výzev IGA. Ke kontrole byl vybrán vzorek 14 projektů realizovaných u 14 příjemců podpory (dále také „vybrané projekty“). Vzorek se skládal z pěti projektů GA a z devíti projektů IGA.

3.8 V případě projektů GA bylo prověřeno, zda příjemci podpory realizovali genderové audity v souladu s podmínkami poskytnuté podpory a podle požadavků uvedených ve Standardu GA, který stanovuje nároky na kvalitně provedený genderový audit. Zároveň NKÚ hodnotil, zda projekty GA měly potenciál přispět k naplnění SC 1.2.1, tedy ke snížení rozdílů v postavení žen a mužů na trhu práce.

3.9 V případě projektů IGA kontrola prověřila, zda příjemci podpory implementovali doporučení uvedená v genderovém auditu, zda splnili další stanovené podmínky poskytnuté podpory a zda implementace doporučení přispěla (nebo měla potenciál přispět) k naplnění jednotlivých dílčích cílů SC 1.2.1 uvedených v bodě 2.12 tohoto kontrolního závěru.

3.10 NKÚ provedl kontrolu projektů, jejichž realizace byla ukončena. Ve vzorku kontrolovaných projektů byly z hlediska počtu zaměstnaných osob zastoupeny projekty reprezentující malé, střední i velké podniky. Dalším výběrovým hlediskem bylo zastoupení projektů s dopadem v méně rozvinutých regionech i ve více rozvinutých regionech dle klasifikace regionů EU dle hospodářské vyspělosti. Vzorek zahrnoval také projekty, u nichž poskytovatel provedl kontrolu na místě.

3.11 Přehled počtu schválených projektů, objem schválených dotačních prostředků, objem proplacených dotací na realizované projekty a počet a objem dotací u projektů kontrolovaných NKÚ u příjemců uvádí tabulka č. 2 a příloha č. 1.

3.12 NKÚ zkontroloval peněžní prostředky ze zdrojů EU a státního rozpočtu v celkové výši 40 mil. Kč. Z toho 24 mil. Kč činil objem prostředků proplacených příjemcům dotací (viz tabulka č. 2). NKÚ dále prověřil proces hodnocení projektových žádostí o dotace v hodnotě 16 mil. Kč.

3.13 Kontrolovaným obdobím byly roky 2014 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹⁷ Výzva č. 03_15_27 *Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014-2020 (méně rozvinuté regiony).*

Tabulka č. 2: Přehled počtu projektů a peněžních objemů kontrolovaných NKÚ u příjemců podpory

Výzvy	Počet schválených projektů ve výzvě	Objem dotačních prostředků z výzvy pro projekty schválené k realizaci	Objem dotací vyplacených (z výzvy) na realizované projekty	Počet projektů kontrolovaných NKÚ u příjemců	Objem dotací vyplacených na projekty kontrolované NKÚ u příjemců
		zdroje EU + SR	zdroje EU + SR		zdroje EU + SR
		(v Kč)	(v Kč)		(v Kč)
č. 50 – GA realizované mimo Prahu	19	17 710 316	15 724 985	4	3 639 326
č. 51 – GA realizované v Praze	4	4 077 254	3 736 398	1	1 722 073
č. 130 – IGA realizované mimo Prahu	39	104 091 695	88 436 427	7	13 087 064
č. 131 – IGA realizované v Praze	6	18 763 612	12 191 951	2	5 477 695
Celkem	68	144 642 877	120 089 761	14	23 926 158

Zdroj: MPSV, IS MS2014+, stav k 09/2022.

Pozn.: SR = státní rozpočet.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

MPSV schvalovalo žádosti GA bez znalosti potřeb auditovaných organizací. Některé organizace byly vybrány až v průběhu realizace projektů.

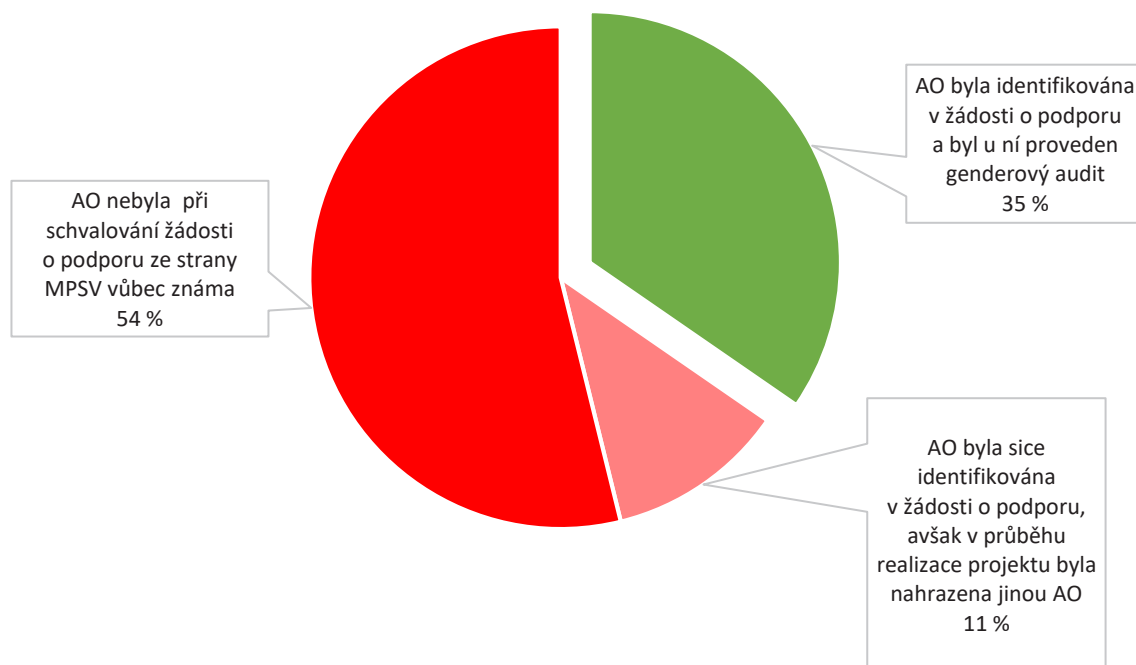
4.1 Standard GA uvádí, že důležitým východiskem pro realizaci genderového auditu je zájem AO o realizaci genderového auditu, zájem o následnou změnu a konzistentní práce v oblasti genderové problematiky. MPSV však v podmínkách výzev pro předkládání projektů na realizaci genderových auditů¹⁸ stanovilo, že při předkládání žádostí o podporu¹⁹ postačuje uvedení předpokládaného počtu a velikosti subjektů, u kterých bude genderový audit prováděn.

4.2 NKÚ kontrolou vybraných projektů GA zjistil, že ve dvou případech z pěti nebyla z žádosti o podporu vůbec patrná identifikace AO, u kterých má být proveden genderový audit. U 54 % organizací, které měly být v rámci vybraných projektů GA auditovány, MPSV v době hodnocení žádostí o podporu nevědělo, o jakou konkrétní organizaci se jedná. U některých kontrolovaných projektů GA dále došlo v průběhu jejich realizace ke změnám AO oproti předpokladům uvedeným v žádosti o podporu (graf č. 1).

¹⁸ Výzvy č. 50 a č. 51.

¹⁹ V případě, že žadatel bude provádět audit v jiné organizaci než ve své vlastní.

Graf č. 1: Podíl auditovaných organizací jejichž totožnost nebyla při schvalování žádostí o podporu vybraného vzorku projektů známa

Zdroj: IS MS2014+; analýzu dat vypracoval NKÚ.

4.3 Standard GA předpokládá, že realizace GA vzniká na základě poptávky organizace, která má být auditována. NKÚ zjistil, že určení AO, u kterých byl GA v rámci projektu proveden, oproti požadavku Standardu GA vycházelo z oslovení vytipovaných subjektů příjemcem s nabídkou na provedení genderového auditu.

Příklad č. 1:

Příjemce – organizace zaměstnavatelů – oslovoval, v některých případech i opakovaně, své členy z řad zaměstnavatelů s nabídkou provedení GA. NKÚ zjistil, že pět z těchto zaměstnavatelů bylo personálně propojeno s příjemcem. Příjemce uvedl, že důvodem pro zapojení oslovených zaměstnavatelů do projektu byla potřeba určité formy certifikace dodržování rovných příležitostí žen a mužů. Jinou potřebu, např. odhalení existujících nerovností a poskytnutí doporučení k jejich odstranění, příjemce neuvedl. Výstupem projektu bylo vystavení certifikátu o tom, že AO aplikují vstřícné prorodinné a progenderové politiky.²⁰

4.4 Potenciál podpořených projektů GA přispět k naplnění účelu podpory (tedy ke snížení genderové nerovnosti v klíčových oblastech uvedených v SC 1.2.1) byl omezený, protože iniciativa k zapojení do projektů ve výzvách GA nevycházela primárně od AO na základě jejich poptávky ani z potřeby provedení GA u konkrétních zaměstnavatelů.

4.5 NKÚ také zjistil, že přínos některých realizovaných GA k řešení problematiky genderové nerovnosti je limitován tím, že AO před vstupem do projektu GA buď veřejně deklarovaly, že se již hlásí k politice rovnosti a zákazu diskriminace, nebo z jakýchkoliv důvodů již v minulosti úspěšně prošly genderovými auditů a obdržely ocenění v oblasti rovných příležitostí.

²⁰ Projekt č. *06306.

Příklad č. 2:

Mezi 11 auditovanými organizacemi provedl příjemce genderový audit mj. u subjektu, který byl vítězem 10. ročníku soutěže „Úřad roku Půl na půl – respekt k rovným příležitostem“, které se v daném ročníku účastnilo 98 úřadů. Další AO byla velká nadnárodní společnost s již zpracovaným etickým kodexem stanovujícím jasná pravidla pro rovné zacházení s každým člověkem v této společnosti, mimo jiné bez ohledu na gender, rasu, víru a příslušnost ke komunitě. Jiná společnost se již hlásila k politikám rovných příležitostí nastolených britskou mateřskou společností. V případě auditovaného ministerstva i jemu podřízených institucí bylo z veřejně dostupných zdrojů již v době podání projektové žádosti zřejmé, že politika genderové rovnosti a rovného zacházení je v těchto organizacích uplatňována. U dalších AO naopak nebyla při hodnocení projektové žádosti vůbec známa jejich totožnost, a tudíž nebyly známy ani jejich potřeby v oblasti genderové rovnosti.²¹

MPSV poskytovalo maximální výši dotace na genderové audity bez ohledu na skutečně odvedený rozsah práce

4.6 MPSV ve výzvách GA stanovilo minimální i maximální výši způsobilých výdajů pro projekt a stanovilo cenové limity pro maximální částku přímých nákladů na provedení GA dle velikosti AO. Aby bylo možné GA považovat za kvalitně provedený, je dle Standardu GA nezbytné realizovat GA v plném rozsahu ve všech jednotlivých oblastech předepsaných Standardem GA v kapitole 3. *Základní oblasti auditu.*

4.7 NKÚ u vybraného vzorku projektů GA zjistil, že MPSV poskytovalo na úhradu nákladů na realizaci genderových auditů maximální částku pro stanovenou velikostní kategorii AO i v projektech²², ve kterých realizované GA nezahrnovaly všechny oblasti uvedené ve Standardu GA, ačkoliv tuto skutečnost příjemce v závěrečných zprávách z GA řádně nezdůvodnil.

Příklad č. 3:

Příjemce porušil podmínku dotace, když neauditoval všechny oblasti definované Standardem GA, resp. ve zprávě z GA řádně nezdůvodnil, proč nebyly některé oblasti auditovány. Auditovány nebyly např.: oblast spravedlivého rozvržení plánu dovolených, podmínky pro pečující osoby, možnosti dopravy do zaměstnání, oblast nastavení nediskriminačních podmínek pro uskutečňování pracovních cest. Přesto MPSV celkové náklady (přímé + nepřímé) realizovaného auditu proplatilo ve výši 90 507,31 Kč, což bylo pouze o 55,19 Kč méně, než činil maximální možný limit.²³

Příklad č. 4:

Podle zprávy z GA příjemce u AO prováděl činnost „*hodnocení genderové rovnosti ve veřejných dokumentech*“ s celkovou časovou dotací 64 hodin (28 hod. vedení auditorského týmu + 36 hod. asistent/ka auditorského týmu). Z obsahu zprávy z GA vyplývá, že jedinými veřejnými „dokumenty“ auditované organizace byly její webové a facebookové stránky. Ty však byly zaměřeny především na obchodní produkt a neobsahovaly žádné informace, které by bylo možné hodnotit z hlediska genderové rovnosti. NKÚ vyhodnotil počet vykázaných

²¹ Projekt č. *06240.

²² Projekty č. *06254, *06316 a *06306.

²³ Projekt č. *06254.

64 odpracovaných hodin v projektu zaměřeném na genderovou rovnost jako nepřiměřený vzhledem k rozsahu práce, který mohl být reálně vykonán na veřejných „dokumentech“ příjemce.

Dále nebylo zřejmé, jaké činnosti v oblasti „*audit genderové rovnosti v interních dokumentech*“ s celkovou časovou dotací 56 hodin (26 hod. vedení auditorského týmu + 30 hod. asistent/ka auditorského týmu) auditorský tým prováděl, když AO nedisponovala žádnými relevantními vnitřními předpisy.

Zpráva z GA neobsahovala žádný návrh ani doporučení na změnu k auditované oblasti „*nulová tolerance sexuálního obtěžování, šikany a diskriminace*“, přestože z výsledku dotazníkového šetření byl zřejmý nedostatek spočívající v nedostatečné informovanosti zaměstnanců a zaměstnankyň o problematice a postupu řešení obtěžování v praxi. Tuto skutečnost NKÚ vyhodnotil jako významný nedostatek zprávy z GA.²⁴

Klíčová oblast rovnosti v odměňování nebyla v řadě případů vůbec auditována

4.8 Standard GA s odkazem na Strategii uvádí, že v ČR existuje jeden z nejvyšších rozdílů v odměňování žen a mužů v EU a že genderový audit je jedním z nástrojů, které mohou pomoci zejména zaměstnavatelům tyto nerovnosti identifikovat a napravit.

4.9 NKÚ zjistil, že u 14 z 51 auditovaných organizací nebyla oblast „*spravedlivé odměňování*“ vůbec auditována. Podrobné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Nehodnocená oblast odměňování u projektů GA z kontrolního vzorku

Číslo projektu GA	Počet auditovaných organizací	– z toho počet organizací, u nichž nebyla hodnocena oblast odměňování
*06197	13	0
*06254	8	0
*06306	8	6
*06316	12	4
*06240	10	4
Celkem	51	14

Zdroj: Zpracoval NKÚ na základě závěrečných zpráv GA u projektů z vybraného vzorku.

4.10 NKÚ dále zjistil, že ve zbývajících projektech z kontrolovaného vzorku bylo u AO v rámci odměňování převážně řešeno nastavení systému odměňování v interních předpisech. Hodnocení oblasti odměňování bylo také převážně založeno na subjektivním pohledu zaměstnanců (který vyplynul z rozhovorů a dotazníkových šetření), nikoli na analýze skutečných rozdílů v odměňování žen a mužů za stejnou práci a analýze důvodů těchto rozdílů u zaměstnavatele. AO také odmítaly poskytovat data (buť i jen anonymizovaná) o skutečně vyplacených odměnách na srovnatelných pracovních pozicích.

4.11 Protože MPSV v podmínkách výzev GA neupřesnily postupy pro provedení genderového auditu v oblasti odměňování, existence neopodstatněných rozdílů v odměňování žen a mužů na srovnatelných pracovních pozicích v AO nebyla auditory prověřována. Tato skutečnost také limitovala možnosti implementace opatření v oblasti odměňování v projektech IGA. NKÚ v této souvislosti zjistil, že MPSV pro výzvy IGA přímo předpokládalo, že řešení problémů

²⁴ Projekt č. *06254.

v oblasti odměňování se omezí pouze na aktivity směřující k vyšší transparentnosti v odměňování.

Příklad č. 5:

Ve zprávě ze vstupního GA provedeného před zahájením realizace projektu bylo konstatováno, že příjemce podpory pro projekt IGA si nevede genderové statistiky odměňování a auditorskému týmu nezaslal všechny požadované doklady, ze kterých by bylo možné vyčístit reálně vyplacené mzdy (skládající se ze základních platů, odměn a dalších případných složek, které mohou konečnou výši platu ovlivnit). NKÚ zjistil, že auditoři tuto nesoučinnost příjemce pouze konstatovali ve zprávě z GA. Příjemce v oblasti rovného odměňování zpracoval pouze analýzu nenárokových složek odměňování na základě průzkumu motivace a spokojenosti zaměstnanců/zaměstnankyň jakožto předpokladu pro odvedení kvalitní práce a vytvořil interní směrnici pro vedení genderových statistik odměňování, interní směrnici pro podání stížnosti na výši odměny, hodnoticí formuláře jako podklad pro odměňování jednotlivých zaměstnanců/zaměstnankyň a interní směrnici upravující systém benefitů.²⁵

Pouze 14 % auditovaných organizací pokračovalo v implementaci opatření

4.12 Standard GA konstatuje, že samotná realizace genderového auditu není bez implementace navržených změn dostačující. Zároveň by realizace genderového auditu měla vést k navržení konkrétních změn směřujících k prosazování genderové rovnosti v praxi. Přesto MPSV implementaci doporučení vzešlých z GA nestanovilo jako nutnou podmínku pro poskytnutí podpory na realizaci GA.

4.13 Ve výzvách GA bylo realizováno 23 projektů, v nichž bylo auditováno celkem 178 zaměstnavatelů, z toho 139 zaměstnavatelů ve výzvě č. 50 a 39 zaměstnavatelů ve výzvě č. 51. MPSV předložilo kontrole NKÚ analýzu zapojení zaměstnavatelů, kteří prošli GA s dotační podporou z OPZ a pokračovali do návazných výzev IGA č. 130 a 131. Z předložené analýzy vyplývá, že do návazných výzev IGA pokračovalo prokazatelně jen 25 zaměstnavatelů, tedy pouhých 14 %.

4.14 NKÚ zjistil, že u většiny zaměstnavatelů z kontrolovaného vzorku projektů GA nebyly při provedení GA zjištěny významné genderové nerovnosti. Tato skutečnost mohla být příčinou rozhodnutí auditovaných organizací nepokračovat v implementaci opatření k napravení genderových nerovností.

Projekty IGA byly zaměřeny převážně na zvyšování povědomí o tématu genderové nerovnosti

4.15 NKÚ zjistil, že v podmínkách výzev IGA byl výběr doporučení k implementaci ponechán na vůli a rozhodnutí žadatele o podporu. V případech, kdy GA nebyl proveden v plném rozsahu nebo nebyla následně implementována všechna doporučená opatření z hodnocených oblastí, nemohlo být zaručeno vytvoření podmínek pro změny v klíčových oblastech genderové rovnosti, zejména v oblasti odměňování a sladování pracovního a rodinného života.

4.16 Podpora poskytovaná na implementaci opatření se zaměřovala převážně na zvyšování povědomí o tématu rovného postavení žen a mužů. Pokud se poskytnutá podpora týkala podstatných oblastí genderové rovnosti uvedených ve specifickém cíli 1.2.1, tedy nerovného odměňování za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty, vertikální nebo horizontální

²⁵ Projekt č. *10233.

segregace na pracovišti, omezení v možnostech sladování osobního a pracovního života a rizika obtěžování na pracovišti, jednalo se ve většině případů pouze o nastavení vnitřních procesů a vytvoření příslušné interní dokumentace dotčených zaměstnavatelů.

Příklad č. 6:

Vstupní genderový audit neidentifikoval u příjemce žádné diskriminační nerovnosti v odměňování žen a mužů za stejnou práci, faktickou vertikální či horizontální segregaci žen a mužů ani případy obtěžování na pracovišti. NKÚ zjistil, že cíl projektu, kterým mělo být nastavení širších spekter flexibilních forem práce, nebyl realizací projektu fakticky naplněn a projekt tak neměl na oblast sladování pracovního a soukromého života žádný reálný dopad. Příjemce v rámci projektu realizoval některá opatření, která měla pouze teoretický potenciál ovlivnit případnou nerovnost ve smyslu snížení rizika případné nerovnosti upravením vnitřních předpisů a vytvořením příslušné interní dokumentace.²⁶

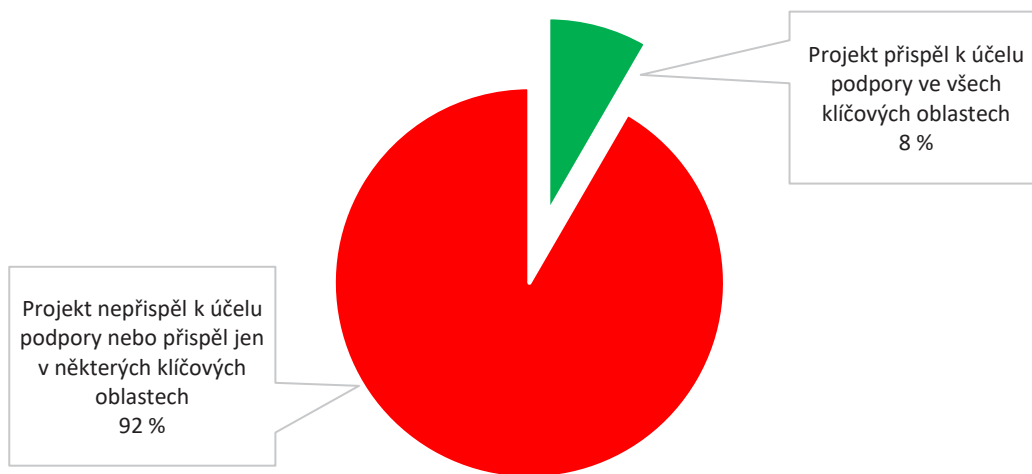
Příklad č. 7:

Příjemcem byla malá společnost, u které prakticky nedochází k fluktuaci zaměstnanců a kde na typově stejných pracovních pozicích pracují buď pouze ženy, nebo pouze muži. Realizace projektu tento stav nezměnila, přestože příjemce deklaroval snahu o zvýšení zastoupení žen ve společnosti. Projekt tak neprokázal potenciál přispět k řešení genderových nerovností z hlediska snížení rozdílů v odměňování žen a mužů za stejnou práci nebo snížení vertikální a horizontální segregace žen a mužů v zaměstnání. V oblasti rizika obtěžování na pracovišti se před realizací projektu ani po něm neprokázala existence negativních jevů, které by bylo třeba řešit. Zavedení flexibilních forem práce, které bylo jedním z hlavních opatření realizovaných v rámci projektu, se v praxi projevilo pouze vznikem jednoho krátkodobého částečného úvazku a snížením úvazku u jednoho stávajícího zaměstnance. Mnohé z realizovaných vzdělávacích aktivit hrazených z projektu se netýkaly výlučně genderové problematiky. Zpracované a upravené vnitřní předpisy, které byly hlavním výstupem projektu, měly pouze velmi obecný obsah a jejich kvalitu z hlediska problematiky genderové rovnosti hodnotil NKÚ jako velmi nízkou. Realizace projektu tak mohla přispět k řešení genderových nerovností u příjemce pouze nepřímo, a to zvýšením informovanosti o genderové problematice. Do realizace projektu se zapojilo devět zaměstnanců příjemce a MPSV na projekt poskytlo podporu ve výši 773 tis. Kč.²⁷

4.17 Podíl veřejných prostředků vyplacených na projekty z kontrolovaného vzorku, u kterých NKÚ vyhodnotil, že mohly přispět k naplnění nebo alespoň k předpokladu naplnění účelu podpory, tj. specifického cíle OPZ 1.2.1, kterým bylo snížení rozdílů v postavení žen a mužů na trhu práce, představoval 8 % všech veřejných prostředků vyplacených na vzorek projektů (graf č. 2). Zbytek tvoří projekty, které k účelu podpory nemohly přispět vůbec nebo přispěly jen v rámci některých dílčích cílů. U části těchto projektů identifikoval NKÚ navíc nezpůsobilé výdaje. Podrobnosti k tomuto hodnocení jsou uvedeny v příloze č. 2.

²⁶ Projekt č. *10542.

²⁷ Projekt č. *10460.

Graf č. 2: Příspěvek kontrolního vzorku projektů k naplnění účelu podpory**Dlouhá doba realizace projektů IGA**

4.18 U devíti projektů IGA zahrnutých do kontrolního vzorku NKÚ se doba trvání projektu pohybovala od 24 měsíců (5 projektů) do 36 měsíců (1 projekt). Čtyři projekty IGA byly realizovány déle než 24 měsíců, viz tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Přehled kontrolovaných projektů trvajících déle než 24 měsíců

Projekt č.	Velikost podniku	Počet zaměstnanců (přepočteno na celé úvazky)	Úvazky členů realizačního týmu v projektu	Délka trvání projektu (v měsících)	Výše poskytnuté dotace (v Kč)
*09674	Malý	17,5	0,9	28	1 253 478
*10528	Střední	205,57	1,0	32	1 076 273
*10587	Velký	485	2,0	30	2 000 745
*09323	Malý	14	1,9	36	4 704 634

Zdroj: závěrečné zprávy z GA provedených v rámci projektů IGA.

Příklad č. 8:

Nejdéle trval projekt, který realizoval nejmenší kontrolovaný podnik. V roce 2017 si tento příjemce nechal zpracovat genderový audit, z něhož vyplynula i doporučení, která se nevztahují k oblasti genderové rovnosti (např. „*propracovat osobní PR a osobní značku osob, jež jsou ve vedení organizace*“ apod.). V této době byli ve společnosti zaměstnáni jen tři muži a čtyři ženy. Obsazení dvou vedoucích pozic bylo genderově vyvážené. V době podání žádosti o dotaci ve výzvě IGA č. 131 zaměstnával příjemce 10 osob (pět žen a pět mužů) a v průběhu realizace projektu se jejich počet pohyboval v rozmezí od 12 do 14. Ve srovnání s tím počet účastníků v realizačním týmu projektu, kteří byli různými úvazky zapojeni v projektu v rámci přímých nákladů, činil čtyři osoby (v přepočtu na plné úvazky činil tento počet 1,9 osoby). Běžné měsíční výdaje realizačního týmu proplácené z dotace činily skoro 80 tis. Kč. Celkové způsobilé výdaje projektu dosáhly výše 4,7 mil. Kč, přičemž osobní náklady se na přímých způsobilých výdajích podílely celkovou částkou cca 2,7 mil. Kč. Výše dotace přepočtená na jednoho zaměstnance u tohoto projektu činila 336 tis. Kč, přičemž průměr této hodnoty u zbývajících osmi projektů kontrolovaných u příjemců dotací činil 74 tis. Kč. Výstupem projektu byly především koncepční dokumenty rozvoje organizace (dlouhodobé

a střednědobé plány, výzkumné plány, strategie rozvoje lidských zdrojů, metodiky hodnocení, vnitřní směrnice) a realizovaná školení. Z důvodu absence pracovních výkazů členů realizačního týmu či obdobných dokumentů neexistuje žádná auditní stopa uskutečněných činností ve vazbě na proplacené mzdy. Příjemce ani neprokázal, zda všechny dílčí aktivity probíhaly po celou dobu realizace projektu. NKÚ považuje délku projektu v trvání 36 měsíců za neadekvátní, zejména vzhledem k nízkému počtu zaměstnanců v poměru k velikosti realizačního týmu i vzhledem k neprokazatelnosti dopadu některých implementovaných doporučení na rovnost žen a mužů.²⁸

Část auditorů neprokázala splnění kvalifikačních požadavků

4.19 Standard GA stanoví, že v auditorském týmu má mít vždy minimálně jedna osoba prokazatelnou zkušenost s realizací minimálně tří genderových auditů v odpovídajícím typu AO, nebo výjimečně prokazatelnou znalost fungování odpovídajícího typu AO. Standard GA dále stanoví, že každý/á člen/ka auditorského týmu má ukončené vysokoškolské vzdělání minimálně bakalářského stupně a prokazatelnou tříletou praxi v oblasti rovnosti žen a mužů a/nebo genderových vztahů anebo ukončené vysokoškolské vzdělání minimálně bakalářského stupně a prokazatelnou publikační činnost v oblasti rovnosti žen a mužů a/nebo genderových vztahů.

4.20 U jednoho příjemce z vybraného vzorku projektů NKÚ zjistil, že někteří členové auditorského týmu požadovanou kvalifikaci neprokázali.

Příklad č. 9:

Příjemce porušil podmínku týkající se účelu dotace, když nerealizoval genderové audity u zaměstnavatelů v souladu se Standardem GA, neboť členové a členky auditorského týmu neměli prokazatelnou tříletou praxi v oblasti rovnosti žen a mužů a/nebo genderových vztahů anebo prokazatelnou publikační činnost v oblasti rovnosti žen a mužů a/nebo genderových vztahů. Kromě toho členové auditorského týmu za účelem doložení své kvalifikace uváděli v životopisech zkušenosti s realizací genderových auditů u zaměstnavatelů, kteří zaměstnávali pouze jednoho až tři zaměstnance.²⁹

Genderové audity realizovali auditori propojení s auditovanými organizacemi

4.21 Standard GA předpokládá, že genderový audit je nejčastěji realizován nezávislou organizací s personálem vyškoleným obecně v tematické oblasti genderu a specificky v provádění genderového auditu (tzv. externí audit).

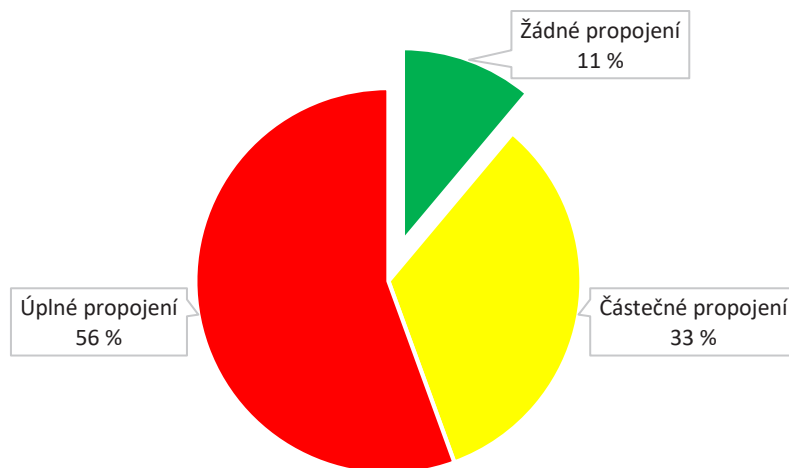
4.22 NKÚ však zjistil, že propojení auditorů s auditovanými organizacemi se nevyskytovalo výjimečně, jak předpokládal Standard GA. MPSV ve výzvách GA připustilo možnost realizovat genderový audit vlastními silami, kdy zaměstnavatel audituje tzv. „sám sebe“. NKÚ dále na vzorku vybraných projektů týkajících se implementace GA zjistil, že členové auditních týmů provádějících genderové audity se až v 89 % podíleli také na realizaci podpořených projektů. V 56 % případů bylo dokonce zjištěno úplné propojení, tedy stav, kdy se člen auditního týmu podílel na realizaci projektu IGA a zároveň vypracovával jak genderový audit, který sloužil jako podklad pro realizaci vybraných opatření prováděných v rámci projektu, tak genderový audit, který byl proveden na konci realizace projektu a měl osvědčit zdárnou implementaci vybraných opatření. Tento postup tak ztratil charakter výjimečnosti (navzdory předpokladu

²⁸ Projekt č. *09323.

²⁹ Projekt č. *06254.

uvedenému ve Standardu GA), neboť jen v 11 % případů nebyla zjištěna žádná propojenost (graf č. 3).

Graf č. 3: Přehled účasti genderových auditorů na administraci projektu

Zdroj: IS MS2014+; analýzu dat vypracoval NKÚ.

4.23 Situaci, kdy NKÚ zjistil, že došlo k úplnému propojení auditorů a příjemce podpory v rámci projektu implementace GA, popisuje příklad č. 10.

Příklad č. 10:

GA, který byl podkladem pro implementaci opatření k odstranění nerovností mezi ženami a muži, i následný genderový audit, který měl prokázat úspěšnou realizaci implementovaných opatření, vykonala v pozici členky auditního týmu jedna a táž osoba. Tato osoba přitom byla zároveň administrátorkou projektu, takže ve spolupráci s příjemcem prováděla kompletní administrativní zabezpečení všech záležitostí souvisejících s realizací projektu IGA. Příjemce s ní uzavřel smlouvu o spolupráci, na jejímž základě jí za úspěšnou realizaci projektu příslušela finanční odměna. Tato osoba se tedy účastnila auditu, který provedl analýzu fungování příjemce z pohledu genderové rovnosti, spolunavrhovala opatření k řešení odhalených nedostatků a slabých míst, podílela se na činnostech souvisejících s realizací opatření vybraných v rámci projektu příjemcem k realizaci a nakonec se účastnila i hodnocení úspěšnosti projektu, do kterého byla zapojena.³⁰

MPSV nestanovilo jednoznačné podmínky pro způsobilost výdajů

4.24 Standard GA stanoví, že v rámci výzvy může každý zaměstnavatel projít genderovým auditem pouze jednou. Výjimku tvoří situace, kdy je z objektivních časových nebo místních důvodů auditována pouze část určité organizace. V takovém případě je možné, aby oddělená pracoviště jedné organizace prošla více nezávislými audity.

4.25 NKÚ zjistil, že MPSV ve výzvách GA nevysvětlilo podrobně podmínky „objektivních časových nebo místních důvodů“, které příjemcům umožnily využít výše uvedenou výjimku z pravidla, že u jednoho zaměstnavatele nesmí být v rámci jedné výzvy proveden více než jeden genderový audit.

³⁰ Projekt č. *10460.

Příklad č. 11:

Příjemce uskutečnil v rámci jednoho projektu genderové auditu u centrály a jedné z poboček stejné organizace sídlící ve stejném městě. Jeden z hodnotitelů věcné správnosti projektu upozornil na to, že není jasné, z jakého důvodu hodlá příjemce realizovat genderové auditu dvakrát u jednoho zaměstnavatele, a že tento postup by měl příjemce vysvětlit. Aniž by došlo k vysvětlení, poskytovatel příjemci podporu poskytl. NKÚ přitom zjistil, že vzdálenost obou pracovišť činí pouhých 9 km a seznam auditovaných dokumentů, na jejichž základě byl genderový audit vykonán, byl pro obě pracoviště totožný. Kontrola naopak nezjistila žádné jiné skutečnosti, které by prokazovaly existenci objektivních časových nebo místních důvodů, na jejichž základě by bylo účelné a efektivní provést genderové auditu u tohoto příjemce odděleně na jeho dvou pracovištích a proplatit je jako dva samostatné auditu. MPSV poskytlo příjemci podporu za genderový audit u centrály ve výši 214 tis. Kč a ve výši 123 tis. Kč za audit u její pobočky.³¹

4.26 Výzvy IGA uvádějí jako způsobilou, avšak pouze doplňkovou aktivitu „*profesní vzdělávání zaměstnanců/zaměstnanek za účelem snížení horizontální a vertikální segregace v podniku*“. Pokud však v podniku není horizontální nebo vertikální segregace zjištěna, profesní vzdělávání způsobilou aktivitou není. Pokud by podpořené profesní vzdělávání mělo pozitivně ovlivnit riziko jen potenciálně hrozící horizontální nebo vertikální segregace zaměstnanců, nejednalo by se již o podporu rovnosti žen a mužů na trhu práce z hlediska odstranění segregace, ale o podporu přímo profesního vzdělávání, což cílem prověřovaných výzev IGA nebylo. NKÚ zjistil, že výzvy IGA nestanovovaly jednoznačnou podmínku realizovat u zaměstnavatelů jen ta školení, která mají pro zaměstnance prokazatelný přínos.

4.27 NKÚ na vybraném vzorku projektů zjistil, že MPSV akceptovalo jako způsobilé projektové aktivity i taková školení, která nebyla pro cílovou skupinu zaměstnanců potřebná a využitelná, neboť neměla potenciál přispět k narovnávání příležitostí pro ženy a muže v organizaci nebo ke snížení skutečné horizontální a vertikální segregace v podniku, a to z důvodu charakteru činností, které jsou v podniku vykonávány. Peněžní prostředky použité k úhradě takových výukových aktivit nelze hodnotit jako účelně vynaložené.

Příklad č. 12:

Příjemce, stavební společnost, v době realizace projektu zaměstnával 10 osob, z toho tři byly manažerky a pět zaměstnanců vykonávalo dělnické/technické profese. Zbýlými dvěma osobami byli jednatele společnosti (muž a žena), kteří vykonávali řídicí funkce. Příjemce pro tyto zaměstnance v projektu trvajícím dva roky uskutečnil celkem 19 různých školení za 503 tis. Kč. Mezi uskutečněná školení, každé v délce 16 hodin, patřily např. kurzy: *Asertivní jednání, Time management, Sebeřízení, Prezentační dovednosti* či *Stres a jeho odstraňování*. Kromě toho, že žádné z 19 realizovaných školení se netýkalo výlučně problematiky genderové nerovnosti, NKÚ vyhodnotil, že některá školení měla pro zapojené dělnické stavební profese jen velmi nízkou nebo žádnou využitelnost. Poskytovatel podpory všechny příjemcem vykazované aktivity schválil a proplatil.³²

Neexistence záznamů o vykazovaných aktivitách

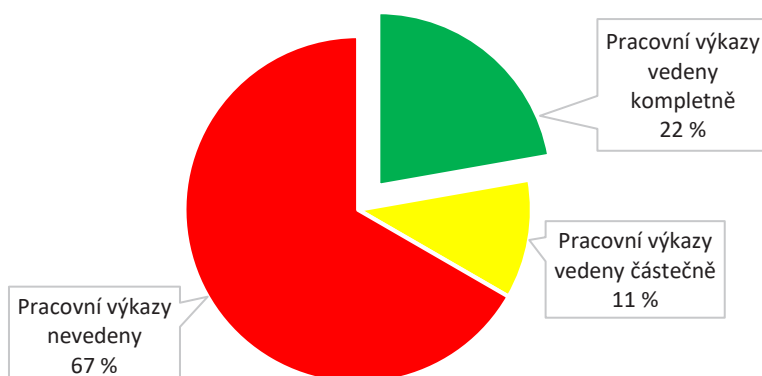
4.28 NKÚ zjistil, že stanovené podmínky pro příjemce dotací u projektů IGA umožňovaly, aby kompletní pracovní výkazy členů realizačních týmů byly vedeny pouze ve vybraných

³¹ Projekt č. *06240.

³² Projekt č. *10233.

případech. Proto u kontrolního vzorku byly k dispozici pouze u dvou projektů a v jednom dalším případě jen z části. Naopak u šesti příjemců nemusely být pracovní výkazy vedeny vůbec (graf č. 4).

Graf č. 4: Vedení pracovních výkazů u vzorku projektů IGA

Zdroj: IS MS2014+; analýzu dat vypracoval NKÚ.

4.29 V důsledku nastavení pravidel pro vedení pracovních výkazů u části projektů neexistovaly záznamy, dle kterých by bylo možné ověřit kvalitu vykonávaných pracovních činností členů realizačního týmu. Nebyl také stanoven konkrétní druh a rozsah dokladů, prokazující realizaci opatření implementovaných do praxe a zajišťujících zlepšení aspektů genderové rovnosti žen a mužů uvedených ve specifickém cíli 1.2.1 OPZ, přičemž realizace těchto činností byla u některých projektů prováděna až tři roky.

Příklad č. 13:

U příjemce, výrobní společnosti, NKÚ zjistil, že do projektu IGA byla po dobu 10 měsíců zapojena i jednatelka této společnosti, která s touto společností uzavřela pracovní smlouvu na práce na projektu se stanovenou týdenní pracovní dobou 40 hodin a současně vykonávala pracovní činnosti na pozici ředitelky obchodu se sjednanou pracovní dobou 20 hodin týdně. Celkový rozsah pracovní doby jednatelky společnosti na základě obou pracovních úvazků činil celkem 60 hodin týdně. Za práci na projektu pobírala mzdu ve výši 26 119 Kč/měsíc. Dle znění platných podmínek dotace se na uvedenou pracovní pozici v daném období nevztahovala povinnost vést pracovní výkazy.

Stejný příjemce nedoložil kontrole NKÚ žádnou dokumentaci (např. výstupy činností nebo pracovní výkazy) týkající se provádění prací realizačního týmu s časovou dotací 2 064 pracovních hodin, na něž byla vyplacena dotace ve výši 495 tis. Kč v souvislosti s projektovou aktivitou „*aplikace doporučení vstupního genderového auditu do praxe společnosti*“, což odůvodnil tím, že k předmětným činnostem žádnou dokumentaci nepořizoval.

Realizační tým ve stejném období prováděl činnosti spočívající v doplnění a dopracování *směrnice pro komunikaci*, jejíž rozsah byl pouhé čtyři strany textu.³³

4.30 Z důvodu absence informací o rozsahu a kvalitě vykonaných prací u projektů z kontrolovaného vzorku nemohl NKÚ hodnotit hospodárnost skutečně vynaložených peněžních prostředků poskytnutých na jejich realizaci z veřejných zdrojů. NKÚ tak kontroloval

³³ Projekt č. *10196.

pouze dodržení rozpětí obvyklých jednotkových cen nakupovaných zařízení, obvyklých hodinových mzdových sazeb a dodržení pravidel pro výběr dodavatelů služeb.

Neprůkaznost dosažených hodnot monitorovacích indikátorů

4.31 Dle rozpočtových pravidel má správce kapitoly, v tomto případě MPSV, soustavně sledovat a vyhodnocovat hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole³⁴. MPSV zvolilo k hodnocení efektivnosti poskytnuté podpory evaluační přístup, který se obecně spoléhá i na kvalitativní postupy hodnocení.³⁵ NKÚ konstatuje, že dosavadní hodnocení evaluátorů vztahující se k výzvám GA a IGA bylo zaměřeno převážně na hodnocení skutečnosti, zda téma genderové rovnosti v příslušné organizaci rezonuje a v jaké míře téma genderové rovnosti tzv. „prorůstá“ do jednotlivých oblastí chodu organizace, nikoli na skutečnou změnu spočívající v odstraňování nerovností.

4.32 MPSV nenastavilo specifické indikátory k vyhodnocení vlivu implementace doporučení genderových auditů na chod podpořených organizací. Skutečný pokrok lze sledovat jen prostřednictvím indikátorů 5 01 05 *Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce* a 5 01 30 *Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce*. MPSV nemonitorovalo systematicky, jaký mají poskytnuté podpory vliv na vývoj situace v oblasti rovného odměňování, snižování horizontální nebo vertikální segregace žen a mužů na pracovních pozicích či v oblasti snižování rizika obtěžování na pracovištích. Reálný dopad změn na chod podniků, konkrétně dopad na oblast rovnosti žen a mužů, tj. efektivnost poskytnutých prostředků, tak MPSV nevyhodnocovalo.³⁶

Příklad č. 14:

Pro projekty GA byl stanoven jediný monitorovací indikátor „*počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)*“, přičemž počet zpracovaných dokumentů odpovídal počtu zpracovaných závěrečných zpráv z genderových auditů.

MPSV ve výzvách IGA v souvislosti s monitorovacím indikátorem „*účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti*“³⁷ žádným způsobem nespecifikovalo kvalifikaci, ke které lze získat potvrzení o jejím dosažení v rámci účasti na projektu. Příjemce nebyl instruován, k jakým školením se má indikátor vztahovat (např. zda se má jednat o školení zaměřené jen na genderovou problematiku s potenciálem změnit např. skutečnou vertikální a/nebo horizontální segregaci v podniku, zda se jedná výhradně o akreditované kurzy, popř. zda bude započítáváno plnění indikátoru na základě účasti zaměstnanců na všech školeních, která příjemce realizuje). Tato situace vedla k tomu, že nebylo možné prokázat, zda a jaké změny bylo dosaženo u účastníků vzdělávacích akcí.

³⁴ Ustanovení § 39 odst. 3) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

³⁵ Evaluaci výzvy č. 130 (projekty IGA realizované mimo Prahu) zpracoval příjemce podpory projektu *09323.

³⁶ Přehled monitorovacích indikátorů využívaných v kontrolovaných projektech:

výstupové indikátory:

6 00 00 *Celkový počet účastníků,*

5 01 05 *Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce,*

8 05 00 *Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních),*

výsledkové indikátory:

6 26 00 *Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti,*

5 01 30 *Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce.*

³⁷ Z projektů kontrolního vzorku byl tento indikátor sledován u čtyř projektů: *09674, *10542, *10587 a *10460.

Seznam zkratk a vysvětlení pojmů

AO	auditovaná organizace
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
GA	genderový audit (genderové audity)
IGA	implementace doporučení genderového auditu (genderových auditů)
IS	informační systém
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS2014+	monitorovací systém evropských strukturálních a investičních fondů pro programové období 2014–2020
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OPZ	operační program <i>Zaměstnanost 2014–2020</i>
SC	specifický cíl
SC 1.2.1	specifický cíl OPZ 1.2.1
SR	státní rozpočet
Standard GA	<i>Standard genderového auditu</i> ; vydal Úřad vlády České republiky, Odbor lidských práv a ochrany menšin, březen 2016, verze č. 2
Strategie	<i>Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020</i> ; schválena usnesením vlády ČR ze dne 12. listopadu 2014 č. 931
vybrané projekty	vzorek 14 projektů kontrolovaných Nejvyšším kontrolním úřadem u 14 příjemců podpory
výzva č. 28	výzva č. 03_15_028 <i>Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 Praha</i>
výzvy č. 50 a 51 nebo výzvy GA	výzvy č. 03_16_050 a 03_16_051 <i>Realizace genderových auditů u zaměstnavatelů</i>
výzvy č. 130 a 131 nebo výzvy IGA	výzvy č. 03_17_130 a 03_17_131 <i>Implementace doporučení genderového auditu u zaměstnavatelů</i>

Příloha č. 1: Přehled výzev a projektů, které NKÚ kontroloval u příjemců podpory

Výzva	Objem dotací vyplacených na realizované projekty		Název projektu (název příjemce)	Reg. číslo projektu (poslední pětčíslí)	Objem dotací vyplacených na projekty kontrolované NKÚ u příjemců	
	Zdroje EU (v Kč)	Zdroje SR (v Kč)			Zdroje EU (v Kč)	Zdroje SR (v Kč)
č. 50 (GA realizované mimo Prahu)	13 942 453	1 782 532	Genderově transparentní rovnost (Modrý Maják, z.s.)	*06254	670 879	118 390
			Genderové audity pro členské firmy AČN (Asociace českých nábytkářů)	*06306	636 000	112 236
			Realizace genderových auditů – PP Projekty s. r. o. (PP Projekty s.r.o.)	*06197	905 250	0
			Gender audity v prostředí obecních/městských úřadů (MEPCO, s.r.o.)	*06316	1 196 571	0
č. 51 (GA realizované v Praze)	1 969 937	1 766 461	Blíže k rovnosti – realizace genderových auditů u zaměstnavatelů v Praze (Gender studies, o.p.s.)	*06240	861 036	861 036
č. 130 (IGA realizované mimo Prahu)	82 339 694	6 096 733	Implementace doporučených opatření genderového auditu společnosti SUTOR Global s. r. o. (SUTOR Global s. r. o.)	*10528	1 076 272	0
			TRUHLAŘIK s.r.o. - Implementace doporučení vycházejících ze zpracovaného genderového auditu (TRUHLAŘIK s.r.o.)	*10233	1 477 225	0
			Implementace doporučení genderového auditu společnosti DOPRAVNÍ PODNIK měst Mostu a Litvínova, a.s. (DOPRAVNÍ PODNIK měst Mostu a Litvínova, a.s.)	*10587	2 000 745	0
			AQUA Program s.r.o. - Implementace genderového auditu (AQUA Program s.r.o.)	*09674	1 253 478	0
			Implementace doporučení GA ve firmě YABOK s.r.o. (YABOK s.r.o.)	*10172	1 907 627	0
			Aplikace výstupů gender auditu do společnosti Moderní škola s.r.o. (Moderní škola s.r.o.)	*10196	2 407 340	0
č. 131 (IGA realizované v Praze)	8 809 124	3 382 827	Gut alimentari s.r.o. - Implementace genderového auditu (Gut alimentari s.r.o.)	*10542	2 964 375	0
			Zlepšení podmínek a prostředí pro práci výzkumných pracovníků (INESAN, s.r.o.)	*09323	2 476 123	2 228 511
Celkem	107 061 208	13 028 553			20 605 985	3 320 173

Zdroj: Vypracoval NKÚ dle dat IS MS2014+, stav k 09/2022.

Pozn.: Částky za jednotlivé projekty jsou zaokrouhleny na celé koruny. Toto zaokrouhlení je důvodem rozdílu mezi součtem hodnot za jednotlivé projekty a částkou uvedenou v řádku „Celkem“.

Příloha č. 2: Hodnocení potenciálu kontrolovaných projektů přispět ke snížení rozdílů v postavení žen a mužů na trhu práce

Reg. číslo projektu	Snížení rozdílů v odměňování žen a mužů za stejnou práci	Snížení vertikální a horizontální segregace žen a mužů	Odstraňování překážek pro sladování pracovního a osobního života	Snížení rizika obtěžování na pracovišti	Informování o genderové problematice	Výše dotace vyplacené na projekt (v Kč)	Zjištěné nezpůsobilé výdaje (v Kč)	- z toho nesrovnalost (v Kč)
*06254						789 269	789 269	670 878
*06306						748 236	748 236	636 001
*06197						905 250		
*06316						1 196 571		
*06240						1 722 072	18 168	9 084
*10528						1 076 272		
*10233						1 477 225		
*10587						2 000 745		
*09674						1 253 478		
*10172						1 907 627		
*10196						2 407 340		
*10542						2 964 375	839	713
*09323						4 704 634		
*10460						773 061		
Celkem						23 926 158	1 556 512	1 316 676

Pozn.: Částky za jednotlivé projekty jsou zaokrouhleny na celé koruny. Toto zaokrouhlení je důvodem rozdílu mezi součtem hodnot za jednotlivé projekty a částkou uvedenou v řádku „Celkem“.

Legenda:

	Projekt nepřispěl, případně neměl ani předpoklad významně přispět ke snížení rozdílů v postavení žen a mužů v příslušné klíčové oblasti uvedené v záhlaví tabulky (resp. ve specifickém cíli OPZ 1.2.1 či ve Standardu GA). Projekt nepřispěl ke zvýšení informovanosti o genderové problematice.
	Projekt přispěl, případně měl alespoň zřejmý předpoklad významně přispět ke snížení rozdílů v postavení žen a mužů v příslušné klíčové oblasti uvedené v záhlaví tabulky (resp. ve specifickém cíli OPZ 1.2.1 či ve Standardu GA). Projekt prokazatelně přispěl ke zvýšení informovanosti o genderové problematice.
	NKÚ hledisko genderové rovnosti v dané oblasti nehodnotil.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/12

Peněžní prostředky státu určené na přípravu a zajištění systému ochrany obyvatelstva

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/12. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Michal Šmucr.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu určené na přípravu a zajištění systému ochrany obyvatelstva vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od května 2022 do prosince 2022.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2015 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo vnitra (dále také „MV“);
Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“).

Kolegium NKÚ na svém IV. jednání, které se konalo dne 27. února 2023,

schválilo usnesením č. 6/IV/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Ochrana obyvatelstva je strategický bezpečnostní zájem ČR, i přesto Ministerstvo vnitra nezajistilo všechny klíčové podmínky pro jeho naplnění.

Ministerstvo vnitra:

- Plánovalo úkoly bez provázání s rozpočtovými zdroji
- Nezabezpečilo dostatečný počet prostředků individuální ochrany
- Nevyužívá výsledky výzkumu v praxi
- Nedokončilo úkoly v oblasti varování a informování obyvatelstva

Úroveň znalostí respondentů dotazníkového šetření NKÚ byla u žáků 3. a 4. ročníků středních škol a také 7. a 8. ročníků víceletých středních škol v oblasti ochrany obyvatelstva v řadě oblastí nízká:

- 80 % nemá znalost o poloze stálého úkrytu
- 50 % neví, jak se zachovat při úniku chemických látek
- 47 % nerozezná jednotlivé druhy varování
- 45 % neví, jak se zachovat při úniku radioaktivních látek

Příklady využitelné zahraniční praxe:

Ve Švédsku existuje brožura o ochraně obyvatelstva, která je pravidelně distribuována do všech domácností, a funguje zde celostátní on-line mapa úkrytů.

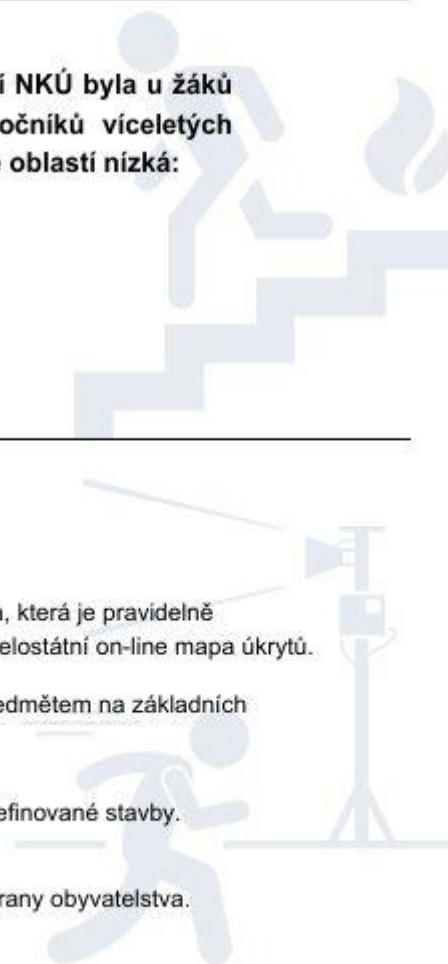
V Polsku je výchova k bezpečnosti samostatným předmětem na základních a vyšších odborných školách.

Ve Finsku je povinnost stavět úkryty pro zákonem definované stavby.

Ve Švýcarsku funguje mobilní aplikace v oblasti ochrany obyvatelstva.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl v rámci kontrolní akce č. 22/12 kontrolu peněžních prostředků státního rozpočtu určených na přípravu a zajištění systému ochrany obyvatelstva (dále také „OOB“).

Prostředky vynaložené na zajištění systému OOB v kontrolovaném období nebylo možné z důvodu porušení právního předpisu v oblasti rozpočtové skladby u MV přesně vyčíslit, u MZd činila tato částka 132,8 mil. Kč. MV i MZd vykazují výdaje na OOB také v rámci specifického ukazatele rozpočtu „Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.“, výdaje za oba resorty činily v kontrolovaném období celkem 721 mil. Kč.

Ochrana obyvatelstva je jednou ze základních funkcí státu a strategickým bezpečnostním zájmem České republiky (dále jen „ČR“) dle *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*¹, který nabývá důležitosti v době zhoršené bezpečnostní situace v Evropě. Systém OOB zahrnuje úkoly zejména v oblasti varování, evakuace, ukrytí a nouzového přežití obyvatelstva.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu určené na přípravu a zajištění systému OOB byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u MV jako ústředního orgánu státní správy ve věcech OOB a u MZd, které při plnění některých úkolů koncepcí OOB² poskytovalo součinnost.

Současná podoba OOB, kdy tato oblast spadá pod MV, byla legislativně vymezena v roce 2001. Jejím základním prvkem musí být dle MV informovaný a sebezodpovědný občan. NKÚ proto provedl dobrovolné dotazníkové šetření znalostí problematiky OOB u žáků 3. a 4. ročníků středních škol a 7. a 8. ročníků u víceletých středních škol v rámci celé ČR (dále viz *interaktivní výsledek dotazníku*³ a *kvíz*⁴). Podmínky pro fungování systému OOB tvoří adekvátní právní prostředí a nezbytné zdroje (lidské, finanční, materiální). K zajištění těchto podmínek měly sloužit od roku 2002 peněžní prostředky státního rozpočtu určené a vynakládané na plnění cílů a úkolů koncepcí OOB zpracovávaných MV.

MV při plnění některých úkolů OOB postupovalo v rozporu s právními předpisy, zejména zákonem č. 2/1969 Sb. (dále jen „kompetenční zákon“)⁵, rozpočtovými pravidly⁶ a zákonem č. 239/2000 Sb. (dále také „zákon o integrovaném záchranném systému“)⁷. MV dále nenastavilo kritéria postupu při nastavení úkolů koncepcí OOB a pro vyhodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků státního rozpočtu. V případě dvou projektů v oblasti vědy a výzkumu však NKÚ konstatuje riziko neúčelnosti vynaložení peněžních prostředků státního rozpočtu.

MV průběžně plnilo řadu úkolů koncepcí OOB, které po jejich dokončení přispějí k zajištění systému OOB, v době ukončení kontroly však přetrvávaly zásadní nedostatky ovlivňující

¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 4. února 2015 č. 79, o *Bezpečnostní strategii České republiky 2015*.

² Jde o následující dokumenty: *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*, *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*, *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*, *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*.

³ Viz <https://infogram.com/1p9g2q3jynlw72f72mdqe37yrwf3vlqjkn?live>.

⁴ Viz <https://infogram.com/1pven79km6xe9dux6q93glmzdnarnem7lp7?live>.

⁵ Ustanovení § 21 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁶ Ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů („rozpočtová pravidla“), ve znění platném do 31. 12. 2021.

⁷ Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

fungování systému OOB. Jedná se především o nesplnění úkolů koncepcí OOB v oblasti novelizace právních předpisů, výchovy a vzdělávání, zabezpečení prostředků individuální ochrany, využití výsledků výzkumu OOB v praxi, dokončení obměny rotačních sirén a provázání úkolů koncepcí OOB s rozpočtovými zdroji.

Celkové hodnocení se opírá o následující hlavní skutečnosti zjištěné v kontrole:

- A.** MV prodlužuje termíny splnění některých úkolů koncepcí OOB, např. oblast výchovy a vzdělávání, varování a informování obyvatel nebo zapojení neziskových organizací do systému OOB. Tyto úkoly řeší již od roku 2002 a do doby ukončení kontroly je nedořešilo. MV v koncepcích OOB dále nenastavilo některé úkoly měřitelně a neprovázalo je s peněžními prostředky státního rozpočtu potřebnými na jejich splnění. Tím nepostupovalo v souladu s metodikami pro tvorbu koncepcí⁸ ani v souladu s kompetenčním zákonem.
- B.** MV netřídilo a nevykazovalo peněžní prostředky státního rozpočtu dle vyhlášky o rozpočtové skladbě⁹ a tím nepostupovalo v souladu s rozpočtovými pravidly.
- C.** V oblasti varování a informování obyvatel nedokončilo MV do doby ukončení kontroly obměnu rotačních sirén. Tu provádí již od roku 2002, termín dokončení prodloužilo o deset let, z roku 2015 na rok 2025. Při kontrole peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených MV v kontrolovaném období na obměnu rotačních sirén nezjistil NKÚ nedostatky. V oblasti zvyšování informovanosti obyvatelstva MV nespustilo webový portál OOB, v plánovaném termínu nedokončilo ani řešení rozesílání varovných SMS zpráv.
- D.** V oblasti nouzového přežití obyvatelstva MV nezabezpečilo prostředky individuální ochrany (dále také „PIO“) pro vybrané kategorie osob při stavu ohrožení státu a válečném stavu a tím postupovalo v rozporu se zákonem 239/2000 Sb. a vyhláškou č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva¹⁰.
- E.** V oblasti ukrytí se MV do doby ukončení kontroly nepodařilo naplnit jeden ze základních úkolů koncepcí OOB týkající se potřeby iniciace legislativních změn. Tento úkol přitom definovalo MV již v roce 2002 v Konceptu 2006. Zákon č. 239/2000 Sb. a vyhláška č. 380/2002 tak v současnosti zcela nereflktují potřeby OOB především v oblasti improvizovaného ukrytí nebo PIO. NKÚ zjistil, že z platných právních předpisů nevyplývá pro MV odpovědnost za kapacitu stálých úkrytů. Ta se od roku 2010 snížila o 32 % a v roce 2021 byla zabezpečena pro cca 3,2 % obyvatelstva ČR.
- F.** V oblasti výchovy a vzdělávání MV nedokončilo některé klíčové úkoly koncepcí OOB. Jedná se především o vymezení rozsahu a formy výuky tematiky OOB na základních a středních školách nebo zapracování úkolů, práv a povinností všech aktérů OOB do právních předpisů v této oblasti. Při kontrole peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených MV v období 2016–2022 na Centrum zdraví a bezpečí v Karlových Varech nezjistil NKÚ nedostatky.
- G.** MV nevyužilo v praxi OOB některé výsledky výzkumu projektů (např. funkční vzorky PIO). Nedošlo tak k naplnění předpokládaných ekonomických přínosů vyplývajících ze zavedení dosažených výsledků do praxe. Na projekty přitom MV vynaložilo celkem 132,5 mil. Kč.

⁸ *Metodika přípravy veřejných strategií* schválená usnesením vlády České republiky ze dne 2. května 2013 č. 318 a aktualizace *Metodiky přípravy veřejných strategií* schválená usnesením vlády České republiky ze dne 28. ledna 2019 č. 71.

⁹ Ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky č. 323/2002 Sb. a § 2 odst. 1 vyhlášky č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹⁰ Ustanovení § 17 vyhlášky č. 380/2002 Sb.

Na základě výše uvedených skutečností NKÚ doporučuje, aby MV provedlo v rozsahu své působnosti kroky vedoucí k potřebné aktualizaci příslušných právních předpisů. V dalších stále nedořešených oblastech OOB (např. vzdělávání obyvatelstva) doporučuje NKÚ využít uváděné příklady zahraniční praxe. Necelých 47 tisíc respondentů dobrovolného dotazníkového šetření NKÚ totiž dokazuje mimořádný zájem veřejnosti o tuto problematiku, proto je možné důvodně předpokládat, že veřejnost bude pozitivně vnímat opatření vedoucí k nápravě nedostatků současného systému OOB.

II. Informace o kontrolované oblasti

V letech 1951–1993 byl pro kontrolovanou oblast používán pojem „civilní obrana“, který v sobě akcentoval důraz na válečný stav. Přitom od roku 1990 začala transformace civilní obrany tak, aby nově vytvářený systém mohl být využíván pro řešení všech mimořádných událostí¹¹, a nikoliv jen pro válečný stav. V roce 1993 tak došlo i ke změně názvu na „civilní ochrana“. Pojem ochrana obyvatelstva byl zaveden od roku 2001 zákonem o integrovaném záchranném systému a rozumí se jím plnění úkolů civilní ochrany¹², zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku.

Ministerstvo vnitra je dle kompetenčního zákona ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, mj. pro krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém. MV při plnění úkolů ochrany obyvatelstva dle zákona o integrovaném záchranném systému mj. sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických osob, fyzických osob a podnikajících fyzických osob, zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva, zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění a systém veřejné výstrahy, stanoví způsob informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních, způsobu a době jejich provedení, organizuje instruktáže a školení v oblasti OOB a pro přípravu složek integrovaného záchranného systému zaměřené na jejich vzájemnou součinnost nebo usměrňuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany. Tyto úkoly Ministerstva vnitra plní Generální ředitelství hasičského záchranného sboru (dále také „MV-GŘ HZS ČR“), které je podle ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 320/2015 Sb.¹³ součástí Ministerstva vnitra.

Prováděcí právní předpis zákona o integrovaném záchranném systému, kterým je vyhláška č. 380/2002 Sb., stanoví mj. postup při zřizování zařízení civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu, způsob informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, o připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení, dále stanoví technické, provozní a organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění a způsob poskytování tísňových informací, zásady postupu při poskytování úkrytů a způsob a rozsah kolektivní a individuální ochrany obyvatel, požadavky ochrany obyvatelstva v územním

¹¹ Mimořádnou událostí je dle § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb. škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

¹² Čl. 61 dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949, o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatého v Ženevě dne 8. června 1977 a publikovaného sdělením pod č. 168/1991 Sb.

¹³ Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru).

plánování a stavebně technické požadavky na stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany.

Povinnost zpracování koncepčních dokumentů vyplývá také z ustanovení § 22 kompetenčního zákona, podle kterého má MV mj. zkoumat společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzovat dosahované výsledky a činit opatření k řešení aktuálních otázek.

Pro kontrolované období a období předcházející zpracovalo MV následující koncepce OOB:

- *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*¹⁴ (dále jen „Koncepce 2006“),
- *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*¹⁵ (dále jen „Koncepce 2013“),
- *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*¹⁶ (dále jen „Koncepce 2020“),
- *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*¹⁷ (dále jen „Koncepce 2025“).

Součástí všech uvedených koncepcí jsou také harmonogramy realizace úkolů a termíny jejich splnění. Uveden je vždy odpovědný gesční orgán, který je splněním úkolu pověřen a zodpovídá za něj, případně jsou uvedeny i orgány v součinnosti. V řadě případů je orgánem v součinnosti Ministerstvo zdravotnictví.

Ministerstvo zdravotnictví je dle kompetenčního zákona ústředním orgánem státní správy mj. pro zdravotní služby, ochranu veřejného zdraví nebo zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost. V oblasti ochrany obyvatelstva spolupracuje s MV zejména při tvorbě koncepcí OOB a plnění úkolů. MZd se také podílelo formou poskytnutí peněžních prostředků státního rozpočtu na provozu a údržbě úkrytu ve Fakultní Thomayerově nemocnici (dále také „FTN“), jakožto své přímo řízené organizaci.

III. Rozsah kontroly

NKÚ prověřil, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu určené na přípravu a zajištění systému ochrany obyvatelstva vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolou bylo zjišťováno, zda MV a MZd plní a vyhodnocuje úkoly nastavené koncepcemi OOB, zda byl ze strany MV ve vazbě na tyto úkoly zajištěny rozpočtové zdroje financování a zda MV navrhlo úpravu legislativního vymezení OOB tak, aby reflektovala jeho současné zaměření, což označilo v roce 2013 jako jeden ze stěžejních úkolů Koncepce 2020.

¹⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 22. dubna 2002 č. 417, *ke Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*.

¹⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 25. 2. 2008 č. 165, *k Vyhodnocení stavu realizace Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 a o Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*.

¹⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 23. 10. 2013 č. 805, *ke Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*.

¹⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 21. 6. 2021 č. 560, *ke Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*.

U MV byly ke kontrole vybrány úkoly vztahující se k oblastem varování, evakuace, ukrytí a nouzového přežití obyvatelstva, na jejichž splnění byly vynaloženy peněžní prostředky státního rozpočtu. Kontrola se tak u MV zaměřila na stav a dostupnost PIO jako jsou např. masky, ochranné obleky a další ochranný materiál pro vybrané kategorie osob při stavu ohrožení státu a válečném stavu, stav úkrytového fondu na území ČR nebo způsob informování obyvatelstva ČR. Kontrola prověřila také oblast vzdělávání, ve které si MV stanovilo řadu cílů. U MZd byly podrobeny kontrole úkoly koncepcí OOB, u kterých bylo ministerstvo určeno v součinnosti pro jejich plnění.

Pro vyhodnocení souladu s právními předpisy použil NKÚ zejména vybraná ustanovení zákona č. 320/2001 Sb.¹⁸, kompetenčního zákona, zákona č. 239/2000 Sb. a zákona č. 240/2000 Sb.¹⁹, které ukládají MV jakožto garantovi ochrany obyvatelstva a MZd povinnosti v oblasti OOB. Za účelné NKÚ považoval použití peněžních prostředků státního rozpočtu ke splnění úkolů koncepcí OOB a dosažení zamýšlených výsledků (dopadů), tj. splnění cílů koncepcí OOB.

Zákon č. 218/2000 Sb.²⁰ ukládá správci kapitoly (MV, MZd) soustavně sledovat a vyhodnocovat mj. účelnost vynakládaných výdajů ve své kapitole a zákon č. 320/2001 Sb. stanovuje pro případ, kdy nejsou kritéria pro hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti stanovena v právních předpisech technických nebo jiných normách, povinnost vedoucího orgánu veřejné správy tato kritéria stanovit na základě objektivně zjištěných skutečností. NKÚ prověřil vynaložené peněžní prostředky státního rozpočtu v souvislosti s naplněním úkolů koncepcí OOB. Dále NKÚ prověřil dodržení způsobu třídění a vykazování výdajů na OOB dle vyhlášky č. 323/2002 Sb.²¹, resp. vyhlášky č. 412/2021 Sb.²²

Kontrolovaným obdobím byly roky 2015 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. MV i MZd vykazují výdaje na OOB také v rámci specifického ukazatele rozpočtu „Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.“; výdaje za oba resorty činily v kontrolovaném období celkem 721 mil. Kč. Prostředky vynaložené na zajištění systému OOB v kontrolovaném období nebylo možné z důvodu porušení právního předpisu v oblasti rozpočtové skladby u MV přesně vyčíslit, u MZd činila tato částka 132,8 mil. Kč.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. MV prodlužuje termíny splnění některých úkolů koncepcí OOB, např. oblast výchovy a vzdělávání, varování a informování obyvatel nebo zapojení neziskových organizací do systému OOB. MV tyto úkoly řeší již od roku 2002 a do doby ukončení kontroly je nedořešilo. MV v koncepcích OOB dále nenastavilo některé úkoly měřitelně a neprovázalo je s peněžními prostředky státního rozpočtu potřebnými na jejich splnění. Tím nepostupovalo v souladu s metodikami pro tvorbu koncepcí a v souladu s kompetenčním zákonem.

¹⁸ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁹ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

²⁰ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

²¹ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

²² Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě, účinná od 1. 1. 2022.

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, zda MV zpracovalo koncepce OOB dle § 7 odst. 2 písm. f) zákona č. 239/2000 Sb. a zda obsahová stránka těchto koncepcí (zejména v oblasti stanovení cílů, úkolů a financování) byla v jednotlivých letech zpracována v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 3. ledna 2001 č. 10, *k návrhu Metodiky střednědobých koncepcí*, resp. usnesením vlády České republiky ze dne 2. května 2013 č. 318, *k Metodice přípravy veřejných strategií*, resp. usnesením vlády České republiky ze dne 28. ledna 2019 č. 71, *o aktualizaci Metodiky přípravy veřejných strategií*. Nadefinování cílů a úkolů koncepcí OOB dle principů SMART je základním předpokladem pro nastavení mj. účelného postupu MV. NKÚ dále ověřoval, zda MV sleduje a vyhodnocuje plnění úkolů koncepcí OOB a roli MZd při přípravě a plnění úkolů koncepcí OOB.

MV zpracovalo v souladu se zákonem o integrovaném záchranném systému od roku 2002 celkem čtyři koncepce OOB – Koncepci 2006, Koncepci 2013, Koncepci 2020 a Koncepci 2025 (**viz část II.**). Koncepce vždy tvoří textová část, která obsahuje priority, obecné cíle a vize v jednotlivých oblastech OOB, na kterou navazují harmonogramy úkolů pro jednotlivé subjekty (zpravidla ministerstva). Koncepce OOB byly zpracovány dle dokumentů bezpečnostní politiky ČR, které nepředpokládaly masivní vojenský útok proti ČR.

→ MV nezpracovalo koncepce OOB dle požadavků metodik pro jejich tvorbu

Metodiky přípravy veřejných strategií z roku 2013, resp. 2019 mj. stanoví, že cíle musí být definovány v souladu s principy SMART. Při kontrole stanovení některých cílů (úkolů) koncepcí OOB zjistil NKÚ, že tak definovány nebyly, tj. nesplňovaly některé z principů specifčnosti (S), měřitelnosti (M), dosažitelnosti (A), realističnosti (R) a časové vymezenosti (T):

- v Koncepci 2020 např. úkol: *systematicky vytvářet zdroje pro obměnu a nákup nové techniky pro efektivní, účinný a rychlý zásah složek integrovaného záchranného systému v souladu s požadavky na zajištění jejich akceschopnosti pro záchranné a likvidační práce na celém území České republiky za využití jak národních, tak i mezinárodních zdrojů;*
- v Koncepci 2025 např. úkol: *standardizovat a zajistit materiálně technické zabezpečení plnění úkolů ochrany obyvatelstva.*

Výše uvedené úkoly nestanovilo MV specificky (tj. úkol není přesně popsán) a měřitelně (tj. dosažení úkolu není měřitelné). MV tak nepostupovalo v souladu s usneseními vlády č. 318/2013 a č. 71/2019, které ukládaly MV podle metodik při tvorbě koncepcí OOB postupovat, a tím porušilo ustanovení § 21 kompetenčního zákona. Tím, že MV nestanovilo cíle v souladu s principy SMART, nemohlo následně hodnotit přínos vynaložených peněžních prostředků státního rozpočtu a vyhodnocovat účelnost výdajů.

Metodiky²³ upravují rovněž otázku sestavení rozpočtu implementace koncepce. Klíčovým krokem její tvorby je totiž zajištění prostředků na její financování. NKÚ zjistil, že MV stanovilo některé úkoly koncepcí OOB bez vazby na předpokládaný objem peněžních prostředků státního rozpočtu, přestože z jejich věcného zaměření vyplývá, že při plnění úkolu dojde k jejich vynaložení:

- např. v Koncepci 2006 je to úkol „zahájit *materiální vybavení a přípravu složek integrovaného záchranného systému, včetně zařízení civilní ochrany, k plnění úkolů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech*“;

²³ Metodika střednědobých koncepcí – část III. Stanovení finančních nároků, 2) Metodika přípravy veřejných strategií – část 3.6.10. Aktivita 8: Sestavení rozpočtu implementace strategie, 3) aktualizace Metodiky přípravy veřejných strategií – část 3.6.10. Aktivita 8: Sestavení rozpočtu implementace strategie.

- v Konceptci 2013 úkoly „k provádění dekontaminace osob a techniky vybavit předurčené jednotky HZS ČR (opěrné body) mobilními prostředky“ nebo „dokončit obměnu elektrických rotačních sirén za moderní koncové prvky varování“;
- v Konceptci 2020 úkol „rozšiřovat využívání infrastruktury jednotného systému varování a informování obyvatelstva o další funkcionality (např. s podporou instalace snímačů sběru dat realizovat přenos dat od čidel detekujících nebezpečné látky, čidel měření výšky vodní hladiny nebo srážkoměrů)“;
- a v Konceptci 2025 úkol „konceptně a technologicky modernizovat varování a informování obyvatelstva“.

MV nepostupovalo v souladu s usneseními vlády č. 10/2001, č. 318/2013 a č. 71/2019, které ukládaly MV podle metodik při tvorbě koncepcí OOB postupovat, a tím porušilo ustanovení § 21 kompetenčního zákona. NKÚ zjistil, že peněžní prostředky státního rozpočtu byly následně na jednotlivé úkoly skutečně poskytnuty, např. na výše uvedený úkol Konceptce 2013 „dokončit obměnu elektrických rotačních sirén za moderní koncové prvky varování“ byly obcím přiděleny dotace na koncové prvky varování v částce 16 mil. Kč.

→ **MV řeší některé oblasti koncepcí OOB již od roku 2002 a dosud nejsou vyřešeny**

NKÚ ověřil, že MV sleduje a vyhodnocuje plnění úkolů stanovených v koncepcích OOB. Na věcné a finanční vyhodnocení plnění úkolů však měla negativní vliv skutečnost, že MV je nedefinovalo dle principů SMART (viz výše). Některé klíčové oblasti OOB však MV od roku 2002 nedořešilo, jedná se zejména o oblasti vzdělávání (**viz část F**), varování a informování obyvatel (**viz část C**), zapojení neziskových organizací do systému OOB nebo zajištění sebeochrany obyvatel. Úkoly se tak v koncepcích OOB částečně opakují (**viz tabulka č. 1**).

Tabulka č. 1: Opakující se koncepční úkoly od roku 2006

Oblast	Úkol v Konceptci 2006	Úkol v Konceptci 2013	Úkol v Konceptci 2020	Úkol v Konceptci 2025
Neziskové organizace	Vytvořit podmínky pro organizované zapojení nevládních humanitárních organizací při přípravě a realizaci opatření k nouzovému přežití obyvatelstva a poskytování humanitární pomoci	X	Zdokonalit systém zapojení nestátních neziskových organizací a dobrovolníků do řešení mimořádných událostí a krizových situací	Vytvořit podmínky pro větší využívání NNO při plnění úkolů ochrany obyvatelstva
Sebeochrana obyvatel	Stanovit zaměření a formy přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí	Definovat a legislativně zakotvit konkrétní úkoly ochrany obyvatelstva (důraz položit zejména na problematiku preventivních opatření, sebeochrany občanů, vazbu na územní plánování a další úkoly ve vazbě na závěry analýzy hrozeb pro Českou republiku) a cestou metodických pokynů a technických norem nastavit detaily jejich technického zabezpečení a provedení	Vytvořit metodický pokyn pro prezentaci výsledků a propagaci činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva s cílem přispět k popularizaci a správnému pochopení této problematiky u obyvatelstva a zvýšit jejich schopnost sebeochrany	Posílit přípravu obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci s důrazem na moderní metody vzdělávání

Zdroj: Konceptce 2006, Konceptce 2013, Konceptce 2020 a Konceptce 2025.

NKÚ dále zjistil, že ačkoliv na potřebu legislativních změn v oblasti OOB upozorňuje MV od roku 2002, tyto změny dosud nenavrhlo. Učinilo pouze dílčí legislativní kroky (např. přijetí vnitřních předpisů a norem HZS ČR), nenavrhlo zejména novelizaci vyhlášky č. 380/2002 Sb. a nenavrhlo změnu zákona č. 239/2000 Sb. Z důvodu nesplnění úkolů koncepcí OOB v oblasti legislativních změn si MV také v Konceptci 2025 opětovně stanovilo strategický cíl „vytvořit adekvátní právní podmínky pro fungování systému a jeho jednotlivých složek“ s termínem splnění do roku 2025. Záměrem MV je i nadále iniciovat změny právní úpravy, které budou pokrývat všechny úkoly, oblasti a opatření OOB. Pozornost má být věnována novelizaci vyhlášky č. 380/2002 Sb., konkrétně např. oblasti způsobu a rozsahu informování, jednotného systému varování a vyrozumění, evakuace, ukrytí, způsobu a rozsahu kolektivní a individuální ochrany obyvatelstva a požadavků OOB v územním plánování a stavebním řízení.

→ MV nevyzvalo MZd k plnění některých úkolů koncepcí OOB

MV připravovalo Konceptci 2013 prostřednictvím odborné pracovní skupiny Výboru pro civilní nouzové plánování²⁴, jejímž členem byl také zástupce MZd. NKÚ přesto zjistil, že MZd nepřipomínkovalo u osmi úkolů určení své součinnosti pro jejich plnění. Důsledkem pak byla skutečnost, kdy v rámci realizace Konceptce 2013 se u tří úkolů jednalo o oblast mimo působnost MZd (např. úkol „stanovit postupy pro distribuci vytvořených zásob nouzového přežití fyzickým osobám v postižených oblastech“) a MZd se následně zapojilo pouze do plnění tří úkolů a u dvou nebylo vůbec vyzváno MV k součinnosti. Totéž se opakovalo i v rámci Konceptce 2020, kde bylo MZd určeno k součinnosti u pěti úkolů. V rámci realizace Konceptce 2020 se následně zapojilo pouze do plnění jednoho úkolu, u tří nebylo vyzváno MV k součinnosti a u jednoho úkolu se jednalo dokonce o oblast mimo jeho působnost (úkol „systematicky vytvářet zdroje pro obměnu a nákup nové techniky pro efektivní, účinný a rychlý zásah složek integrovaného záchranného systému v souladu s požadavky na zajištění jejich akceschopnosti pro záchranné a likvidační práce na celém území České republiky za využití jak národních tak i mezinárodních zdrojů“.)

B. MV netřídilo a nevykazovalo peněžní prostředky státního rozpočtu dle vyhlášky o rozpočtové skladbě a tím nepostupovalo v souladu s rozpočtovými pravidly.

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, zda MV a MZd plní požadavky právních předpisů a MV plní cíle a úkoly koncepcí OOB v oblasti financování OOB, zejména, zda MV provázalo úkoly s rozpočtovými zdroji, jejichž absenci označilo v koncepcích OOB opakovaně jako jednu ze zásadních slabých stránek systému OOB.

→ MV neprovázalo úkoly koncepcí OOB s rozpočtovými zdroji

Výdaje na OOB jsou součástí výdajů státního rozpočtu a rozpočtů územních samosprávných celků. Z rozpočtových kapitol 314 – Ministerstvo vnitra a 335 – Ministerstvo zdravotnictví byly hrazeny běžné výdaje OOB, jako jsou např. příprava a informování obyvatelstva, zabezpečení provozu systému varování a vyrozumění, uskladnění věcných prostředků u HZS ČR, likvidace nefunkčního materiálu civilní ochrany nebo provoz infrastruktury OOB (např. vzdělávací zařízení, úkryt ve FTN, sklady, opravy). Kapitálové výdaje OOB zahrnovaly např. modernizaci systému varování a vyrozumění, vybavování HZS ČR speciální technikou a přístroji pro

²⁴ Výbor pro civilní nouzové plánování je stálým pracovním orgánem Bezpečnostní rady státu pro oblast civilního nouzového plánování a pro koordinaci a plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu. Výbor mj. schvaluje odbornou pracovní skupinu ke zpracování koncepcí OOB.

zabezpečení záchranných a likvidačních prací nebo výdaje na materiální vybavení zdravotnické humanitární pomoci.

NKÚ zjistil, že MV v koncepcích OOB mj. uvedlo, že je třeba zajistit plánovité přidělování potřebného objemu prostředků, což by umožnilo přilákat nové odborně vzdělané pracovníky, zabezpečit pravidelnou obměnu a modernizaci věcných zdrojů, více využívat moderních technologií a zvýšit kredit OOB u veřejnosti. MV však v řadě případů uvedlo, že úkoly nemají povahu akcí, které by zakládaly nové finanční nároky. Otázka sestavení rozpočtu je přitom klíčovým prvkem implementace koncepcí OOB (**viz část A**).

NKÚ přitom zjistil, že řada úkolů koncepcí OOB vynaložení prostředků vyžadovala, k čemuž také v rámci plnění úkolů následně došlo. Např. na úkol Koncepce 2013 „pokračovat ve vybavování a přípravě složek integrovaného záchranného systému, včetně zařízení civilní ochrany, k plnění úkolů ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech a krizových situacích“ vynaložilo MV jen v letech 2015–2017 v rámci podpory jednotek dobrovolných hasičů částku 1 059,3 mil. Kč.²⁵

→ MV při třídění a vykazování výdajů na OOB nepostupovalo dle rozpočtové skladby

NKÚ zjistil, že MV v kontrolovaném období nerozpočtovalo peněžní prostředky státního rozpočtu určené na OOB pro příslušný rok. Výši rozpočtu průřezového ukazatele „Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.“²⁶, kam věcně peněžní prostředky státního rozpočtu určené na OOB mj. náleží, stanovilo MV každoročně ve výši 50 tis. Kč, bez vazby na úkoly koncepcí OOB (**viz tabulka č. 2**). Během rozpočtového roku pak ukazatel s ohledem na výskyt krizových situací navýšilo a prostředky využilo např. na pořízení speciální techniky pro HZS ČR.

Tabulka č. 2: Specifický ukazatel „Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.“ v letech 2015–2021 (v Kč)

Rok	Orgán	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost
2015	MV-GŘ HZS ČR	50 000	50 000	50 000	47 301
	HZS ČR	0	6 595 200	21 635 755	17 626 397
2016	MV-GŘ HZS ČR	50 000	50 000	50 000	41 000
	HZS ČR	0	31 363 817	35 373 174	25 363 064
2017	MV-GŘ HZS ČR	50 000	50 000	50 000	36 507
	HZS ČR	0	82 745 734	92 527 021	14 408 279
2018	MV-GŘ HZS ČR	50 000	50 000	50 000	37 466
	HZS ČR	0	82 711 196	160 787 342	84 008 105
2019	MV-GŘ HZS ČR	50 000	50 000	50 000	23 325
	HZS ČR	0	120 062 909	196 653 826	63 868 837
2020	MV-GŘ HZS ČR	50 000	50 000	50 000	0

²⁵ Peněžní prostředky státního rozpočtu na podporu jednotek dobrovolných hasičů nebyly předmětem KA č. 22/12.

²⁶ V ustanovení § 25 a) zákona č. 240/2000 Sb. je uvedeno: „Ministerstva a jiné ústřední správní úřady v rozpočtu své kapitoly a kraje a obce ve svých rozpočtech na příslušný rok vyčleňují objem finančních prostředků potřebný k zajištění přípravy na krizové situace; kraje a obce dále ve svém rozpočtu na příslušný rok vyčleňují účelovou rezervu finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků.“ a v ustanovení § 25 b) tohoto zákona „... se finanční prostředky potřebné k zajištění přípravy na krizové situace vyčleňované ministerstvy a jinými ústředními správními úřady v rozpočtech kapitol považují za závazný ukazatel státního rozpočtu na příslušný rok.“

	HZS ČR	0	6 767 490	139 544 010	138 221 458
2021	MV-GŘ HZS ČR	50 000	237 589 250	237 589 250	237 560 900
	HZS ČR	0	7 011 542	7 329 960	6 932 562
Celkem	X	350 000	575 097 138	891 740 338	588 175 201

Zdroj: závěrečné účty MV za roky 2015–2021, odpověď MV na žádost NKÚ č. 3.

V kontrolovaném období muselo MV v rámci odvětvového třídění rozpočtu dodržovat vyhlášku č. 323/2002 Sb., resp. od 1. 1. 2022 vyhlášku č. 412/2021 Sb., konkrétně paragraf 5212 – *Ochrana obyvatelstva*, na kterém mají být vykazovány výdaje jako např. materiál civilní ochrany nebo výdaje spojené se zajištěním úkrytového fondu.

NKÚ zjistil, že ačkoliv MV některé z výše uvedených výdajů (např. údržba a opravy prvků jednotného systému varování a vyrozumění, vzdělávání) každoročně na oblast OOB poskytl, vykazovalo na tomto paragrafu v kontrolovaném období nulový zůstatek. Tím MV nepostupovalo v souladu s ustanovením § 1 odst. 2 vyhlášky o rozpočtové skladbě a § 2 odst. 4 rozpočtových pravidel. Výše uvedenému zjištění odpovídá i další skutečnost zjištěná NKÚ, a to že v závěrečných účtech kapitoly 314 – *Ministerstvo vnitra* za období 2015–2021 vždy MV shrnulo výdaje HZS ČR za uplynulé období a uvedlo výčet priorit, kterým se HZS ČR věnoval, ale nevedlo objem peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených na OOB.

Oproti tomu MZd vyčleňovalo peněžní prostředky státního rozpočtu v letech 2015 a 2021 na oblast OOB v rámci paragrafu 5212 – *Ochrana obyvatelstva*. Výše vykazovaných prostředků byla následně podkladem pro průřezový ukazatel „Zajištění přípravy na krizové situace dle zákona č. 240/2000 Sb.“ závěrečných účtů kapitoly 335 – *Ministerstvo zdravotnictví*.

C. V oblasti varování a informování obyvatel nedokončilo MV do doby ukončení kontroly obměnu rotačních sirén. Tu provádí již od roku 2002, termín dokončení prodloužilo o deset let, z roku 2015 na rok 2025. Při kontrole peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených MV v kontrolovaném období na obměnu rotačních sirén nezjistil NKÚ nedostatky. V oblasti zvyšování informovanosti obyvatelstva MV nespustilo webový portál OOB, v plánovaném termínu nedokončilo také řešení rozesílání varovných SMS zpráv.

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, zda MV plní požadavky právních předpisů a cíle a úkoly koncepcí OOB v oblasti varování a informování obyvatelstva. MV dle ustanovení § 7 odst. 2 písm. f) zákona č. 239/2000 Sb. mj. zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění a systém veřejné výstrahy. Technické, provozní a organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění a způsob poskytování tísňových informací stanoví vyhláška č. 380/2002 Sb. MV vynakládalo peněžní prostředky státního rozpočtu zejména na údržbu a provoz koncových prvků varování, obměnu rotačních sirén (v kontrolovaném období 4 mil. Kč) nebo nástroje ke zvýšení informovanosti obyvatel.

Spolehlivé a včasné varování a informování obyvatelstva před možným nebo již nastalým vznikem mimořádné události či krizové situace²⁷ je předpokladem pro minimalizaci následků.

²⁷ Krizovou situací je mimořádná událost dle zákona č. 239/2000 Sb., narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (dále také „krizový stav“).

→ MV neplní úkoly v oblasti varování a informování obyvatel

MV v Konceptci 2006 uvedlo, že tzv. koncové prvky varování (elektronické sirény, místní informační systémy a rotační sirény) je nutné modernizovat, a stanovilo úkol dokončit obměnu rotačních sirén za sirény elektronické. NKÚ zjistil, že ačkoliv byla realizována řada projektů modernizace a dobudování systému varování (např. v rámci OPŽP²⁸ projekty za cca 400 mil. Kč), MV úkol ve stanoveném termínu – do roku 2015 – nedokončilo. V roce 2014 bylo z celkového počtu koncových prvků varování 68 % rotačních sirén. Modernizaci systému varování proto MV opět stanovilo jako úkol Konceptce 2013, s termínem dokončení v roce 2020.

NKÚ zjistil že k roku 2017 bylo z celkového počtu koncových prvků varování stále 60 % rotačních sirén. V rámci dalšího postupu si MV nicméně uložilo pokračovat v obměně rotačních sirén.

NKÚ uvádí, že v roce 2020 systém nadále využíval především rotačních sirén a ČR tak má i nadále stále omezené pokrytí území hlasovými tísňovými informacemi. Stanovený úkol, koncepčně a technologicky modernizovat varování a informování obyvatelstva, MV převedlo do roku 2025 a spočívá opět v obměně rotačních sirén. NKÚ tak zjistil, že MV provádí obměnu rotačních sirén již od roku 2002 s termíny dokončení dle koncepcí OOB postupně 2015, 2020 a 2025. Při kontrole peněžních prostředků státního rozpočtu ve výši 4 mil. Kč vynaložených MV v kontrolovaném období na obměnu rotačních sirén nezjistil NKÚ nedostatky.

Jelikož rotační sirény neumožňují doplnit varovný signál o hlasové tísňové informace, je důležitá míra informovanosti obyvatel. NKÚ provedl dotazníkové šetření a mj. zjistil, že 47 % respondentů (žáků 3. a 4. ročníků středních škol a 7. a 8. ročníků u víceletých středních škol) nerozezná jednotlivé druhy varování při mimořádných událostech, 50 % respondentů nemá znalosti, jak se zachovat při úniku nebezpečných chemických látek, a 45 % respondentů nemá znalosti, jak se zachovat při úniku radioaktivních látek.

Ke zvýšení informovanosti obyvatelstva stanovilo MV v Konceptci 2025 mj. i úkol týkající se spuštění webového portálu OOB do roku 2022. NKÚ zjistil, že portál nebyl do doby ukončení kontroly z rozhodnutí MV spuštěn, a úkol tak MV nesplnilo. V rámci zvyšování informovanosti obyvatel může být příkladem zahraniční praxe. Např. Švédsko, kde je od roku 1943 pravidelně pro všechny domácnosti vydávána brožura (pod názvem *Om krisen eller kriget kommer*), která obsahuje informace vztahující se ke způsobům chování při širokém spektru negativních událostí (od přírodních katastrof až po válku), věnuje se také varovným signálům a uvádí i konkrétní doporučení (tzv. checklisty) ve vztahu k zajištění dostatečných zásob potravin, vody aj. pro případ nenadálých krizí.

NKÚ dále ověřil plnění úkolu prosazení rozesílání varovných SMS zpráv u všech mobilních operátorů do roku 2017. NKÚ zjistil, že MV termín nesplnilo, neboť uzavřelo příslušné smlouvy, a to pouze se dvěma mobilními operátory, až v roce 2019. MV proto stanovilo stejný úkol i v Konceptci 2025. Do doby ukončení kontroly MV úkol nesplnilo.

²⁸ Operační program *Životní prostředí*.

Posun přinesla novela zákona o elektronických komunikacích²⁹, která od 1. ledna 2022 stanovila povinnost mobilních operátorů³⁰ rozesílat varovné SMS. MV předpokládá varování a informování obyvatelstva zatím pouze prostřednictvím zpráv SMS. Např. ve Švýcarsku funguje varování a informování obyvatelstva formou mobilní aplikace pod názvem Alertswiss³¹ již od roku 2018.

D. V oblasti nouzového přežití obyvatelstva MV nezabezpečilo prostředky individuální ochrany pro vybrané kategorie osob při stavu ohrožení státu a válečném stavu, a tím postupovalo v rozporu se zákonem č. 239/2000 Sb. a vyhláškou č. 380/2002 Sb.

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, zda MV plní požadavky na počet PIO dle právních předpisů a cíle a úkoly koncepcí OOB. Rozsah individuální ochrany obyvatel stanoví dle ustanovení § 7, odst. 8 písm. g) zákona č. 239/2000 Sb. vyhláška č. 380/2002 Sb. Při stavu ohrožení státu a válečném stavu má MV dle ustanovení § 17 odst. 2 vyhlášky č. 380/2002 Sb. provádět výdej prostředků individuální ochrany pro vybrané kategorie osob, např. dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku, dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let, dětské ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let nebo ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních. MV vynakládalo peněžní prostředky státního rozpočtu zejména na skladování, pravidelné revize a likvidaci nefunkčních PIO (v kontrolovaném období uhradilo za likvidaci PIO částku 26,5 mil. Kč).

PIO jsou určeny k ochraně obyvatel před toxickými, radiačními a infekčními účinky bojových otravných, radioaktivních a biologických látek.

→ MV nezabezpečilo stanovený počet PIO pro vybrané kategorie osob při stavu ohrožení státu a válečném stavu

MV je příslušné hospodařit s materiálem civilní ochrany (kromě PIO také přístroje k provádění průzkumu nebo filtry do stálých úkrytů) od roku 2001. V roce 2002 MV zmínilo v Koncepci 2006 zastaralost a nefunkčnost tohoto materiálu, potřebu doplnění počtu PIO vybraných kategorií osob, změnu zákona č. 241/2000 Sb.³² a nutnost provedení kontroly funkčnosti PIO. NKÚ zjistil, že z důvodu nesplnění těchto úkolů stanovilo MV v navazující Koncepci 2013 pro zajištění požadovaného počtu a stavu PIO tyto úkoly:

- a) „Dokončit kontroly funkčnosti majetku a provést vytřídění a likvidaci nefunkčního materiálu“; stanovený termín rok 2012 MV nesplnilo a splnění úkolu posunulo do roku 2020. Do doby ukončení kontroly NKÚ nebyl úkol splněn.
- b) „Zajistit věcné prostředky pro ochranu obyvatelstva a PIO pro určené kategorie osob systémem hospodářských opatření pro krizové stavy“; stanovený termín rok 2013 MV

²⁹ Zákon č. 374/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

³⁰ Podnikatelů poskytujících veřejně dostupnou mobilní interpersonální komunikační službu založenou na číslech.

³¹ Švýcarský Spolkový úřad pro civilní ochranu: BABS: Bundesamt für Bevölkerungsschutz [verze 20. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.alert.swiss/>.

³² Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

nesplnilo, ve vyhodnocení plnění úkolů opětovně uvedlo, že je nutná změna zákona č. 241/2000 Sb. Do doby ukončení kontroly NKÚ nebyl úkol splněn.

NKÚ dále zjistil, že již od roku 2015 se PIO vzhledem k úsporným opatřením nedoplňují a jejich počty vzhledem ke stáří trvale klesají. Chybělo tak 88 % PIO pro děti do 1,5 roku, 99 % PIO pro děti od 1,5 do 6 let, 8 % PIO pro děti od 6 do 18 let a 42 % ochranných filtrů. Celkem MV disponovalo 1 739 957 ks PIO pro 2 492 184 osob (tj. 70 %). Proto si MV v rámci dalšího postupu stanovilo úkol provést do roku 2020 úpravu vyhlášky 380/2002 Sb. tak, aby odpovídala realitě využití PIO.

Obrat v pohledu MV na počet PIO nastal v Konceptci 2025, ve které MV definuje nutnost doplnit přístup sebeochrany také o pořizování komerčně dostupných PIO (respirátory, roušky, ochranné kukly a ochranné oděvy na jedno použití), které budou mít uplatnění při hrozbách spojených s déletrvajícím incidenty typu chemického, biologického, radiologického či jaderného terorismu. MV stanovilo konkrétní úkol – revidovat opatření OOB s termínem splnění do roku 2025. V rámci úkolu má být provedena mj. certifikace PIO a ochranných prostředků, které byly v uplynulých letech vyvinuty do stádia funkčních vzorků. Za stavu ohrožení státu a válečného stavu má být problematika PIO řešena v souladu se zákonem č. 241/2000 Sb. s ohledem na výrobní kapacity tuzemských výrobců ochranných masek, polomasek a ochranných filtrů. MV má požádat SSHR o uzavření smluv mezi SSHR a výrobcí PIO o uchování výrobních schopností.

NKÚ zjišťoval stav PIO ke konci roku 2021. Zjistil, že MV disponovalo celkem 1 453 089 ks, což je hodnota odpovídající klesajícímu trendu stavu PIO. Z porovnání počtu PIO s počtem vyhláškou požadovaných vybraných kategorií osob dle ČSÚ³³ vyplývá, že ani v roce 2021 MV nedisponovalo dostatečným počtem PIO. MV v kontrolovaném období nezabezpečilo počet PIO pro vybrané kategorie osob při stavu ohrožení státu a válečném stavu dle ustanovení § 17 odst. 2 vyhlášky č. 380/2002 Sb. a neplnilo tak stanovené úkoly v oblasti OOB dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb. Zároveň MV neprovedlo v kontrolovaném období žádné aktivity, které by tento negativní stav změnily.

→ MV nedokončilo kontrolu funkčnosti PIO

V návaznosti na výše uvedený úkol Konceptce 2013 (a) „*Dokončit kontroly funkčnosti majetku a provést vytřídění a likvidaci nefunkčního materiálu*“ ověřil NKÚ u MV systém kontroly životnosti a provozuschopnosti PIO a zjistil, že v roce 2022 bylo z celkového počtu 1 453 089 PIO po revizi pouze 230 615 PIO, tedy 15,8 %.

E. V oblasti ukrytí se MV do doby ukončení kontroly nepodařilo naplnit jeden ze základních úkolů koncepcí OOB týkající se potřeby legislativních změn. Tento úkol přitom definovalo MV již v roce 2002 v Konceptci 2006. Zákon č. 239/2000 Sb. a vyhláška č. 380/2002 tak v současnosti zcela nereflektují potřeby OOB především v oblasti improvizovaného ukrytí nebo PIO. NKÚ zjistil, že z platných právních předpisů nevyplývá pro MV odpovědnost za kapacitu stálých úkrytů. Ta se od roku 2010 snížila o 32 % a v roce 2021 byla zabezpečena pro cca 3,2 % obyvatelstva ČR.

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, zda MV plní požadavky právních předpisů a cíle a úkoly koncepcí OOB v oblasti kolektivní ochrany obyvatelstva (ukrytí). Rozsah kolektivní ochrany obyvatelstva

³³ Dle veřejně dostupných údajů ČSÚ bylo k datu 1. 1. 2021 v ČR 331 128 dětí ve věku 0–2 roky, dětí ve věku 2–6 let bylo 561 580 a dětí a mladistvých ve věku 2–18 let bylo 1 858 349.

stanoví dle ustanovení § 7 odst. 8 písm. g) zákona č. 239/2000 Sb. vyhláška č. 380/2002 Sb. Dle ustanovení § 16 odst. 2 této vyhlášky se ukrytí obyvatelstva při mimořádných událostech zajišťuje v improvizovaných a ve stálých úkrytech. MZD vynakládalo peněžní prostředky státního rozpočtu na provoz a údržbu krytu ve Fakultní Thomayerově nemocnici (v kontrolovaném období v celkové výši 57,2 mil. Kč).

Improvizované úkryty se budují k OOB mj. před účinky světelného a tepelného záření nebo pronikavé radiace např. v případě nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu. Stálé úkryty se využívají k OOB zejména proti účinkům zbraní hromadného ničení v případě stavu ohrožení státu a válečném stavu.

MV již v Koncepti 2006 mj. uvedlo, že k ukrytí obyvatelstva budou využívány stávající stálé úkryty, jejich počet ale nebude dále rozšiřován a nebudou podporovány peněžními prostředky státního rozpočtu. NKÚ zjistil, že MV již v roce 2005³⁴ netrvalo na zachování účelu stálých úkrytů pro ukrytí obyvatelstva v mírové době. MV tímto reagovalo na vyhodnocení hrozeb v bezpečnostní strategii ČR, kdy ve střednědobém výhledu nebyl pravděpodobný masivní vojenský útok proti ČR. Při nárůstu hrozby válečného konfliktu měly být vytipovány části obytných domů, provozních a výrobních objektů k jejich úpravě na improvizované úkryty. Preferováním improvizovaného ukrytí vznikla nově legislativní potřeba stanovení požadavků OOB na projektování staveb, v nichž dochází ke shromažďování velkého počtu osob (např. multifunkční budovy, kulturní a sportovní zařízení)³⁵.

→ MV neiniciovalo změny právní úpravy, které by posílily roli improvizovaného ukrytí

NKÚ ověřil, že na tuto legislativní potřebu reagovalo MV v Koncepti 2013, ve které si stanovilo dva legislativní úkoly, a to a) v návaznosti na zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), stanovit základní technické požadavky na stavby civilní ochrany a stavby dotčené požadavky civilní ochrany a za b) vytvořit legislativní podmínky pro hasičské záchranné sbory krajů k účinnějšímu prosazování požadavků OOB již ve fázi územního a stavebního řízení. NKÚ zjistil, že MV tyto úkoly nesplnilo ani v prodlouženém termínu do roku 2012³⁶. Nedokončené legislativní úkoly tak MV přeneslo do Koncepte 2020, konkrétně do úkolu „*definovat a legislativně zakotvit konkrétní úkoly OOB a zaměřit se na identifikaci nových úkolů a analyzovat potřebu zachování či redukce některých stávajících úkolů (např. využití stálých úkrytů)*“.

NKÚ ověřil, že v roce 2018 sice vešla v účinnost novela stavebního zákona, nicméně dle MV bylo třeba vydefinovat oblasti (stavby), ke kterým by mohla HZS ČR vydávat negativní závazné stanovisko. Proto bylo v rámci dalšího postupu nutné legislativně navázat a zakotvit problematiku územního plánování a územního a stavebního řízení pro oblast OOB v souladu s novelou stavebního zákona s tím, že termín měla stanovit nová koncepce OOB. NKÚ zjistil, že MV jako gestor s dalšími orgány v součinnosti v Koncepti 2025 konkrétní termín nestanovilo, do doby ukončení kontroly NKÚ k iniciování výše požadované legislativní změny, tedy posílení úlohy improvizovaného ukrytí prostřednictvím vytvoření podmínek pro HZS ČR k účinnějšímu prosazování požadavků OOB, nedošlo.

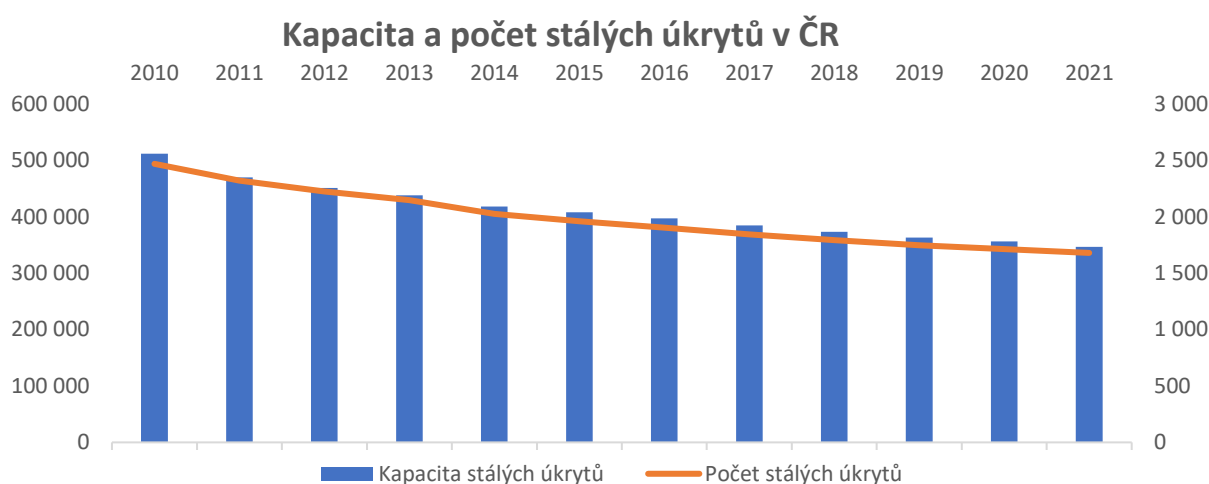
³⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 5. ledna 2005 č. 21, *Informace o plnění Koncepte ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 s návrhem na její dílčí úpravu.*

³⁵ *Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi (2006).*

³⁶ Původním termínem byl rok 2009.

→ **MV pouze eviduje trvalý pokles kapacity stálých úkrytů. V roce 2021 bylo stálými úkryty zabezpečeno cca 3,2 % obyvatelstva ČR**

V roce 2002 bylo dle Koncepce 2006 v ČR evidováno 5 178 stálých úkrytů s celkovou kapacitou 920 tisíc osob, ke konci roku 2021 to bylo 1 680 úkrytů s kapacitou 347 tisíc osob. NKÚ získal v rámci kontroly statistiku MV o počtu a kapacitě stálých úkrytů v období 2010–2021, ze které vyplývá, že počet a kapacita se snížily mezi uvedenými léty shodně o 32 %. NKÚ dále zjistil, že v roce 2021 bylo stálými úkryty zabezpečeno cca 3,2 % obyvatelstva ČR s tím, že plošné rozmístění stálých úkrytů je nerovnoměrné, a to jak z početního hlediska, tak i z hlediska kapacity úkrytů.

Zdroj: MV-GŘ HZS ČR

NKÚ dále zjistil, že právní předpisy nevymezují povinnosti MV ve vazbě na počet nebo kapacitu stálých úkrytů, např. v podobě zajištění stálých úkrytů dle počtu obyvatel nebo povinnost financování jejich výstavby³⁷. Odpovědnost za zajištění úkrytí obyvatelstva má v ČR dle § 15 odst. 2 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb. totiž obecní úřad. Výše uvedená statistika stálých úkrytů je tak vedena MV dobrovolně. ČR nemá na rozdíl např. od Švédska celostátní on-line mapu úkrytů³⁸.

→ **Stálé úkryty ve fakultních nemocnicích zůstaly jen ve dvou městech ČR**

Údržba a provoz stálých úkrytů není státem systémově podporován, výjimku tvoří úkryt KO-17³⁹ ve FTN, na jehož provoz poskytlo MZd v letech 2015 až 2021 částku 57,2 mil. Kč. Jedná se o jediný úkryt u fakultních nemocnic (dále jen „FN“), na který MZd poskytlo peněžní prostředky státního rozpočtu. Údržba dalších úkrytů (FN Plzeň, FN Bulovka) byla zajištěna vlastními prostředky nemocnic. NKÚ dále zjistil, že také počet a kapacita úkrytů u FN se rok od

³⁷ Z mezinárodního srovnání vyplynulo, že např. ve Finsku jsou stálé úkryty financovány ze státního rozpočtu, v Norsku dokonce existovala možnost státem financovat také privátní úkryty.

³⁸ Švédská mapa úkrytů. In: *Orgán sociální ochrany a připravenosti: MSB: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* [verze 20. 2. 2023]. Dostupné z: <https://msbgis.maps.arcgis.com/apps/instant/nearby/index.html?appid=8bfc89e7c6064bc181c6a1a6bbac2fa3&s%20liderDistance=1>.

³⁹ KO-17 je podzemní chráněný úkryt, který slouží jako záložní zdravotnické pracoviště v případě mimořádných událostí či krizových stavů. K okamžitému zprovoznění je v něm připraveno 72 lůžek a do úplné pohotovosti je připraven do 60 minut. Kryt je plně vybaven pro zdravotnické účely včetně zásob kyslíku a nádrží na pitnou vodu. Veškeré zdravotnické vybavení je plně funkční.

roku snižuje, v roce 2007⁴⁰ jich bylo 13, v roce 2021 již pouze osm, a to u čtyř FN. Kapacita osob se snížila o 17 %, nyní pro 3 170 osob, resp. 772 lůžek. Výsledkem snižování je mj. stav, kdy do roku 2021 byly vyřazeny na návrh FN všechny zbývající úkryty na území Moravy a Slezska a úkryty zůstaly jen ve dvou městech ČR, a to v Praze a Plzni.

F. V oblasti výchovy a vzdělávání MV nedokončilo některé klíčové úkoly koncepcí OOB. Jedná se především o vymezení rozsahu a formy výuky tematiky OOB na základních a středních školách nebo zapracování úkolů, práv a povinností všech aktérů OOB do právních předpisů v této oblasti. Při kontrole peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených MV období 2016–2022 na Centrum zdraví a bezpečí v Karlových Varech nezjistil NKÚ nedostatky.

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, zda MV splnilo cíle a úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání OOB stanovené v koncepcích OOB. MV vynakládalo peněžní prostředky státního rozpočtu zejména na realizaci vzdělávacích aktivit organizovaných průběžně hasičských záchranných sborů krajů a MV-GŘ HZS ČR nebo na řešení výuky tematiky OOB na základních a středních školách. V období 2016–2022 poskytlo MV peněžní prostředky státního rozpočtu ve výši 1,75 mil. Kč Centru zdraví a bezpečí v Karlových Varech.

→ MV řeší dlouhodobě rozsah a formu vzdělávání tematiky OOB

Výchova a vzdělávání (dále také jen „vzdělávání“) obyvatelstva je jedním z hlavních úkolů koncepcí OOB. Základním prvkem systému OOB musí být dle MV informovaný a sebevzdělaný občan, což z dlouhodobého hlediska může přispět ke snížení ztrát na životech a zdraví osob, zvířat, majetku a životním prostředí, a tím snižovat finanční zátěž při samotném řešení mimořádných událostí.

NKÚ ověřil úkoly MV jako např. zahájit profesní, kvalifikační a doplňující profesní vzdělávání v oblasti OOB, stanovit zaměření a formy přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci nebo vyhodnotit realizaci výuky tematiky ochrany člověka na základních a středních školách a zvážit další postup. Úkol MV splnilo. Na základních a středních školách se začala vyučovat tematika ochrany člověka za mimořádných událostí a krizových situacích v rozsahu šesti vyučovacích hodin ročně. Dle MV však i nadále většina občanů není dostatečně informována a připravena správně reagovat na mimořádné události a poskytnout pomoc sobě a svým blízkým. To byl jeden z důvodů, proč si ke zkvalitnění připravenosti fyzických osob v Koncepti 2013 stanovilo mj. úkol přijmout *Program výchovy a vzdělávání obyvatelstva k jeho bezpečnosti a ochraně při mimořádných událostech a krizových situacích*.

→ Současný stav úrovně vzdělávání v oblasti OOB nelze považovat za uspokojivý

NKÚ ověřil, že plnění cílů koncepcí OOB v období 2002–2013 v oblasti vzdělávání vyhodnotilo MV v Koncepti 2020, kde mj. sdělilo, že úroveň vzdělávání nereflektuje reálné hrozby a důsledky plynoucí z mimořádných událostí či krizových situací. Nejdůležitější příležitostí bylo proto dle MV další rozvíjení pravidelného vzdělávání v mateřských, základních a středních školách. Pro zlepšení situace bylo proto dle MV naprosto nezbytné oblast vzdělávání zapracovat do právních předpisů, ve kterých by bylo třeba konkretizovat pojmosloví, specifikovat úkoly a odpovědnosti a jasně stanovit práva a povinnosti všech zainteresovaných subjektů. NKÚ zjistil, že MV neiniciovalo do doby ukončení kontroly NKÚ žádné legislativní změny, které by neuspokojivou situaci zlepšily.

⁴⁰ MZd poskytlo přehledy úkrytů přímo řízených organizací MZd k 5/2007, 9/2013 a 6/2021.

V roce 2016 prověřilo MV spolu s Českou školní inspekcí úroveň vzdělání v rámci ověřování znalostí žáků 5. a 9. ročníků základních škol⁴¹, které bylo mimo jiné zaměřeno i na bezpečnostní témata, jako je ochrana člověka za mimořádných událostí, ochrana zdraví, příprava občanů k obraně státu nebo bezpečnost v dopravě. Celková průměrná úspěšnost respondentů byla 60 %, ačkoliv požadovanou (minimální) úspěšností byla hodnota 67 %, u problematik vztahujících se k řešení mimořádných událostí výsledek dosáhl pouze 53 %. V roce 2022 provedl NKÚ v rámci této kontrolní akce dotazníkové šetření, respondenty byli žáci 3. a 4. ročníků SŠ a také 7. a 8. ročníků u víceletých SŠ, celkem 46 922 odpovědí dokazuje mimořádný zájem veřejnosti o tuto problematiku. Také NKÚ zjistil, že řada respondentů nedisponuje potřebnými znalostmi z klíčových oblastí OOB – např. varování a ukrytí (**viz strana 2 tohoto kontrolního závěru**).

NKÚ zjistil, že na neuspokojivý stav v oblasti vzdělávání navazuje MV cíli stanovenými v Konceptci 2025, kterými jsou především vzdělávání a příprava žáků a studentů a občan, který je připravován moderními metodami vzdělávání. K prvému cíli se váže úkol vytvořit v rámci vzdělávacích programů pro základní a středoškolské vzdělávání samostatnou oblast „*Výchova k bezpečnosti*“ a zahájit její realizaci. Příkladem zahraniční praxe může být např. Polsko, kde již od roku 2009 existuje samostatný předmět *Výchova k bezpečnosti* („Edukacja dla bezpieczeństwa“)⁴² věnující se OOB. Je povinný v 8. ročníku základní školy a na 1. stupni vyšších odborných škol v rozsahu jedné hodiny týdně.

Při kontrole peněžních prostředků státního rozpočtu ve výši 1,75 mil. Kč vynaložených MV v kontrolovaném období na Centrum zdraví a bezpečí v Karlových Varech nezjistil NKÚ nedostatky.

G. MV nevyužilo v praxi OOB některé výsledky výzkumu projektů (např. funkční vzorky PIO). Nedošlo tak k naplnění předpokládaných ekonomických přínosů vyplývajících ze zavedení dosažených výsledků do praxe. Na projekty přitom MV vynaložilo celkem 132,5 mil. Kč.

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, zda MV prostřednictvím Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč (dále také „IOO“) plní vědecké a výzkumné úkoly v oblasti OOB uvedené v koncepcích OOB. NKÚ za účelné považoval použití peněžních prostředků státního rozpočtu ke splnění úkolů koncepcí OOB a dosažení zamýšlených výsledků (dopadů), tj. splnění cílů koncepcí OOB. V oblasti výzkumu se jednalo o vyhodnocení peněžních prostředků státního rozpočtu vynaložených na realizaci projektů výzkumu IOO v oblasti PIO ve vazbě na jejich následné praktické využití v oblasti OOB.

NKÚ ověřil, že MV zřídilo IOO dle ustanovení § 6 odst. 8 zákona č. 320/2015 Sb. jako účelové zařízení MV pro vědu a výzkum. IOO je dle koncepcí OOB mj. odpovědné za vlastní doplňkový a aplikační výzkum v oblasti OOB a podílí se na transferu výsledků do praxe.

MV v Konceptci 2020 vyhodnotilo, že neexistuje bližší provázanost mezi aktéry podpory ochrany obyvatelstva, zejména mezi výzkumnými pracovišti, vysokoškolskými zařízeními a uživateli výsledků. Jedním z cílů proto stanovilo zefektivnění, resp. zvýšení využívání výsledků výzkumné činnosti ve prospěch podpory OOB. K dosažení přenosu získaných poznatků do praxe měl sloužit úkol vytvořit platformu pro efektivní výměnu informací

⁴¹ Testováno bylo celkem 5 851 žáků 9. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií ve 197 školách.

⁴² Polsko – základní učební programy: *PP: Podstawa PROGRAMOWA* [verze 20. 2. 2023]. Dostupné z: <https://podstawaprogramowa.pl/Szkola-podstawowa-IV-VIII/Edukacja-dla-bezpieczenstwa>.

a zkušeností mezi výzkumnými pracovišti, akademickou obcí a aplikační sférou. NKÚ dále ověřil, že platformu MV vytvořilo a ve vyhodnocení Koncepce 2020 mj. uvedlo, že v IOO jsou vyvíjeny nové typy dětských vaků, dětských ochranných kulek a kazajek, ochranných kulek pro dospělé. Tyto PIO byly dle MV nenáročné na výrobu, s prodlouženou dobou skladovatelnosti a s vyššími užitnými vlastnostmi, proto bylo žádoucí dokončit jejich vývoj a zabezpečit výrobu pro případ potřeby.

→ MV některé výsledky výzkumu IOO (např. funkční vzorky PIO) dosud nevyužilo v praxi OOB

Kontrola NKÚ z tohoto důvodu prověřila tři projekty ve výši bezmála 164 mil. Kč, které IOO realizoval v kontrolovaném období a z jejichž plánovaných výsledků vyplýval potenciál využitelnosti v oblasti OOB.

NKÚ zjistil, že u dvou projektů v celkové výši peněžních prostředků státního rozpočtu 132,5 mil. Kč nebyly některé z výsledků projektů (funkční vzorky PIO) ze strany MV dosud využity v praxi v oblasti OOB. Výsledky tak nevedly k naplnění ekonomických přínosů výzkumu (tj. zamýšlených dopadů):

- Projekt VG20102015062 – *Výzkumná podpora HZS ČR a dalších složek integrovaného záchranného systému ČR*; účast státního rozpočtu ve výši 57 614 tis. Kč, ukončení projektu 2015. Výsledkem projektu byly např. funkční vzorky kompletu ochranné kukly, plicního ventilátoru, provětrávaný ochranný oděv nebo nový přijímač jednotného systému varování a informování. NKÚ zjistil, že funkční vzorky nebyly do doby ukončení kontroly NKÚ implementovány v praxi oblasti OOB, ačkoliv MV v závěrečné zprávě projektu v roce 2015 uvedlo, že výsledky jsou plně využitelné v návaznosti na aktuální politiku vlády v oblasti bezpečnosti.
- Projekt VI20152020009 – *Cílený aplikovaný výzkum nových moderních technologií, metod a postupů ke zvýšení úrovně schopností HZS ČR – CAVHZS⁴³*; účast státního rozpočtu ve výši 74 895 tis. Kč, ukončení projektu 2020. Výsledkem projektu byly např. funkční vzorky ochranných prostředků dle vyhlášky č. 380/2002 Sb. – ochranný prostředek dýchacích cest pro děti od 6 do 12 let a pro děti od 12 do 18 let nebo filtroventilační jednotky do improvizovaných úkrytů budovaných v předškolních a školních zařízeních, domácnostech, úřadech. NKÚ zjistil, že funkční vzorky nebyly do doby ukončení kontroly NKÚ implementovány v praxi oblasti OOB.

MV tak nenaplnilo cíl stanovený Koncepcí 2020, tj. zvýšení využívání výsledků výzkumné činnosti ve prospěch podpory OOB. V případě dvou projektů v oblasti vědy a výzkumu NKÚ konstatuje riziko neúčelnosti vynaložení peněžních prostředků státního rozpočtu.

⁴³ *Cílený aplikovaný výzkum nových moderních technologií, metod a postupů ke zvýšení úrovně schopností HZS ČR.*

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
HZS ČR – CAVHZS	projekt <i>Cílený aplikovaný výzkum nových moderních technologií, metod a postupů ke zvýšení úrovně schopností HZS ČR</i>
FN	fakultní nemocnice
FTN	Fakultní Thomayerova nemocnice
IOO	Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč
KA	kontrolní akce NKÚ
kompetenční zákon	zákon č. 2/1969, o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
Koncepce 2006	<i>Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015</i>
Koncepce 2013	<i>Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020</i>
Koncepce 2020	<i>Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030</i>
Koncepce 2025	<i>Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030</i>
koncepce OOB	Koncepce 2006, 2013, 2020 a 2025
MV	Ministerstvo vnitra
MV – GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OOB	ochrana obyvatelstva
OPŽP	operační program <i>Životní prostředí</i>
PIO	prostředky individuální ochrany
SSHR	Správa státních hmotných rezerv České republiky
vzdělávání	výchova a vzdělávání

Seznam on-line příloh

Příloha č. 1 Interaktivní výsledek dotazníku. Dostupné na <https://infogram.com/1p9g2q3jynlw72f72mdqe37yrwf3vlqjkn?live>.

Příloha č. 2 Kvíz ochrana obyvatelstva. Dostupné na <https://infogram.com/1pven79km6xe9dux6q93glmzdnarnem7lp7?live>.

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Ročník 31.

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 1518/2, 170 04 Praha 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.cz

Částka 1/2023 vyšla dne 30. března 2023

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

